

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

ISLAMA GORE DİGER DINLER

ILHAN ARSEL

SERİAT'IN, İSLAM'DAN GAYRİ DİN VE İNANÇ'LARA BAKIS AÇISI

*"Tanrı katında **dîn**, kuskusuz, **yalnızca İslâm**'dir. Kendilerine 'Kitab' verilmiş olanlar (Yahudi'ler. Hiristiyan'lar,vs...), kendilerine 'bilgi' geldikten sonra ayrılığa düstüler. Aralarındaki azgınlık içeren tutku yüzünden..."*

(Kur'ân: 3, İmrân 19)

"...İslâm'dan baska dinlere ragbet edenler tam bir sapıklık ve ziyân içindedirler..."

(Kur'ân: 3 İmrân, 85)

"Ey Muhammed! Hakka yönelerek kendini Allah'ın insanlara yaratılısta verdiği dîne ver. Zirâ Allah'ın yaratisında degisme yoktur, iste dosdogru dîn budur (İslâm'dır), fakat insanların çoğu bilmezler"

(Kur'ân, 30, Rûm, 30)

"Her dogan çocuk muhakkak İslâm fitratı üzerine dogar; sonra anasiyle babasi onu yehûdî yâhud nâsrânî, yâhud mecûsî yaparlar... Allah'ın yarattığı bu İslâm ve tevhid seciyyesini sirk ile tebdil etmek muvâfik degildir. Bu İslâm ve tevhid dîni, en dogru bir dindir..."

(Muhammed)

"Bütün dîn'lerden üstün kılmak üzere peygamberini Kur'ân ve Hâk dîn (İslâm dini) ile gönderen O'dur..."

(Kur'ân: 48 Fetih, 28)

"O (Allah), müsrikler hoslanmasalar da (kendi) dinini bütün dinlere üstün kılmak için Resûlünü hidayet ve Hak Din (İslâm) ile gönderendir"

(Kur'ân: 9 Tevbe, 33)

"Allah... onlar için begenip seçtiği dini (İslâm'i) onların iyiliğine yerlestirip koruyacağını... onlara güven sağlayacağını vâdetti..." (K. 24 Nûr 55)

"...İbrahim ne Yahudi idi, ne de Hiristiyan. Dosdogru Müslümandı..."

(Kur'ân: 3 Al-i İmrân 67)

"(Onlar)-Yahudi, yâhut Hiristiyan olun ki dogru yolu bulasiniz-' dediler. (Ey Muhammed) de ki: -'Hayir, küfürden, sirk'ten uzak ve temiz olan İbrâhîm'i dinindeyiz (İslâm dînindeyiz)'..."

(Kur'ân: 2 Bakara 135)

"...İbrâhîm'e, İsmâil'e, İshak'a, Ya'kub'a ve torunlarına... ve Musâ' ve İsâ'ya verilene (İslâm dînine)... inandık... deyin... Yoksa İbrâhîm, İsmâil, İshâk, Ya'kûb ve torunlarının yahudi veyâ hiristiyan olduklarını mi söylüyorsunuz? Peki, siz mi yoksa Allah mi daha iyi bilir? de..."

(Kur'ân: 2, Bakara,136, 140)

"Ey Müslümanlar, Yahudileri ve Hiristiyanlari dost olarak benimsemeyin; onlar birbirlerinin dostudur. Sizden kim onlara dost olursa, o da onlardandır..."
(Kur'ân: 5, Mâide 51)

"Bunlar (Yahudiler), Allah'ın lânetlediği kimselerdir. Allah'ın rahmetinden uzaklastırdığı (lânetli) kimseye gerçek bir yardımcı bulamazsın"
(Kur'ân: 4, Nisâ 51-52).

"Yahudiler: -Uzeyr Allah'ın oğludur- dediler. Hiristiyanlar da: -Mesih (İsa) Allah'ın oğludur- dediler. Bu onların ağızlarıyla geveledikleri sözlerdir... Allah onları (Yahudileri ve Hiristiyanları) kahretsin! Nsil da (hak'tan bâtila) döndürölüyorlar ..." (Kur'ân: 9, Tevbe 30)

"...Onların (Yahudilerin alinlarına) zillet ve meskenet (alçaklık ve düskünlük) damgası basıldı. Allah'ın gazabına da ugradılar. Çünkü Allah'ın âyet'lerine küfrederek, peygamberleri haksız olarak öldürürlerdi..."
(K. Bakara 61)

"Onlar (Yahudiler) nerede bulunurlarsa bulunsunlar, Allah'ın ahdine ve (mu'minlerin) himayesine sığınmadıkça kendilerine zillet (damgası) vurulmuştur; Allah'ın hismine ugramışlar ve miskinliğe mahkum edilmişlerdir. Çünkü onlar Allah'ın âyet'lerini inkâr ediyorlar ve haksız yere peygamberlerini öldürüyorlardı. Bu da onların isyan etmiş ve haddi aşmış bulunmalarındandır" (K. Imrân 112)

"Allah yehûd ve nasârâyı (yahudileri ve hiristiyanları) rahmetinden uzak kılsın"
(Muhammed)

" Onlar (Yahudiler, Hiristiyanlar) Nerede bulunurlarsa bulunsunlar, alinlarına vurulan zillet damgasından kurtulacakları yoktur. Meger ki, Allah'ın dinine ve müslümanların yoluna girmiş olsunlar..."
(Kur'ân, 3 Mâide 112)

"...İste Allah, inkârları yüzünden onlara (Yahudilere) lânet etmiştir..."
(Kur'ân, 4 Nisâ 46)

"...Sebte (Cumartesi'ye) hürmet etmeyen Yahudileri tel'in ettiğimiz gibi..."
(Kur'ân, 4 Nisâ 47)

"Tevrat'la yükümlü tutulup da onunla amel etmeyenlerin durumu, ciltlerce kitap taşıyan merkebin durumu gibidir..."
(Kur'ân: 62, el-Cum'a, 5)

"Ehl-i Kitap (Yahudiler, Hiristiyanlar, vs...) ve müsriklerden olan inkârcılar, içinde ebedî olarak kalacakları cehennem atesindedirler. İste halkın en serlileri onlardır".
(Kur'ân. 98 Beyyine 6)

"Kitap verilenlerden (Yahudi'lerden, Hiristiyan'lardan, vs...) (İslâm'i) din edinmeyenlerle, boyunlarını büküp kendi elleriyle cizye (Kafa parası) verene kadar savaşı..."
(Kur'ân, 9 Tevbe 29)

" *Kitaplı'ların* (Yahudi'lerin ve Hristiyan'ların) *cizye* (kafa parası) *vermege zorlanmaları... müslümanlıktan imtinâlarının* (kaçınmalarının) *cezâsidir...*"

(**Sahih-i Buharî**... Cilt VIII, sh. 451)

"*Ey maymun evlâdi* (Yahudiler) *Tanri sizi zelîl edip size azâbını indirmedi mi?*"
(Muhammed)

"... *Yalnız Allah'ın dini* (İslâmiyet) *kalana kadar onlarla savasın...*"
(Kur'ân: 2 Bakara 193)

"*Tanri'nin peygamber'i Muhammed ve onunla birlikte olanlar* (müslümanlar), *kâfirlere karsi çok kati-sert* (esiddâ), *birbirlerine karsi ise acimalı-merhametlidirler* (ruhamma) ..."
(K. Fetih, 29)

"... *bedevîlere de ki: -'Siz son derece satvetli, cengâver bir kavim ile* (Romalılarla, *Farslarla*), *(savasmaya) çağirilacaksınız. Onlar Islâm oluncaya kadar vurusacaksınız...*"
(Kur'ân, 48 Fetih 16)

"*Müşrikler istemeseler de dinini* (İslâm'i) *bütün dinlerden üstün kılmak için peygamberini hidayet ve hak* (gerçek dinle) *gönderen O'dur*"
(Kur'ân, 61 Saff 9)

GIRIS

1997 yılı Ramazani'nin ilk günü'nün, **İsa**'nin dogum günü olan 31 Aralık gecesine denk düşmesi vesilesiyle, İstanbul cami'lerinden birinin imami, Ortaköy Rum Ortodoks Klisesi papazi ile birlikte gazetecilere poz verip su beyanda bulunmaktaydı: "... *Ramazan ayına girdik. Güzelliklerle doludur Ramazan ayı... Hepimizin birbirimize saygılı ve sevgili olmamız lazım... Allah bize: -nerede sevgi ve saygi varsa oradayım- diyor. Biz de bunun için uğraşıyoruz. Bu Ermeni'dir, bu Musevi'dir, Bu Müslüman'dir. Hepsi Allah'ın çocuklarıdır...*"¹.

Kuskuşuz ki bu güzel sözler, "hosgörü" özlemi içerisinde bulunan her insan'ın yüregine, meltem yeli gibi tatlı bir duygu sızdırmaya yeterli idi. Ancak ne var ki yukardaki tatlı sözleri söyleyen bu aynı hoca efendi, cami'deki günlük hutbe'lerinde bambaska bir ağız kullanmakta, ve kendisini dinleyen müslüman kişileri, İslâm'dan gayri bir din ve inançta olanlara karsi düşman duygularla yogurmaktaydı. Bunu yaparken, kendi kafasından uydurduğu seyleri değil fakat seriât kaynaklarında (**özellikle Diyânet İşleri Baskanlığı** gibi Türkiye Cumhuriyeti'nin Anayasal bir organi'nin, ya da Türkiye Diyânet Vakfı gibi kuruluşların yayınlarında) yer alan dinsel verileri onlara belletmekteydi, ki bunlar arasında İslâm dışında "gerçek" bir din olmadigini, baska bir din ve inanca yönelenlerin "sapık", "cehennemlik" sayıldıklarını, "müşrik"lerin öldürülmeleri gerektiğini, Yahudi'lere ve Hristiyan'lara karsi, İslâm'i kabul etmelerine ya da küçülerek kendi elleriyle "cizye" (kafa parası) vermelerine kadar, savasmanın müslümanlık görevi olduğunu, Yahudilerin ve Hristiyan'ların alinlarına zillet damgası vurulup lânet'lendiklerini, ve onlarla asla dost olunmaması gerektiğini, ve daha nice benzerî asagılamaları içeren hükümler vardır. Bunları ilerdeki sayfalarda açıklayacağız. Fakat "Giris" olarak söyle kısaca bir fikir edinmek üzere bunlardan bazılarını kısaca göz atalım:

1 31 Aralık 1997, tarihli "Hürriyet" gazetesi

Seriât eğitimi olarak insanlarımıza, Islâm'dan gayri "gerçek" din olmadigina, yâni Tanrı katında Yahudi dini, ya da Hiristiyan dini, ya da baskaca her hangi bir din diye bir sey bulunmadigina, ve baska dinlere yönelenlerin "sapik" ve "Cehennemlik" sayildiklarina dâir belletilen Kur'ân âyet'lerinden ikisi aynen söyle: "*Tanrı katında din, kuskusuz, yalnızca Islâm'dir...*" (Al-i Imrân sûresi, âyet: 19). "*...Islâm'dan baska dinlere ragbet edenler tam bir sapiklik ve ziyân içindedirler...*" (Al-i Imrân sûresi, âyet, 85). Bu dogrultuda olmak üzere Fetih sûresi'nde, Islâm'in, bütün din'lerden üstün nitelikte oldugu belirtiliyor: "*Bütün dinlerden üstün kılmak üzere peygamberini Kur'ân ve Hâk dîn (Islâm dini) ile gönderen O'dur...*" (K. 48 Fetih, 28).

Yine seriât eğitimiyle halkımıza öğretilmektedir ki Tanrı, Islâm dini'ni "gerçek" ve "en üstün din" olmak üzere göndermekle kalmamis ve fakat kul'larini, daha yarattigi an "müslüman" olarak yaratmistir; yâni dünyâ'ya gelen her çocuk, Islâm dininden olmak üzere gelir, fakat geldikten sonra anasi ve babasi onun dinini degistirip Yahudi, Hiristiyan ya da baska bir inançta yaparlar. Bunun böyle oldugunu anlatmak üzere din adamlari Muhammed'in su sözlerine sarilirler: "*Her dogan çocuk muhakkak Islâm fitrati üzerine dogar; sonra anasiyle babasi onu yehûdî yâhud nâsrânî, yâhud mecûsî yaparlar... Allah'in yarattigi bu Islâm ve tevhid seciyyesini sirk ile tebdil etmek muvâfik degildir. Bu Islâm ve tevhid dîni, en dogru bir dindir...*" (Buharî'nin Ebû Hüreyre'den rivâyeti için bkz: Diyânet Isleri Baskanligi Yayinlari **Sahih-i Buharî Muhtasari Tecrid-i Sarih Tecemesi**, Cilt IV, sh. 529, Hadîs no. 664)

Daha baska bir deyimle Islâm dini, Tanrı'nin insanlara yaratilista verdigi bir din'dir ve bundan dolayidir ki insanların Hak'ka yönelerek kendilerini bu din'e vermeleri gerekir. Bu husus Kur'ân'da su sekilde belirtiliyor: "*Ey Muhammed! Hakka yönelerek kendini Allah'in insanlara yaratilista verdigi dîne ver. Zirâ Allah'in yaratisinda degisme yoktur, iste dosdogru dîn budur (Islâm'dir), fakat insanların çogu bilmezler*" (Kur'ân, 30, Rûm, 30)

Söylemeye gerek yoktur ki insanlari "Islâm fitrati" üzere yaratan Tanrı, bütün peygambelerini de öyle yaratmistir. Nitekim Tanrı'nin Islâm'dan gayri bir dinde "peygamber" göndermedigine, ve gelmis geçmiş bütün peygamberlerin müslümanlikla emrolunduklarina dâir Kur'ân'da yer alan âyet'lerden biri söyle: "*...İbrâhîm'e, İsmâîl'e, İshak'a, Ya'kub'a ve torunlarına... ve Musâ' ve İsâ'ya verilene (Islâm dînine)... inandik... deyin... Yoksa İbrâhîm, İsmâîl, İshâk, Ya'kûb ve torunlarının yahudi veyâ hiristiyan olduklarini mi söylüyorsunuz? Peki, siz mi yoksa Allah mi daha iyi bilir? de...*" (Bakara sûresi, âyet:136, 140).

Daha baska bir deyimle "Yahudi peygamber" ya da "Hiristiyan peygamber" diye bir sey yoktur; peygamberlerin hepsi de müslümanlikla emrolunmuslardir, ve ilk müslüman peygamber **Adem**'dir. Bununla beraber her ne hikmetse Tanrı, **İbrahim**'i ilk müslüman peygamber imis gibi gösterip Muhammed'i İbrahim'in dinine yöneltmekten geri kalmamistir. Zirâ Kur'ân'da İbrahim'in yahudilikle ve hiristiyanlikla ilgisi bulunmayip "dosdogru bir müslüman" olduguna, dâir su var: "*...İbrahim ne Yahudi idi, ne de Hiristiyan. Dosdogru Müslümandi...*" (Al-i Imrân sûresi, âyet 67). Ve yine her ne hikmetse Tanrı, ilk müslüman olarak yarattigi Adem yerine, ondan çok sonra yarattigi İbrahim'i gerçek bir müslüman bilip Muhammed'i İbrahim'in dinine yöneltmek istemistir. Bu konuda verdigi emir söyle: "*Simdi ey Muhammed sana: ... 'İbrahim'in dinine uy' diye vahyettik*" (K. Nahl sûresi, âyet 123). Tanrı bununla da kalmamis, bir de istemistir ki bu verdigi emri Muhammed insanlara kendi agziyle tekrarlasin: "*(Ey Muhammed!) De ki: -Süphesiz Rabbim beni dogru yola, dosdogru dine, Allah'i birleyen İbrahim'in dinine iletti-...*" (K. En'âm sûresi, âyet 161).

Öte yandan, yine seriât eğitimi olarak insanlarımıza belletilen o'dur ki **Kur'ân**, Tanrı'nin insanlara gönderdigi "kutsal" kitaplarin en sonuncusu ve en dogru olanidir. Ve her ne kadar daha önce Musa araciligıyla Yahudi'lere gönderilen Tevrat'i (K. Saffat 116), ve İsa araciligıyla Hiristiyan'lara gönderilen Incil'i (K. Ankebut 27-34; onaylar olmakla beraber (Bkz. K. Bakara 41, 130-140), bu kitap'lardan üstün'dür, çünkü Tevrat ve Incil "tahrif" edilmiş, degistirilmiş, aslindan farklı kilinmiştir. Tahrif edilmeyen ve degisiklige ugramayan tek kitap Kur'ân'dir, bu itibarla Yahudiler ve Hiristiyanlar Kur'ân'a uymak

zorunludur. Bunu belirtmek üzere belletilen âyet'lerden biri şöyle: *"Ey ehl-i kitap!... size gelenleri doğrulamak üzere indirdiğimiz (Kur'ân'a) iman edin. Allah'ın emri mutlaka yerine gelecektir"* (K. Nisa, 47). Daha baska bir deyimle Yahudi'ler ve Hristiyan'lar, Kur'ân'a uymakla, daha önce kendilerine verilmiş olan Tevrat'ı ve Incil'i en doğru bir şekilde benimsemis olacaktırlar (Bkz. K. Al-i Imrân 84; Mâide 67-69; A'raf 157).

Fakat hemen ekleyelim ki, din adamları, seriât eğitimi yolu ile insanlarımızı, sadece İslâm'dan gayri "gerçek" bir din olmadığını, ya da sadece Kur'ân'dan gayri uygulanabilecek "Kutsal" kitap bulunmadığını belletmekle kalmazlar, bir de İslâm'dan gayri din ve inançta olanlara karşı kin ve düşmanlık duygularını asırlarlar. Sebebi olarak da "müşrik"lerin (yâni "putatapan"ların) Tanrı'ya es kostuklarını, Ehl-i Kitab'ın (yâni Yahudi'lerle Hristiyan'ların) ise, kendi peygamberlerine kötülük yaptıklarını ve kendilerine verilen Kitap'lar konusunda ayrılığa düştüklerini, ve bunları tahrif ettiklerini (örneğin K. Bakara 131-132; Al-i Imrân 19-20, 65), Tanrı'nın indirdiği din birliğini bozup cehennemlik olduklarını (örneğin, K. Enbiyâ 92-93; En'am 159; Mü'minun 53) söylerler, ve bununla ilgili seriât verilerini belletirler. Sunu eklerler ki, Tanrı Muhammed'i, aynı zamanda Yahudi'lere ve Hristiyan'lara "müjdecî" ve "uyarıcı" olmak üzere göndermiştir, ve istemistir ki Muhammed onlara, kendi kitaplarında gizler oldukları şeyleri yüzlerine vursun (K. Mâide, 15, 19). Ve yine Tanrı Yahudi'leri ve Hristiyan'ları Kur'ân'a inandırabilmek için cehennem'deki "muhafız melekler" sayısının "19" olarak saptamıştır (K. Müddessir 30-31). Ve ayrıca sunu bildirmiştir ki eğer Yahudi'ler ve Hristiyan'lar Muhammed'i "peygamber" olarak kabul edip Kur'ân'a uyacak olurlarsa kurtulmuş olacaklardır (K. Mâide 67-69; A'raf 157), ve Tanrı kendilerine rahmetinden iki kat verecektir (K. Hadid, 28-29).

Ancak ne var ki, Yahudi'ler ve Hristiyan'lar, kendilerine "delil" olarak Muhammed ve Kur'ân gelince küfür'den uzaklaşmamışlar, İslâm olmaktan kaçınmışlar ve bu nedenle cehennem atesini tercih etmişlerdir (K. Beyyine 1-8). Ve bundan dolayıdır ki Tanrı, Müslümanları bu "kâfir"lere karşı savaş'a çağırmış, ve bu savaşı onların İslâm olmalarına kadar, ya da küçülerek kendi elleriyle "cizye" (kafa parası) vermelerine kadar sürdürmelerini emretmiştir. Kur'ân'daki âyet aynen şöyle: *"Kendilerine Kitap verilenlerden (Yahudi'lerden, Hristiyan'lardan, vs...) Allah'a ve ahiret gününe inanmayan, Allaha ve resûlünün haram kıldığını haram saymayan, hak dîni (İslâm'i) kendine din edinmeyen kimselerle, küçülerek elleriyle cizye (kafa parası) verinceye kadar savaşın"* (**Kur'ân, Tevbe sûresi, âyet 29**). **Diyânet İşleri Başkanlığı'nın** ve din adamlarının, bu âyetle ilgili olarak halkımıza bellettikleri sudur ki Yahudi'ler ve Hristiyan'lar İslâm olmak zorunludur, ve eğer olmayacak olurlarsa bunun cezası, küçülerek gelip kendi elleriyle "cizye" (kafa parası) vermektir. Bunu da yapmayacak olurlarsa öldürülmeleri gerekir. Daha baska bir deyimle seriâtçılar, "cizye" denen şeyi, Yahudi'ler ve Hristiyan'lar için, müslümanlığı kabul etmemelerinin cezâsi olarak görürler. Nitekim Diyânet İşleri Başkanlığı'nın yukardaki âyet'le (Tevbe sûresi'nin, 29cu âyeti'yle) ilgili yorumu aynen şöyle: *"Cizye (kafa parası), Fukaha örfünde Ehl-i Kitaptan (Yahudi'lerden ve Hristiyan'lardan) müslüman olmaları bir muâhede ile nûfus basına vermeyi deruhte ettikleri vergidir ki, bu vergi ... öbür bakımdan da (onların) müslümanlıktan imtinâlarının cezâsidir. Ayet'in son fıkrasında: bu vergiyi deruhte eden muâhidlerin vergilerinin bizâtihi kendileri getirip zelîlâne bir vez' ile vermelerinin şart kılınmış olması da bunu tey'îd etmektedir ki, muâhidlere her vergi verdikçe Müslümanlıktan imtinâlarının femâligi ihtâr edilmiş olacaktır"*. (**Diyânet İşleri Başkanlığı'nın**, Tevbe sûresi'nin 29cu âyetiyle ilgili açıklaması için bkz. **Sahih-i Buhârî Muhtasari...** Cilt VIII; sh. 451).

Ve iste din adamları ve seriâtçılar, bütün bu hükümleri ve gerekçeleri kendilerine dayanak edinerek müslüman kişileri baska din ve inançta olanlara karşı hakâret ve küfürlerle dolu bir eğitim içerisinde yogururlar. Sayısız denecek kadar çok bu hükümlerden bazalarına göz atacak olursak, bunlardan biri müslüman'ların, müslümanlardan gayri kişilerle ilişkide bulunmamalarını, özellikle Yahudi'lerle ve Hristiyan'larla dostluk kurmalarını önleyen şu âyet'tir: *"Ey Müslümanlar, Yahudileri ve Hristiyanları dost olarak benimsemeyin; onlar birbirlerinin dostudur. Sizden kim onlara dost olursa, o da*

onlardandır..." (Mâide sûresi, âyet 51).

Öte yandan Tanrı'nın Yahudi'lerle Hristiyan'lara *"Kahrolsunlar"* diye lânet'ler yagdirdiği, ve çünkü onların, Uzeyr'i ya da İsa'yi, "Allah'ın oğulları" olarak saydiklarını söyleyerek su hükümleri belletirler: *"Yahudiler: -Uzeyr Allah'ın oğludur- dediler. Hristiyanlar da: -Mesih (İsa) Allah'ın oğludur- dediler. Bu onların ağızlarıyla geveledikleri sözlerdir... Allah onları (Yahudileri ve Hristiyanları) kahretsin! Nasıl da (hak'tan bâtila) döndürülüyorlar ..."* (Tevbe sûresi, âyet: 30).

Yine bunun gibi Yahudi'lerin ve Hristiyan'ların, İslâm'a girmemeleri nedeniyle Tanrı'nın onları rahmetinden uzaklastırdığını ve onların alinlarına zillet damgasını vurduğunu, ve müslüman olmalarına kadar bu damgayı vurmakta devam edeceğini su hükümlerle anlatırlar: *"Onlar (Yahudiler, Hristiyanlar) Nerede bulunurlarsa bulunsunlar, alinlarına vurulan zillet damgasından kurtulacakları yoktur. Meger ki, Allah'ın dinine ve müslümanların yoluna girmiş olsunlar..."* (K. 3 Mâide 112). Ayrıca Yahudi'lerin, Hristiyan'ların ve müsrik'lerin cehennem atesinde yakılacaklarına dair su hükümleri gösterirler: *"Ehl-i Kitap (Yahudiler, Hristiyanlar, vs...) ve müsriklerden olan inkârcılar, içinde ebedî olarak kalacakları cehennem atesindedirler. İste halkın en serlileri onlardır"* (Kur'ân. 98 Beyyine 6). Bu doğrultuda olmak üzere Muhammed'in onlar hakkında söyle dedğini hatırlatırlar: *"Allah yehûd ve nasârâyı (yahudileri ve hristiyanları) rahmetinden uzak kilsin"*

Bütün bunlardan gayri, seriât kaynaklarında, bir de Yahudi'leri, Hristiyan'lardan daha da kötü niteliklerle tanıplayıp özel olarak ele alan ve Tanrı'nın Yahudi'lere karşı sonsuz gazab besledigine, ve onlara en ağır bir şekilde lânet'ler savurduguna dair hükümler vardır ki, bunlar bir iki örnek söyle: *"...Onların (Yahudilerin alinlarına) zillet ve meskenet (alçaklık ve düşkünlük) damgası basıldı. Allah'ın gazabına da ugradılar. Çünkü Allah'ın âyet'lerine küfredeler, peygamberleri haksız olarak öldürürlerdi..."* (Bakara, 61). *"Onlar (Yahudiler) nerede bulunurlarsa bulunsunlar, Allah'ın ahdine ve (mu'minlerin) himayesine sığınmadıkça kendilerine zillet (damgası) vurulmuştur; Allah'ın hismine ugramışlar ve miskinliğe mahkum edilmişlerdir. Çünkü onlar Allah'ın âyet'lerini inkâr ediyorlar ve haksız yere peygamberlerini öldürüyorlardı. Bu da onların isyan etmiş ve haddi asmış bulunmalarındandır"* (İmrân, 112).

Yine bunun gibi, Yahudi'lere yardımcı olmamak gerektiği hususunda su hüküm örnek verilir: *"Bunlar (Yahudiler), Allah'ın lânetlediği kimselerdir. Allah'ın rahmetinden uzaklastırdığı (lânetli) kimseye gerçek bir yardımcı bulamazsın"* (Nisâ sûresi, âyet: 51-52). Tanrı'nın Yahudi'leri lânetlediği hakkında su var: *"Bunlar (Yahudiler), Allah'ın lânetlediği kimselerdir. Allah'ın rahmetinden uzaklastırdığı (lânetli) kimseye gerçek bir yardımcı bulamazsın"* (Kur'ân: 4, Nisâ 51-52).

Söylemege gerek yoktur ki, bu ve benzerî hükümler, insanlarımızı, insanlığın büyük bir bölümüne, (daha doğrusu yeryüzü nüfusu'nun İslâm'dan gayri din ve inançta olan yüzde seksenine) karşı düşmanlık duygularıyla yoguran hükümlerdir. Ne esef vericidir ki bu hükümler, **Diyânet İşleri Başkanlığı** yayınlari'nin önemli bir kısmını oluşturmaktadır. O Diyânet ki Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin Anayasal bir organıdır, ve üç dört Bakanlı'ğın bütçesine denk bütçesiyle, yüz binlerce din adamını seferber edip halkımızın beynini insanın insana sevgisini yok ettirici seriât verileriyle yıkamaktadır!

İllerdeki sayfalarda, ve ayrıca bu kitabın ikinci bölümü olan **"Kitaplı'lar"** kısmında bütün bu hususları inceleyeceğiz.

İslâm Seriâtı'nın, İslâm'dan Gayri Din ve İnançtakilere Karsi Hosgörölü Ve Saygili Oldugu İddiâ'lari!

Pek yanlış olarak **İslâm seriâtı'nın**, İslâm'dan gayri din ve inanç'lari tanıdığı, bunlara saygili olacak kadar "hosgörölü" bulunduğunu sanılır. Basta **Yahudi'lik** ve **Hiristiyan'lik** olmak üzere, baska dinlerin Kitab'larını (örneğin **Tevrat'i** ve **İncil'i**) kutsal saydığı, Peygamber'lerini (örneğin İbrahim'i, İshak'i, Musâ'yi, Davud'u, Süleyman'i, vb., ve İsâ'yi) ululastırdığı anlatılır; diğer dinlerin saliklerine dinsel özgürlük ve ibâdet güvencesi sağladığı ve onları kendi inançlarında serbest bıraktığı açıklanır. Hattâ Muhammed'in Kur'ân'a: *"Din'de zorlama olmaz"* şeklinde âyet'ler koyduğu, ya da *"Dinimizde müsamaha ve cömerdlik olduğunu Yahudi ve Hiristiyanların bilmelerini isterdim!"* diye konustugu öne sürölür. Ya da Kur'ân'ın: *"(Söyle deyin) Biz Allah'a ve bize indirilene; İbrahim, İsmail, İshak, Ya'kub ve esbâta indirilene, Musa ve İsa'ya verilenlerle Rableri tarafından diğer peygamberlere verilenlere, onlardan hiçbirisi arasında fark gözetmeksizin inandık ve biz sadece Allah'a teslim olduk"* (K. Bakara 136) şeklindeki âyet'leri örnek gösterilir.

İslâm seriâtı'nın temel ilkelerinden ve öz'ünden habersiz bulunan müslümanların büyük bir çoğunluğu, bütün bu söylenenlere inanırlar. Fakat her seye rağmen yine de baska din ve inançta olanları (örneğin Yahudi'leri ve Hiristiyan'lari) "gavur" ya da "kâfir" gözüyle görmekten, onlara karşı içten içe yabancılik, ve hattâ düşmanlık beslemekten geri kalmazlar. Daha iyi geçim ve yaşam kosullarına kavusmak maksadiyle gittikleri (ve gerçekten de kavustukları) Batı ülkelerinde, o ülkelerin her seyine karşı yabancı kalmaktan kendilerini kurtaramazlar. Çünkü doğup büyüdüğü, havasını teneffüs ettikleri **ortam** onları, bilinç altı yollarla, İslâm'ın en son, en mükemmel, ve tek gerçek din olduğu, baska din ve inançta olanların ise "cehennemlik" sayıldıkları doğrultusundaki duygularla yogurmustur. Bu ortam'i oluşturanlar, basta din hoca'lari ve molla'lar olmak üzere, seriâtçı'lardır: bir yandan İslâm'ın hosgörölü dini olduğunu söylerlerken, diğer yandan seriât'ın bagnazliklarla dolu buyruklarını kurnaz usullerle sergilemekten, ve cahil halk yığınlarına belletmekten geri kalmazlar. Basta Kur'ân ve hadîs kaynagi olmak üzere seriât hükümlerine dayalı olarak, İslâm'dan gayri bir dine yönelenlerin "sapık" olduklarından tutunuz da, "müsrık"lerin öldürölmeleri gerektiğine, "kâfir"lerin Cehennem âtesinde pisirileceklerine, Yahudi'lerle ve Hiristiyan'larla dost olmanın yasaklandığına, İslâm olmalarına ya da cizye (kafa parasi) vermelerine kadar onlara karşı cihad açmak gerektiğine, yakın akraba, ya da hattâ ana ve baba için, eğer farklı din ve inançta iseler, mağfiret dilenmemesine varıncaya kadar, "hosgörölüsüz'lük" yaratan ne varsa her şeyi kisinin beynine sokustururlar. Böylesine bir beyin yapısına sahip toplumların, bırakınız "gavur" ülkelerini, ve fakat kendi içlerinde yaşayan farklı din ve inançtaki "yurttaş'lara" karşı dahi husûmet beslemeleri, onları küçümsemeleri ve hor görmeleri kadar doğal ne vardır ki? Geçen yüzyıl Osmanlı döneminde, büyük devletlerin baskisi sonucu olarak "gayri-müslim tebea'ya", bazı esit haklar tanıyan, örneğin onlara mal ve can güvenliğini sağlayan, mezhep ve eğitim özgürlüklerini memuriyet ve askerlik hizmetlerine alınmalarını, vergice esitliklerini öngören İslahat fermanlarına karşı seriâtçıların "Müslüman olmayanlara, müslümanlarla esit haklar tanınamaz, din elden gidiyor" şeklindeki yaygaralarla ayaklanmaları, ve Padisah'i (Abdülmecid'i) öldürmeğe kalkışmaları, verilecek nice örneklerden sadece biridir². Eğer günümüzde bu tür olumsuzluklara pek rastlanamıyor ise bu, İslâm seriâtı'nın uygulanmasından değil fakat aksine uygulanmamasından, ve daha doğrusu müslüman olmayan yurttaşlara karşı basvurulacak olumsuzluga karşı, güçlü ve

2 Osmanlı devleti'nin bağımsızlığını ve tamamıyetini sağlamak amacıyla İngiltere, Fransa, Avusturya, Rusya vs... gibi devletlerin katıldığı 30 Mart 1856 tarihli Paris Kongre'sinde, Osmanlı devleti ile hiristiyan tebea'nın ilişkilerini düzenlemeğe yönelik bir hüküm konması ihtimalini önlemek maksadiyle Abdülmecid, Gülhane hatt-i humayununu tamamlar ve onaylar nitelikte olmak üzere yeni bir İslahat fermani yayınlamış, ve İmparatorluk sınırları dahilinde yaşayan gayri-müslim tebea'nın esitlik haklarını ilân etmiş idi. Ve iste yukardaki olaylar bu ferman, ve fermanın bu hükümleri nedeniyle ortaya çıkmıştır.

uygar ülkelerden büyük ve tehlikeli tepkiler gelebileceğindendir.

*

Doğu bilimcileri (**Müstesrik**'ler) arasında da İslâm'ın hoşgörüsüne yönelik olduğunu öne sürenler olmuştur. Bunlar arasında, müslümanları tedirgin etmek endisesiyle gerçek düşüncelerini saklayanlar yanında, seriât'ın içeriginden habersiz olanlar da vardır kiⁱⁱ, özellikle Kur'ân'ın "*Din'de zorlama yoktur*" (K. 2 Bakara 256), ya da "*Sizin dininiz size, benim dinim bana'dır*" (K.109 Kâfirûn 6), ya da "*(Müslümanlar), yahudi olanlar, hiristiyanlar ve sâbiî'lerden Allah'a...inanıp yararlı iş yapanların ecirleri Rablerinin katındadır*" (K. 2 Bakara 62) şeklindeki âyetlerine bakarak böyle bir yanlışlığa kapılmışlardır. Bu âyet'lerin, ya da buna benzer hükümlerin, farklı dîn ve inançta olanlara karşı hoşgörü beslemekle ilgisi bulunmadığını, ya da çeşitli nedenlerle geçersiz olduğunu bilmezler. Ya da Muhammed'in İslâm'dan gayri bir dîn, ya da başka dinden peygamber tanımadığını, ve yeryüzü İslâm olana kadar farklı din ve inançtakilere karşı savaşmayı (cihâd'ı) şart kıldığını düşünmezler.

İllerdeki bölümlerde bu hususları İslâm kaynaklarına dayalı olarak açıklayacağız. Fakat simdilik suna isâret etmekle yetinelim ki, İslâm'ın başka din ve inançlara karşı hoşgörülü olduğu konusunda doğu bilimcilerinin yanlışlığa kapılmalarının asıl nedeni, bu tür hükümlerin Müslüman "uzmanlar!" tarafından abartmalı olarak ve çoğu kez bilimsellere ters düşecek şekilde yorumlanmasındandır. Örneğin tanınmış bir doğubilimcisi (müstesrik) olan **Bernard Lewis**, İslâm ülkelerindeki yahudi düşmanlığının, İslâm'a özgü olmayıp hiristiyanlık etkisiyle ve asıl Batı aracılığıyla oluştuğunu söyler. Ona göre, güyâ Muhammed Yahudi'lere karşı fazla bir husumet beslemediği halde, daha sonraki dönemlerde ve özellikle modern çağ'da çeşitli çevreler ve kişiler, İslâm dinini Yahudi'lere ve Hiristiyan'lara karşı tam bir "düşmanlık dini" haline dönüştürmüşlerdir. Güyâ Muhammed zamanında Yahudiler "*ufak rahatsızlıklar yaratan*" bir toplum sayılır iken, daha sonraki dönemlerin edebiyat ve eğitiminde "insanlığın en büyük belâsı" şeklinde tanımlanmışlardırⁱⁱⁱ! Güyâ Muhammed, Medîne'de Yahudileri hezimete ugratıp ölüme ve sürgüne mahkum ettiği zamanlar dahi, onların haysiyet ve cesaretine saygı göstermiş olduğu halde^{iv}, daha sonraki dönemlerde, yâni Muhammed'in ölümünden sonra, bu saygı yok olmuştur! Güyâ Batı'da Hiristiyan ülkelerde yaşayan "Yahudi'ler" ve "Zindiklar", Hiristiyan olmaya zorlanmak yanında bir de kendilerine ayrılmış ayrı bölgelerde yaşamaya mahkum kılınmış iken, İslâm ülkelerinde "**cizye**" (yâni "kafa parası") vermek gibi bazı kısıtlamalarla, kendi dinlerinde bırakılmışlar ve özgürlük içerisinde yaşamışlardır^v! Güyâ Muhammed zamanında yahudi aleyhtarlığı baslı basına bir eğilim değil iken, İslâm dünyâsı bu eğilime daha sonra Hiristiyan'ların etkisiyle yönelmiş ve güyâ özellikle Orta çağ döneminde müslümanlığı kabul eden Hiristiyan'ların bunda rolü olmuştur! Yine Bernard Lewis'in söylemesine göre, güyâ daha sonra **Osmanlı**'ların İstanbul'u fethedip Avrupa'ya yayılmaları sonucu İslâm'a giren Hiristiyanlar, Müslüman halka Yahudi düşmanlığı duygularını asılamışlardır! Güyâ 19.yüzyıl esnasında Hiristiyan Arapların, Batı dünyası ile ilişki kurmaları sonucu olarak bu gelişme Modern çağ'ın özelliğini oluşturmuş, Avrupalı misyonerler de bu gelişmeyi pekiştirmişlerdir! Güyâ bu gelişme Hiristiyan azınlığın da işine gelmiştir, çünkü bu suretle ticâret alanında Yahudilerin rekâbetini baltalamak mümkün olmuştur^{vi}! Ve yine güyâ Fransa'da **Dreyfus** olayı ile ilgili davâ sırasında girilen tartışmalar ve Dreyfus aleyhtarı görüşler İslâm ülkelerine yansımış ve bu da yahudi düşmanlığının biraz daha köklü şekilde yerleşmesine vesile olmuştur^{vii}!

Hemen belirtelim ki bütün bu iddîalar ve bu yorumlar, yanlışlığa ve genellikle abartmaya dayalıdır, çünkü bir kere Muhammed'in yerleştirdiği hükümlere göre **hoşgörü** sözcüğünün, hiç bir açıdan İslâm seriâtı'nda yeri yoktur; su bakımdan ki Muhammed, "**gerçek din**" olarak, **İslâm**'dan gayri bir din tanımaz (Yâni **Yahudiliği** ve **Hiristiyanlığı** gerçek din saymaz)^{viii}; İslâm'dan gayri bir din'den gönderilmiş **peygamber** diye bir şey tanımaz; İslâm'dan gayri bir dine özgü **Kutsal Kitâb** diye bir şey tanımaz. Tanrı olduğu tek

"gerçek" dîn **İslâmiyet**'tir, çünkü güyâ Tanrı: "*Kesin olarak Tanrı katında **dîn**, sadece **İslâm**'dir*" (K. Al-i Imran 19), ya da "*Kim İslâmiyetten baska bir dine yönelirse, onunki kabul edilmeyecektir*" (K. Imran 85) seklindeki (ve daha nice benzerî) sözleriyle, bunun böyle olduğunu açıkca bildirmiştir.

Yine Muhammed'in söylemesine göre, bütün insanliga uygulanmak gereken tek "**Kutsal**" Kitap "**Kur'ân**"dir. Ve her ne kadar daha önce Yahudiler'e **Tevrat**, ve Hristiyan'lara da **İncil** verilmiş olmakla beraber, bu kitaplar onlar tarafından tahrif edilmiş (degistirilmiş) olduğu için Yahudi'lerin ve Hristiyan'ların **Kur'ân**'a göre amel etmeleri gerekir.

Öte yandan yine Muhammed'in söylemesine göre İbrahim, İshak, Yakub, Musa, Davud, Süleyman, İsâ vs... gibi gelmiş geçmiş bütün "Peygamberler", Yahudi ya da Hristiyan olarak değil, fakat hepsi de "**müslümanlıkla emrolunmuş**" olarak gönderilmişlerdir. Örneğin İbrahim, ne Yahudi ve ne de Hristiyan'dır; o müslümanlıkla emrolunmuş bir "peygamber'dir". Bundan dolayıdır ki, Muhammed, geçmişteki bütün peygamberleri (ve onlardan bir kısmının analarını ve babalarını), sırf müslümandırlar diye yüceltmis kendisini dahi **İbrahim**'in dinine yönelikmiş gibi göstermiştir. Bunu yaparken, kendisini peygamber'lerin en sonuncusu ve en üstün olanı imis gibi göstermekten geri kalmamıştır.

Butün bu hususları ilerdeki sayfalarda, yeri geldikçe göreceğiz; fakat simdilik anımsatalım ki Muhammed, Medîne'ye hicret etmeden önce, yâni henüz Mekke'de iken, diğer dinler hakkında henüz fazlaca bilgisi olmadığı ve güçlü durumda bulunmadığı için, Yahudilik ve Hristiyanlık konusunda pek bir şey söylememiştir. Fakat Medîne'ye geçipte, orada Yahudileri, ve onların dinsel geleneklerini yakından tanımaya ve bu arada güçlenmeye başlayınca, Yahudi kavimlerini (ayrıca da Hristiyan'lari) İslâm'a çağırmış, İslâm'ı kabul etmedikleri için üzerlerine saldırmış, yasaının son gününe kadar, müsriklere, Yahudilere ve Hristiyan'lara karşı savasmış, ganimetler, esirler almış, aldığı esirleri kiliçtan geçirmiş (örneğin **Benî Kureyza** esirlerinin kafalarını kestirttiği gibi) ya da yurtlarından sürmüş, ve yeryüzünü "**Dar-ül İslâm**" ve "**Dar-ül Harb**" diye ikiye ayırıp, İslâm'dan gayri dîn kalmayana kadar "**Dar-ül Harb'e**" karşı savası (Cihad'ı) farz kılmıştır^{ix}. Daha baska bir deyimle İslâm seriâtı'nın temellerini hoşgörüsüzlük ve bagnazlık üzerine oturtmuştur.

İslâm seriâtı'nın, Yahudi düşmanlığını Hristiyanlardan takliden uygulamaya başladığı iddiâ'larına gelince, bunun da gerçeğe ilgisi yoktur. Her ne kadar Hristiyanlık, **İsâ**'nin öldürülmesi olayını Yahudilere atfedip onları kötülükle damgalamış ve Hristiyanları Yahudi irkine karşı düşman yapmış ise de, bu olay İslâm'ın Yahudi düşmanlığına saplanması da rol oynamamıştır. Su bakımdan ki, İslâm'da "Yahudi düşmanlığı"nın ilk tohumlarını atan Muhammed, Yahudilerin İsa'yı öldürmüş oldukları karinesi'nden hareket etmemiştir; aksine İsa'nın Yahudiler tarafından öldürülmediğine dâir Kur'ân'a âyet'ler bile koymuştur; örneğin Nisâ Sûresinde şöyle yazılıdır. "*(Yahudiler) -'Allah'ın oğlu İsâ Mesîh'i öldürdük-' dediler. Oysa onu öldürmediler ve asmadılar, fakat onlara öyle göründü...*" (K. 4 Nisâ 156-158). Üstelik Muhammed'in peygamberlik iddiâsıyla ortaya çıktığı ve İslâm'ı yaydığı tarihe gelinceye kadar Araplar, Yahudiler, ve Hristiyanlar (özellikle Mekke ve Medîne 'de) iç içe, ve yan yana ve çoğu zaman dostane bir şekilde yaşamaktaydılar. Araplar arasında Hristiyan ve Yahudi olanlar dahi vardı. Her ne kadar Muhammed döneminde Yahudiler ve Hristiyanlar arasında dinsel bazı çekişmeler görülmekle beraber^x bu çekişmeler kin, nefret, savas ya da vurusalı saldırganlık sekline dönüşmüş değildi. Kin ve nefreti yaratan ve Yahudileri ve Hristiyanları asagilatan, onlarla dost olmayı yasaklayan, ve nihâyet onlara karşı (tipki müsrik Araplara karşı yaptığı gibi) savas yolunu açan bizzat Muhammed'tir³.

Yine bunun gibi Yahudileri "*hâin ve kötü bir irk*" seklinde tanımlayan görüş, her ne

3 Hristiyan'lık dünyası'nın Yahudi'leri asagiladığını belirten Benard Lewis, örnek olarak T. S. Eliot'tan şu misraları nakleder:

"The rat is underneath the files,

kadar Hiristiyan dünyâsında geçerli olmus olmakla beraber, bu görüsün hiristiyan etkisiyle Islâm'a girdigini iddiâ etmek yanlistir; çünkü Yahudileri bu olumsuzluklar içerisinde tanımlayan dogrudan dogruya Muhammed olmustur. O kadar ki, ilerdeki bölümlerde ayrıca belirtecegimiz gibi, onların Tanrı tarafından "maymun", "domuz, ya da "fare" sekline dönüştürüldüğünü, alinlarına "zillet ve meskenet" (alçaklık ve düşkünlük) damgasının vurulduğunu, ve bu nedenle onların, nerede bulunurlarsa bulunsunlar, zillet damgasından kurtulamayacaklarını söylemiş, ve bu söylediklerini Kur'ân'a çeşitli âyet'ler şeklinde yerleştirmiştir (Örneğin bkz. Bakara 65; Mâide 60 ve d.; A'raf 166 ve d.)⁴

Muhammed'ten sonra bu düşmanlık, Islâm tarihi boyunca müslüman yöneticiler tarafından ısrarla sürdürülen bir siyâset olmustur. Bu siyâset bazı hoşgörülü halifeler zamanında yumuşatılmış olmakla beraber, çoğu hoşgörüsüz halifeler tarafından şiddetlendirilmiştir. Fakat genel olarak denilebilir ki Muhammed'in Yahudiler ve Hiristiyanlar aleyhinde getirdiği şiddetli hükümler, insan tabiatına ters düştüğü içindir ki hiçbir zaman tam bir uygulamaya tâbi tutulamamıştır. O kadar ki **Fatih Sultan Mehmet** gibi bir Padişah, Kur'ân'daki yahudi aleyhtari hükümlere aldiris etmiyerek (muhtemelen Türk'ün eskiden kalma hoşgörü geleneğine yer vererek) İspanya'dan sürülen Yahudilere, ülkesinin kapılarını açmıştır. Fakat bu bir kaç örneğe bakarak Islâm seriâtı'nın başka dinlere karşı hoşgörüye yer verdiği iddiâ'larına sarılmak yanlış olur. Yahudi'lerin ve Hiristiyan'ların Islâm ülkelerinde çok kötü denebilecek yaşamlara ma'ruz bırakılmamaları, Islâm'ın özü'ne bağlılıktan değil ve fakat aksine, bazı halifelerin ve hükümdarların bu **özü** zaman zaman bilmezlikten gelmiş olmalarındandır. Bununla beraber yine de "gâvur" düşmanlığı denen şey, her bir müslüman kişinin beynini ve ruhunu besleyen bir gıda isin görmekten geri kalmamıştır. Nasıl ki Batı ülkelerinde Yahudiler, kendilerine ayrılmış mahalle ve yerlerde (Getto'larda) ayrı bir şekilde yaşamış idiyeler, müslüman ülkelerde de kendilerine ayrılmış mahallelerde yaşamışlardır. Nasıl ki Batı'da Yahudiler hor ve aşağı görülmüş idiyeler, Islâm ülkelerinde de aynı şekilde (belki Hiristiyanlardan biraz daha az farklı olarak) hor görülmüşlerdir; hâlâ da görülmektedirler. Ancak ne var ki ticâret ve sanat ve ilim vs... alanlarında becerikli oldukları için, kendilerine yönelik husumet havası içerisinde yaşam olanagina sahip olmuşlardır. İngiltere ve Fransa gibi ülkelerde, devlet'in en önemli mevkilerine yahudi'lerin getirildikleri olmustur (Örneğin 19cu yüzyıl'da İngiltere'de **Disraeli**, 20ci yüzyıl'da Fransa'da **Mendes France** ve **Leon Blum** gibi yahudi dininden kişiler başbakanlık yapmışlardır).

Öte yandan Batı'da, her dönemde (hattâ dinsel bğnazlığın şırsız bulunduğu Orta çağ döneminde dahi) aydınlar ve düşünürler arasında hoşgörü taraftarı olanlar, ya da Yahudi aleyhtarlığına ("anti-semitizm'e") karşı savasanlar çıkabildiği hâlde⁵ Islâm ülkelerinde bunu yapan pek görülmemiştir .

The Jew is underneath the lot"

Neklederken de Muhammed zamanında Yahudi'lerin ve Hiristiyan'ların, her şeye rağmen haysiyet duygusuna sahip kilindiklerini ekler, ki tamamen yanlistir. Çünkü ilerdeki sayfalarda göreceğimiz gibi Muhammed onları, özellikle Yahudi'leri, "maymun", "fâre" gibi hayvanlara es degerde tutmak yanında, Tanrı'nın onların alinlarına "zillet ve meskenet" (alçaklık ve düşkünlük) damgasını vurduğunu, ve bu nedenle onların, nerede bulunurlarsa bulunsunlar, zillet damgasından kurtulamayacaklarını bildirmiş, ve köklerinin kazınması için söyle demiştir: "Yahudi'lere karşı savasmadıkça, ve bu savasları, bir kaya parçasının gerisinde saklanan bir yahudi: -Ey müslümanlar benim arkamda yahudi var, öldürün onu- deyinceye kadar sürdürmedikçe, hüküm günü gelmiş olmiyacaktır".

Bu hadîs için bkz. Buharî, **Sahih, (Kitab-I Cihad)**, [Houdas çeviris, Tome II, sh. 322]

4 Kur'ân yorumcularının görüşleri için bkz. Turan Dursun, Kur'ân Ansiklopedisi, (Kaynak yayınları, Cilt VIII, sh. 66)

5 Nice yüz yıllar önce **Spinoza** gibi düşünürler, Türk'lere karşı hoşgörü beslenmesi gerektiğini savunurlardı. Geçen yüzyılın sonlarına doğru Fransa'da, **Dreyfus** davâsi sırasında, **Emil Zola** gibi aydın'lar, Yahudi asilli Dreyfus'ün savunması vesilesiyle Fransa'ya ayaga kaldırmışlardır. Emil Zola'nın, bu konuda yazdığı "**J'accuse**" adlı kitabı bugün dahi ibretle okunur.

İllerdeki bölümlerde ayrıca ele alacak olmakla beraber, burada kısaca değinelim ki Muhammed'in, genel olarak hoşgörü'ye yer vermiş gibi görünen eylemleri olmamış değildir; fakat bunlar dahi hoşgörü maksadiyle ve inanç özgürlüğü adına yapılmış şeyler değildir; bunlar sadece izlediği dinsel siyâsetin esnekliğini sağlamak, ve kisileri kendisine bas egdirmek maksadiyle öngörülmuş şeylerdir. Nitekim hoşgörü niteliğindeki hükümlerden bir kısmı, kisileri, zorluga katlanmadan İslâmî kuralları uygulamaya alistirma amacına yöneliktir. Örneğin, "*Din'de zorlama olmaz* " hükmü, kisilere inanç özgürlüğü tanımak için değil, ve fakat din uygulamasını (özellikle ibâdet isini) kolaylastirmak üzere öngörülmiştir. Yolculuga çıkan bir müslümanın oruç tutma zorunlughundan uzak kilinması, ya da namaz kılarken yeleginin içine tükürebilmesi, ya da hayizli kadınla cinsî münasebet'te bulunmadan sevisebilmesi, ya da buna benzer kolaylıklardan yararlanması, "*Din'de zorlama olmaz*" şeklindeki hükümler sayesinde mümkün kilinmiştir. Daha baska bir deyimle bu tür hükümlerin, dinsel özgürlükle (örneğin kisilere, İslâm'dan çıkıp diledikleri dine girmek, ya da diledikleri gibi din'de serbestce is görmek olasılığını sağlamakla) ilgisi yoktur; çünkü bu aynı Kur'ân, İslâm'dan gayri bir dine yönelenlerin sapık olduklarını ilân etmek bir yana, ve fakat "*Müşriklerin*" ya da "*dinden çıkanların*" öldürölmelerini" emretmekten tutunuz da "*(Yeryüzünde yalnız İslâm) kalana kadar (kâfirlerle) savaşın*" (Bakara 193; Tevbe 29) diyerek farklı inançtakilere karşı cihad'ı şart kilmaga varıncaya kadar, din ve inanç özgürlüğünü sifra münceer kılacak ne varsa her şeyi öngörmüştür.

Öte yandan farklı din ve inançtakilere karşı hoşgörü niteliğinde görönen bir kısım hükümler Muhammed'in henüz güçlü olmadığı, ve bu nedenle hoşgörölü imis gibi davranmaktan baska çaresi bulunmadığı dönemde (genellikle birinci Mekke döneminde) koymuş olduğu şeylerdir, ki daha sonraki Medîne döneminde yerlestirdiği "siddet" ve "zorlama" niteliğindeki emirleriyle çelismeli, ve dolayisiyle geçersiz kalacaktır. Nice örneklerden birini vermek gerekirse, Kur'ân'da **Kâfirûn** Sûre'sinde :"*Sizin dininiz size, benim dinim bana'dır*"(109 Kâfirûn 6) diye yazilidir. Buna bakarak sanilir ki İslâm, sanki İslâm'dan baska dinleri, ve baska inançları "geçerli" saymış, ve sanki farklı din ve inançta olanlara özgürlük bırakmıştır. Oysa ki bu sözleri Muhammed, daha henüz güçsüz bulunduğu Mekke döneminde ve kendisini sadece Arap'lara gönderilmiş Peygamber olarak tanımlarken söylemiştir. "Tek Tanrı" fikrine bağlı olmiyan ve puta tapan Araplara (ki bunları "müşrik", diye çağırırdi) kendisini peygamber olarak kabul ettirmek istemiş ve fakat başarı sağlayamayınca, ve üstelik onları zorlamak üzere elinde de baskaca bir şey olmayınca :"*Sizin dininiz, (yani putperestliğiniz) size, benim dinim, (yani İslâm) bana'dır*" diye konuşmuştur. Fakat Medîne'ye hicret'ten sonra yavaş yavaş güçlenipte kendisini sadece Arapların değil fakat Arap olmiyanların da (örneğin Yahudi'lerin, Hristiyan'ların, ve diğerlerin) peygamberi olarak gösterme hevesine kapılınca, İslâm'dan baska "gerçek" bir din olmadığı görüşüne sarilip vurusmalı savaş yolu ile İslâm'ı zorla kabul ettirme siyâsetine basvurmıştır. İllerdeki sayfalarda açıklayacağımız gibi, hicret'in ikinci yılında, **Benî Kaynuka** Yahudilerini Medîne'nin pazar yerlerinden birinde toplayıp İslâm'a çağırması, İslâm olmadıkları takdirde baslarına felâket geleceğini anlatması ve İslâm'ı kabul etmedikleri için üzerlerine saldırması, bu siyâsetin ilk örneklerindendir.

Ve iste kendisini onlara "peygamber" olarak kabul ettiremeyeceğini anladığı andan itibaren ki, Tanrı katında İslâm'dan gayri gerçek bir dîn olmadığını, Tanrı'nın insanlara daha yaratilista verdiği dînin sadece İslâm dînî olduğunu, ve İslâm'dan gayri bir dîne yönelmenin "sapıklık" sayıldığını bildirmiş, Kur'ân'a bu doğrultuda hayet'ler koymuştur (Örneğin Bkz. Rûm sûresi, âyet 30; Imrân sûresi, 19, 83, 85; Mâide sûresi 51, vs...). Daha baska bir deyimle Tanrı, güyâ Yahudilere ve Hristiyanlara, "Haniflik" (tek Tanrı'ya inanmak) bilincini vermiş (K. Rûm 30) ve onlara namaz kilmak, zekât vermek gibi yükümler yüklemiş ve "Hak" dine (İslâm'a) uymalarını emretmiştir (K. 98 Beyyine, 5). Ve sunu

bildirmistir ki her dogan çocuk "İslâm fikratı" üzerine dogar, ve sonra anasi ve babasi onu, Yahudi, Hiristiyan ya da Mecûsî yapar⁶.

Yine Muhammed'in söylemesine göre, **Tevrat** ve **Incil**, dogrudan dogruya müslümanligin esaslarini içerir sekilde inmis kitap'lardir. Bundan dolayidir ki Kur'ân, Tevrat'i ve Incil'i "tasdik" etmek üzere gönderilmistir. Fakat ne var ki Yahudi'ler ve Hiristiyan'lar, kendilerine verilen kitapları tahrif etmislerdir (K. Bakara 75-79; Maide 13-41). Bu itibarla Tevrat'a ve Incil'e gösterilmek gereken saygi, Kur'ân'daki esaslara uygunluk bakimindan deger tasir. Tevrat ve Incil tahrif edilmis oldugu içindir ki Yahudi'ler ve Hiristiyan'lar **Kur'ân** ile "amel etme" zorundadirlar; böylece emrolunmuslardir (Bkz. K. Nisâ sûresi, âyet: 47; Beyyine sûresi, âyet: 2-4)

Öte yandan "peygamber"lerin durumu da bu dogrutudadir; Muhammed'in söylemesine göre, dünyâ'nin yaratilisinden bu yana, İslâm'dan gayri bir din'den Peygamber gönderilmemistir. Yani "Yahudi peygamber", ya da "Hiristiyan peygamber" diye bir sey yoktur. Gönderilen peygamberlerin hepsi de müslümanlikla emrolunmuslardir. Örneğin **İbrâhîm** müslümandir, **Ishak** müslüman'dir, **Ya'kûb** müslümandir, bunlarin ogullari'nin hepsi (yâni Israilogullari) müslümandir, **Mûsâ** müslüman'dir, **Dâvud** müslüman'dir, **İsâ** müslüman'dir, vs... Bu itibarla Yahudilere ve Hiristiyanlara gönderilmis olan peygamberlere saygi göstermek demek, aslında müslüman peygamberlere saygi göstermek demektir.

Daha baska bir deyimle Muhammed'in getirdigi islâmî anlayisa göre Yahudilik ve Hiristiyanlik **gerçek** din niteliginde seyler degildir. Bu itibarla, Yahudi'lerden ve Hiristiyan'lardan Muhammed'i Peygamber saymayanlar, ve Kur'ân'a inanmayanlar, "kâfir", "sapik" ve "Cehennem Ehl'i" olup, onlarla dostluk iliskisi kurmak yasaktir (Örneğin bkz. Mâide sûresi, âyet 51). Hattâ Yahudi'lere ve Hiristiyan'lara karsi "cihâd" açmak, İslâm'i kabul etmelerine, ya da küçölerek "cizye" (Kafa parasi) vermelerine kadar savasmak, ve yeryüzü İslâm olana kadar tüm "kâfir"lere karsi savasi sürdürmek sarttir (Örneğin: Bakara 193; Tevbe 5, 29).

Tekrar edelim ki Mekke dönemi'nin nispeten yumusak ve hosgörölü imis gibi görünen âyet'leri, daha sonraki Medine döneminin İslâm'dan gayri din ve inançlara karsi hosgörüsüz, ve son derece sert nitelikteki âyet'leri ile çeliskilidir. Birbirlerine ters düşen, birbirleriyle çeliskili bulunan hükümlerin ayni zamanda uygulanmalari mümkün olamayacagina göre, bu âyet'lerden Mekke dönemine âit olanlarin, Medîne döneminde indigi kabul edilen âyet'lerle geçersiz kilindigini kabul etmekten baska bir yol yoktur. Çünkü Medîne dönemine âit âyet'ler, Mekke dönemi âyet'lerinden daha sonra konmus seylerdir. Bilindigi gibi bir hüküm, kendisinden sonra gelen hükmü degil fakat daha önce gelen bir hükmü ortadan kaldirabilir. Böyle olunca Medîne döneminin siddet ifâde eden hükümlerinin, daha önceki Mekke döneminin yumusak nitelikteki hükümlerini geçersiz kilmasi dogaldir.

6 **Sahih-i Buharî Muhtasari...** (Cilt IV, sh. 529, Hadîs no. 664)

iiÖrneğin **Bernard Lewis**, bir çok vesilelerle ve özellikle "**Semites & Anti-Semites**" (New York 1986, sh. 122) adlı kitabında Kur'ân âyetleri arasında Yahudiler aleyhine hükümler olmakla beraber, aynı zamanda onlardan saygı ile söz eden hükümlerin de bulunduğunu belirtir. Fakat bu hükümlerin, sırf Yahudileri ve Hristiyanları kendisine çekmek maksadıyla Muhammed' tarafından tavizci siyaset gereğince konduğunu ve daha sonra geçerlikten kaldırıldığını belirtmez. Öte yandan yine bu aynı kitabında İslâm'ın Yahudilere pek hasın davranmadığını ve Muhammed'in dahi Yahudilere karşı düşmanlıkta fazla ileri gitmediğini söyler.(Lewis, **a.g.e**, sh.196) Ancak ne var ki bu sözleri, Kur'ân'ın Yahudilere ve Hristiyanlara ölüm ve dehşet saçan hükümleriyle, ve hele özellikle Muhammed'in son on yıllık yasami boyunca Yahudilere karşı girdiği imha siyasetiyle pek bağdasmaz.

iii Bernard Lewis, age, s.196

iv Söyle diyor Bernard Lewis: "*A striking example of this process is the transformation in literature and education of the prophet's adversaries from a minor nuisance to a major enemy, an embodiment of the eternal principle of evil. In some traditional Muslim account the Jews of Medina, even in their defeat and death, are allowed a certain dignity and courage*". Lewis, age (1986), sh. 196

v Lewis, age sh.131

vi Lewis, age sh132 ve d.

vii Lewis, age sh. 134 ve d.

viiiLewis İslâm'ın Yahudi ve Hristiyan dinlerini tanıdığını ve kişilerin bu dinlere girip çıkmasını önlemediğini söyler. Bkz. Lewis, age (1986), sh.131. Oysa ki Muhammed bu dinleri gerçek din saymamıştır.

ixMuhammed'in ölüm döşeginde yaptığı vasiyet "*Arap ceziresinde iki din bir arada bulunmayacaktır*" şeklinde olmuştur. Buna dayanarak ki Ömer, halifeliği zamanında bütün yahudileri sürmüştür. Fakat Bernard Lewis gibi yazarlar, İslâm'ı Hristiyanlığa nazaran daha hoşgörülü bir din imis gibi gösterme gayretkesliğiyle, bu emri dahi yumusak göstermeğe çalışırlar ve emrin sadece Arap Ceziresiyle sınırlı olduğunu, ve Muhammed zamanında bile Güney Arabistan'da Yahudi ve Hristiyan kabilelerinin bulunduğunu açıklarlar. Bkz. Lewis, **Semites & Anti-Semites** (New York 1986 sh. 130-131). Oysa ki Muhammed'in emri, sadece Arab Ceziresini değil ve fakat yeryüzünün tamamını kapsar niteliktedir, çünkü İslâm'dan gayri gerçek din tanımamış ve İslâm'dan başka din kalmayana kadar savasmayı öngörmüştür. Eğer kendi zamanında Arabistan yarım adasında Yahudiler ve Hristiyanlar yaşıyor idiyse bunun nedeni, onları henüz temizlemeğe vakit bulamamış olmasıdır. Ömrü ve gücü yetmiş olsa idi, bu işi bizzat kendisi yapacaktı.

Yahudiler İsâ'yi peygamber olarak kabul etmezler, ve getirdiği emirleri benimsemezler. Muhammed bunu Kur'ân'da şöyle belirtir: "*Yahudiler -Hiristiyanlığın bir temeli yoktur-' dediler. Hristiyanlar da: -'Yahudiliğin bir temeli yoktur-' dediler... Allah kıyâmet günü anlasmazlığa düştükleri şeylerde onların arasında hüküm verecektir*" (K. Bakara 113)

///

11 Hristiyanlık dünyasının Yahudileri asagilatmis oldugunu belirten Lewis, T. S. Eliot'tan su misralari nakleder:

*"The rat is underneath the files,
The Jew is enderneath the lot"*

(Bkz. **Semites & Anti-Semites...**, sh. 93).

Naklederken de Muhammed zamaninda yahudilerin ve hristiyanlari, her seye ragmen haysiyet duygusuna sahip kilindiklerini ekler ki tamamen yanlistir. Çünkü Muhammed, onlari her bakimdan asagilatmak bir yana fakat bir de köklerini kazimak için söyle demistir: *"Yahudilere karsi savasmadikca, ve bu savaslari, bir kaya parçasi gerisine saklanan bir yahudi -'Ey müslümanlar benim arkamda yahudi var, öldürün onu-' deyinceye kadar sürdürmedikce hüküm günü gelmis olmayacaktır"*. Bu hadîs için bkz. Buharî, **Sahih (Kitab-i Cihâd)** [Houdas çevirisi, Tome 2, sh.322]

12 Nice yüzyillar önce **Spinoza** gibi düşünürler Türk'lere karsi hosgörü beslenmesini öngörürlerdi. Geçen yüzyilin sonlarına dogru **Dreyfûs** davâsi sırasında Fransa'da, aydin sinif haksizliga karsi sesini yükseltmis ve Emil Zola gibi nice ünlü yazarlar (Örneğin **"J'accuse"** adli kitabi ile) Yahudi asilli **Dreyfûs**'ün savunmasını yapmışlardır.

13 Celaleyn ve Buharî'deki yorumlar için bk. Turan Dursun, **"Tevrat, Incil, Kur'ân"**, (2000 Ikibine Dogru" dergisi, Sayi....?????)

14 Bkz. **Sahih-i Buharî Muhtasari...**, (Cilt XII, sh. 25)

15 Saffat Sûre'sinde söyle yazilidir: *"Dogrusu (Nûh) bizim inanmis kullarimizdandi...Ibrahim de süphesiz O'nun yolunda olanlardandi..."* (K. 37 Saffat 81,83)

16 Bilindigi gibi *"İslâmiyet"* sözcüğü *"Teslim olmak"* anlamina gelir.

17 **Tevrat**'in **Tekvin** Kitabı (Bap 32:28.)

18 Ne akil almaz bir seydir ki Tanrı, en son ve en sevgili peygamberi Muhammed'e okuma-yazma öğretmemişken, Süleyman'a, kuslarla ve karincalarla konusabilsin için, bu dilleri öğretmiştir Öte yandan onun müslümanlığını öylesine sağlam kılmıştır ki, bu sayede Süleyman, *Sebe* melikesi *Belkis*'i bile müslüman olmaga sürükleyebilmiştir.(27 Neml 15-44)

19 Muhammed'te bu emir gereğince hareket etmiş ve :*"...Süphesiz Rabbim beni, dogruya yönelen...Ibrahim'in dinine iletmiştir"* (K. 6 En'âm 161) demistir.

20 Mûsâ'ya Tanrı güyâ söyle demiş: *"Ey Mûsâ, verdiklerimle ve sözümle seni insanlar arasından seçtim..."* (K. 7 A'raf 144)

21 Ayrica bk. **Sahih-i...** (Cilt XI, sh.103, Hadîs no. 1702.)

22 **Sahih-i...**(IX,sh.179 ve d.)

23 Yahudiligin ve Hristiyanligin asil kaynagi olup her ne kadar gök cisimlere tapim esasina dayali olmakla beraber tek Tanrı inancina dayalidir. (Bu konuda bk.Eren Kutsuz, **"Günes Kültü"**, **Saçak** dergisi, Subat 1988, sh.4-62)

24 Bu konuda bk. **Sahih-i...**(XII, sh.25)

25 Her ne kadar bu âyet'i *"Sizin putlari size, benim TekTanrı inancim bana"* seklinde yorumlayanlar var ise de Muhammed'in putatapanlara *"Sizin dininiz size"* seklinde hitap etmesi ilginçtir. (Bk. Turan Dursun, **"Kur'ân'daki çeliski'lerden'..."**, **Ikibine Dogru Dergisi**, 17 Aralik 1989, sh.49)

26 İslâm kaynaklarına göre, güyâ *Bahira*, Kureys kervani yaklasirken bütün ağaçların ve taşların Muhammed'e secde ettiğini, ve bir bulut'un da onu gölgeledığını, ve bütün bunların peygamberlik alameti olduğunu söyleyerek: *"İste bu çocuk âlemler Rabbi'nin elçisidir. Tanrı bu çocuğu âlemlere rahmet olmak üzere gönderecektir"* demistir. Aynı kaynaklara göre Muhammed, güyâ çobanlık ettiği yıllarda tanrı'nin kendisini kötülüklerden korudugunu, ve örneğin gece eglencelerinde bulunmak üzere gittiği evlerde kendisine uyku musallat ettiğini, ve bu yüzden hiç bir kötü ise tesebbüs etmedığını söylemiştir.(Bk. Taberî, **Milletler ve Hükümdarlar Tarihi** (Ankara, M. E. Bakanligi

yayinlari, 1966, II, sh.. 62-68)

Yine bunun gibi, Muhammed'in iki kürek kemigi arasında peygamberlik mührü bulunduğu ve güyâ buna bakarak onun peygamber olacağının bir çok Arap bilginleri tarafından açıklandığı görülür. Mucize kabilinden olmak üzere Muhammed'in hurma ağaçlarının salkımlarını yürüterek yanına getirdiği iddiaları da bunlara eklenir. (Bk. Taberî, **a.g.e**, II, sh.89-90)

27 Her hususta olduğu gibi bu konuda da İslâm kaynakları kesin bir şey söyleyemezler. Bir rivayete göre Muhammed 40 yaşında iken, ve diğer bir rivayete göre ise 43 yaşında iken Peygamberliğini ilân etmiştir. Bk. Taberî, **age**, II, sh.83-85

28 Hattâ kendisine peygamber olacağı haberini verdiği söylenir. Bu konuda Ayşe'nin rivâyetine dayalı Hadîs'ler için bk. **Sahih-i...**, I, sh.12.

29 Nice örneklerden biri olarak *Ahd-i Atiyk'ta* Tanrı'nın Yahudi peygamberlerine ve İsrailogullarına, fethettikleri yerlerin halkına nasıl davranacakları konusunda verdiği su emrini belirtelim: "...ve Allah'ın Rab, (o şehri) senin eline verdiği zaman, onun her erkekini kılıçtan geçireceksin, ancak kadınları ve çocukları ve hayvanları ve şehirde olan her şeyi, bütün malını kendin için çapul edeceksin...ve düşmanlarının malını yiyeceksin..." (Bkz. **Tesniye** 20:13-15)

30 Arap kaynakların bildirmesine göre: "*Tanrı onu... peygamberlikle sereflendirmeyi irâde ettiği vakit, Muhammed insanlardan uzaklasır ve evlerin görünmeyeceği yerlere, dağ arkalarına ve ovaların içlerine dalar, yanlarından geçtiği her ağaç ve tas - 'Ey Tanrı elçisi, sana esenlikler dileriz-' diye onu selamlar, o, sağ ve soluna ve arkasına bakar, kimseyi görmezdi*". Bk. Taberî, **a.g.e**, II, sh.87.

31 Bu konuda bk. **Sahih-i...**, I, sh.1-9

31 a. Her ne kadar Beyzevî gibi bazı yorumcular bu âyeti: "*Kendi kavmimim ilk müslümanı olarak emrolundum*" şeklinde anarlarsa da yanlıştır. Çünkü Muhammed, kendisini Adem'den önce "peygamber" olarak emrolunmuş gibi göstermiştir

32 Kendisinin peygamberliğini kanıtlamak üzere Tanrı'yi şu şekilde konuşmuş gibi gösterir: "...*Sahid olarak Allah yeter*" (K. 48 Fetih 28)

33 Söyle demistir: "*Kureys beni yalanlayınca Hicir'de ayakta durdum. Müteakiben Allah bana Beyt-i Makdis ile gözümün arasındaki mesafeyi kaldırdı da Mescid-i Aksa'ya bakarak onun nisanelerinden Kureys'e haber vermeğe başladı? 'Mescid-i Aksa'nın kaç kapısı var? diye sormuslardı. Halbuki ben Kudüs mescidinin kapılarını saymamıştım. Fakat karsında mescid tecelli edince...kapıları birer birer saymaga başladım*" Burada geçen Hicir sözcüğü, Kâ'be'nin Kureys tarafından tamiri sırasında yapı malzemesinin bırakıldığı Beyt'in disındaki yere atıftır. *Câbir İbn-i Abdillâh*'in rivâyeti için bk. **Sahih-i...**, X, sh. 59 ve d. Hadîs no. 1550

34 Bu konuda bk. Arsel, **Arap Milliyetçiliği ve Türkler** (İstanbul 1987 sh. 217 ve d.)

35 Örneğin Câhiliyet dönemi diye bilinen dönemde Araplar arasında "**Hilf**" (ki yemin ile tesis olunan dostluktur, ve aralarında veraset cari olur) gelenegini kaldırmış onun yerine aynı mealde dinsel kardeşlik koymuştur. Bunu yapmasını nedeni Mekke'den hicret eden Muhacirlerin bakımını Medine'deki Ensar'ın sırtına yüklemek içindir. Yine bunun gibi eski Araplarda oğullukların karilariyle evlenme yasagi gelenegi var iken, kendisi Zeyd'in, yani kendi oğullugunun karirisi Zeyneb'e asik olupta onunla evlenmek isteyince bu gelenegi degistirmiştir. Buna karsilik *Ihram* vesilesiyle eskiden uygulanan gelenkelerin çogunu sügrdürmüştür.

36 Örneğin Kur'ân'ın *Bakara* 89,90-91; *Mâide* 3-4; *Ahkâf* 12; vs...

37 İlk altı yedi ay içerisinde 7 çete (Seriyye) gönderdiği anlaşılmaktadır.

38 Enes'in rivâyetine göre Muhammed bazan demir zirhini Yahudi tüccarlara rehin ederek âilesini "infâk" (geçindirmek) için arpa ya da para alırdı. O tarihlerde dokuz karisi olduğu aynı hadîs'ten anlaşılmaktadır. Bu konuda bkz. **Sahih-i...**, VI, sh. 367

39 Ebû Hureyre'nin rivâyeti vesilesiyle bkz. **Sahih-i...**, X, sh.118, 120 ve d.

40 Muhacirler, Beni Amr İbn Evs, Beni Haris, Beni Naccar, Beni Amr İbn Auf. vs, her biri kendilerine ait kisasi ve fidyeye bedellerini kendileri karsılayacaklardır. Bu konuda bkz. **Sahih-i...**, X, sh. 119

41 **Sahih-i...**, X, 119

42 Bu konuda bk. **Sahih-i...**, VI, sh. 367-8; Ayrica bk. Mahmud (Mirkhond), **a.g.e**, II, sh.726.

43 **Sahih-i...**, VI, sh.367, H. no.966

44 **Sahih-i...**,VI, sh. 368

45 Ebû Hüreyre'nin bir rivâyeti için bkz. **Sahih-i...**, Cilt X, sh. 119 vd .

46 Kur'ân'daki Firavun hikayesi için ayrıca bkz. *Maide* 23, *Kasas* 2 ve d.

47 Ibn Ishak'ın açıklamasına göre Tanrı güyâ Muhammed'e söyle hitâb etmiştir: "*BEN, o eski peygamberlere emir verdim ki sana inansınlar ve yardım etsinler diye. Onlar da ikrâr ve kabûl ettiler*" (3 Mâide 81) . Ayet'in bu sekli için bkz. Ibn Ishak, **age** (1980) sh. 104.

48 Tevrat'dan yaptığı aktarmalarla Muhammed, nerede ise Kur'ân'i, Yahudi tarihi haline getirmiştir. Tevrat'da geçen olayların pek çoğunu Kur'ân'dan aynen ve bazan da degistirerek almıştır. Yukardaki olaylarla ilgili ilginç bir örnek olarak Bakar Sûre'sinin 244 ve 248ci âyet'lerini (ki bu âyetlerde Tanrı güyâ Yahudilere Sandık indirerek hükümdarlığı diledigine verdigini bildirir), *Ahd-i Atiyk*'in "**Hezekiel**" Kitabının 37ci Bap'i ile karsilastirmek, ve ayni seyî yine Bakara Sûresi'nin 243cû âyet'ini (ki Tanrı'nin ölüleri dirilttiği yazilidir) , *Ahd-i Atiyk*'in "**I Samuel**" kitabının IV,V ve VIci Bap'larini karsilastirmek yeterlidir.

49 Bkz. **Sahih-i...**, X. sh.118- 120;

50 Islâm yazarlari her zamanki yalan usulüne basvurarak Muhammed'in daha Mekke'de iken bu oruç âdetinden haberdar oldugunu ve sahsen izledigini, fakat Medîne'ye gelinceye kadar taraftarlarına açıklamak istemedigini iddiâ ederler. Bkz. al-Halabi, **age**, II, 176

51 Mekke döneminde koyduğu kabûl edilen Meryem Sûre'sinin 26ci âyet'inde Meryem'e :"-*Ben Rahmân'a oruç adadim, bugün hiç bir insanla konusmayacagim-' de*" diye seslenildiği yazilidir. Anlasilan o'dur ki Muhammed, muhtemelen kendi yakinlari arasinda bulunan hiristiyanlardan (örneğin karisi Hadice'nin yegeninden), bu tür hiristiyani gelenegine asinâdir. Hatirlatalim ki Türkçe'de "*oruç*" diye bilenen sözcüğün asli arapca "*savm*", "*siyâm*" sözcüğünün karsiligidir ki "Hareketsiz olmak", "Konusmamak" gibi anlamlara gelir.

52 "Asûrâ" sözcüğü, lbranice "*Asur*" kökünden gelme olup Tevrat'da "*büyük kefaret günü*" olarak kullanilmistir. Tanrı güyâ yahudilere, günahlarının afvedilmesi için yilin belli bir gününde hiç bir is yapmamalarini ve canlarini "alçaltmalarini" emretmistir. Tevrat'in **Levililer** kitabının 16ci Bap'inda söyle yazar:"...*yedinci ay'da, ayin onuncu gününde canlarinizi alçaltacaksınız...hiç bir is yapmayacaksınız, çünkü o günde, sizi tathir etmek üzere sizin için kefarete edilecektir; Rabbin önünde bütün suçlarınızdan tahir olacaksınız...*"

53 Bu konuda bkz. Tabarî, **Cami-al beyan fi Tafsîr al-Kur'ân** (Misir 1321) , II,767

54 Ibn-i Ömer'in rivâyetine dayali hadîs için bk. **Sahih-i...**, XII, sh. 110, hadîs no. 1955

55 Ayse'nin rivâyeti için bk. **Sahih-i...**,IX, sh. 273-5, Hadîs no.1455

56 **Sahih-i...**, XII, sh. 110-112, Hadîs no. 1955 ve 1956; Ayrica bk. **Sahih-i...**,IX, sh. 273, hadîs no. 1455

57 **Sahih-i...**, XII, sh.11-13, Hadîs no. 1874

58 Çeviri Diyânet'indir. Gayr-i müslim kadınlarla evlenme iznini veren âyet'in (yani Maide 5) Bakara Sûre'sindeki âyet'le kaldırilmis olduğu konusundaki yorum için bk. **Sahih-i...**, XI, sh. 281-283

59 Bu hususta Taberî'nin "**Tefsir**"'ine (V,83), ve ayrıca Ibn Sa'd'in **Tabakat** adli ünlü yapitina ve **Ibn Hisam** , ve **Celâleddin as-Suyutî** ve **Yahya** gibi kaynaklara bakiniz.

60 Bu âyet'lerle ilgili olarak *Beyzavî*'nin yorumlarına bakiniz.

61 Bu hususta bk. Ibn-i Ishak, **age**, sh.239,255

62 **Sahih-i...**,IX, sh. 81

63 Ibn-i Ishak, **age**, sh. 266

64 Ibn-i Ishak, **age**, sh. 267

65 **Sahih-i...**,IX, sh.79-80

66 **Sahih-i...**,IX, sh.77-81, Hadîs no. 1368

67 **Sahih-i...**, IX, sh. 81

68 Ibn-i Ishak, **age**, sh.257

69 Ibn-i Ishak, **age**.sh. 258

70 Ibn-i Ishak, **age**, 270 ve d.

71 Ibn-i Ishak, **age**, sh. 271-3

72 Ibn-i Ishak, **age**, sh. 272

73 Özellikle Imran Sûre'sindeki "Elif, Lâm, Mim" şeklinde başlayan ve sanki Tanrı'nın gizli işaretleri varmış kanisini yaratmaga çalışan âyet'ler (3 Al-i Imran 1-3) buna örnek verilir. Bk. Ibn-i Ishak, **age**, sh. 276

74 Örneğin: "*Eger Allah dileseydi sizi tek bir ümmet yapardı...*" (5 Maide 48)

75 Örneğin: "*Dogrusu Biz yol gösterici ve nurlandırıcı olarak Tevrat'i indirdik. Kendisini Allah'a teslim etmiş Peygamberler, yahudi olanlara onunla... hükmederlerdi*" (K. Maide 44); "*Incil sahipleri, Allah'ın onda indirdikleri ile hükmetsinler*" (K. Maide 47)

76 Bu maksatla Muhammed'in Kur'ân'a koyduğu âyet şöyledir: "*Allah peygamberlerden ahid almisti:-'Nd olsun ki size Kitab, hikmet verdim; sizde olani tasdik eden bir peygamber gelecek, ona mutlaka inanacaksınız ve ona mutlaka yardım edeceksiniz, ikrar edip bu ahdi kabul ettiniz mi?-' demisti. -'Ikrrar ettik-' demislerdi de -'Sahid olun, Ben de sizinle berâber şahidlerdenim-' demisti...*"(3 Al-i Imran 81)

77 "Mâide Sûre'sinde şöyle yazılıdır: "*Onlar (Hristiyanlar,vs) kendilerine belletilenin bir kimsini unuttular, bu yüzden aralarına...düşmanlık, kin saldı*"(5 Mâide 14) ; "*Ey Kitab ehli, Kitab'da gizleyip durduğunuzun çoğunu size...anlatan ve çoğundan da geçiveren peygamberiniz gelmiştir. Dogrusu size Allah'tan bir nSr ve apaçık bir kitab gelmiştir*" (5 Mâide 15)

78 Bk. Kur'ân 3: 48-49; 21: 108; 7 : 156-7; 11:17 vs.

79 *Câbir b. Abdu'llah*'in rivâyetine göre Muhammed şöyle demismis: "*Benden evvel her Nebi, hassaten kendi kavmine ba's olunurken, ben Umum-i Nâsa ba's oldum*" , (**Sahih-i...**, II, 245-6, Hadîs no. 223)

80 "*Ehl-i Kitab size:-'Yehûdi, yâhut Hristiyan olunuz ki hidâyete eresiniz-' dediler. Sen de onlara de ki:-'Hayir biz dogru yola yönelen Ibrâhîm milleti câmiasından oluruz ki, hiç bir zaman müsrıklar den olmamıştır-*" (K. Bakara 136)

81 En'am Sûre'sinde şöyle yazılıdır: " Süphesiz Rabbim beni...**GERÇEK** din'e...**İBRAHİM'in DINİ'ne** iletmiştir..." (6 En'am 161)

82 Nitekim *Bakara* 62 ve *Maide* 16 âyetlerinde, Yahudilerden ve Hristiyanlardan "*Tanrı'ya inananların Tanrı'nın ecrine kavusacaklarını*" bildirirken "*Muhammed'i peygamber kabul edenler*" şeklinde bir sey söylemez. Oysa ki daha sonra, yani kendisini onlara Peygamber olarak kabul ettirme hevesine kapılınca: "*Ey inananlar, Allah'a ve Peygamberine...inanin*" (4 Nisa 136) şeklinde konuşacaktır. İyice güçlendikten sonra kendisini peygamber kabul etmeyen Arapları ve Yahudileri ve Hristiyanları ölüme mahkum kilacaktır. (Örneğin *Tevbe* Sûre'sinin 5ci ve 29 cu âyetleri).

83 *Câbir b. Abdu'llah*'in rivayetine dayalı bu hadîs şöyledir: "*Benden evvel her Nebî, hassaten kendi kavmine ba's olunurken, ben Umum-i nâsa ba's olundum*". Bkz. **Sahih-i...**,II, sh. 245 Hadîs no.223

84 Ibn-i Ishak'ın bu konuda yazdıkları için bk. **age**. sh. 268

85 "*Ey Muhammed de ki -'Allah dogru söyledi...İbrahim'in dinine uyun*" (3 Imran 95)

86 Ibn-i Ishak, **age**., sh. 264-7

87 İslâm kaynakları *Abû Amr*'in, Mekke'nin fethi üzerine Taif'e kaçtığını, oranın fethi üzerine de Suriye'ye göç edip orada öldüğünü söyleyerek, güyâ Muhammed'in hakli olduğunu kanıtlamaga çalışırlar. Oysa ki bu olay Muhammed'in hakli olduğunu göstermez, çünkü o, *Abû Amr*' in dedigi gibi, yahudileri ve diğerlerini kandirmek için Tevrat'tan hükümler aktarırken, Kur'ân'i Arap geleneklerine yer veren âyet'lerle doldurmıştır.

88 "*Bilmeyenler - 'Allah bizimle konuşmalı veya bize bir âyet gelmeli değil mi?-*

dediler. Onlardan öncekiler de onların söylediklerinin tikisini söylemişlerdi. Kalpleri birbirine benzedi..."(2 Bakara 118). "Ey Muhammed! Kitab ehli, senin kendilerine gökten bir kitab indirmeni isterler. Musa'dan bundan daha büyüğünü istemişlerdi ve -Bize Allah'i apaçık göster- demişlerdi. Zulümlerinden ötürü onları yildirim çarptı..." (K. 4 Nisa 153-154).

89 Tevrat'ın **Çikis** kitabında yazılı bir olaya göre Musa, güyâ Israil'in ihtiyarlarından yetmiş kişi ile birlikte daga çıkar ve Tanrı'yi görür. (Bkz. **Çikis** kitabının Bap: XXIV:9-1189 ve ayrıca Bap XXV:1 ve d.)

90 Bu konuda bk. Ibn-i Ishak, **age**, 257 ve d

91 Mü'min Sûresinde Tanrı güyâ gelmiş geçmiş bütün peygamberlere söyle hitab eder: "Ey Peygamberler...süphesiz bu müslümanlık, bir tek din olarak sizin dininizdir " (23 Mü'mininun 51-52)

92 Ra'd Sûresi'nde söyle yazılıdır: "... Ana Kitâb (Ummu'l Kitâb), O'nun katındadır" (13 ra'd 39)

93 Örneğin Saffat Sûresi'nde: "And olsun ki MSsâ ve Harun'a da iyilikte bulunmustuk...Her ikisine de apaçık anlaşılan bir Kitâb vermistik"(37 Saffât 116) diye yazılıdır.

94 Muhammed'in söylemesine göre Tanrı, Tevrat'dan sonra Zebur'u göndermiştir. Enbiyâ Sûresi'ne koyduğu su âyet'le bunu açıklamıştır: "And olsun ki Tevrat'tan sonra Zebur'da da, yeryüzüne ancak iyi kullarimin mirascı olduğunu yazmistik" (21 Enbiya 105). Bu âyet'i Muhammed, Ahd-i Atiyk'in "**Mezmurlar**" Kitabının 37ci Bap'ında yazılı bir hükmü takliden Kur'ân'a koymuştur. (Bkz. Mezmurlar, Bap 37:29)

95 Bununla ilgili Kur'ân'ın Ankebût (29: 27-34) ve Saffât (37:114-122) Sûrelerine bakınız.

96 Kur'ân'ın çeşitli Sûre'lerinde bu husus belirtilmiştir. Örneğin Ra'd (13:37), Zührûf (43:2-3), Yûsuf (12:2), Fussilet (41:44), Duhan (44-58-59), Suâra (26:193-195) gibi Sûre'lerde Kur'ân'ın, "**anlasilsin**", "**akledilsin**" için Arapça olarak gönderildiği yazılıdır.

97 "Nuh'a...İbrahim'e, İsmail'e, Ishak'a, Ya'kub'a torunlarına, Isa'ya, Eyyub'a, Yunus'a, Harun'a ve Süleyman'a vahyettiğimiz gibi ey Muhammed, süphesiz sana da vahyettik. Davud'a da Zebûr verdik"(4 Nisa 163).

98 Diğer benzerleri için bk. Bakara 41,91,107; Imran 3; Nisa Ahkaf 1247; Maide 48; En'am 92;

99 "Allah'in hükmünün bulunduğu Tevrat yanlarında iken, ne yüzle seni hakem tayin ediyorlar da sonra bundan yüz çeviriyorlar? Dogrusu biz yol gözterici, ve nurlandırıcı olarak Tevrat'i indirdik... Yahudi olanlar onunla hükmederlerdi..." (5 Maide 43-45)

100 Bu âyet'i Muhammed, Israilogullariyla ilgili olarak anlattığı olaylar vesilesiyle koymuştur.

101 Buna benzer bir âyet Nisâ Sûresi'nde şöyledir: "Ey inananlar! Allah'a, Peygamberine, peygamberine indirdiği Kitâb'a ve daha önce indirdiği Kitâb'a inanin...Kim Allah'i...kitâblarını, peygamberlerini...inkâr ederse...sapıklığa sapmıştır"(K. 4 Nisâ 136)

102 Aynı şekilde Nisâ Sûresinde "Ey Kitab verilenler... elinizdeki kitab'i tasdik ederek indirdiğimiz Kur'an'a inanin" (K. 4 Nisa 47) diye yazılıdır:

103 Burada "kendilerine kitap verdiklerimiz ona (Kur'ân'a) iman ediyorlar" sözleri, **Abdullah b. Selâm** ve **Übey b. Kâ'b** adındaki Yahudilere (ve benzerlerine) atıftır. Diyânet Vakfı çevirisinde Ankebût sûre'sinin 47.ci âyeti'nin yorumuna bakınız.

104 "Allah katında din, süphesiz Islâmiyettir. Ancak Kitab verilenler, kendilerine ilim geldikten sonra aralarında ihtiras yüzünden ayrılığa düstüler. Allah'in âyetlerini kim inkâr ederse bilsin ki Allah hesabi çabuk görür" (3 Imran 19)

105 "Kendilerine Kitab verilenlere ve verilmeyenlere -'Siz de Islâm oldunuz mu?-' de. Sayet Islâm olurlarsa dogru yola girmişlerdir, sayet yüz çevirirlerse, sana yalnız teblig etmek düşer...Allah'in âyetlerini inkâr edenlere...elem verici azabi müjdele..." (Imran 20-21)

106 **Sahih-i...**, IX, sh. 179-180

107 Muhtemelen Incil'deki su sözlere imrenmiş olmalıdır: "Çünkü ben, adamla babasının, ve kızla anasının ve gelinle kaynanasının arasına ayrılık koymaya geldim; ve

adamin dűsmanlari kendi ev halki olacaktır. babayi ve anayi benden ziyade seven bana layik degildir..." (Matta, Bap 10:34-39)

108 *"Ey Yahudi toplulugu! Kureys'in basina gelen azaptan Yűce Tanri'ya siginarak ve Ondan sakinarak Műslűman olunuz..."* seklindeki tehditleri için bk.Taberi, age, II, sh. 34

108 a Hintli din bilgini Rahmetullah gibi bazi yorumcularin bu konudaki gűrűsleri için bkz. Turan Dursun, Kur'ān Ansiklopedisi (Kaynak yayinlari, Istanbul 1994, Cilt I, sh. 260 ve d.)

109 Nisa Sűre'sinde sűyle yazili: *"Fakat onlardan... sana indirilen Kitab'a ve senden űnce indirilen Kitab'a inanan mű'minlere...elbette bűyűk ecir verecegiz"* (4 Nisa 162)

110 **Sahih-i...**, VI, sh.367-8

111 Enes'in rivayeti için bk. **Sahih-i...**,VI, 367-8

112 Bunu belirtmek űzere Muhammed Kur'ān'a āyet'ler koymustur. Ŭrnegin Nisā Sűre'sinde: *"Kendilerine Kitab'dan bir pay vcerilenlerin...sizin yolu sapitmanizi istediklerini gűrműyor musun?"* (Nisā 44); *"Kendilerine Kitab verilenler...inkār edenlere -'Bunlar, inananlardan daha dogru yoldadir-' dediklerini gűrmedin mi?"* (Nisā 51)

113 **Sahih-i...**, (Cilt X, sh.118 ve d. Hadīs no. 1560)

114 Onalti ya da onyedi ay boyunca Mescid-i Aksa (Kudűs) yűnűne dűnűk olarak namaz kildirttikten sonra, Bakara sure'sine koydugu su āyet'le Kā'be yűnűne dűnűk olarak kilinmesini emreder: *"Yűzűnű...hosnud olacagin Kible'ye...Mescid-i Haram semtine evir..."* (2 Bakara 144,145-149). Bu hususta bk. **Sahih-i...**, II, sh.340 ve d.)

115 Bu hususlarda bk. Taberī, age,II, 183 ve d.; Ibn-i Ishak, age sh.269

116 Ibn-i Ishak, age, sh. 269 ve d.

117 Yahudileri ve Hiristiyanlari kazanmak için Tevrat'a ve Incil'e inandigini ve Ibrahim'in dinine yűneldigini sűyledikce onlardan direnme gűrűrdű. Ŭrnegin yahudiler kendisine sűyle derlerdi: *"Madem ki lbahim'in dinini izliyorsun ve bizim elimizdeki Tevrat'a inandigini sűyleyorsun, o halde bizden daha baska ne bekliyorsun?"*. Onlari bu sűlerine karsi Muhammed'in verdigi kurnazca cevap suydu: *"Evet ama siz Tanri ile olan andlasmanizi bozdunuz"*. Buna karsilik yahudiler kendisine: *"Tevrat'i asil tahrif eden sensin. Biz elimizde bulunan kitab'a inaniyoruz, senin yolundan gitmek istemiyoruz"* derlerdi. (Bk. Ibn-i Ishak, age. sh. 268). Onlari susturmak için Muhammed: Tevrat ve Incil'deki esaslari kapsar oldugunu sűyledigi Kur'ān'a uymalari gerektigine dair āyet'ler siralardi.

118 Ayse'nin rivāyeti için bk. **Sahih-i...**,IX, sh. 273-5, Hadīs no.1455

119 **Sahih-i...**, XII, sh. 110-112, Hadīs no. 1955 ve 1956; Ayrica bk. **Sahih-i...**,IX, sh. 273, hadīs no. 1455

120 Ŭrnegin Yunűs Sűresi'ne sunu koymustu: *"Sana indirdigimizden sűphede isen,senden űnce indirdigimiz Kitāb'lari okuyanlara sor. And olsun ki sana Rabbinden gerçek gelmistir..."* (10 YunSs 94)

121 Ŭrnegin: *"Allah'in hűkműnűn bulunduгу Tevrat yanlarinda iken ne yűzle seni hakem tayin ediyorlar..."* (5 Maide 43)

122 **Sahih-i...**,I, sh.3-13, Hadis no.3

123 Beyzevī'nin bu āyet'le ilgili yorumlarindan anlasilan budur.

124 Buharī, **Sahih...**, (**Kitāb-i Cihād**), (Houdas evirisi, Vol.I, sh.322). **Sahih-i...**, (Cilt VIII< sh. 342, hadīs no. 1232)

125 Tevrat'in *"Sayilar"* ve *"Tesniye"* adli kitab'larinda, yahudi geleneklerine gűre, adam űldűren bir kimsenin gűnahlardan kurtulmak űzere, kirmizi genç bir sigiri kurban etmesi, ya da űlűye dokunmus kimselerin bűyle bir sigiri yakip kűllerini muhafaza etmesi gerekir. (Bkz. **Sayilar** Bap 19; ve **Tesniye** Bap 21:1-9) *Ebűlfidā'h*in anlatmasina gűre Kur'ān'a alinan hikāye sudur: Bir adam űlűrken ogluna genç bir sigir birakir. ocugun anasi bu sigiri ű altina satmasini tavsiye eder. ocuk pazara gittiginde gűkten adam kiliginde bir melek iner ve alti altin karsiliginda sigiri almak ister. ocuk űnce satmak istemez ve anasina danismak űzere eve dűner.. Anasi adamin melek oldugunu anlar ve ocuguna geri dűnűp ne yapmak gerektigini sormasini ister. Melek ocuga Israilogullarinin bu sigiri kendisinden bűyűk paralar karsiliginda almak isteyeceklerini sűyler. Fakat bu sirada bir yahudi űldűrűlűr. Ŭldűrűlenin yakinalari Musa'ya gelip sikayette bulunurlar. Fakat

öldüreni bulmak mümkün olmadığı için Tanrı sigir kurban etmelerini emreder. Yahudiler büyük para karşılığında çocuğun elindeki sigiri alıp keserler. Sigirin bir parçası ile ölüye vurduklarında ölü dirilir ve kendisini kimin öldürmüş olduğunu bildirir ev sonra tekrar düşüp ölür. Hikâye Tevrat'dakinin aşağı yukarı aynıdır. Bu konuda bkz. Sale, **age**, sh.11, not3

126 "*Ey inananlar! Peygamber'e, 'Bizi de dinle'- (Râinâ), demeyin, -'Bizi gözet'- deyin, ve dinleyin, inkâr edenlere elem verici azâb vardır*" (2 Bakara 104) Bu hususta Celâleddin'in yapıtlarına bakınız. Ayrıca bkz. Sale, **age**, sh.17 Not.1

127 Muhammed'in söylemesine göre İsâ'yi öldüren yahudiler degildir; çünkü Tanrı onu yahudilerin elinden kurtarıp kendisine yükseltmiştir. (Bkz. Nisâ 156-8; ve Al-i Imran 55-6). Oysa ki İncil'de İsâ'nın, Yahudilerin suçlaması üzerine çarmıha gerildiği yazılıdır.

128 Hristiyanların İsâ'yi Tanrı'nın oğlu saymaları, ya da hattâ "*Teslis*" inanışına yönelip onu Tanrı yerine koymaları, Muhammed'in söylemesine göre İncil'i tahrif etmek olmuştur. Güya bu nedenle kâfir olmuşlardır. (Bkz.5 Mâide 17, 72-75)

129 **Sahih-i...**,VI, sh.368

130 **Sahih-i...**,VI, sh. 367-368

131 Bu konuda Ebû Hüreyre'nin rivâyetine dayalı bu hadîs için bkz. **Sahih-i...**IX, sh. 68 ve d. Hadîs no. 1364

132 **Sahih-i...**,IX, sh. 68-9

133 Ebû Hüreyre'nin rivâyetine göre Muhammed'in söyle der: "*Benî İsrâîl'den bir kavim (mesh olunup= hayvana çevrilip) beser tarihinden silindi, yok oldu. Bilinmez ki, o kavim ne (fenâlik) işlemistir. Ben zannetmem ki, o ümmet fârde'den baska bir seye mesh ve tahvîl edilmiş olsun. Çünkü fâre (içsin) diye (bir yere) deve sütü konulursa, onu içmez de koyun sütü konulursa onu içer...*" (Bkz. **Sahih-i...**,IX, sh. 68, H.adîs no. 1364)

134 Bu konuda bkz. İlhan Arsel, Seriât'tan Kissa'lar, (Kaynak yayınlari, İstanbul 1996, sh. 279). Ayrıca bkz. G. Sale, **The Koran...**, (sh. 11, Not.2)

135 Bu hadîs için bkz. **Sahih-i...**,IX, sh.81 Hadîs no. 1369

136 Ebû Hüreyre'nin rivâyet ettiği bu hadîs için bkz. **Sahih-i...**,IX, 81, Hadîs no. 1369

137 Bu konudaki hadîs'ler için bkz. A.R. Demircan, **İslam'a Göre Cinsel hayat**, (Eymen yayınlari, İstanbul 1986), cilt I, sh. 227 ve d.

138 "*Tanrınız bir tek Tanrı'dır...(Ondan) baska Tanrı yoktur...*" (2 Bakara 163); "*...Allah ancak bir tek Tanrı'dır, çocuğu olmaktan münezzehtir...*" (4 Nisâ 171); "*...çocuk edinmeyen ...Allah yücelerin yücesidir*" (25 Furkan 2)

139 "*Ey Kitab ehli! Dininizde taskinlik etmeyin...Üçtür demeyin...Allah ancak bir tek Tanrı'dır...*" (Nisa 171); "*...Allah ancak Meryem oğlu Mesih'tir' diyenlere kâfir oldular...And olsun ki -'Allah üçten biridir-' diyenler kâfir olmuştur...*" (K. 5 Mâide 72-73);

140 İbn-i İshak, **age**, sh. 363-4

141 "*Sizden evvel gelip geçen ümem ve akvâm , kabirlerin mescid ittihaz etmek itiyadında idiler: Siz bunlardan mütenebbih olup da kabirlerinizi mescid ittihaz etmeyiniz. Sizi bu fenâ itiyâddan men'ederim*". **Sahih-i Müslim**'de ve diğer hadîs kitab'larında yer alan bu hadîs için bkz.: **Sahih-i...**, (Cilt IV, sh. 194)

142 Hadîs söyler: "*Allah, Yehûd ve Nasârâ'ya gadab etsin. Bunlar peygamberlerinin kabirlerini mescid ittihaz etmişlerdir.*" Bkz. **Sahih-i...**, IV, sh. 190, ve sh. 478-484 , hadîs no. 655. Bu konuda ayrıca İbn-i Teymiyye'nin "**Kitâbü'l-Menâsik**" adli yapıtına bakınız.

143 İbn-i Esîr'in "*Nihâye*" adli yapıtında "*Kubbe*" 'nin tanımı şöyle yapılmıştır: "*Çadirdan ma'mul, küçük ve yuvarlak bir odackıktan ibârettir. Arablar arasında isti'mâli sâyi olan evlerden ma'duttur*". Bu konuda Bkz. **Sahih-i...**, IV, sh. 482

144 **Sahih-i...**, IV, sh. 479

145 İbn-i Teymiyye'nin "**Menâsik**" 'inde belirttiği bu hadîs için bkz. **Sahih-i...**,IV, sh. 190

146 İbn Mâce'nin "**Sünen**" adli yapıtında yer alan bu hadîs için bkz. **Sahih-i...**,IV sh. 197. Bu hadîsle ilgili olarak Gazâlî, kabir ziyâretinin yasak olduğunu iddiâ edenleri azarlar.

147 Islâm kaynaklarından öğrendiğimiz sudur ki kabir üzerine kubbe kurma gelenegi, eski bir Arap gelenegi olarak, her seye ragmen devam etmistir. Örneğin Ali'nin torunu *Hasen Ibn-i Hasen* öldüğü zaman esi, kocasinin kabri üzerine bir yıl kadar kubbe kurmustur. Ömer dahi, Muhammed'in karilarından *Zeyneb Bint-i Cahs*'in kabrine kubbe kurmustur. Ayse'nin de kendi kardesinin kabrine kubbe kurdugu söylenir. Bkz. **Sahih-i...**,IV, sh. 480

148 Enes Ibn-i Mâlik'in rivâyetine dayali hadîs için Bkz. **Sahih-i...** IX, sh.308 ve d. H.no. 1477

149 Ibn Ishak, age (1980), 197

150 Ibn-i Ishak, age. (1980), sh. 363

151 Ibn-i Ishak, age, sh. 267 ve d

152 Bu hadîs'ler için bk. Gazalî, age (1975), II, sh. 505

153 Gazalî, age, II, sh.506

154 Gazalî, age ,II, 418-9

155 Gazalî, age, II, 507. Buna benzer bir diger hadîs söyledir: "*Yahudi ve hristiyanlara önce selam vermeyin; yollarda onlara rastladiginiz zaman, çukura düsmemek ve duvara çarpmamak sartiyle, onlari aralayarak geçiniz*". (Gazalî, age, II, sh.507)

156 Bunlar Osmanli döneminde "*Raiyye*" diye çağirilirildirdi.

157 Bkz. Gazali, age (1975) ,II, sh.508

158 Taberanî'den naklen Bk. Gazalî, age, III,sh.416

159 Her ne kadar yukadaki âyet'de "*Putlari inkâr edip Allah'a inanan kimse*" deyimi geçerse de Muhammed, Yahudilerin Kur'ân'i kabul etmemeleri nedeniyle bu âyet'i onlara yukardaks sekilde uygulardi. Bu konuda bk. **Sahih-i...**, X, sh.28

160 **Sahih-i...**, XI, sh. 383, Hadîs no.1851

161 Bazi Islâmcı çevreler yukardaki hadîs'in anlami üzerinde farkli görüs belirtirler ve bunun yemek yemekten ziyâde "ihtiras" ve "feragat" gibi hususlari öngördüğünü söylerler. Güyâ bu hadîs "*Mü'minin ihtirasattan feragati, kafirin ve munafikin ise doymak bilmeyen hirsini*" anlatan bir örnektir. (Bk. **Sahih-i...**,XI, sh. 384) Oysa ki bu hadîs'i Ibn-i Ömer, yemege dâvet ettiği fakir bir adamin çok fazla yemek yemesi vesilesiyle zikretmistir.

162 Abu'l-Abbâs Ahmed B. Ali B. Abd Al-Kâdir al-Husayni Taki al-Dîn **al-Makrizi** (M. 1364-1442), 14.cü yüzyıl'ın ünlü arap yazarlarindandir. Fâtimî'ler tarihine, Emevî ve Abbasî tarihine, Misir'a hicret etmis Arap kabilelerine, Hadramut cografyasina, habesistan'daki müslüman hükümdarlara dâir yapıtlarin yazaridir. Yukardaki alinti "**Sulûk**" adli yapıtindandir (Cilt I, sh.909-913). Bu alinti için bkz. Bernard Lewis, **Islam From the Prophet Muhammad to the Capture of Constantinople** (Edited and Translated by B. Lewis, Vol II, Harper-Row 1974), II, 232

163 Lewis, **Semites & Anti-Semites** (New York 1986), sh.91

164 Ibn Ishak, **age** (1980), sh. 519

164 a Muhyi'l-Din Abû Zakariya Yahya al Nevevî (M. 1233- 1277) den bu alinti için bkz. Lewis, **Islam...** (cilt II, sh. 228-9)

165 Ibn-i Abbas'in rivâyetine dayali hadîs için bk. **Sahih-i...**,VIII, sh.246. Ebû Hanife, Malik ve Safi gibi Islâm'in en önemli mezheplerinin kurucularinin sözleri de ayni merkezdedir.

166 Buharî'nin Ibn-i Abbas'tan rivayet ettiği bu hadîs, ve yukardaki olay için bk. **Sahih-i...**,VIII, sh.241-2, Hadîs no: 1175

167 **Sahih-i...**,VIII, sh.246-7

168 Bunlar *Abdurrahman Ibn-i Sehl* (ki öldürülen Abdullah'in kardesidir) ve *Huveyyisa*'dir . Bk. **Sahih-i...**,VIII, sh.468-9, Hadîs no. 1311

169 Bunun böyle oldugunu Ensar'dan *Sehl Ibn-i Ebî Hasme*'nin rivâyetine dayali olarak Buharî'nin naklettigi hadîs'ten öğrenmek mümkündür. Bk. **Sahih-i...**, VIII, sh.468-471 (özellikle 470-471 sayfalara bakiniz), Hadîs no. 1311

170 Gazali, age,(1975), II, sh. 505

171 Örneğin Bakara Sûre'sinin 62ci âyet'inde söyle yazilidir: "*Süphesiz , inananlar,*

yahudi olanlar, hristiyanlar ve sâbiî'lerden Allah'a ve âhiret gününe inanıp yararlı iş yapanların ecirleri Rablerinin katındadır. Onlar için artık korku yoktur; onlar üzülmeyeceklerdir."(2 Bakara 62). Ayrıca bk. 5 Maide 69.

172 Gazalî, age (1975) IV, 846

173 Gazalî, age, IV, sh. 962

174 Bu hadîs ve yorumu için bk. **Sahih-i...**, XII, shg. 212, Hadîs no. 2053

175 Müslim'in rivâyeti için bk. Gazalî, age (1975), IV, sh. 962

176 Muhammed'in dedigine göre Cehennem'de kâfirler, müslümanlara: "*Sizin müslümanlığınız size bir kâr sağlamadı, siz de bizimle beraber Cehennemdesini*" diyerek onlarla alay ederler. Buna karşılık müslümanlar söyle derler: "*Biz isledigimiz günahlar sebebiyle Cehennemdeyiz*". Bu konuşmaları dinleyen Tanrı, kâfirleri biraz daha azaba sokmak için söyle emreder: "*Müslümanların hepsini Cehennemden çıkarın*". Bu hadîs için bk. Gazalî, age (1975), IV, sh. 990

177 Taberânî'nin rivayetine dayalı bu hadîs için bk. Gazalî, Ihyâu 'ulûmi'd-dîn (Bedir yayınları, İstanbul 1975, cilt IV, sh. 989)

178 Gazalî, age, IV, sh. 994-5

179 Bk. **Sahih-i...**, XI, sh. 282. Diyanet Başkanlığı bu âyet'in Kitab Ehl-i ile iyi ilişkiler kurma amacını tasidigini kabul etmekle beraber Mekke'nin fethinden sonra kondugunu iddia eder ki yanlıştır. Çünkü Muhammed, söz konusu iyi ilişkilere, sırf Yahudilere taziz vermiş olmak için, Hicret'en sonra başlamış ve iki yıllık süre boyunca sonuç alamayınca onlara karşı düşmanlık siyasetine girmişdir. Bu itibarla âyet'in Mekke fethinden sonra konmuş olması düşünülemez.

180 Islâmî kaynaklar bu âyet'de yer alan "Müsrik" sözcüğünün, aynı zamanda Kitab ehl-i olanları, yani yahudi ve hristiyanları da kapsadığını belirtirler. Bk. **Sahih-i...**, XI, sh. 281-2

181 **Sahih-i...**, XI, sh. 281-3

182 Müslüman bir erkeğin, müslümanlığı kabul etmeyen kadınla evlenemeyeceği hususu ile ilgili hadîs'ler için bk. **Sahih-i...**, XI, sh. 281

183 Bu hükmü, Hicret'in 6ci yılında *Hudaybiye* andlaşmasını bozduğu zaman koymuştur. Bu andlaşmaya göre, Kureyslilerden kendisine sığınmak üzere hicret edecek kimseleri iade etmek üzere söz vermiş bulunduğu halde, Ümm-ü Gülsüm adındaki evli bir kadının kendisine sığınip müslüman olması üzerine bu kurnazlığa başvurmuştur. Bu âyet'le ilgili olarak Beyzevî'nin yorumlarına bakınız.

184 İbn Abbas'tan Buhârî'nin rivayetine dayalı hadîs için bk. **Sahih-i...**, IX, sh. 273, Hadîs no. 1455

185 Bk. **Sahih-i...**, IX, sh. 192. Saçları siyaha boyama yasası sadece erkekler içindir; kadınların siyaha boyamalarında sakınca görmemiştir, çünkü kadını önemli görmemiştir.

186 Muhammed'in saçlarını ve sakalını boyayıp boyamadığı konusunda çeşitli rivâyetler vardır. İbn Malik, "**Muvetta**" adlı yapıtında boyamadığını, fakat buna karşılık İbn Sa'd, ki çok daha sağlam bir kaynak sayılır, "**Tabakat**" adlı kitabında boyadığını belirtir ve bununla ilgili hadîs'leri gösterir.

187 İbn Sa'd, **Tabakat**, sh. 520-1

188 Tirmizî'nin rivâyeti için bk. Gazalî, age (1975) II, sh. 508

189 **Sahih-i...**, I, sh. 107

190 Kur'ân yorumcularından bazıları, yukardaki âyet'lerin Mekke'nin fethinden önce mi, yoksa sonra mı kondugu hususunda anlaşılamazlar. Söylemeye gerek yoktur ki ister önce, ister sonra konmuş olsun, hoşgörü yoksunluğunu yansıtmak bakımından sonuç değişmez.

191 **Sahih-i...**, IV, sh. 364

192 Bu konuda bk. İbn-i Hacer, **Isaba**, II, 477

193 **Sahih-i...**, V, sh. 8

194 Ulema arasında ihtilaf yaratan husus, kâfirlerin, dünyevî işler ve ilişkilere dair

seriât esaslarına tâbi olup olmiyacakalaridir. Irak'taki Hanefî fikihcılar tâbi olacakları görüsündedirler. "*Mevera-i Nehir*" 'deki Hanefî'ler ise kafirlerin Seriât cezalarına muhatap kilinamayacağı görüsündedirler. Diyânet Isleri Baskanlığı Irak Hanefî'lerinin görüslerine egilimlidir. Bkz. **Sahih-i...**, V, sh.9

195 Bu kafa parasi, her toplumun zenginligine ya da fakirligine göre ayarlanir ve alinirdi. Örneğin Sam hiristiyenlarından nüfus basina dört dinar, buna karsilik Yemen'in müslüman olmiyan halkından bir dinar alinirdi. Bkz. **Sahih-i...**, VIII, sh.451-2

196 **Sahih-i...**, VIII, sh. 451

197 Bu konuda bk. Arsel, **Teokratik Devlet Anlayisinden Demokratik Devlet Anlayisina** (Ankara 1975, sh. 698 ve d.)

198 **Sahih-i...**, VIII, sh.342. Hatirlatalim ki Muhammed, Türklere karsi savaş verilmedikce kiyâmet gününün gelmeyecegine dair de hadîs'ler birakmistir. Bk. Arsel, **Arap Milliyetçiligi ve Türkler**, (Istanbul 1987, sh.30 ve d.)

199 *Abdullah Ibn-i Ömer*'in rivayetine dayali bu hadîs için bk. **Sahih-i...**, VIII, sh. 341-2, Hadîs no.1233

200 Bu husus için bk. Ibn-i Sa'd, **age.**, II, 2, 44; Ibn-i Ishak, **age** (1955), sh.689 ve d.

201 Taberî, **age.** II, sh. 342 ve d. Ayrica bk.**Sahih-i...**, VI, 396-7

202 Taberî, **age.** II, sh.342 ve d.

203 Gölpınarlı'nın çevirisinde 59.cu âyet olarak yer alan hüküm söyle: "*Bir toplulugun hâinlikte bulunacagından korkarsan aradaki muahedeyi boz ve bunu, yâni iki tarafında da bri sözle bagli olmadigini onlara bildir. Sûphe yok ki Allah, hâinleri sevmez*".

204 Islâm kaynaklari, *Benî Kaynuka* yahudilerinin Bedir savasından sonra rekâbet hissiyle Andlasmayi bozduklarini yazarlar. (Bk. **Sahih-i...**, IV, sh. 342 ve d). Oysaki, yukarda belirttigimiz gibi, bu iddiâ yalandam ibarettir.

205 Bu hususlar için bk. Taberî, **age.** II, sh. 344 ve d.

206 *Abdullah Ibn-i Übeyy Ibn Selül*, Islâm kaynaklarinin bildirdigine göre, müslümanligi kabul ettikten sonra Muhammed'in hosuna gitmeyen seyler yapacak, samimiyet'ten uzak kalip munafıklardan olacaktir. Bk. **Sahih-i...**, IV, sh. 342. Öldüğü zaman Muhammed onun namazini kilmaktan kaçinmistir; ayrica da Tanrı'dan vahy geldi diyerek Kur'ân'a, munafıkların nazaminin kilinmaması ve mezarlarinin basında durulmaması için âyet (9 Tevbe 84) koymustur.

207 Bu konuda Bkz. Taberî, **age.** II, sh. 344 ve d.; Ayrica bk. **Sahih-i...**, IV, 342; **Sahih-i...**, VI, 396 ve d.

208 Bk. Taberî, **age.** II, sh. 344-5.

209 **Sahih-i...**, VII, sh. 155; **Sahih-i...**, X, sh. 67-8; **Sahih-i...**, XI, 374-5

210 Bazı Islâm kaynaklari, *Benî Nadir*'in Muhammed'e karsi savaş açtigini söyleyecek kadar ileri giderler (Bk. **Sahih-i...** X, sh. 164) . Bazilari da *Benî Nadir* yahudilerinin Muhammed'i öldürtmek için "Su-i kasd" tertip ettiklerini, fakat Tanrı'nın haber vermesi üzerine Muhammed'in bundan kurtuldugunu söylerler. (Bu konuda Bk.: **Sahih-i...**, VII, 155; **Sahih-i...**, X, sh. 167; **Sahih-i...**, XI, sh. 374). Oysa ki yukarda belirttigimiz gibi bu söylenenlerin hepsi de yalandir.

211 **Diyânet Vakfı** çevirisinde Hasr sûresi'nin 5.ci âyet'inin yorumuna bakiniz., Ayrica bkz. **Sahih-i...**, VII, sh. 155 ve d.

212 **Sahih-i...**, X, sh.168

213 Her ne kadar Ibn Sa'd, bu yahudilerin 600 deve yükü esya ile sürgüne gittiklerini söylerse de, bu söyledigi abartmadan ibarettir. Bu sayida deve söz konusu olsa bile yüzlerce âilenin günlük esyasinin fazla bir servet teskil etmeyecegi asikardir. Öte yandan eger çok degerli seyleri olmus olsaydi Muhammed'in bunlara el koyacağı muhakkakti. Nitekim onlara âit 50 zirh'i, 50 migfer'i ve 340 kadar kilici askerleriyle paylasmaktan geri kalmamistir. (Bk. **Sahih-i...**, X, sh. 168)

214 Bu maksatla Kur'ân'a koyduğu âyet şöyledir: "*Ey Inananlar, onların mallarından Allah'ın Peygamberine verdiği seyler için siz ne at ve ne de deve sürdünüz; fakat Allah peygamberlerine ve diledigi kimselere karsi üstünlük verir...*" (59 Hasr 6). Ganimet mal-

larından Muhammed'e kalacak miktarlar için ayrıca Bk.: 59 *Hasr* 7-8.

215 **Sahih-i...**, XI, sh. 374

216 **Sahih-i...**, VIII; sh.235, Hadîs no. 1173

217 Buharî'nin İbn-i Ömer'den rivâyeti için bk. **Sahih-i...**, X, sh. 164 ve d. Hadîs no. 1575

217 a. Bütün bu hususlar için İbn-i İsak'ın ve İbn-i Hisâm'ın **Siyer**'ine, Taberî'nin **Hükümdarlar Ve Milletler Tarihi** (M. E. Bakanlıgı , Ankara 1966) adlı yapıtına bakınız.

218 **Sahih-i...**, VIII, sh.142

219 Gazalî, age, (1975), IV sh.845-6

220 İbn-i İshak, **age**, sh.XIV; Ayrıca bk. **Sahih-i...**, VIII, sh. 140-2, 415.

221 Taberî, **age**, II, sh. 620 ve d.

222 Arsel, **Teokratik Devlet....**, sh. 717 ve d.

223 Bu kaynaklar için Bkz. B. Lewis, **The Jews of Islam**, (Princeton 1984, sh.47-49)

224 Kaynaklar için Bkz. Lewis, age (1984) sh.151

225 Kaynaklar için Bkz. Lewis, age (1984) sh. 49-50

226 Bkz. Lewis, age, (1984) sh.49-50

227 Bkz. Lewis, age (1984) sh. 137-8

İslâm'dan Gayri Din ve Inanca Yönelenlerin "Kâfir'ler" ve "Munafik"lar Olarak "Düşman" Bilinmeleri

Kur'ân'i okumaya başladığınız daha ilk satırlardan itibaren karsınıza, "**Mü'min**", "**Kâfir**" ve "**Munafik**" deyimleri çıkar. Bu deyim'ler, "**Tanri'dan gelen hidâyet üzere olanlar**" (yâni "**Müslüman'lar**"), ile "**Gazab'a ugramislarin ve sapmislarin**" yolunda bulunanlar (yâni "**Müslüman olmayan'lar**") arasındaki ayırımı ifâdesi olmak üzere Kur'ân boyunca tekrarlanıp gider. Ayırım, "Müslüman"lari, "Müslüman olmayan"lara, (ya da İslâm'a inanmadıkları halde inanıyormuş görümünde bulunanlara, "munafik"lara) karşı düşman kilacak nitelikte olup **insan**'in, insan'a sevgisini kökünden kurutacak yeterlidir.

Gerçekten de Kur'ân insanlari, "**Müslüman'lar**" ve "**Kâfir'ler**" diye genelde iki bölüme ayırmıştır. "**Müslüman'lar**", "Tanri'dan baska "tanri" edinmeyen, **Kur'ân**'i Tanri sözleri, ve **Muhammed**'i Tanri elçisi olarak benimseyen, ahiret gününe inanan, namaz kilan (Bkz. K. Bakara sûresi, âyet 2-5), ve Tanri'ya: "*(Rabbimiz) Ancak sana kulluk ederiz... Bize, kendilerine lütuf ve ikramda bulundugun kimselerin yolunu göster*" (K. el-Fâtîha sûresi, âyet 6-7) diyerek yalvaran kimselerdir. Bununla beraber İslâm'a inanmadıkları halde "**Allah'a ve ahiret gününe inandık**" diyerek inanmış görünenler (K. Bakara 8-20), ya da kalpleri zayıf ve hastalıklı, kararsız ve mütereddid olanlar, ya da Muhammed'e zorakî olarak ve isteksiz katılanlar da vardır ki "**Munafik**" diye adlandırılmışlardır. Muhammed'in söylemesine göre bunlar Allah'i ve mü'minleri aldattıklarını sanırlar ama, aslında kendilerini aldatırlar (K. Bakara 9). Tanri onların hastalığını çoğaltır (K. Bakara 10); hattâ çoğaltmakla kalmaz, fakat aynı zamanda onlarla alay eder ve azgınlıklarında onlara fırsat verir (K. Bakara 15). Çünkü Tanri munafik'lara, tipki kâfirlere yaptığı gibi, azap edecektir (K. Ahzâb 73; Fetih, 6; Hadid, 13). Yine Muhammed'in söylemesine göre bunlar, kendi akillarınca güyâ Allah'i ve mü'minleri aldatırlar (K. Bakara 9), kendilerine fesad çıkarmayın denince: "*Biz ancak islah edicileriz*" derler (K. Bakara 11), bozgunculuk ederler (K. Bakara 12), mü'minlerle karıştırdıkları vakit: "*(Biz de) iman ettik*" derler ve şeytanlarla basbasa kaldıkları zaman ise: "*Biz sizinle beraberiz, biz (mü'minlerle) sadece alay ediyoruz*" derler (K. Bakara 14). Ve iste bu yüzden Allah onlarla "istihza" eder, yâni şeref ve haysiyetlerini kirarak onları maskara eder, budalalığı imâ edip sezdirmeden onları tahkir eder. Ve üstelik onlara, bir de "azgınlıklarında fırsat verir" ve bu yüzden onlar bir süre basibos dolanırlar (K. Bakara 16); tipki kâfirler gibi, sagır, dilsiz ve kör'dürler, bu nedenle geri dönemezler (K. Bakara 18); fakat yıldırimlardan gelecek ölüm korkusu içerisinde dirler (K. Bakara 19-20). Ve Allah bu munafıkları çepeçevre kusatmıştır (K. Bakara 19).

"**Kâfir**"lere gelince, bunlar genel olarak **İslâm**'a inanmayanlardır. Daha doğrusu Tanri buyruklarını benimsemeyenler, Tanri'nin verdiği nimetlere karşı nankörlük edenler, ya da Muhammed'i "peygamber" olarak kabul etmeyenler, ona indirilen Kur'ân'i inkâr edenlerdir; daha önce kendilerine gönderilmiş peygamber'lere (ki, güyâ hepsi de "müslümanlıkla" emrolunmuşlardır) kötülük edenlerdir. Ve iste bu "**kâfir**"ler, "**Ehl-i Sirk**" ve "**Ehl-i Kitab**" olmak üzere iki ayrı gurup olarak tanımlanırlar:

Birinciler, yâni "**Ehl-i Sirk**" (müşrik'ler), çeşitli putlara ("İlâh'lara") tapanlar, yâni Tanri'ya es kosalardır. Bunlar, genellikle Kur'ân'a (ve daha önce gelen kitap'lara) inanmayan, Muhammed'i (ve daha önceki "peygamberleri") "peygamber" olarak tanımayan, ve kurbanları üzerine "**Allah**" adını anmayanlardır. Hemen ekleyelim ki "kâfir" deyimini Muhammed, ilk önceleri Mekke'li "müşrikler" için kullanırdı. Örneğin Kâfirûn sûresi'ne koyduğu âyet'ler şöyle: "*(Resûlüm!) De ki: - Ey kâfirler! Ben sizin tapmakta olduklarınıza tapmam. Siz de benim taptığıma tapmıyorsunuz.... Sizin dininiz size, benim dinim banadır*" (K. 109 el-Kâfirûn 1-6). Fakat daha sonraları bu deyim, genel olarak

Tanrı'ya es kosanlarla beraber munafıkları dahi kapsar şekilde kullanır olmuştur (Örneğin bkz. K. Sebe, 31-34; En'âm 81, 89; Kâfirûn 1-6, Furkan, 3-6; Neml, 64-69; Zümer, 3; İmrân, 149 vs...).

İkinciler, yâni "**Ehl-i Kitâb**" ise, Tanrı'nın kendilerine "Kitap" verdiği kimseler olup **Yahudi'leri**, **Hiristiyan'ları** ve **Sabiî'leri** kapsar. İlerdeki sayfalarda ayrıca belirteceğimiz gibi, güyâ bunlar, Tanrı tarafından kendilerine verilen ve İslâmî esasları içeren kitap'ları (**Tevrat'ı**, **İncil'i**) tahrif, ve kendilerine gönderilen "peygamber"leri inkâr etmişlerdir (K. Mâide, 64, 77-78; Tevbe, 30-31; vs...).

"**Ehl-i Kitâb**"dan olupta İslâm dini'ni kendileri için "dîn" olarak kabul etmeyen ve İslâm'ın haram etğini haram bilmeyenler ile, "**Ehl-i Sirk**"ten olanlar (yâni putperestler), Muhammed'in düşman olarak kabul ettiği toplumlardır. Ve iste Müslümanlar, yeryüzünde İslâm'dan gayri din kalmayınca kadar bu baska din ve inançta olanlarla savasmalıdır, çünkü, güyâ Tanrı: "*Ey Peygamber! Kâfirlerle ve munafıklarla savas, ve onlara sert davran. yerleri cehennemdir onların*" (K. Tevbe 73; Tahrîm 9, vs...) , ya da: "... (ortada) *Yalnızca Allah'ın dini (İslâmiyet) kalana kadar onlarla savasın...*" (K. Bakara 193) şeklinde âyet'ler indirmiştir!

Muhammed'in değerlemesine göre "**Ehl-i Kitâb**"ın (Kitap'lilerin), "**Ehl-i Sirk**"e (putperestlere) nazaran biraz daha farklı durumları vardır ki o da şudur: putperestlere karşı savas, kayıtsız ve şartsızdır: onlar nerede görülürlerse derhal öldürülmelidirler (K. Tevbe 5), meğer ki İslâm'ı kabûl etmiş olsunlar (K. Bakara 193). Daha baska bir deyimle "müsrıklar" için "yâ İslâm", "ya da ölüm" gibi iki durum söz konusudur; bunun ikisinin ortası, ya da dişi, baskaca bir şey yoktur.

Buna karşılık "**Ehl-i Kitâb**" olanlar, yani Yahudi'ler ve Hiristiyan'lar için, ya İslâm'ı kabul etmek, ya da etmeyip "**cizye**" (yani kafa parası) vermek, ve bu suretle ölümden kurtulmak gibi bir durum vardır. İslâmî esaslara ve emirlere aykırı hareket etmedikleri ve "cizye" verdikleri süre boyunca güvenlikleri sağlanmıştır; onlara eziyet edilmez. Bununla beraber müslümanlara nazaran ikinci sınıf insan durumundadırlar, ve o şekilde muamele görürler. Fakat eğer İslâm'ı kabul etmeyecek ve "cizye" (kafa parası) da vermeyecek olurlarsa, bu taktirde öldürülmeleri gerekir (K. 9, Tevbe 29).

Ancak hemen ekleyelim ki, Tanrı'nın, farklı din ve inançtadırlar diye kendilerine karşı savas açılmasını emrettiği **kâfir**'ler ile **munafik**'lar, ilerdeki bölümlerde ayrıca göreceğimiz gibi, yine bu aynı Tanrı tarafından kalpleri ve kulakları mühürlenmiş, gözleri perdelenmiş, ve karanlıklara terk edilmiş kimselerdir (Örneğin bkz. K. Bakara 7, 17; En'âm 125, vs...)! Daha baska bir deyimle Tanrı onları hem "kâfir" ya da "munafik" yapmıştır, ve hem de böyle oldukları için cezalandırma yolunu tutmuştur!

Bunlar güyâ, müminlerle karşılaştıkları vakit "*Allah'a ve ahiret gününe inandık*" (K. Bakara, 8, 14) derler, şeytanlarla başbaşa kaldıklarında ise: "*Biz sizinle beraberiz, biz müminlerle sadece alay etmekteyiz*" (K. Bakara 14) diyenlerdir.

Elmalılı Hamdi Yazır'ın , Kur'ân'ın 15-16 âyetlerinin yorumundan.

Bkz. **Sahih-i Buharî Muhtasari...** (Cilt, XII, sh. 25)

Muhammed'in söylemesine göre Tanrı sadece üç topluluğu (Yahudi'leri, Hiristiyan'lari, Sâbiî'leri) "Ehl-i Kitâb" diye tanımlamış, geri kalanları ise "Ehl-i sirk" saymıştır. Su durumda Budizm, Brahmanizm vs... gibi dinlerin salıklarının dahi "Kâfir", ya da "müsrik") olarak kabul edilmeleri gerekir.

Mekke ve çevresi disındaki dünyâ hakkında pek fazla bir bilgiye sahip bulunmayan Muhammed, yer yüzünde **Yahudilik**'ten, **Hiristiyanlık**'tan ve **Sâbiî'lik**'ten baska inançlar olduğunu, ya da baska dinlere mensup insanlar bulunduğunu bilmiyor olmalıdır ki, **Tevrat**, **Zebur**, **Incil** ve **Kur'ân**'dan baska bir Kitâb'dan söz etmemistir [**Tevrat**'i **Musa**'ya, **Zebur**'u da **Davud**'a vahyedilmiş kitaplar olarak tanımlamıştır (K. Nisâ 163)]. **Sâbiî**'likten söz ederken dahi bunun ne olduğunu bildirmemistir. Bundan dolayıdır ki, Sâbiî'liğin ne olduğu hususu, Kur'ân yorumcuları arasında 1400 yıl boyunca çeşitli şekillerde tanımlanmış, ve **Sâbiîler**, Ebû Hanife gibi Imam'lar tarafından **"Ehl-i Kitap"** sayılmışlardır. Bununla beraber, Muhammed'in söylemesine göre Tanrı, güyâ sadece Yahudilere, ve Hiristiyanlara ve Arap'lara hitâben onların dil'leriyle konuşmuştur, ve sadece onlara kendi içlerinden peygamberler seçmiş ve kendi anlayacakları dil'lerde Kitâb'lar göndermiştir. Örneğin Arap'lara söyle demiştir: *"Bu indirdiğimiz (Kur'ân) kutsal Kitâb'dır, ona uyun. -Bizden önce iki topluluğa kitâb indirildi, bizim onlarinkinden haberimiz yok-, veya -Bize kitâb indirilseydi onlardan daha doğru yolda olurduk-" demekten sakının ki merhamet olunasınız..."* (K. 6 En'âm 155-157). Her ne kadar **"Ehl-i Sirk"** deyiimiyle Muhammed, Kitablî'lar disında kalanları kastetmiş olmakla beraber, esas itibariyle putataparları anlatmak istemistir. Ancak ne var ki onlar için kullandığı **"müsrik"** deyiimi, dünyâ'nın baska bölgelerinde yasayıpta Tanrı fikrine yönelmemiş olan toplumları, örneğin **Budizm**'e ya da **Brahmanizm**'e mensup olanları da kapsar olmak gerekir. Eger bu din'lerin varlığından haberi olmuş olsaydı, kuskusuz ki onları da zikreder, ve onlara karşı da, "müsrik"ler, ya da "Tanrısız"lar hakkında koyduğu hükümlerin uygulanmasını emrederdi. Çünkü **Budizm**, Tanrı diye bir şey bilmez; ya da "ruh" diye bir şeyden söz etmez; daha doğrusu *"Kâinata hükmeden, ve insanlara emirler veren bir Tanrı"*ya yer vermez. Buna karşılık kendi salık'lerinin inanır oldukları ilâhları (yâni "tanrılar") benimser. Bunları, dünyâ'yi yaratanlar olarak değil, fakat insanlardan daha güçlü varlıklar olarak benimser. Kisilerin dahi bu duruma geçebileceklerini kabul eder. O kadar ki, Budizm'e göre bir insan, iyi davranışlarıyla kendi kendisini "tanrı" olarak yeniden yaratmış olabilecek ve mutluluğa erisebilecektir. Fakat eristigi zaman dahi bu hal, devamlı bir hal olmayıp, daima yenilegelen bir hal teşkil edecektir.

Öte yandan **Budizm**, "Tanrı var midir, yoksa yok mudur?" ya da "ölümden sonra âhiret ("hayat" karşılığı olarak) var midir, yok mudur?" ya da "dünya ebedî ve ezelî midir, yoksa değil midir?", şeklindeki sorulara yanıt bulunulacağını kabul etmez. Bunları bilmenin mümkün ve gerekli olmadığını, ve çünkü insan aklının bunları keşfetme olanına sahip bulunmadığını söyler. Daha baska bir deyiisle **Budizm**, Kur'ân'da yazılanların tam tersine olmak üzere, "uhrevî ve nihâî gerçeğin" ve daha doğrusu **Tanrı**'nin, **âhiret**'in, **Cennet** ve **Cehennem**'in, **Kiyâmet günü**'nün ve buna benzer şeylerin tanımlanamayacağına ve bunlarla meşgul olmanın vakit kaybı sayılacağına inanmıştır.

Brahmanizm'e gelince, bu dini inanista her ne kadar Tanrı fikri var ise de bu "Tanrı", Kur'ân'dakine benzer bir Tanrı olmayıp, **"nefs"** denen şeyden ibarettir; ve hareket eden ve etmeyen her şeyde ebedî ve ezelî olmak üzere yasayan bir fikir, bir düşüncedir. Bütün bu yönleriyle **Budizm** ve **Brahmanizm**, İslâm'ın tahammül alanı disında kalan, Kur'ân emirlerine terslik yaratan, Tanrı ve Peygamber anlayışını yadsıyan ve bu nedenle Kur'ân'a göre "gerçek olmayan" dinlerdir. Bu dinlere mensup olanlar Kur'ân'ı Tanrı emirleri olarak, ve Muhammed'i de Peygamber olarak kabul etmediklerine göre, öldürülmek gereken kimselerdir: tipki Tevbe sûresi'nde zikredilen "müsrik'ler" gibi!

Muhammed'e göre Islâm'dan gayri "gerçek" bir din yoktur; baska din'den peygamber gönderilmemistir; gelmiş geçmiş peygamberlerin hepsi de müslümanlıkla emrolunmuşlardır; Kur'ân dışında baskaca "kutsal" ve uyulmak gereken kitap yoktur!

Müslüman bir kişiye: "Semavî dinler hangi dinlerdir? Bu dinler arasında fark var midir?" diye sorunuz. Eger "semavî" sözcüğünden ne anlaşılmak gerektiğini biliyorsa, size vereceği cevap muhtemelen su olacaktır: "Semavî dîn'ler, Yahudilik, Hristiyanlık ve Müslümanlık'tır, ve bunlar birbirlerinden ayrı dinlerdir!" .

Yine aynı şekilde bu kişiye: "İbrahim peygamber kimdir? İshak, Ya'kub, İsrail, Elyesa, Harun, Süleyman, Davud ve bunlar gibi İsrailoğulları soyundan gelme peygamberler kimlerin ve hangi dinin peygamberidirler?" diye sorunuz. Alacağınız cevap, pek muhtemelen su olacaktır: "Bunların hepsi de Yahudi dininden olan ve Yahudi'lere gönderilen peygamberlerdir".

Yine aynı kişiye : "Peki, Mûsâ Peygamber kimdir? Hangi dinin peygamberidir? Tevrat, hangi dinin kitabıdır?" diye sorunuz, bu sefer karşınızdaki size ters ters bakacak, ve yine muhtemelen içinden: "Bu adam deli mi ki her kesin bildiği şeyleri soruyor" diyecek ve: "Mûsâ elbette ki Yahudilikle emrolunmuş ve Yahudi dininden bir Peygamberidir; Kendisine Tanrı'dan indirilen Tevrat ise elbetteki Yahudi dini'nin esaslarını içeren bir kitap'dır" şeklinde bir yanıt verecektir.

Karşınızdakini biraz daha yoklamak üzere: "Peki! İsâ kimlerin ve hangi dinin peygamberidir? İncil hangi dinin kutsal Kitabı sayılır?" diye sordüğünüzde, sizi dinleyen kişi, eğer sabri tükenmemiş ise: "İsâ elbetteki Hristiyanlıkla emrolunmuştur. Hristiyanların Peygamberidir; İncil ise Hristiyan dininin esaslarını içeren bir Kitab'dır" şeklinde bir şeyler mirildanacaktır.

Ancak ne var ki bu tür cevaplarıyla müslüman kişi, hem Islâmî inançlara ters düştüğünün, ve hem de dolayısıyla Tanrı'yi ve Muhammed'i inkâr ettiğinin farkında değildir. Çünkü Muhammed'in bildirmesine göre Tanrı'nın gönderdiği tek **gerçek** bir din vardır ki o da **Islâmiyet**'tir. Islâmiyet'ten gayri "Hak dîni", "Tanrı dini" diye bir şey yoktur. Daha önce gönderilmiş olan din'ler "Yahudilik" ya da "Hristiyanlık" değil fakat sadece "Müslümanlık"tır. Bu itibarla Yahudilik, ya da Hristiyanlık **gerçek** din sayılmaz. Bunun böyle olduğunu anlatmak üzere Muhammed, her şeyden önce Kur'ân'a: "**Allah katında din süphesiz Islâmiyettir**" (3 İmran 19), ya da "**(Islâm dini) Allah'ın yaratılıştan verdiği din'dir**" (30 Rum 30) şeklinde âyetler koymuştur. Her ne kadar bazan: "**Bütün dîn'lerden üstün kılmak üzere peygamberini ve Kur'ân ve Hâk dîn ile gönderen O'dur**" (48 Fetih 28) şeklinde âyet'ler koymakla, yâni "Bütün din'ler" deyimini kullanmakla, sanki Islâm'dan başka dînler varmış gibi görünürse de, anlatmak istediği şey Islâm'dan gayri dînlerin **gerçek** dîn olmayıp, Islâm'ın bunlara üstün bulundugudur.

Yine Muhammed'in söylemesine göre Tanrı, Islâm'dan gayri bir dîn indirmedikten gayri, Islâm'dan başka bir dîn'de peygamber de göndermemistir. Gönderdiği bütün peygamberleri "müslümanlıkla" emrolunmuş olarak göndermiş, ve onlardan her birine açık bir dille: "**Ey Peygamberler!...Süphesiz bu müslümanlık, bir tek din olarak sizin dîninizdir; Ben de Rabbinizim...**" (K. 23 Mü'minûn 51-52) demistir.

Bu itibarla "Yahudi peygamber", ya da "Hristiyan Peygamber" diye bir şey yoktur. Gelmiş geçmiş bütün peygamberler "Müslüman" peygamberlerdir. Örneğin Kur'ân'da **Nûh**'un: "...Müslimlerden olmak üzere emrolundum!" diye konuştugu yazılı (Bkz. K. 10, Yunus sûresi, âyet: 72). **Hûd** Sûresi'inde Tanrı'nın güyâ: "Nuh'u kavmine göndermistik (O da demisti ki... Ben size sunu ihtarla geldim ki) ancak Allah'a kulluk edin..." (K.11 Hûd 25-26) dediği, ve sonra: "Nûh'a vahyolundu ki Kavminin içinde sana iman edenlerden başka hiç kimse iman etmeyecek" (K. 11 Hûd 36) diye eklediği, Saffât Sûresi'inde de: "And olsun ki, Nûh Bize seslenmistik de duâsına ne güzel icâbet etmistik" (37 Saffat 76); dediği ve

"Dogrusu o (Nûh) bizim inanmis kullarimizdandi" (37 Saffât 81) diye eklediği anlatılmıştır.

Yine Muhammed'in söylemesine göre, Nûh'tan çok sonra gelen **Ibrahim** de müslümandır, çünkü Kur'ân'da Tanrı'nın: "*Ibrahim de süphesiz, O'nun (Nûh'un) yolunda olanlardandı*" (K. 37 Saffât 83) dediği ve ayrıca Ibrahim'e "*Müslüman ol*" diye emrettiği yazılı. Bakara sûresi'nde su var: "*Çünkü Rabbi ona (Ibrahim'e) : -'Müslüman ol'-demis, o da: -'Alemlerin Rabbine boyun eğdim-' demisti*" (K. 2 Bakara 131). Ayrıca da Ibrahim'in ne Yahudi ve ne de Hristiyan olmayıp müslüman olduğunu anlatmak üzere söyle konusmuştur: "*Ibrahim, ne yahudi, ne de hiristiyan idi; fakat o, Allah'i bir taniyan dosdogru bir müslüman idi; müsriklerden de degildi*" (K. Al-i Imrân 67). Ancak burada güçlük arz eden bir şey var ki o da Ibrahim'in, "kitapsiz" olarak nasıl ve ne şekilde müslüman olduğudur! Çünkü Kur'ân'da: "*Ey ehl-i kitap! Ibrahim hakkında niçin çekisirsiniz? Halbuki Tevrat ve Incil, kesinlikle ondan sonra indirildi...*" (K. Al-i Imran, 65) diye yazılmıştır. Kendisine kitap verilmediği halde Ibrahim, hangi kuralları ve emirlere uymak üzere müslüman olmuştur? Pek karışık!

Fakat her ne olursa olsun, Muhammed'in söylemesine göre **Ibrahim**, müslümanlığı kendi ogullarına da vasiyet etmiş, onlar da kendi ogullarına aynı şeyi söylemişlerdir (K. Bakara 131-132; Imrân 65-66, vs...). Bu nedenle Ibrahim'in ogulları **Ismail** ve **Izhak** her ikisi de müslümandır. **Izhak**'ın oğlu **Ya'kub** (ki Tanrı güya daha sonra ona **Israil** adını vermiştir) kendi ogullarına: "*... Ogullarım! Allah sizin için bu dini (İslâm'i) seçti. O halde sadece müslümanlar olarak ölünüz*" (K. Bakara 132) demiş, ogulları da kendisine: "*... Senin ve ataların Ibrahim, Ismail ve Ishak'ın ilâhi olan tek Allah'a kulluk edeceğiz; biz ancak O'na teslim olmusuzdur*" (K. Bakara 133) diye cevap vermişlerdir. Bu nedenle **Ya'kub**'un soyundan gelme insanlar (yani Israilogulları) ve peygamberler (örneğin **Musa**, **Harun**, **Elyesa**, **Davud**, **Süleyman**, **Idris**, vs...) hep müslümandırlar. Nitekim Kur'ân'da yukardaki hususları kanıtlayan pek çok âyet vardır.

Görülüyor ki yukardaki âyet'lere göre **Nûh**, Muhammed'ten çok önce müslüman peygamber olarak is görmüşe benzer. Su durumda "ilk müslüman" peygamberlerden biri olmak gerekir. Ancak ne var ki Muhammed, kendinden çok önce gönderildiğini söylediği Ibrahim peygamberi "ilk müslüman peygamber" saymış ve Nûh'tan ziyâde özellikle Ibrahim'i kendisine örnek ve rehber edinmek istemistir. Her ne kadar Ibrahim'i, Nûh'un yolunda imis gibi göstermekle beraber, kendisini Ibrahim'in dinine yönelikmiş gibi göstermiştir. Gösterirken de **Ibrahim**'in Yahudi ya da Hristiyan ya da "putatapan" olmayıp "hanif bir müslim", ve hem de ilk "hanif müslim" olduğunu bildirmiştir. Örneğin Imran Sûre'sine koyduğu âyet'ler şöyle: "*...Ey Kitab ehli, Ibrahim hakkında niçin tartışıyorsunuz...Ibrahim yahudi de, hiristiyan da degildi, ama hanif bir müslimdi...*" (K. 3 Imran 65, 67); "*... Ibrahim'in dinine uyun. Hanif olarak... Ibrahim putataparladan degildi*" (K. Imrân 95)

Burada geçen "**hanif**" deyiminin gerçek anlamının ne olduğu pek bilinmez; bu deyim üzerinde İslâm dinbilirleri, yüzyıllar boyunca tartisma halindedirler. Fakat genel olarak bu deyim "dosdogru" ya da "Tanrı'nın tek olduğuna inanan, Tanrı'ya kul olan, namaz kılan, zekât veren, vs..." demek olduğu kabul edilir, ki aslında "müslim kisi" anlamına gelir. Güyâ Tanrı, Muhammed'i Kur'ân ile birlikte göndermeden önce Yahudilere ve Hristiyanlara "hanif" olma yolunda buyruklar göndermiş, Kitap'lar (Tevrat, Incil) vermiş ve örneğin şöyle demistir: "*Kendilerine Kitap verilenler... birer hanif olarak, dini yalnızca Tanrı'ya özgü kılanların tutumuyla Tanrı'ya kulluk etmek, namaz kılmak, zekât vermek yolunda buyruk almışlardı. Dosdogru din (düzen) de budur iste*" (K. 98 Beyyine 5).

Daha baska bir deyimle Ibrahim, Yahudi ya da Hristiyan ya da putperest filan değildir; o ilk müslümandır. Ve Tanrı Ibrahim'i kendisine dost edinmiş ve onun dinine uyulmasını emretmiş, şöyle demistir: "*İyilik yaparak kendini Tanrı'ya veren ve hanif olarak Ibrahim'in dinine uyan kimseden daha güzel dinli kim olabilir? Tanrı Ibrahim'i dost edinmişti*" (K. Nisâ 125). Bununla da kalmamış, bir de Ibrahim'in dininde yüz çevirmenin "kâfir"lik olduğunu bildirmiştir (K. Bakara 130).

Yine Muhammed'in söylemesine göre Ibrahim'den sonra gelen bütün

"peygamberler", "**hanîf**" olarak İbrahim'in milletine uyan kimseler olmuştur. Böyle olunmasını Tanrı emretmiş ve bu aynı Tanrı, aynı emri Muhammed'e ve onun kavmine de vermiştir. Örneğin şöyle demistir: "*Sonra (Ey Muhammed) '-İbrahim'in milletine (dinine) hanîf olarak uy! İbrahim putataparlardan değildi-' diye sana vahyettik*" (K. Nahl 123); "*De ki: '-Kuskusuz, beni doğru yola iletti Tanrı'm. Dosdoğru olan dine, İbrahim'in dinine. Hanîf olarak...'*" (K. En'âm 161); "*(Ey Muhammed!) Öyleyse yüzünü (kendini) dine hanîf olarak yönelt. Bir yaratılış düzeni ki, Tanrı insanları onun üzerinde yaratmıştır... İşte dosdoğru olan din (düzen) budur. Ne var ki insanların çoğu bilmez*" (K. 30 Rûm 30). Ayrıca da kendisine ortak koşulmamasını ve "*Allah'ın hanîfleri olunmasını*" emretmiştir (K. 22 Hac 30-31).

Görülüyor ki Muhammed, ilk müslüman olarak İbrahim'in gönderildiğini, kendisinin de, tipki diğer "peygamberler" gibi, İbrahim'in dinine yönelmekle emrolundugunu bildirmekte.

Yine Muhammed'in bildirmesine göre **İbrahim**, Kâ'be'nin temellerini yükseltmiştir; ve bu ismi oğlu **İsmail** ile birlikte yapmıştır (K. 2, Bakara 127). Yaparken de : "*Rabbimiz! İkimizi sana teslim olanlar kil, soyumuzdan da Sana teslim olanlardan bir ümmet yetistir*" (K. 2 Bakara 128-129) diye yalvarmış ve bunun üzerine Tanrı ona "**Teslim ol**" diye buyurmuş ve o da: "*Alemlerin Rabbina teslim oldum*" demiş ve müslüman olmuştur (K. 2 Bakara 129-131). "**İslâmiyet**" sözcüğünün "Tanrı'ya teslim olma" anlamına gelmesi bundandır. Ve iste Tanrı, bu gayretlerinin karşılığı olarak İbrahim'e vahiy'ler göndermiş ve kullarını o'nun dinine yöneltmiştir (K. 2 Bakara 131).

Müslümanlıkla emrolunduktan sonra İbrahim, biraz önce dedğimiz gibi, bunu güyâ ogullarına vasiyet etmiş (K. Bakara 132-133), ve Tanrı da bu vasiyet'i perçinlemek üzere "*Kendini bilmezden baskası İbrahim'in dininden yüz çevirmez. And olsun ki dünyâ'da onu seçtik...*" (K. Bakara 130) demistir.

İbrahim'in oğulları olan **İsmail** ve **İshak**, bu vasiyeti yerine getirmişler, ve her ikisi de namaz kılan, zekât veren müslüman kimseler olmuştur. Kur'ân'da, Meryem Sûre'sinde **İsmail** hakkında şöyle yazılı: "*...(İsmail) sözünde doğru bir kimseydi. Çevresinde bulunanlara namaz kılmalarını, zekat vermelerini emrederdi...*" (K. 19 Meryem 54). Saffat Sûre'sinde de İbrahim'in diğer oğlu **İshak** hakkında şöyle yazılı: "*Dogrusu (İbrahim) inanmış kullarımızdandı. Ona iyilerden olan İshak'ı peygamber olarak müjdeledik. Kendisine İshak'ı mübarek kildik*" (37 Saffat 111-113)

İzhak'in oğlu **Ya'kub**, daha sonra **İsrail** adını almış ve **İsrailogulları**'nın babası olmuştur; olduktan sonra İsrail ogullarına: "*Ogullarım Allah dini size seçti, siz de ancak O'na teslim olmuş olarak can verin*" (K. Bakara 132-133) demiş ve onlar da müslüman olmuştur.

Ve iste Muhammed, bu şekilde konuşarak çevresindeki Yahudi'lere ve Hristiyan'lara, esas itibarıyla müslüman olduklarını yüzlerine vururdu. Onlar "*Hayir biz müslüman değiliz, Yahudiyiz, ya da Hristiyanız*" dediklerinde de yalan söylediklerini söyler ve Tanrı'dan daha iyi bilmelerinin mümkün olmadığını anlatmak üzere Tanrı'yi şöyle konuşuyormuş gibi gösterirdi: "*(Ey Muhammed onlara)...'Yoksa İbrahim, İsmail, İshak, Ya'kub ve torunlarının Yahudi veya Hristiyan olduklarını mı söylüyorsunuz. Siz mi yoksa Allah mı daha iyi bilir-' de...*" (2 Bakara 140).

Bununla da yetinmemiş ve fakat, Kur'ân'ın orasına burasına serpistirdiği âyet'lerle, gelmiş geçmiş diğer peygamberlerin de müslüman olduklarını savunmuştur. Örneğin Yusuf Sûre'sinde **Yusuf** peygamber'in: "*...Atalarım İbrahim, İshak ve Ya'kub'un dinine uydu*" (K. 12 Yusuf 37) diyerek müslüman olduğunu ortaya vurduğu görülür.

Meryem Sûre'sinde **İdris**'in "*Dosdoğru bir peygamber*" olduğu anlatılmıştır: "*Ey Muhammed! Kitab'da İdris'e dair söylediklerimizi de an, çünkü o dosdoğru bir peygamberdi*" (19 Meryem 56; Ayrıca bk. 21 Enbiya 85)

Elyesa'nın da müslüman dininden olduğuna ve müslüman olduğu için Muhammed'in onu (tipki **İdris** için olduğu gibi) anması gerektiğine dair âyet'ler vardır: "*Ey Muhammed... Elyesa'yi de an. Hepsisi de iyilerdendir*" (K. 38 Sad 48)

Bakara ve Yunus Sûre'lerinde **Musa**'nin müslümanlıkla emrolundugu ve kendisine "*Hakki bâtil'dan ayiran Kitab* " verildiği yazilidir. Aynı seyin kardesi **Hârun** için yapıldığı açıklanmıştır (K. Bakara 53; Yunus 75).

Neml Sûre'sinde **Davud**'a müslümanlık verildiği ve Tanrı'nın onu, "*Mü'min kullarının çoğundan üstün kıldığı*" anlatılmıştır (K. 27 Neml 15)

Yine aynı Sûre'de **Süleyman** "peygamber" in de, tipki Davud gibi, müslümanlıkla emrolundugu, kendisine verilen "ilim" (din) nedeniyle: "*...Bizi, mümin kilan Allah'a hamd olsun*" diye duâ ettiği yazilidir (K. 27 Neml 15; Enbiya 79), Üstelik Süleyman, kus dili'ni ve ayrıca karincaların konuştukları dili bilen bir müslüman peygamberdir (K. Neml 16-22). Ve Kur'ân'da anlatılanlara göre Süleyman "peygamber", **Sebe Melikesi Belkis** denen ve inkarcı bir kavmin hükümdarı olan bir kadını, müslüman yapmıştır: hem de zor kullanarak değil, fakat Tanrı'nın kendisine bilgi verdiğini ve bu nedenle müslüman olduğunu söyleyerek ve ihtisamini göstererek (K. 27, Neml 15-44, 43-44). Bu vesile ile sunu hatırlatmadan geçemeyeceğiz ki, Süleyman, yukardaki şekilde ve hiç kılıç kullanmadan insanları (hiç değilse Sebe Melikesi'ni) müslüman yapabilirken, Muhammed, pek küçük bir azınlık hariç, insanları iknâ usûlleriyle müslüman yapmış değildir; sadece korkutma usûlleriyle, genellikle vurmalı savaşlar, ya da savaşlardan elde edilen ganimet'lerin dağıtımını ya da cennet va'dleri yolu ile İslâm'a sokmuştur. En yakınlarını, örneğin kendisini bir baba gibi yetistiren amucası **Ebû Talib**'i bile müslüman olmaya iknâ edememiştir.

Muhammed'in söylemesine göre **Meryem oğlu İsa** da müslüman "peygamber" olarak, ve müslümanlığı yaymak üzere gönderilmiştir. Anası **Meryem**, esasen müslümanlıkla emrolunmuşlardandır. Nitekim **Al-i İmrân** sûresi'nde, Tanrı'nın Meryem'i seçip dünyaların kadınlarının üstünde kıldığı, kendisine boyun eğip secde etmesini emrettiği bildiriliyor (K. Al-i İmrân 42-46). Meryem sûresi'nde Tanrı'nın Muhammed'e: "*Ey Muhammed! Kitab'da, Meryem'i de an..*" (K. Meryem 16) dediği yazılı.

Kur'ân'ın bir çok yerinde, **Meryem**'e Tanrı'nın ruhundan üfürdüğünü, ve Meryem'in de Tanrı'ya boyun eğdiği, O'nun sözlerini ve kitaplarını tasdik ettiği belirtiliyor. Örneğin Nisâ Sûre'sinde: "*...Meryem oğlu İsa Mesih, Allah'ın peygamberi, Meryem'e ulaştırdığı kelimesi ve kendinden bir ruh'tur*" (K. 4 Nisâ 171) diye yazilidir. Aynı doğrultuda olmak üzere Enbiyâ sûresi'nde Tanrı'nın: "*Mahrem yerini koruyan Meryem'e rûhumuzdan üflemiş, onu ve oğlunu, âlemler için bir mucize kilmistik. Doğrusu müslümanlık, bir tek din olarak sizin dininizdir, ve Ben de Rabbinizim, artık Bana kulluk edin*" (K. 21 Enbiyâ 91-92) şeklinde konuştugu yazilidir..

Yine Muhammed'in söylemesine göre Tanrı **İsa**'ya belgeler vermiş, onu "**Ruhül-Kudüs**"le pekiştirmiştir (K. Bakara 87, 253) ve İsa, daha besikte iken: "*Ben. Süphesiz Allah'ın kuluyum. Bana kitap verdi ve beni Peygamber yaptı. Nerede olursa olayım beni mübarek kildi. Yasadığım müddetçe namaz kılmamı ve zekât vermemi ve anneme iyi davranmamı emretti...*" (K. Meryem 29-33) diye konuşmuştur. Öte yandan İsa'nın yardımcıları, yâni "Havari'ler" dahi müslümandırlar, çünkü Kur'ân'da İsa'nın: "*...Tanrı'ya yönelik olarak benim yardımcılarım kimlerdir?*" şeklindeki sorusuna Havari'lerin: "*Biz Tanrı'ya inandık. Tanık ol ki, Biz müslümanlarız*" (Al-i İmrân, 52) diye yanıt verdikleri yazilidir. Yine Kur'ân'da Tanrı'nın, Havari'lere hitaben: "*... -'Bana ve peygamberime (İsâ'ya) inanin!-' diye bildirmistim*" dediği, ve onların da: "*Inandık, bizim Müslüman olduğumuza şahid ol!*" diye karşılık verdikleri yazilidir (K. Mâide sûresi, âyet: 111-113).

Bu listeyi genişletmek mümkün. Fakat söylemek istediğimiz şudur ki Muhammed, kendisinden önceki bütün peygamberlerin müslümanlıkla emrolunup İslâmî esasları içeren kitaplarla gönderildiklerini, Yahudilere ve Hristiyanlara müslüman dininin verilmiş olduğunu bildirmiştir; ve Kur'ân'ı bunun böyle olduğunu kanıtlayan âyetlerle doldurmuştur.

Bu itibarla Yahudilerin ve Hristiyanların, müslüman olmayıp Yahudi dininden, ya da Hristiyan dininden olduklarını söylemek Kur'ân'ı inkâr etmek, Tanrı'ya meydan okumak olur. Nitekim Muhammed, biraz önce belirttiğimiz gibi, İshak'ın, Ya'kub'un (İsrail'in) ve torunlarının (yâni İsrailogulları'nın) müslüman olmadıklarını söyleyenleri yalanlar ve: "*Siz mi, yoksa Allah mı daha iyi bilir?*" diye azarladı (K. 2 Bakara 140).

Yine Kur'ân'da yazılanlara göre Tanrı, Muhammed'i, **İbrahim**'in dinine yöneltmiş ve: "*Ey Muhammed! Sana...-İbrahim'in dinine uy-' diye vahyettik* " (K. 16 Nahl 123) demistir (K. 19); derken de istemistir ki o, kendi ümmeti olan Arap'lari, İbrahim'in dinine yöneltsin: "*Ey Muhammed! De ki -'Allah dogru söyledi, dogruya meyleden İbrahim'in dinine uyun-'...*" (K. 3 İmran 95). Bu emir üzerine de Muhammed: "... *Süphesiz Rabbim beni, dogruya yönelen ... İbrahim'in dînine iletmiştir*" (K. En'âm 161) diye konusmustur.

Dikkat edilecek olursa Muhammed, bu sözleriyle kendisini Tanrı tarafından İbrahim'in dinine yöneltmiş gibi göstermiş, kendisi gibi diğer "peygamber"leri de aynı kökte birleştirmiştir. Bunu yaparken Yahudi'lere ve Hristiyan'lara gönderildiğini söylediği peygamber'lere saygınlık içerisinde bulunmustur. Birazdan belirteceğimiz gibi bunun nedeni, İslâm'dan başka din olmadığını anlatmak ve Yahudileri ve Hristiyanları "müslümanlık" kisvesi altında kendisine bağlamaktır.

İ) Muhammed'in Tevrat'a ve İncil'e, ve daha önce gönderilmiş "Peygamber"lere karşı saygılı imis gibi görünme siyâseti:

Yukarda değindığımız ve birazdan yine değineceğimiz gibi, Kur'ân ve Hadîs hükümleri arasında İslâm'ı, Yahudi ve Hristiyan dinlerine ve bu dinlerin peygamberlerine ve Kitab'larına karşı hoşgörölü ve saygılı imis gibi gösterenleri vardır. Ancak ne var ki bu hükümler, Muhammed'in, başka dinlere ve farklı inançtakilere karşı hoşgörölü olmasından değil ve fakat Yahudi'leri ve Hristiyan'lari kazanmak ve kendisini onlara Peygamber olarak kabul ettirmek maksadıyla uyguladığı taviz siyasetinin sonucu olmak üzere konmustur; bu siyasetin başarısız kalması nedeniyle, daha sonra, yine onun tarafından geçersiz kılınmıştır.

Ve iste İslâm'ı, sanki başka dinlere karşı hoşgörölü imis gibi göstermege çalışanlar, bu yukarda değindığımız hükümlere sarılırlar. Fakat sarılırken bu hükümlerin neden dolayı konmuş olduğunu, gerçek anlamının ne olduğunu ve ne şekilde geçersiz sayılmak gerektiğini bilmezler; bilseler de bilmez görünürler.

Bu hükümler arasında Yahudi'lerin ve Hristiyan'ların, Tanrı'ya ve ahiret gününe inanmak şartıyla, tıpkı Müslümanlar gibi, Tanrı katında mükafatlandırılacaklarına dair olanları vardır ki bunlardan biri şöyle: "*Inananlar, Yahudi olanlar, Hristiyanlar ve Sâbiî'lerden Allah'a ve âhiret gününe inanıp yararlı iş yapanların ecirleri Rablerinin katındadır. Onlar için artık korku yoktur. Onlar üzülmeyeceklerdir...*" (K. Bakara 62; ve Mâide 69)

Yine bunun gibi Tanrı'nın, Yahudilere ve Hristiyanlara itibar ettiğine, ve onlara kendi içlerinden peygamberler seçip, kendi dillerinde Kitab'lar gönderdiğine dair hükümler vardır. Örneğin A'raf sûresi'nde Tanrı'nın Musa'yi, "peygamber" olarak seçtiğine dâir su var: "*Ey Mûsâ, verdiklerimle ve sözümle seni insanlar arasından seçtim...*" (K. A'raf 144). Ayrıca da Yahudilerle ilgili olarak Tanrı'nın güya su şekilde konustugu yazılı:

"*Ey İsrailogulları! Size verdiğim nimet ve ve sizi dünyalardan üstün tuttuğumu hatırlayın*" (K. 2 Bakara 122)

"*Biz İsrailogullarına Kitab, hüküm ve peygamberlik verdik...Onları dünyalara üstün kıldık...*" (K. Bakara Sûresi, âyet: 47; ve ayrıca bk. Casiye Sûresi, âyet: 16)

"*...İsrailogullarından söz aldık, onlara peygamberler gönderdik...*"(K. 5 Mâide 70)

Hristiyanlarla ilgili olarak'da suna benzer âyet'ler bulunur: "*...Biz Hristiyaniz' diyenlerden de söz almistik*" (K. Mâide 14)

Yine bunun gibi Tanrı'nın, Muhammed'ten önce Yahudilere ve Hristiyanlara gönderdiği peygamberlere de vahy'edip, onlar aracılığıyla Kitab'lar verdigiine dâir âyet'ler vardır. Örneğin İbrahim'in, kendi kavmini uyarmak üzere gönderildiğine dair olan bir âyet'de şöyle yazılı: "*...İbrahim'i de gönderdik. Milletine -'Allah'a kulluk edin, O'ndan sakinin...' dedi*" (K. 29 Ankebut 16). Hadid sûresi'nde su var: "*...İbrahim'i Biz gönderdik...Soyundan gelenlere Peygamberlik ve Kitab verdik...*" (K. 57 Hadid 26).

Öte yandan **Tevrat**'in ve **İncil**'in "*Yol gösterici*" ve "*Nûrlandırıcı*" nitelikte "Kutsal

Kitab"lar olduguna dâir hükümler var. Örneğin Bakara sûresi'nde şöyle yazili: "... *Musa'ya, hakkı bâtil'dan ayıran **Kitab**'i vermistik*" (K. Bakara 53) (20). Mâide Sûre'sinde şöyle yazilidir: "*Dogrusu Biz yol gösterici ve nûrlandırıcı olarak **Tevrat**'i indirdik... (Peygamberleri) Yahudi olanlara onunla... hükmederlerdi*" (K. 5:44).

En'âm sûresi'nde de **Tevrat**'in, insanlara bir "nûr ve hidâyet" olmak üzere Musa'ya indirildiği yazilidir (K. En'âm 91).

İncil'in de "*hidayet (dogru yol gösterici), isik (verici) ve kendinden önce gelmiş olan **Tevrat**'i onaylayıcı*" kitap olduğu (K. Mâide 46) belirtilmiştir. Nisâ sûresi'nde "**Zebûr**"un Davud'a verildiği anlatılıyor: "*Nûh'a...İbrahim'e, İsmail'e, İshak'a, Ya'kub'a, torunlarına, İsa'ya, Eyyub'a, Yunus'a, Harun'a ve Süleyman'a vahyettigimiz gibi, ey Muhammed sana da vahyettik. Davud'a da zebûr verdik*" (K. 4 Nisâ 163)

Hiristiyanlarla ilgili örnekler arasında, Tanrı'nın güyâ **İsa** hakkında : "*(İsa'yi) insanlar için bir mucize ve katimizdan da bir rahmet kilacagiz*" (K. 19 Meryem 21) şeklinde konustugunu ve onu, daha anasının (Meryem'in) karnında iken serefli kıldığını belirten âyet'ler var. Ayrıca da Meryem'i yüceltir görünen hükümler bulunmakta. Örneğin Nisâ Sûresi'nde: "...*Meryemoglu İsa Mesih, Allah'ın Peygamberi, Meryem'e ulastirdigi kelimesi ve kendinden bir ruh'tur*" (K. 4 Nisâ 171) diye yazili.

Yine Kur'ân'da, Muhammed'in, diğer peygamberlerle kardeş olduğuna ve bu nedenle onları yücelterek anması gerektiğine dair hükümler yer almıştır, ki bunlardan **İbrahim**'le ilgili bir örnek şöyle: "*Ey Muhammed!, Kitab'da İbrahim'e dair anlattıklarımızı da an; o şüphesiz dosdogru bir peygamberdi*" (K. 19 Meryem 41). Bunun gibi ayrıca "*Ey Muhammed! Musa'yi da an*", ya da: "*Ey Muhammed İsmail'i de an*", ya da: "*Ey Muhammed İshak'i da an*", ya da: "*Ey Muhammed İsa'yi da an*" şeklinde âyet'ler var.

Bu doğrultuda olmak üzere, ayrıca da Muhammed'in, kur'ân olmayarak söyledikleri (yâni hadîs'ler) var. Ebû Hüreyre'nin rivayetine dayalı bir hadîs'e göre Muhammed, kendisi de dahil olmak üzere gelmiş geçmiş bütün paygamberlerin "*Analari ayrı, babaları bir evlad'lar*" olup aynı dine (yâni Islâm'a) mensup bulunduklarını bildirmiş ve bu vesile ile İsa'ya çok yakın olduğunu belirtmiştir. Örneğin bir hadîs'inde: "*Ben Meryem oğlu İsa'ya, dünya ve âhirette nas'ın en yakiniyim. Esasen peygamberler baba bir kardestirler, analari ayridir...*" demiş, bir başka vesile ile de İbrahim'i, kendi babası olarak tanımlamıştır.

Bu örnekleri çoğaltmak mümkün. Fakat söylemek istedigimiz sudur ki Islâm'ın diğer dindekilere karşı kardeşlik duygularıyla dolu olduğunu, ve diğer dinlerin peygamberlerini "ulu" saydığını, ve bu itibarla hoşgörü dini olduğunu iddia edenler bu yukardaki hükümleri ve benzerlerini örnek olarak verirler. Oysa ki aslında bu hükümler bu maksatla konmuş değildir. Sadece Muhammed'in, kendisini Yahudilere ve Hiristiyanlara peygamber olarak kabul ettirebilmek maksadıyla koymuş olduğu şeylerdir. Yahudilerin ve Hiristiyanların peygamberlerini yüceltir görünürken, onları farklı dinlerin peygamberleri olarak değil ve fakat "**Müslüman Peygamberler**" olarak göstermiştir. Kendisini de bu peygamberlerin en sonuncusu, ve en üstünü olarak tanıtmıştır; bu yoldan kendisini Yahudiler ve Hiristiyanlara "Peygamber" olarak kabul ettirebileceğini hesaplamıştır. Yine aynı şekilde **Tevrat**'i ve **İncil**'i, "*nurlandırıcı*" ya da "*yol gösterici*" Kitab'lar şeklinde "Kutsal" sayıp yüceltirken, bunları farklı dinlerin kitapları olarak değil ve fakat Kur'ân'ın daha önce gönderilmiş şekli olarak göstermiştir. Böylece Yahudileri ve Hiristiyanları Kur'ân'a inandıracağını sanmıştır.

II) Kur'ân'ın, Islâm'dan gayri din ve inançlarla ilgili hükümleri arasındaki çelişkiler !

Islâm'dan gayri dinlerle ve bu din'lerin kitaplarıyla ilgili olmak üzere Kur'ân'da yer almış olan âyet'ler, hem birbirleriyle çelişir şekilde sıralanmıştır ve hem de anlaşılmazlıklarla doludur. Örneğin Yahudileri ve Hiristiyanları (ve Sabî'leri), kendi inançları nedeniyle öven, fakat ayrıca da yeren âyetler vardır. Yine bunun gibi **Tevrat**'i ve **İncil**'i "*nurlandırıcı*" ve "*yol gösterici*" gibi gösteren ve Yahudilerin ve Hiristiyanların, kendilerine

verilen bu kitaplara göre davranmalarini öngören hükümler yanında, bu kitapların onlar tarafından tahrif edildiğini, ve bu nedenle **Kur'ân'a** uymalarını emreden hükümler vardır. Söyleki:

Bakara Sûre'sinde, Yahudi'lerden ve Hristiyanlardan *"Tanrı'ya ve âhiret gününe inanan, ve yararlı iş yapanların"*, Tanrı katında mükafatlandırılacakları yazılıdır; söyle der: *"Süphesiz, İnananlar, Yahudi olanlar, Hristiyanlar ve Sâbiî'lerden Allah'a ve âhiret gününe inanıp yararlı iş yapanların ecirleri Rablerinin katındadır. Onlar için artık korku yoktur. Onlar üzülmeyeceklerdir"* (K. Bakara 62; Mâide 5)

Dikkat edileceği gibi burada hem **"inananlar"**dan, hem de **"Yahudi"** ve **"Hristiyan"** olanlardan ve **Sâbiî'**lerden söz edilmekte, ve hani sanki hangi din'den olursa olsun her insan'ın, "Allah'a ve âhiret gününe inanmak sartiyle", Tanrı mükâfatlarına erisecekleri bildirilmektedir.

Ancak ne var ki **Imrân** Sûre'sinde, Yahudiliğin ve Hristiyanlığın gerçek din olmadığını, ve Yahudilerin ve Hristiyanların "Cehennem"lik sayıldıklarını açıklayan bir hüküm var ki söyle: *"...Kim İslâmiyetten baska bir dine yönelirse, onunki kabul edilmeyecektir; o âhirette ziyana uğrayanlardandır"* (K. 3 Imrân 85); *"Kim İslâmiyetten baska bir dine yönelirse sapıklardandır"* (K. Imran 83,85)

Öte yandan Yahudi'ler ve Hristiyan'lar sadece sapıklıkla ve sadece gelecek dünyaların cehennem atesleriyle tehdit olunmazlar, fakat aynı zamanda bu yeryüzü cezalarına da layık sayılırlar. Zira Tanrı onlara karşı savaş açılmasını, ve eğer müslümanlığı kabul etmezlerse kafa parası vermeğe zorlanmalarını, ve vermeyecek olurlarsa bogazlanmalarını emretmiştir (K. 9 Tevbe 29).

Görülüyor ki ortada bir çelişki var! Bu çelişkiyi gidermek için bir takım dolambaçlı yollara başvurulur. Örneğin denir ki Yahudilerin ve Hristiyanların Tanrı mükâfatlarına mazhar olacaklarına dair olan hükümler (örneğin Bakara 62), kendilerine ters düşen diğer hükümlerle (örneğin, Imran 83, 85) ortadan kaldırılmıştır. Bir başka çözüm de sudur: denir ki Yahudi'lerin ve Hristiyanların Cennet'e gidebileceklerini öngören âyet'ler kaldırılmamıştır; fakat bunlardan anlaşılmak gereken şey, Cennet'e girebilmenin müslüman olma şartına bağlı bulunduğudur. Yâni ister Yahudi, ister Hristiyan ve isterse Sâbiî olsun, her insan, kendi "sapık" dinini terkedip müslüman olmakla Cennet'e girme hakkını kazanabilecektir.

Konumuzla ilgili olarak Kur'ân'daki diğer bir çelişki, Yahudileri ve Hristiyanları hem yücelten ve hem de küçülten âyetlerle kendisini belli eder. Örneğin Bakara Sûre'sinde: *"Ey İsrailogulları! Size verdiğim nimeti ve sizi dünyalardan üstün tuttuğumu hatırlayın"* (2: 122) diye yazılıdır. Mâide Sûre'sinde de: *"İsrailogullarından söz aldık, onlara peygamberler gönderdik"* (K. Mâide 70). Hristiyanlar hakkında da söyle yazılıdır: *"Biz hristiyaniz diyenlerden de söz almistik"* (K. Mâide 14)

Fakat buna karşılık Tanrı'nın Yahudilere ve Hristiyanlara lânet savuran sözleri de vardır: *"Ey inananlar! Allah'ın gazabına uğramış milleti dost edinmeyin "* (K. 60 Mümtahine 13) *"Ey inananlar, Yahudilerle Nasranî'leri dost edinmeyin "*(K. 5 Maide 51)

Bir başka çelişki, **Tevrat** ve **İncil** konusundadır. Her ümmete kendi dilinde Kitab verdiğini söyleyen ve örneğin: *"Kendilerine apaçık anlatabilsin diye , her peygamberi kendi milletinin diliyle gönderdik"* (K. 14 İbrahim 4) diyen Tanrı, Yahudilere **Tevrat'a** uymalarını, Hristiyanlara da **İncil'e** göre hareket etmelerini emreder. Örneğin Maide Sûre'sinde söyle yazılıdır: *"İçinde Allah'ın hükmü bulunan Tevrat'ın yanlarında olduğu halde nasıl seni hakem kılıyorlar da sonra, bunun arkasından yüz çeviriyorlar... Doğrusu Biz yol gösterici olarak Tevrat'ı indirdik... Peygamberler, Yahudi olanlara onunla hükmederlerdi... Kim Allah'ın indirdiği ile hükmetmezse iste onlar kâfirlerin ta kendileridir "* (K. 5 Maide 43-44).

"İncil sahipleri, Allah'ın onda indirdikleri ile hükmetsinler" (K. Mâide 47).

Daha başka bir deyimle Tanrı gûyâ, **Tevrat'ı** ve **İncil'i**, İslâmî esasları kapsar şekilde göndermiştir, ve bu nedenle Yahudilere ve Hristiyanlara, kendilerine gönderilen bu kitaplar gereğince iş görmelerini emretmektedir.

Ancak ne var ki bu aynı Tanrı, hani sanki bu söylediklerini geçersiz bilircesine, Yahudilere ve Hristiyanlara, sadece Kur'an'a uymalarını emreder; örneğin söyle der: *"Ey*

Israilogullari...elinizde bulunan Tevrat'i tey'id ederek indirdigim Kur'ân'a inanin (uyun)... " (K. 2 Bakara 40, 41, 91; Ayrica bk. 11 Hûd 17 vs)

Yani, Muhammed'in söylemesine göre Tanrı, hem bir yandan: "... *Biz yol gösterici olarak Tevrat'i indirdik... Kim Allah'in indirdigi ile hükmetmezse iste onlar kâfirlerin ta kendileridir*" şeklinde konuşmakta, ve hem de bu konustugunu geçersiz kılarcasına: "*Tevrat'i tey'id ederek indirdigim Kur'ân'a uyun...* " (K. Bakara 40, Hûd 17) diye eklemektedir. Hem bir yandan: "*Incil sahipleri, Allah'in onda indirdikleri ile hükmetsinler*" (K. Mâide 47) diye bildirmekte ve hem de Incil sahiplerine Kur'ân'a uymalarını söylemekte! Çünkü güyâ Yahudi'ler ve Hiristiyan'lar, kendilerine verilen kitapları degistirmisler "tahrif" etmişlerdir (K. Bakara 75-79, 85-86; Mâide 13-41. vs...).

Pek güzel ama eger Yahudi'ler ve Hiristiyan'lar, kendilerine verilmiş olan kitapları tahrif ettiler ise, onlara: "Size verdigim kitaplarla, Tevrat ve Incil ile, amel edin" demenin anlami olur mu?

III) Yukardaki çelismelerin nedeni:

Yukardaki açıklamadan anlasilacagi üzere Muhammed, Yahudiligin, Hiristiyanligin ve Sâbiî'ligin, hattâ "putperestligin" dahi ayrı birer din oldugunu gösterir âyet'ler koyarken, örneğin "*Sizin dininiz size, benim dinim bana*" (K. Kâfirûn Sûresi, âyet 6), şeklinde konuşurken, bunlara ters düşer nitelikte âyet'ler koymaktan da geri kalmamış, örneğin Islâm'dan baska **gerçek** din diye bir sey olmadigini söylemiştir. (Örneğin: Imrân Sûresi , âyet: 19, 83, 85).

Yine bunun gibi, bir yandan "Tevrat'in ve "Incil"in, Yahudilere ve Hiristiyanlara "*hidâyet*" (yol gösterici) ve "*isik*" olmak üzere gönderildigini ve kendi kitaplarına göre hareket etmelerini söylerken, diger yandan de bu kitapların onlar tarafından tahrif edildigini ve bu nedenle Kur'ân'a uymaları gerektigini bildirmiştir.

Kuskuşuz ki bütün bunlar birbirleriyle çelisen şeylerdir. Bu çeliskilerin nedenlerini kısaca özetleyelim:

Daha önce belirttiğimiz gibi Muhammed, kendisini Peygamber olarak ilân ettiği zamanlar, Islâm'dan gayri inançta olanları "**Ehl-i Kitâb**" ve "**Ehl-i Sirk**" diye iki grupta toplamıştır. "**Ehl-i Kitâb**", kendilerine daha önce Tanrı tarafından Kitap (örneğin Tevrat, Incil) verilmiş olanlardır ki Yahudileri, Hiristiyanları ve Sabii'leri kapsar. "**Ehl-i Sirk**" ise puta (İlah'lara) tapanlar yani Tanrı'ya es kosalardır, ki Kur'ân'da "Müşrikler" diye geçer ve genellikle Islâm'a girmeyen Arap'lara atıftır. Daha henüz güçlenmediği ve kendisini sadece Arap kavmine gönderilmiş bir Peygamber olarak gördüğü dönemde Muhammed, **Ehl-i Kitâb**'in kendilerine özgü din'e sahibi olduklarını benimser görünmüş, örneğin söylemiştir: "*Süphesiz, inananlar, Yahudiler, Hiristiyanlar ve Sabilerden Allah'a ve âhiret gününe inanıp yararlı is yapanların ecirleri Rablerinin katındadır. Onlar için artık korku yoktur*" (K. 2 Bakara 62)

Biraz yukarda dedğimiz gibi, sadece "Ehl-i Kitâb'in" değil ve fakat "müşrikler"'in (puta tapanların) dahi, kendilerine özgü dinleri ve inançları oldugunu kabul edercesine: "*Sizin dininiz size, benim dinim bana*" (K. Kâfirûn 6) diye konuşmuştur

Ancak ne var ki güçlenmeğe başlayınca ve kendisini Arap'lardan gayri kavimlere, özellikle Yahudilere ve Hiristiyanlara peygamber olarak kabul ettirme hevesine kapılınca is degismıştır. Bu andan itibaren Islâm'dan baska gerçek din olmadığı fikrini islemeğe girişmiş ve örneğin Kur'ân'a: "*Tanrı katında tek gerçek din Islâmiyet'tir*" (3 Imrân 19) , "*...Kim Islâmiyetten baska bir dine yönelirse, onunki kabul edilmeyecektir ...*" (3 Imrân 85), "*Allah'in dininden baska din mi arzu ediyorlar? Oysa gökte ve yerde kim varsa, ister istemez O'na dönecektir*" (K. Imrân 83) şeklinde âyetler yerleştirmiştir.

Bunu yaparken, Yahudilere ve Hiristiyanlara daha önce gönderilmiş olan peygamberlerin hep müslüman olduklarını, onlar aracılığıyla indirilen kitapların (Tevrat ve Incil), hep müslümanlığın temel esaslarını kapsadığını söylemiştir. Daha baska bir deyimle Yahudiligin ve Hiristiyanlığın "gerçek" din olmadigini, ve Tanrı dini olarak islâm'dan baska

din bulunmadigini bildirmis, bu itibarla kendisinin onlar tarafından peygamber olarak, ve Kur'ân'ın da temel kitab olarak taninmasini istemistir. Ancak ne var ki onlari ikna edememis, edemeyince de dsmanlik ve saldiri siyâsetine ynelmistir. Bu maksatla Kur'ân'a soktugu âyetler arasinda: "*Ey Müslümanlar, Yahudileri ve Hiristiyanlari dost olarak benimsemeyin; onlar birbirlerinin dostudur. Sizden kim onlara dost olursa, o da onlardandir...*" (K. Mâide 51)"...*Allah onlari (Yahudilerle Hiristiyanlari) yok etsin...*" (K. Tevbe 30), "*Kitap verilenlerden (Yahudiler-Hiristiyanlar)...(Islâm'i) din edinmeyenlerle, boyunlarini büküp kendi elleriyle cizye (Kafa parasi) verene kadar savasin...*" (K. 9 tevbe 29), "...*Yalniz Allah'in dini (Islâmiyet) kalana kadar onlarla savasin...*" (K. 2 Bakara 193) seklinde olanlari vardır.

Yasaminin Medîne'deki son sekiz-on yillik dönemi boyunca, bir yandan Islâm'dan baska gerçek din bulunmadigini ve baska dine yönelenlerin sapik sayilacaklarini söylerken, diger yandan onlara (ve özellikle Yahudilere) karsi savaslara girmis, onlari köklerini kazimak istemistir.

Özetlemek gerekirse denilebilir ki baska dinlere karsi tutumu itibariyle Muhammed'in peygamberlik öyküsünün  farkli safhasi vardır:

1) İlk baslarda kendisini sadece Arap'lara gönderilmis peygamber olarak ilân eder. Ederken de diger mmet'lere kendi içlerinden peygamberler, kendi dillerinden Kutsal Kitaplar (Tevrat, Incil gibi) verildigini syer. Henüz güçsüz olduğu için gerek msrıklere (Putatapan Arap'lara) ve gerek (Yahudilere ve Hiristiyanlara) karsi, nispeten yumusak bir siyaset izler;

2) Ikinci safha'da kendisini sadece Arap'larin degil fakat ayni zamanda diger mmet'lerin (zellikle Yahudilerin ve Hiristiyanlarin) peygamberi olarak gstermege alilir. Islâm'dan baska gerçek bir din olmadigini (Bkz. 21 Enbiyâ 92), bütün insanlara bu dinin verildigini ve fakat buna ragmen insanların bölüklere ayrildiklarini (K. 21 Enbiyâ 93), Kur'ân'in, Tevrat ve Incil'i "tasdik" eden son kitab oldugunu ve Yahudilerin, Hiristiyan'larin **Kur'ân'a** uymalari ve müslüman olmalari gerektigini anlatir. Bu arada Tanri'ya es kosanlara (yâni putperestlere ki "msrık" diye tanimlanmislerdir) karsi yok etme siyâsetine girisir; onlari "mslmanlik" ile "lm" siklarindan birini seçme zorunlugu karsisinda birakir

3) Ve nihâyet üçüncü safhada, Islâm'dan gayri dine ve inanca yönelik olanlari "sapik" sayip onlara karsi ölüm ve dehset siyasetine yönelir. Asagidaki bölümlerde bu hususlar ele alinmistir.

Örneğin Saffat sûresi'nde şöyle yazili: *"Dogrusu (Nûh) bizim inanmis kullarimizdandi... Ibrahim de süphesiz O'nun yolunda olanlardandi..."* (K. 37, Saffat, 81, 83)

Bu konuda **Tevrat**'in **Tekvin** (Bap 32: 28) adli kitabina bakiniz .

Bu konudaki hadîs'ler için bkz. **Sahih-i Buharî Muhtasari...** (Cilt XI, sh. 103, Hadîs no. 1702).

Hadîs'ler için bkz. **Sahih-i Buharî Muhtasari...** (Cilt IX, sh. 179 ve d.)

Bu konuda bkz. **Sahih-i Buharî Muhtasari...** (Cilt XII, sh. 25)

Bu âyet'i: *"Sizin putlariniz size, benim Tek Tanri inancim bana"* seklinde yorumlayanlar vardır. Fakat esas itibariyle Muhammed'in söylediği şey: *"Sizin olsun dininiz; sizin yaptıklarınızın bütün mesuliyeti, hesabi, cezası, vebâli sırf size aittir; ben ondan tamamen beriyim..."* seklindedir. Bu açıklama için Elmalili Hamdi Yazir'in Kur'ân çevirisine bakınız (Kâfirûn sûresi, 1-6)

İSLAM SERIATI'NIN DİĞER DİNLERE KARŞI HOSGÖRÜLÜ İMİS GİBİ GÖRÜNMESİNİN NEDENLERİ

İslâm'ı, başka din ve inançtakilere karşı hoşgörülü ve saygılı imis gibi gösteren hükümlerin konus nedenlerini ve geçersizliğini anlayabilmek için Muhammed'in henüz güçlü bulunmadığı döneme kısaca göz atmamız gerekir.

1) İlk baslarda Muhammed kendisini, sadece Arap'lara gönderilen ve "Müslümanlıkla ilk emrolunan" Peygamber olarak tanımlar.

İslâm kaynaklarının bildirdiğine göre Muhammed, yirmi bes yasına gelipte varlıklı bir kadın olan **Hatice** ile evlenene kadar parasız pulsuz, ömrünü çobanlıkla geçiren, hiç kimsenin önem ve değer vermediği bir kimseydi. Kirk yasına gelinceye kadar bu önemsizlik içerisinde kalmış ve sonra "peygamberliğini" ilân etmiştir. Her ne kadar İslâm kaynakları onun, daha henüz 9 yasında iken, amucası **Ebû Talib** ile birlikte is seyahatlerine çıktığını, alis veris için Kureys ticaret kervaniyla Sam'a gittğini, ve bir defasında Sam topraklarında **Busra** denen bir yerdeki manastırda yaşayan **Bahira** adındaki bir hristiyan rahip tarafından peygamber olacağının haber verildiğini söylerlerse de, bütün bunları abartma seyler olarak kabul etmek gerekir. Çünkü bu hikâye, 9 yasında iken peygamber olacağı Tanrı tarafından bildirilen Muhammed'in peygamberliğinin neden dolayı kirk ya da kirk üç yasına varıncaya kadar geciktirildiğini, ve bütün bu süre boyunca neden dolayı put'lara tapar olduğunu, ya da Arap ümmeti'nin putperestlik içerisinde bırakıldığını açıklamaya yetmez.

Öte yandan **Hatice** ile evlendiği tarihe gelinceye kadar Muhammed'in, ne Yahudilik ve Hristiyanlık, ve ne de bu dinlerin peygamberleri hakkında pek bilgisi olmadığı anlaşılmaktadır. Bütün bildiği sey onların, Arap'lardan farklı şekilde ibâdet ettikleri ve farklı geleneklere sahip bulundukları idi. Hatırlatalım ki o dönemlerde Mekke'de bir miktar Yahudi ve Hristiyan yaşamakta idi. Hristiyanlık ve Yahudilik hakkındaki ilk bilgilere Muhammed, Hatice'nin hizmetine girdikten ve onun kervanlarını Suriye'ye götürmege başladıktan sonra ulaşmıştır.

Esasen Hatice'nin âilesi ve yakınları içerisinde Hristiyan dine mensup olan kimseler vardı. Bunlardan biri Hatice'nin "Ammizadesi" (Amuca oğlu) diye bilinen **Veraka bin Nevfel** adında biri idi. İncil'i ve Tevrat'ı çok iyi bilirdi. Ve iste Muhammed ondan, Tanrı'nın İsrailogulları'na kendi içlerinden peygamberler seçtiğini, kendi dillerinden **Tevrat**'i verdiğini ve aynı şekilde Hristiyanlara **İsa**'yı ve **İncil**'i gönderdiğini ya da buna benzer bilgiler edinmiştir.

Bütün bunları öğrenmekle Muhammed, Yahudi'lere ve Hristiyan'lara peygamberler ve Kitab'lar gönderilmiş iken bu "inâyetin" Arap'lara tanınmadığını görerek, kendisini Arap'lara gönderilmiş "peygamber" olarak ilân etmeyi düşünmüş olmalıdır. Söylemege gerek yoktur ki, Hatice'nin kervanlarını götürüp getirmektense, çok daha "ünlü" ve çok daha bereketli bir meslege, örneğin "peygamberlik" isine girmekten daha isabetli bir sey olamazdı. Hele **Tevrat**'dan, **Musa**'nın Tanrı'dan geldiğini söyleyerek **İsaril**'e naklettiği seyleri öğrenmekle, bu kararlılığı biraz daha güçlenmiş olmalıdır.

Ve iste bundan dolayıdır ki kervan isini bir kenara bırakır ve nasıl olsa simdilik **Hatice**'nin bol geliriyle geçinip gideceğini hesaplayarak "uhreviyet"le ugrasmaga baslar. Bunun böyle olduğunu o, kendi agzi ile ortaya vurmuş, örneğin şöyle demistir: "... *Yoksul olduğum zamanlar Hatice benimle kendi varlığını paylaştı*".

Nitekim yalnızlık arayarak civardaki dağ arkalarına gitmesi, oradaki bir mağaraya sığınip günlerini geçirmesi, ağaçların ve taşların kendisine selâm verdiğini bildirmesi, **Cibril**'in Tanrı'dan vahy getirdiğini söylemesi, nihâyet bir gün evine dönüp: "*Beni sarıp örtünüz*" diyerek kendinden geçmesi, soguk terler dökmesi ve böylece kendisini peygamberlikle görevlendirilmiş olarak göstermesi, kirk (ya da kirk üç) yasındaki yaşam hikâyesinin kısa özetidir.

II) İlk önceleri kendisini bütün Arapları değil fakat sadece Mekkeli'leri (Kureysli'leri) ve çevresindekileri, uyarmak üzere gönderilmiş "Peygamber" olarak gösterir. Az sonra bütün Arap'ların "Peygamberi" olarak görünür:

Her şeyden önce sunu belirtelim ki Peygamberliğini ilân ederken Muhammed'in aklından "Bütün insanlara gönderilmiş Peygamber" olma fikri geçmemiştir. Sadece Arap'ların peygamberi olmayı düşünmüştür. Hattâ bütün Arap'ların dahi değil, sadece **Ummu'l-Kura** , ("Köylerin anası") diye bilinen Mekke'ye ve çevresine gönderilmiş "peygamber" olarak tanıtmıştır. Tanıtırken de, **En'âm** Sûresi'ne koyduğu bir âyet'le, Tanrı'nın kendisini "*İlk müslüman Peygamber*" olarak gönderdiğini anlatmıştır. Ayet söyle: **"(Ey Muhammed) -'Dogrusu ben ilk müslüman olmakla emrolundum-' de..."** (K. 6 En'âm 14).

Bunu yaparken, ilk müslüman peygamber olarak Kureys'lilere, ve sırf onların ihtiyaçlarını karşılamak maksadiyle, gönderildiğini anlatmak üzere Kur'ân'a "*Kureys*" Sûresi'ni koyar. Bu Sûre'ye göre Tanrı güyâ, Kureys kabilesinin yaz ve kis yolculuklarında uzlaşması ve anlaşması için gerekli tedbirler aldığını, Kâ'be halkını korkudan azade kıldığını ve yoksul ve aç olanlarını doyurduğunu bildirmektedir. Bu iyilikler karşılığında da Tanrı, onlardan kendisine "kul"luk olmalarını istemektedir. Sûre aynen söyle: *"Kureys kabilesinin yaz ve kis yolculuklarında uzlaşması ve anlaşması sağlanmıştır. Öyleyse kendilerini açken doyuran ve korku içindeyken güven veren bu Kâbe'nin Rabbine kulluk etsinler"* (Bk. 106 Kureys 1-4).

Bundan başka Tanrı, yine Muhammed'in söylemesine göre, Mekke ve çevresindekileri Arapça yazılı bir Kur'ân ile uyarmak istemiş, ve bu kitabı Muhammed'e vahyetmiştir. Vahy'ederken de söyle demiştir: **"Bu indirdigimiz... Mekkelileri ve çevresindekileri uyaran mübarek Kitab'dır..."** (K. 6 En'âm 92)

Gönderdiği bu kitabın Arapça olarak hazırlandığını anlatmak üzere de söyle demiştir: **"Ey Muhammed!... Mekke'de ve çevresinde bulunanları...uyarman için, sana Arapça okunan bir kitap vahyettik..."** (K. 42 Sûra 7).

Muhammed'in anlatmasına göre Tanrı, **"Arapça okunan bir kitap"** göndermiştir, çünkü başka bir dilden göndermiş olsa Araplar: *"Bize anlamadığımız bir dilde kitap nasıl verilir?"* diye haklı olarak söyleyeceklerdir. Bunun böyle olduğunu anlatmak için Tanrı'nın söyle konuştüğünü söyler: **"Eger biz onu, yabancı dilden bir Kur'ân kilsaydık, diyeceklerdi ki: -Ayat'leri tafsilatlı şekilde açıklanmalı değil miydi? Arab'a yabancı dilden (kitap) olur mu?..."** (K. 41 Fussiley 44)

Görülüyor ki Tanrı, Muhammed'in söylemesine göre, sırf Mekke'de ve civarında yaşayan Arap'ları uyarsın diye, onların kendi içlerinden birini seçmiş, ve onların anlayabilecekleri bir dilde, yani yani Arapça olarak, kitap indirmiştir.

Kur'ân'a göre Tanrı, kavimleri ayrı ayrı dil'lerde yarattığına (K. 30 Rûm 22), ve her kavme, sırf anlayabilsinler diye, kendi dilinden Kitaplar ve kendi içlerinden peygamberler gönderdiğine nazaran (K. 10 İbrahim 4), Muhammed'in Arapça Kur'ân ile sadece Araplara gönderildiğini kabul etmek doğal olur. Eger Arapça Kur'ân'ı Yahudilere ve Hristiyanlara da göndermiş olsaydı, onlar da: *"Bize anlamadığımız bir dilde kitap nasıl verilir?"* diye konuşacaklardı. Demek oluyor ki Tanrı, Kur'ân'ı Yahudi'lere ve Hristiyan'lara değil fakat, ilk önce sadece Mekke'deki Arap'lara göndermiştir.

Yine Muhammed'in söylemesine göre **Tanrı**, İslâm'a giren Mekkeli Arap'ları, İslâm'ı kabul etmeyen Arap'lara üstün kılmak ve korumak istemiş, ve örneğin söyle demiştir: **"Sizi onlardan üstün kildikten sonra, Mekke bölgesinde, onların ellerini sizden, ve sizin ellerinizi onlardan geri tutan, savaşı önleyen O'dur. Onlar inkâr edenlerdir..."** (K. 48 Fetih 24-25)

Tekrarlayalım ki, bütün bunların olustugu tarihlerde Mekke'de, Arap'lardan gayri Yahudiler ve Hristiyanlar da yaşamaktaydı; bunların kendilerine özgü dil'leri ve Kitap'ları vardı. Ve fakat buna rağmen Muhammed kendisini, sadece Arap'lara inandırmak, sadece onları "dogru yola" sokmak, ve onların ihtiyaçlarıyla meşgul olmak üzere görevlendirilmiş

gibi göstermiştir. Onlara Arapça yazılı Kur'ân ile hitap ederken: **"Bu Kur'ân bana, kendisiyle sizi ve ulastığı herkesi uyarmam için vahyolundu..."** (K. En'âm 19) diye konusmuştur. Yahudiler ve Hristiyanlar Arapça konusmadıklarına göre Arapça yazılı Kur'ân, sadece Arap'lara gönderilmiş olmaktadır.

Hemen ekleyelim ki bu dönemde Muhammed, Yahudilerin ve Hristiyanların, Islâm'dan gayri bir dine bağlı olmak bakımından sapık olduklarına, ya da Kur'ân'ın onlarca kabul edilmesi gerektiğine dâir bir şey söylememiştir. Kendisini onlara Peygamber olarak kabul ettirme düşüncesine yönelmemiştir. Kureysliler kendisine: **"Senin peygamber olduğuna şahit yok"** dedikleri zaman onlara: **"Tanrı benim şahidimdir"** (K. Fetih, 28) diyerek ve Cennet va'dleri ya da Cehennem azabi korkutmaları yanında kendisine körü körüne bağlı kısıleri (örneğin **Ebû Bekir**'i) destek edinerek is görmüştür

Bununla beraber Kureys'lilerin sordukları sorular karşısında güç durumlarda kaldığı ve bu durumlardan kurtulabilmek için Kissa'lar anlattığı çok olmuştur. Örneğin bir def'asında Kudüs'e sefer ettiğini ve gök yüzüne çıkıp indığını söylediği zaman, Kureysliler onu yalanlayıp: **"Mescid-i Aksa'nın kaç kapısı var?"** diye sorduklarında, verecek cevap bulamamıştır. Bununla beraber Tanrı'nın kendisine yardımcı olup kapıları sayabildiğini bildirmiş, **Ebû Bekir**'i de buna tanık göstermiştir.

Fakat her ne olursa olsun su muhakkak ki ilk baslarda kendisini, ne bütün Arap'lara, ve ne de Yahudi'lere ve Hristiyan'lara gönderilmiş "peygamber" olarak göstermemiştir; sadece Kureys ile Mekke civarında bulunan Arap'lara gönderildiğini bildirmiştir. Zamanla Medîne'lilerden ve diğer Arap kabile'lerinden kendisine katılanlar olunca "çevre" sözcüğünü biraz daha genişletmiş ve tüm Arap'lari kapsar sekile sokmuştur. Bundan dolayıdır ki bir yandan Tanrı'nın kendisini Arap ümmeti içinden seçtiğine ve Arap'ların anlayabilecekleri Arapça dilinde yazılmış Kur'ân ile gönderdiğine dair âyet'ler yerleştirmiş, ve diğer yandan da Arap ümmetinin sorumluluğunu yüklenmiştir. Bu vesile ile koyduğu âyet'ler arasında: **"Bu... Arapça bilen bir milleti uyarmak için âyetleri...Arapça açıklanmış olarak Allah katından indirilmiş Kitab'dır"** (K. 41 Fussilet 2-5)

Dikkat edileceği gibi burada Muhammed, kendisini sadece Mekke ve çevresindeki Araplara değil fakat **"Arapça bilen bir milleti"**, yâni tüm Arapları uyarmak için gönderilmiş gibi tanımlamakta, ve tanımlarken de Tanrı'nın kendisine "Arapça olarak açıklanmış" bir kitap indirdiğini anlatmaktadır. Bu söylediklerini pekiştirmek maksadıyla çeşitli Sûre'lere âyet'ler sıralamaktan geri kalmamıştır. Örneğin Yusuf sûresinde su var: **"BİZ (Kur'ân'i) anlayasınız diye Arapça okunmak üzere gönderdik"** (K. 12 Yusuf 2). Benzerî bir âyet Suâra Sûresi'nde söyle: **"Ey Muhammed, Apaçık Arap diliyle uyaranlardan olman için, onu Cebrail senin kalbine indirmiştir"** (K. 26 Suara 193-195)

Yine hatırlatalım ki bu ve buna benzer âyet'ler, Mekke'de iken yerleştirdiği âyetler arasındadır. Hitap ettiği kimseler, Arap'lardır.

Bir yandan bunu yaparken, diğer yandan da Tanrı'nın insanları ayrı ayrı ümmetler halinde ayırdığına, ve her ümmete bir peygamber yolladığına dair su âyet'leri koyar:

"Allah dileyseydi sizi tek bir ümmet yapardı..."

(K. 16 Nahl 93)

"Her ümmetin bir peygamberi vardır, onlara peygamberler geldiginde aralarında adâletle hüküm verilmiş olur"

(K. 10 Yunus 47)

Öte yandan Tanrı'nın, kiyâmet gününde, her ümmetten bir kişiyi, o ümmet için "şahid" olarak çağıracağını, ve kendisini de kendi ümmetine şahid getireceğine dair su âyet'i yerleştirir: **"Her ümmetten bir kişiyi o gün aleyhlerine şahid tutarız. Ümmetine şahid çağırırız. Seni de ey peygamber! Ümmetine şahid getiririz..."**(K.16, Nahl 89)

Kendisini Arap'ların peygamberi olarak tanımlarken, amacının Arap geleneklerini aynen ya da degistirerek sürdürmek olduğunu ortaya vurur. Islâmî kurallar diye yerleştirdiği şeylerin pek çoğu eski Arap geleneklerinin devamından, ya da bunların değişik

sekle sokulmalarından ibarettir. Örneğin "ihrâm" konusunda, eskiden, yâni "Cahiliyyet" döneminde Arap'lar arasında uygulanan geleneklerin çoğunu aynen benimsemistir. Yine bunun gibi, "Cahiliyet" diye bilinen dönemde Arap'lar arasında "Hilf" diye bir gelenek vardı ki, yemin ile tesis olunan dostluk anlamına gelirdi. Bu kimseler arasında veraset kuralları uygulanırdı. Ve iste Muhammed, bu gelenegi müslümanlar arası kardeşlik sekline sokmuştur. Bunu yapmasının nedeni, Mekke'den Medîne'ye hicret eden muhacirlerin bakımını Medîne'deki müslümanlara (Ensâr'a) yüklemek içindir. İlerdeki sayfalarda göreceğiz ki, Medîne'ye geçtikten sonra, oradaki Yahudi'lerin geleneklerinden pek çoğunu Arap'ların yaşamına yakın şekilde degistirecektir. Bütün bunları yaparken Tanrı'nın Yahudilere ve Hristiyanlara daha önce kendi anlayacakları dil'de ve kendi peygamberleri aracılığıyla Kitab'lar gönderdiğini, ve bu kitaplara göre amel etmelerini istediğini bildirmistir (K. 5 Maide 43, 47-48). Yani Yahudileri ve Hristiyanları, kendi dinlerinde ve kendi Kitab'larıyla basbasa bırakmistir.

Ancak ne var ki bu siyâseti'ni, bir süre sonra terkedecektir. Biraz güçlenipte kendisini Yahudilere ve Hristiyanlara da peygamber olarak kabul ettirme taktigine yönelince, **Tevrat**'in ve **İncil**'in, onlar tarafından tahrif edildiğini söyleyecek, bunlar yerine Kur'ân ile amel etmelerini isteyecektir. Böylece Kur'ân'ın bu kitaplari onayladığına (tasdik ettiğine) dâir söyledikleriyle çelişmeye düşecektir.

Bu arada, onlara gönderilmiş olan peygamberlerin ne Yahudi ve ne de Hristiyan olmayıp müslüman olduklarını bildirecek, ve Tanrı'nın kendisini bütün ümmetler, bütün insanlar aleyhine şahid kilacığına dair âyet'ler yerleştirecektir.

III) Önceleri "Arap peygamber'i" niteliğinde görünürken, güçlenince, bütün ümmetlere gönderilmiş "Evrensel Peygamber" olduğunu söyler. Böylece Yahudi'leri ve Hristiyan'ları kendisine bas egdirmeğe çalışır;

Biraz yukarıda belirttiğimiz gibi Muhammed, ilk baslarda kendisini, sadece Mekke ve civarındaki Arap'lara ve az sonra da tüm **Arap milleti**ne gönderilmiş bir peygamber olarak tanımlarken, zamanla, ve daha doğrusu Medîne'ye geçipte taraftarlarının sayıca artması ve güçlenmeğe başlaması üzerine, Arap'tan gayri ümmet'lere gönderilmiş gibi tanımlama yolunu tutmuştur. Bu maksatla Kur'ân'a koyduğu âyet'lerden biri şöyle: **"(Tanrı Peygamberi) müminlerden henüz kendilerine katılmamış bulunan diğer insanlara da göndermistir"** (K. 62 el-Cûma 3). Böylece "Arap Peygamberliği"nden, "Evrensel Peygamberliğe" geçiş taktigine girmistir ki, bunun kısaca hikâyesi şöyle;

Kendisini, müslümanlıkla emrolunan "Arap peygamberi" olarak tanımladıktan sonraki 10 ya da 13 yıl boyunca Muhammed, Kureyslilerden sadece yüz kadar insani müslüman yapabilmistir. Medine'ye hicret ettikten hemen sonra, çete saldırılarına başlamış, ilk altı ay içerisinde yedi çete (seriyye) göndermiş ve Kureys kervanlarını ele geçirmek suretiyle ganimet edinme yolunu bulmuştur .

Kureys'liler onun bu saldırılarına şiddetli saldırılarla karşılık vermişlerdir. **Bedir** ve **Uhud** savaşları bunun ilk örnekleridir. Her ne kadar Bedir savaşını kazanmış olmakla beraber, daha henüz güçlenmediği için, Mekke'lilere karşı pek fazla bir şey yapamayacağını düşünerek Medine'deki Yahudilerle ahid'lesmeyi gerekli bulmuştur. Onlardan sağladığı para ve silâh yardımları sayesinde ki, hem Mekke'lilere ve hem de diğer Arap kavimlerine karşı yeni saldırılar tertipleyeabilmistir. Bu saldırılarla elde ettiği ganimetleri paylaşırma siyâseti sayesinde kendisine katılanlar yavaş yavaş çoğalmaya başlamıştır. Ancak ne var ki zengin Kureys kervanlarını ele geçirmek zor ve tehlikeli bir iş'dir. Diğer Arap kabileleri ise pek varlıklı değillerdi. Bu itibarla onlara karşı girişilecek saldırılardan zengin ganimet edinmek olasılığı pek yoktu. Buna karşılık Medine'deki Yahudi kabileleri varlıklıydı. Ticâret ve san'at onların elinde idi; ziraatla uğraşanlar onlardı. Muhammed kendisi bile, günlük yaşamları bakımından, onlardan yardım isterdi. Enes'in rivâyetine göre bazı zamanlar demir zırhını Yahudi tüccarlarına rehin ederek, âilesini geçindirmek için arpa, ya da para alırdı. Söylendiğine göre dokuz kadınla doldurduğu

evinin ihtiyaclarini bu yoldan saglardi.

Ve iste, eger kendisini, Yahudilere ve Hiristiyanlara da "Peygamber" olarak kabul ettirebilirse, maddî ve manevî bakimdan güçlenmis olacakti. Ettiremeyecek olursa, bu taktirde onlara saldirmak için iyi bir vesile dogmus olacakti ki, bu daha da kazançli olabilirdi. Zira bu sûretle onlara savas açmak, mallarina ve arazilerine konmak mümkün olabilecekti.

Bu plani gerçeklestirebilmek için kendisini, sadece Arap'lara degil ve fakat ayni zamanda Yahudilere, Hiristiyanlara ve tüm insanlara gönderilmis peygamber olarak göstermek, Islâmîyeti Tanrı'nin yarattigi tek gerçek din olarak ilân etmek ve Islâm'dan gayri dinlere yönelenlerin "Yanlis yolda" ve "sapik" olduklarini bildirmek gerekirdi.

Yine bunun gibi, daha önce Yahudilere ve Hiristiyanlara gönderilmis peygamberleri "müslüman" olarak tanitmak, kendisini bu peygamberler zincirinin son halkasi ve fakat onlarin tümünün üstünde saydirmak, ve onlara verilen Kitab'larin (Tevrat'in ve Incil'in) Islâmî esaslari kapsadigini anlatmak, ve bu kitaplarin tahrif edilmiş oldugunu söyleyerek sadece Kur'ân ile amel etmelerini açıklamak gerekirdi. Bundan dolayidir ki onlarla söyle konusmaga baslar: *"Ey yehûd cemâati, siz pek iyi bilirsiniz ki ben Allah tarafından gönderilmis bir peygamberim. Hak dinle geldim, müslüman olunuz"*.

IV) Medîne'deki Yahudi'lerle iyi iliskiler kurma siyâseti:

Medine'deki Yahudilerle yapmiş olduğu sözleşmelerle Muhammed, onlari kendi dinî inançlarinda ve güvenlik içerisinde kalmalarini kabul eder görünmüş, ve dis tehlikelere karsi ortak savunma planlari tertiplemiştir. **Ibn-i Hisam**'in söylemesine göre hicret tarihi ile Bedir savasi tarihi arasında imzaladigi savunma sözleşmesine göre Müslümanlar, ve onlarla beraber yasayan Arap'lar ve Yahudiler, distan gelebilecek saldırılara karsi hep birlikte koyacaklardi . Aralarinda anlasmazlik çıkacak olursa bu is Tanrı'ya, dolayisiyle "Tanrı elçisi" olarak Muhammed'e havale olunacakti. Yahudiler kendilerine düşen savas masraflarina katlanacaklardi. Müslümanlarin savas halinde bulunmalari sirasinda Yahudiler onlarin savas masraflarinin bir kismini karsilayacaklardi. Yahudiler kendi baslarina savasa ya da baris andlasmagina basvuramayacaklardi. Taraflardan hiç biri Muhammed'in rizasi olmadan kendi basina savasa çıkmayacakti

Hemen belirtelim ki Muhammed, "düşman" diye kabul ettigi Kureys'e (Mekke'lilere) karsi savunma siyâsetine yönelme bahanesiyle Yahudilerden her türlü maddî yardimi görmüştür. Onlardan sagladigi paralar sayesinde ki Kureys kervanlarina ve Arap kavimlerine karsi çete'ler gönderip ganimetler edinmiş ve böylece giderek güçlenmiştir. Bunun böyle oldugunu, ölüm döşeginde iken söylediği su sözlerden anlamak mümkündür: *"Ben falanca Yahudi'den vaktiyle su kadar para almistim. Bu paralarla Üsâme'yi sefere göndermistim"*

Sadece bu maksatla degil, fakat biraz önce degindigimiz gibi, geçimini ve ailevî ihtiyaclarini saglamak için dahi, ilk baslarda onlardan yardım ister, ve rehin karsiliginda borç alirdi. Borç almak maksadiyle rehin biraktigi seyleri (örneğin demir zirh, ya da diger silahlari) bile Yahudilerin yardimi ile saglardi. "Neden dolayı kendi Ashab'i arasindaki zenginlerden para yardimi, ya da borç almazdi da Yahudilerden alirdi?" seklindeki sorulari karsilamak üzere Islâm kaynaklari, pek de tatminkar olmiyan yanitlara basvururlar; derler ki *"Muhammed gururlu bir insan olduğu için hiç kimsenin minneti altında kalmak istemedi"*. Oysa ki eger borç almak bir gurur sorunu idiye Yahudilerden de almamasi gerekirdi; zirâ ister rehin karsiligi olsun, ister olmasin, kendi taraftarlarindan para yardimi ya da borç almak ile Yahudilerden almak arasında fark yoktu. Kaldi ki Medîne'nin ticaret hayatina ve zenginligine Yahudiler hâkim olduklari için, Muhammed'in onlardan baska basvurabilecegi kaynagi da pek yoktu. Zira kendi Ashab'i dahi, ilk baslarda pek varlikli sayilmazdi; varliga kavusmalari Muhammed'in girstigi ganimet edinme siyaseti sayesinde olmuştur. Muhammed kendisi dahi bu yoldan mal ve para sahibi olmuştur. Ve olduktan sonradir ki Yahudilere muhtaç olma durumundan kurtulmuş ve onlari, daha sonraki yillarda izledigi düşmanlik siyaseti sonucu: *"faiz ve haram çok yiye kimseler"* olarak tanımlamıştır.

Kur'ân'a koyduğu su âyet bunun kanitidir: "*Onlar (Yahudiler) yalana kulak verirler, haram yerler...*" (K. 5 Mâide 42). Söylemege gerek yoktur ki, eger faiz yemek haram idiyse, faiz yedirmek de haram sayılmak gerekirdi.

İslâm kaynaklarının bildirmesine göre güyâ Bahira, Kureys kervani yaklasirken, bütün ağaçların ve taşların Muhammed'e secde ettiklerini ve gökteki bir bulut'un da onu gölgelediğini, ve bütün bunların peygamberlik alâmeti olduğunu söyleyerek: "*Iste bu çocuk âlemler Rabbi'nin elçisidir. Tanrı bu çocuğu âlemlere rahmet olmak üzere gönderecektir*" demistir. Taberî ve İbn İshak gibi kaynaklara göre Muhammed, çobanlık yaptığı yıllarda Tanrı'nın kendisini kötülüklerden korudugunu, ve örneğin gece eglencelerinde bulunmak maksadiyle gittiği evlerde kendisine uyku musallat ettiğini, ve bu yüzden hiç bir kötü ise tesebbüs etmediğini söylemiştir (Bkz. Taberî, **Milletler ve Hükümdar Tarihi**, M. Eğitim Bakanlığı Yayinlari, Ankara 1966, Cilt II. sh. 62-68).

Yine bunun gibi İslâm kaynaklari, Muhammed'in iki kürek kemigi arasında "peygamberlik" mührü bulunduğunu öne sürerler. Muhammed'in, hurma ağaçlarının salkimlarına emir vererek onları yürüterek yanına getirttiğini eklerler (Bkz. Taberî, **age**, II , 89-90)..

İslâm kaynaklari, Muhammed'in hangi yasta "peygamber"liğini ilân ettiğini kesin olarak ortaya vuramazlar. Kimi rivâyete göre 40 yasinda, kimi rivâyete göre 43 yasinda ilân etmistir (Bkz. Taberî, **age**, II, 83-85)

Ayşe'nin rivâyetine göre Muhammed, peygamber olacağı haberini Veraka'dan öğrenmiştir. Bkz. **Sahih-i Buharî Muhtasari** (Cilt I, sh. 12)

Bu konuda **Tevrat'ta, "Musa'nin besinci kitabı"** olarak yer alan **Tesniye** adli kitab'a bakiniz (Özellikle Bap 20: 13-15)

Kaynaklar için benim **"?eriât ve Kadın"** adli kitabima bakiniz (Kaynak Yayinlari,, 15ci baski, Istanbul, 1997, sh. 344)

Arap kaynaklarının bildirmesine göre: "*Tanrı onu... peygamberlikle sereflendirmeyi irâde ettiği vakit, Muhammed insanlardan uzaklasir, ve evlerin görünmeyeceği yerelere, dag arkalarına ve ovaların içlerine dalar; yanlarından geçtiği her ağaç ve tas: -Ey Tanrı elçisi, sana esenlikler dileriz- diye onu selamlar, o, sag ve soluna ve arkasına bakar, kimseyi görmezdi...*". Bu alinti için bkz. Taberî, **age** (1966), II, 87.

Bu konudaki hadîs'ler için bkz. **Sahih-i Buharî Muhtasari...** (Cilt I, sh. 1-9)

?öyle demistir: "*Kureys beni yalanlayınca Hicir'de ayakta durdum. Müteakiben Allah bana Beyt-i Makdis ile gözümün arasındaki mesafeyi kaldirdi da Mescid-i Aksa'ya bakarak onun nisânelerinden Kureys'e haber vermege basladim. (Bana): -Mescid-i Aksa'nin kaç kapisi var?- diye sormuslardi. Halbuki ben Kudüs mescidinin kapilarini saymamistim. Fakat karsimda mescid tecelli edince ... kapilari birer birer saymaga basladim"* (Bkz. Buharî'nin, **Câbir İbn-i Abdullah'tan rivâyeti: Sahih-i Buharî Muhtasari...**, Cilt X. sh. 59, Hadis no. 1550).

Bu konuda benim **Arap Milliyetçiligi ve Türkler**, adli kitabima bakiniz.

Örneğin bkz. Bakara 89, 90-91; Mâide, 3-4; Ahkâf 12; vs...

Sahih-i Buharî Muhtasari... (Cilt VI, 367; hadîs no. 966)

Buharî'nin Ebû Hüreyre'den rivhayeti için bkz. **Sahih-i Buharî Muhtasari...** (Cilt X. sh. 118, 120 ve d.

Bu sözleşmelere göre Muhacir'ler, ve Beni Amr Ibn Evs, Beni Haris, Beni Naccar, Beni Amr Ibn Auf, gibi etkili kisiler, kendilerine ait kisasi ve fidye bedellerini kendileri karsilayacaklardi. Bkz. Sahih-i Buharî Muhtasari (Cilt X, 119)

Ibid.

Sahih-i Buharî Muhtasari ... (VI, 367-8. Ayrica bkz. Mahmud (Mirkhond), age, II, 726.

Sahih-i Buharî Muhtasari ... (Cilt VI, 368)

İSLAM SERIATI'NIN DİGER DINLERE KARSİ HOSGÖRÜLÜ İMİS GİBİ GÖRÜNMESİNİN NEDENLERİ

İslâm'ı, baska din ve inançtakilere karsi hosgörölü ve saygili imis gibi gösteren hükümlerin konus nedenlerini ve geçersizligini anlayabilmek için Muhammed'in henüz güçlü bulunmadigi döneme kısaca göz atmamız gerekir.

1) İlk baslarda Muhammed kendisini, sadece Arap'lara gönderilen ve "Müslümanlıkla ilk emrolunan" Peygamber olarak tanımlar.

İslâm kaynaklarının bildirdigine göre Muhammed, yirmi bes yasina gelipte varlikli bir kadin olan **Hatice** ile evlenene kadar parasiz pulsuz, ömrünü çobanlıkla geçiren, hiç kimsenin önem ve deger vermedigi bir kimseydi. Kirk yasina gelinceye kadar bu önemsizlik içerisinde kalmis ve sonra "peygamberligini" ilân etmistir. Her ne kadar İslâm kaynaklari onun, daha henüz 9 yasinda iken, amucasi **Ebû Talib** ile birlikte is seyahatlerine çıktigini, alis veris için Kureys ticaret kervaniyla Sam'a gittigini, ve bir defasinda Sam topraklinda **Busra** denen bir yerdeki manastirda yasayan **Bahira** adindaki bir hiristiyan rahip tarafından peygamber olacaginin haber verildigini söylerlerse de, bütün bunlari abartma seyler olarak kabul etmek gerekir. Çünkü bu hikâye, 9 yasinda iken peygamber olacagi Tanrı tarafından bildirilen Muhammed'in peygamberliginin neden dolayi kirk ya da kirk üç yasina varincaya kadar geciktirildigini, ve bütün bu süre boyunca neden dolayi put'lara tapar oldugunu, ya da Arap ümmeti'nin putperestlik içerisinde birakildigini açıklamaga yetmez.

Öte yandan **Hatice** ile evlendigi tarihe gelinceye kadar Muhammed'in, ne Yahudilik ve Hiristiyanlik, ve ne de bu dinlerin peygamberleri hakkında pek bilgisi olmadigi anlasilmektedir. Bütün bildigi sey onların, Arap'lardan farkli sekilde ibâdet ettikleri ve farkli geleneklere sahip bulunduklari idi. Hatirlatalim ki o dönemlerde Mekke'de bir miktar Yahudi ve Hiristiyan yasamakta idi. Hiristiyanlik ve Yahudilik hakkindaki ilk bilgilere Muhammed, Hatice'nin hizmetine girdikten ve onun kervanlarini Suriye'ye götürmege basladiktan sonra ulasmistir.

Esasen Hatice'nin âilesi ve yakinklari içerisinde Hiristiyan dinine mensup olan kimseler vardi. Bunlardan biri Hatice'nin "Ammizadesi" (Amuca oglu) diye bilinen **Veraka bin Nevfel** adinda biri idi. Incil'i ve Tevrat'i çok iyi bilirdi. Ve iste Muhammed ondan, Tanrı'nin Israilogullari'na kendi içlerinden peygamberler seçtigini, kendi dillerinden **Tevrat**'i verdigini ve ayni sekilde Hiristiyanlara **İsa**'yi ve **İncil**'i gönderdigini ya da buna benzer bilgiler edinmistir.

Bütün bunlari öğrenmekle Muhammed, Yahudi'lere ve Hiristiyan'lara peygamberler ve Kitab'lar gönderilmis iken bu "inâyetin" Arap'lara taninmadigini görerek, kendisini Arap'lara gönderilmis "peygamber" olarak ilân etmeyi düşünmüş olmalıdır. Söylemege gerek yoktur ki, Hatice'nin kervanlarini götürüp getirmektense, çok daha "ünlü" ve çok daha bereketli bir meslege, örneğin "peygamberlik" isine girmekten daha isabetli bir sey olamazdi. Hele **Tevrat**'dan, **Musa**'nin Tanrı'dan geldigini söyleyerek **İsaril**'e naklettigi seyleri öğrenmekle, bu kararliligi biraz daha güçlenmis olmalıdır.

Ve iste bundan dolayidir ki kervan isini bir kenara birakir ve nasil olsa simdilik **Hatice**'nin bol geliriyle geçinip gidecegini hesaplayarak "uhreviyet"le ugrasmaga baslar. Bunun böyle oldugunu o, kendi agzi ile ortaya vurmus, örneğin söyle demistir: "... *Yoksul oldugum zamanlar Hatice benimle kendi varligini paylasti*".

Nitekim yalnızlik arayarak civardaki dag arkalarına gitmesi, oradaki bir magaraya siginip günlerini geçirmesi, ağaçların ve tasların kendisine selâm verdigini bildirmesi, **Cibril**'in Tanrı'dan vahy getirdigini söylemesi, nihâyet bir gün evine dönüp: "*Beni sarip örtünüz*" diyerek kendinden geçmesi, soguk terler dökmesi ve böylece kendisini peygamberlikle görevlendirilmis olarak göstermesi, kirk (ya da kirk üç) yasindaki yasam hikâyesinin kısa özetidir.

II) İlk önceleri kendisini bütün Arapları değil fakat sadece Mekkeli'leri (Kureysli'leri) ve çevresindekileri, uyarmak üzere gönderilmiş "Peygamber" olarak gösterir. Az sonra bütün Arap'ların "Peygamberi" olarak görünür:

Her şeyden önce sunu belirtelim ki Peygamberliğini ilân ederken Muhammed'in aklından "Bütün insanlara gönderilmiş Peygamber" olma fikri geçmemiştir. Sadece Arap'ların peygamberi olmayı düşünmüştür. Hattâ bütün Arap'ların dahi değil, sadece **Ummu'l-Kura** , ("Köylerin anası") diye bilinen Mekke'ye ve çevresine gönderilmiş "peygamber" olarak tanıtmıştır. Tanıtırken de, **En'âm** Sûresi'ne koyduğu bir âyet'le, Tanrı'nın kendisini "*İlk müslüman Peygamber*" olarak gönderdiğini anlatmıştır. Ayet söyle: **"(Ey Muhammed) -Dogrusu ben ilk müslüman olmakla emrolundum-' de..."** (K. 6 En'âm 14).

Bunu yaparken, ilk müslüman peygamber olarak Kureys'lilere, ve sırf onların ihtiyaçlarını karşılamak maksadiyle, gönderildiğini anlatmak üzere Kur'ân'a "*Kureys*" Sûresi'ni koyar. Bu Sûre'ye göre Tanrı güyâ, Kureys kabilesinin yaz ve kis yolculuklarında uzlaşması ve anlaşması için gerekli tedbirler aldığını, Kâ'be halkını korkudan azade kıldığını ve yoksul ve aç olanlarını doyurduğunu bildirmektedir. Bu iyilikler karşılığında da Tanrı, onlardan kendisine "kul"luk olmalarını istemektedir. Sûre aynen söyle: "*Kureys kabilesinin yaz ve kis yolculuklarında uzlaşması ve anlaşması sağlanmıştır. Öyleyse kendilerini açken doyuran ve korku içindeyken güven veren bu Kâbe'nin Rabbine kulluk etsinler*" (Bk. 106 Kureys 1-4).

Bundan başka Tanrı, yine Muhammed'in söylemesine göre, Mekke ve çevresindekileri Arapça yazılı bir Kur'ân ile uyarmak istemiş, ve bu kitabı Muhammed'e vahyetmiştir. Vahy'ederken de söyle demiştir: "**Bu indirdiğimiz... Mekkelileri ve çevresindekileri uyaran mübarek Kitab'dır...**" (K. 6 En'âm 92)

Gönderdiği bu kitabın Arapça olarak hazırlandığını anlatmak üzere de söyle demiştir: "**Ey Muhammed!... Mekke'de ve çevresinde bulunanları...uyarman için, sana Arapça okunan bir kitap vahyettik...**" (K. 42 Sûra 7).

Muhammed'in anlatmasına göre Tanrı, "**Arapça okunan bir kitap**" göndermiştir, çünkü başka bir dilden göndermiş olsa Araplar: "*Bize anlamadığımız bir dilde kitap nasıl verilir?*" diye haklı olarak söyleneceklerdir. Bunun böyle olduğunu anlatmak için Tanrı'nın söyle konuştüğünü söyler: "**Eğer biz onu, yabancı dilden bir Kur'ân kilsaydık, diyeceklerdi ki: -Ayat'leri tafsilatlı şekilde açıklanmalı değil miydi? Arab'a yabancı dilden (kitap) olur mu?...**" (K. 41 Fussile 44)

Görülüyor ki Tanrı, Muhammed'in söylemesine göre, sırf Mekke'de ve civarında yaşayan Arap'lari uyarsın diye, onların kendi içlerinden birini seçmiş, ve onların anlayabilecekleri bir dilde, yani yani Arapça olarak, kitap indirmiştir.

Kur'ân'a göre Tanrı, kavimleri ayrı ayrı dil'lerde yarattığına (K. 30 Rûm 22), ve her kavme, sırf anlayabilsinler diye, kendi dilinden Kitaplar ve kendi içlerinden peygamberler gönderdiğine nazaran (K. 10 İbrahim 4), Muhammed'in Arapça Kur'ân ile sadece Araplara gönderildiğini kabul etmek doğal olur. Eğer Arapca Kur'ân'ı Yahudilere ve Hristiyanlara da göndermiş olsaydı, onlar da: "*Bize anlamadığımız bir dilde kitap nasıl verilir?*" diye konuşacaklardı. Demek oluyor ki Tanrı, Kur'ân'ı Yahudi'lere ve Hristiyan'lara değil fakat, ilk önce sadece Mekke'deki Arap'lara göndermiştir.

Yine Muhammed'in söylemesine göre **Tanrı**, İslâm'a giren Mekkeli Arap'lari, İslâm'ı kabul etmeyen Arap'lara üstün kılmak ve korumak istemiş, ve örneğin söyle demiştir: "**Sizi onlardan üstün kildikten sonra, Mekke bölgesinde, onların ellerini sizden, ve sizin ellerinizi onlardan geri tutan, savaşı önleyen O'dur. Onlar inkâr edenlerdir...**" (K. 48 Fetih 24-25)

Tekrarlayalım ki, bütün bunların olustugu tarihlerde Mekke'de, Arap'lardan gayri Yahudiler ve Hristiyanlar da yaşamaktaydı; bunların kendilerine özgü dil'leri ve Kitap'lari vardı. Ve fakat buna rağmen Muhammed kendisini, sadece Arap'lara inandırmak, sadece

onlari "dogru yola" sokmak, ve onlari ihtiyaclariyle mesgul olmak üzere görevlendirilmis gibi göstermistir. Onlara Arapça yazili Kur'ân ile hitap ederken: **"Bu Kur'ân bana, kendisiyle sizi ve ulastigi herkesi uyarmam için vahayolundu..."** (K. En'âm 19) diye konusmustur. Yahudiler ve Hiristiyenlar Arapca konusmadiklarina göre Arapça yazili Kur'ân, sadece Arap'lara gönderilmis olmaktaydi.

Hemen ekleyelim ki bu dönemde Muhammed, Yahudilerin ve Hiristiyenlari, Islâm'dan gayri bir dine bagli olmak bakimindan sapik olduklarina, ya da Kur'ân'in onlarca kabul edilmesi gerektigine dâir bir sey söylememistir. Kendisini onlara Peygamber olarak kabul ettirme düşüncesine yönelmemistir. Kureysliler kendisine: **"Senin peygamber olduguna şahit yok"** dedikleri zaman onlara: **"Tanri benim şahidimdir"** (K. Fetih, 28) diyerek ve Cennet va'dleri ya da Cehennem azabi korkutmalari yaninda kendisine körü körüne bagli kisileri (örneğin **Ebû Bekir**'i) destek edinerek is görmüstür

Bununla beraber Kureys'lilerin sorduklari sorular karsisinda güç durumlarda kaldigi ve bu durumlardan kurtulabilmek için Kissa'lar anlattigi çok olmustur. Örneğin bir def'asinda Kudüs'e sefer ettigini ve gök yüzüne çikip indigini söylediği zaman, Kureysliler onu yalanlayip: **"Mescid-i Aksa'nin kaç kapi si var?"** diye sorduklarinda, verecek cevap bulamamistir. Bununla beraber Tanri'nin kendisine yardımcı olup kapilari sayabildigini bildirmis, **Ebû Bekir**'i de buna tanik göstermistir.

Fakat her ne olursa olsun su muhakkak ki ilk baslarda kendisini, ne bütün Arap'lara, ve ne de Yahudi'lere ve Hiristiyen'lara gönderilmis "peygamber" olarak göstermemistir; sadece Kureys ile Mekke civarinda bulunan Arap'lara gönderildigini bildirmistir. Zamanla Medîne'lilerden ve diger Arap kabile'lerinden kendisine katilanlar olunca "çevre" sözcüğünü biraz daha genişletmis ve tüm Arap'lari kapsar sekle sokmustur. Bundan dolayidir ki bir yandan Tanri'nin kendisini Arap ümmeti içinden seçtigine ve Arap'larin anlayabilecekleri Arapça dilinde yazilmis Kur'ân ile gönderdigine dair âyet'ler yerlestirmis, ve diger yandan da Arap ümmetinin sorumlulugunu yüklenmistir. Bu vesile ile koydugu âyet'ler arasinda: **"Bu... Arapça bilen bir milleti uyarmam için âyetleri...Arapça açıklanmis olarak Allah katindan indirilmis Kitab'dir"** (K. 41 Fussilet 2-5)

Dikkat edilecegi gibi burada Muhammed, kendisini sadece Mekke ve çevresindeki Araplara degil fakat **"Arapça bilen bir milleti"**, yâni tüm Arap'lari uyarmak için gönderilmis gibi tanımlamakta, ve tanımlarken de Tanri'nin kendisine "Arapça olarak açıklanmis" bir kitap indirdigini anlatmaktadır. Bu söylediklerini pekestirmek maksadiyle çeşitli Sûre'lere âyet'ler siralamaktan geri kalmamistir. Örneğin Yusuf sûresinde su var: **"BİZ (Kur'ân'i) anlayasiniz diye Arapça okunmak üzere gönderdik"** (K. 12 Yusuf 2). Benzerî bir âyet Suâra Sûresi'nde söyle: **"Ey Muhammed, Apaçik Arap diliyle uyaranlardan olman için, onu Cebra il senin kalbine indirmistir"** (K. 26 Suara 193-195)

Yine hatirlatalim ki bu ve buna benzer âyet'ler, Mekke'de iken yerlestirdigi âyetler arasindadir. Hitap ettigi kimseler, Arap'lardir.

Bir yandan bunu yaparken, diger yandan da Tanri'nin insanlari ayri ayri ümmetler halinde ayirdigina, ve her ümmete bir peygamber yolladigina dair su âyet'leri koyar:

"Allah dileseydi sizi tek bir ümmet yapardi..."

(K. 16 Nahl 93)

"Her ümmetin bir peygamberi vardir, onlara peygamberler geldiginde aralarinda adâletle hüküm verilmiş olur"

(K. 10 Yunus 47)

Öte yandan Tanri'nin, kiyâmet gününde, her ümmetten bir kisiyi, o ümmet için "shahid" olarak çağiracagini, ve kendisini de kendi ümmetine şahid getirecegine dair su âyet'i yerlestirir: **"Her ümmetten bir kisiyi o gün aleyhlerine şahid tutariz. Ümmetine şahid çağirtiriz. Seni de ey peygamber! Ümmetine şahid getiririz...."**(K.16, Nahl 89)

Kendisini Arap'larin peygamberi olarak tanımlarken, amacinin Arap geleneklerini aynen ya da degistirerek sürdürmek oldugunu ortaya vurur. Islâmî kurallar diye

yerleştirdiği şeylerin pek çoğu eski Arap geleneklerinin devamından, ya da bunların değişik şekle sokulmalarından ibarettir. Örneğin "ihram" konusunda, eskiden, yani "Cahiliyyet" döneminde Arap'lar arasında uygulanan geleneklerin çoğunu aynen benimsemiştir. Yine bunun gibi, "Cahiliyyet" diye bilinen dönemde Arap'lar arasında "Hilf" diye bir gelenek vardı ki, yemin ile tesis olunan dostluk anlamına gelirdi. Bu kimseler arasında veraset kuralları uygulanırdı. Ve iste Muhammed, bu gelenegi müslümanlar arası kardeşlik şekline sokmuştur. Bunu yapmasının nedeni, Mekke'den Medîne'ye hicret eden muhacirlerin bakımını Medîne'deki müslümanlara (Ensâr'a) yüklemek içindir. İlerdeki sayfalarda göreceğiz ki, Medîne'ye geçtikten sonra, oradaki Yahudi'lerin geleneklerinden pek çoğunu Arap'ların yaşamına yatkın şekilde değiştirecektir. Bütün bunları yaparken Tanrı'nın Yahudilere ve Hristiyanlara daha önce kendi anlayacakları dil'de ve kendi peygamberleri aracılığıyla Kitap'lar gönderdiğini, ve bu kitaplara göre amel etmelerini istediğini bildirmiştir (K. 5 Maide 43, 47-48). Yani Yahudileri ve Hristiyanları, kendi dinlerinde ve kendi Kitap'larıyla basbasa bırakmıştır.

Ancak ne var ki bu siyâseti'ni, bir süre sonra terkedecektir. Biraz güçlenipte kendisini Yahudilere ve Hristiyanlara da peygamber olarak kabul ettirme taktigine yönelince, **Tevrat**'in ve **İncil**'in, onlar tarafından tahrif edildiğini söyleyecek, bunlar yerine Kur'ân ile amel etmelerini isteyecektir. Böylece Kur'ân'ın bu kitapları onayladığına (tasdik ettiğine) dâir söyledikleriyle çelişmeye düşecektir.

Bu arada, onlara gönderilmiş olan peygamberlerin ne Yahudi ve ne de Hristiyan olmayıp müslüman olduklarını bildirecek, ve Tanrı'nın kendisini bütün ümmetler, bütün insanlar aleyhine şahid kılacağına dair âyet'ler yerleştirecektir.

III) Önceleri "Arap peygamber'i" niteliğinde görünürken, güçlenince, bütün ümmetlere gönderilmiş "Evrensel Peygamber" olduğunu söyler. Böylece Yahudi'leri ve Hristiyan'ları kendisine bas eğdirmeğe çalışır;

Biraz yukarda belirttiğimiz gibi Muhammed, ilk baslarda kendisini, sadece Mekke ve civarındaki Arap'lara ve az sonra da tüm **Arap milletine** gönderilmiş bir peygamber olarak tanımlarken, zamanla, ve daha doğrusu Medîne'ye geçipte taraftarlarının sayıca artması ve güçlenmeye başlaması üzerine, Arap'tan gayri ümmet'lere gönderilmiş gibi tanımlama yolunu tutmuştur. Bu maksatla Kur'ân'a koyduğu âyet'lerden biri şöyle: **"(Tanrı Peygamberi) müminlerden henüz kendilerine katılmamış bulunan diğer insanlara da göndermiştir"** (K. 62 el-Cûma 3). Böylece "Arap Peygamberliği"nden, "Evrensel Peygamberliğe" geçiş taktigine girmiştir ki, bunun kısaca hikâyesi şöyle;

Kendisini, müslümanlıkla emrolunan "Arap peygamberi" olarak tanımladıktan sonraki 10 ya da 13 yıl boyunca Muhammed, Kureyslilerden sadece yüz kadar insanı müslüman yapabilmistir. Medine'ye hicret ettikten hemen sonra, çete saldırılarına başlamış, ilk altı ay içerisinde yedi çete (seriyye) göndermiş ve Kureys kervanlarını ele geçirmek suretiyle ganimet edinme yolunu bulmuştur .

Kureys'liler onun bu saldırılarına şiddetli saldırılarla karşılık vermişlerdir. **Bedir** ve **Uhud** savaşları bunun ilk örnekleridir. Her ne kadar Bedir savaşını kazanmış olmakla beraber, daha henüz güçlenmediği için, Mekke'lilere karşı pek fazla bir şey yapamayacağını düşünerek Medine'deki Yahudilerle ahid'lesmeyi gerekli bulmuştur. Onlardan sağladığı para ve silâh yardımları sayesinde ki, hem Mekke'lilere ve hem de diğer Arap kavimlerine karşı yeni saldırılar tertipleyeabilmistir. Bu saldırılarla elde ettiği ganimetleri paylaştırma siyâseti sayesinde kendisine katılanlar yavaş yavaş çoğalmaya başlamıştır. Ancak ne var ki zengin Kureys kervanlarını ele geçirmek zor ve tehlikeli bir iş'dir. Diğer Arap kabileleri ise pek varlıklı değillerdi. Bu itibarla onlara karşı girilecek saldırılardan zengin ganimet edinmek olasılığı pek yoktu. Buna karşılık Medine'deki Yahudi kabileleri varlıktıydı. Ticâret ve san'at onların elinde idi; ziraatla uğrasanlar onlardı. Muhammed kendisi bile, günlük yaşamları bakımından, onlardan yardım isterdi. Enes'in rivâyetine göre bazı zamanlar demir zirhini Yahudi tüccarlarına rehin ederek, âilesini

geçindirmek için arpa, ya da para alirdi. Söylendigine göre dokuz kadınla doldurduğu evinin ihtiyaçlarını bu yoldan sağlardı.

Ve iste, eger kendisini, Yahudilere ve Hristiyanlara da "Peygamber" olarak kabul ettirebilirse, maddî ve manevî bakımdan güçlenmiş olacaktı. Ettiremeyecek olursa, bu taktirde onlara saldırmak için iyi bir vesile doğmuş olacaktı ki, bu daha da kazançlı olabilirdi. Zira bu sûretle onlara savaş açmak, mallarına ve arazilerine konmak mümkün olabilecekti.

Bu planı gerçekleştirebilmek için kendisini, sadece Arap'lara değil ve fakat aynı zamanda Yahudilere, Hristiyanlara ve tüm insanlara gönderilmiş peygamber olarak göstermek, İslâmiyeti Tanrı'nın yarattığı tek gerçek din olarak ilân etmek ve İslâm'dan gayri dinlere yönelenlerin "Yanlış yolda" ve "sapık" olduklarını bildirmek gerekirdi.

Yine bunun gibi, daha önce Yahudilere ve Hristiyanlara gönderilmiş peygamberleri "müslüman" olarak tanıtmak, kendisini bu peygamberler zincirinin son halkası ve fakat onların tümünün üstünde saydırmak, ve onlara verilen Kitab'ların (Tevrat'ın ve İncil'in) İslâmî esasları kapsadığını anlatmak, ve bu kitapların tahrif edilmiş olduğunu söyleyerek sadece Kur'ân ile amel etmelerini açıklamak gerekirdi. Bundan dolayıdır ki onlarla söyle konuşmaga başlar: *"Ey yehûd cemâati, siz pek iyi bilirsiniz ki ben Allah tarafından gönderilmiş bir peygamberim. Hak dinle geldim, müslüman olunuz"*.

IV) Medîne'deki Yahudi'lerle iyi ilişkiler kurma siyâseti:

Medine'deki Yahudilerle yapmış olduğu sözleşmelerle Muhammed, onları kendi dinî inançlarında ve güvenlik içerisinde kalmalarını kabul eder görünmüş, ve dış tehlikelere karşı ortak savunma planları tertiplemiştir. **Ibn-i Hisam**'ın söylemesine göre hicret tarihi ile Bedir savaşı tarihi arasında imzaladığı savunma sözleşmesine göre Müslümanlar, ve onlarla beraber yaşayan Arap'lar ve Yahudiler, dıştan gelebilecek saldırılara karşı hep birlikte koyacaklardı. Aralarında anlaşmazlık çıkacak olursa bu iş Tanrı'ya, dolayısıyla "Tanrı elçisi" olarak Muhammed'e havale olunacaktı. Yahudiler kendilerine düşen savaş masraflarına katlanacaklardı. Müslümanların savaş halinde bulunmaları sırasında Yahudiler onların savaş masraflarının bir kısmını karşılayacaklardı. Yahudiler kendi başlarına savaşa ya da barış andlaşmasına başvuramayacaklardı. Taraflardan hiç biri Muhammed'in rızası olmadan kendi başına savaşa çıkmayacaktı.

Hemen belirtelim ki Muhammed, "düşman" diye kabul ettiği Kureys'e (Mekke'lilere) karşı savunma siyâsetine yönelme bahanesiyle Yahudilerden her türlü maddî yardımı görmüştür. Onlardan sağladığı paralar sayesinde ki Kureys kervanlarına ve Arap kavimlerine karşı çete'ler gönderip ganimetler edinmiş ve böylece güçlenmiştir. Bunun böyle olduğunu, ölüm döşeginde iken söylediği şu sözlerden anlamak mümkündür: *"Ben falanca Yahudi'den vaktiyle su kadar para almıştım. Bu paralarla Üsâme'yi sefere göndermişim"*

Sadece bu maksatla değil, fakat biraz önce değindigimiz gibi, geçimini ve ailevî ihtiyaçlarını sağlamak için dahi, ilk baslarda onlardan yardım ister, ve rehin karşılığında borç alırdı. Borç almak maksadıyla rehin bıraktığı şeyleri (örneğin demir zırh, ya da diğer silahları) bile Yahudilerin yardımı ile sağlardı. "Neden dolayı kendi Aşhab'î arasındaki zenginlerden para yardımı, ya da borç almazdı da Yahudilerden alırdı?" şeklindeki soruları karşılamak üzere İslâm kaynakları, pek de tatminkar olmiyan yanıtlara başvururlar; derler ki *"Muhammed gururlu bir insan olduğu için hiç kimsenin minneti altında kalmak istemedi"*. Oysa ki eger borç almak bir gurur sorunu idiyse Yahudilerden de almaması gerekirdi; zîrâ ister rehin karşılığı olsun, ister olmasın, kendi taraftarlarından para yardımı ya da borç almak ile Yahudilerden almak arasında fark yoktu. Kaldı ki Medîne'nin ticaret hayatına ve zenginliğine Yahudiler hâkim oldukları için, Muhammed'in onlardan başka başvurabileceği kaynağı da pek yoktu. Zira kendi Aşhab'î dahi, ilk baslarda pek varlıklı sayılmazdı; varlığa kavusmaları Muhammed'in gıristığı ganimet edinme siyaseti sayesinde olmuştur. Muhammed kendisi dahi bu yoldan mal ve para sahibi olmuştur. Ve olduktan sonradır ki Yahudilere muhtaç olma durumundan kurtulmuş ve onları, daha sonraki yıllarda izlediği

düşmanlık siyaseti sonucu: "*faiz ve haram çok yiyen kimseler*" olarak tanımlamıştır. Kur'ân'a koyduğu su âyet bunun kanıtıdır: "*Onlar (Yahudiler) yalana kulak verirler, haram yerler...*" (K. 5 Mâide 42). Söylemege gerek yoktur ki, eger faiz yemek haram idiyse, faiz yedirmek de haram sayılmak gerekirdi.

İslâm kaynaklarının bildirmesine göre güyâ Bahira, Kureys kervani yaklaşıırken, bütün ağaçların ve taşların Muhammed'e secde ettiklerini ve gökteki bir bulut'un da onu gölgelediğini, ve bütün bunların peygamberlik alâmeti olduğunu söyleyerek: "*Iste bu çocuk âlemler Rabbi'nin elçisidir. Tanrı bu çocuğu âlemlere rahmet olmak üzere gönderecektir*" demistir. Taberî ve İbn İshak gibi kaynaklara göre Muhammed, çobanlık yaptığı yıllarda Tanrı'nın kendisini kötülüklerden korudugunu, ve örneğin gece eglencelerinde bulunmak maksadıyla gittiği evlerde kendisine uyku musallat ettiğini, ve bu yüzden hiç bir kötü ise tesebbüs etmediğini söylemiştir (Bkz. Taberî, **Milletler ve Hükümdar Tarihi**, M. Eğitim Bakanlığı Yayınları, Ankara 1966, Cilt II. sh. 62-68).

Yine bunun gibi İslâm kaynakları, Muhammed'in iki kürek kemigi arasında "peygamberlik" mührü bulunduğunu öne sürerler. Muhammed'in, hurma ağaçlarının salkımlarına emir vererek onları yürüterek yanına getirttiğini eklerler (Bkz. Taberî, **age**, II , 89-90)..

İslâm kaynakları, Muhammed'in hangi yasta "peygamber"liğini ilân ettiğini kesin olarak ortaya vuramazlar. Kimi rivâyete göre 40 yaşında, kimi rivâyete göre 43 yaşında ilân etmiştir (Bkz. Taberî, **age**, II, 83-85)

Ayşe'nin rivâyetine göre Muhammed, peygamber olacağı haberini Veraka'dan öğrenmiştir. Bkz. **Sahih-i Buharî Muhtasari** (Cilt I, sh. 12)

Bu konuda **Tevrat**'ta, "**Musa'nın besinci kitabı**" olarak yer alan **Tesniye** adlı kitab'a bakınız (Özellikle Bap 20: 13-15)

Kaynaklar için benim "**Şeriât ve Kadın**" adlı kitabıma bakınız (Kaynak Yayınları,, 15ci baskı, İstanbul, 1997, sh. 344)

Arap kaynaklarının bildirmesine göre: "*Tanrı onu... peygamberlikle sereflendirmeyi irâde ettiği vakit, Muhammed insanlardan uzaklasır, ve evlerin görünmeyeceği yerlere, dağ arkalarına ve ovaların içlerine dalar; yollarından geçtiği her ağaç ve taş: -Ey Tanrı elçisi, sana esenlikler dileriz- diye onu selamlar, o, sağ ve soluna ve arkasına bakar, kimseyi görmezdi...*". Bu alıntı için bkz. Taberî, **age** (1966), II, 87.

Bu konudaki hadîs'ler için bkz. **Sahih-i Buharî Muhtasari...** (Cilt I, sh. 1-9)

?öyle demistir: "*Kureys beni yalanlayınca Hicir'de ayakta durdum. Müteakiben Allah bana Beyt-i Makdis ile gözümün arasındaki mesafeyi kaldırdı da Mescid-i Aksa'ya bakarak onun nisânelerinden Kureys'e haber vermeğe başladım. (Bana): -Mescid-i Aksa'nın kaç kapısı var?- diye sormuslardı. Halbuki ben Kudüs mescidinin kapılarını saymamıştım. Fakat karsımda mescid tecelli edince ... kapıları birer birer saymaga başladım*" (Bkz. Buharî'nin, **Câbir İbn-i Abdullah**'tan rivâyeti: **Sahih-i Buharî Muhtasari...**, Cilt X. sh. 59, Hadis no. 1550).

Bu konuda benim **Arap Milliyetçiliği ve Türkler**, adlı kitabıma bakınız.

Sahih-i Buharî Muhtasari... (Cilt VI, 367; hadîs no. 966)

Buharî'nin Ebû Hüreyre'den rivhayeti için bkz. **Sahih-i Buharî Muhtasari...** (Cilt X. sh. 118, 120 ve d.

Bu sözleşmelere göre Muhacir'ler, ve Beni Amr Ibn Evs, Beni Haris, Beni Naccar, Beni Amr Ibn Auf, gibi etkili kişiler, kendilerine ait kisasi ve fidye bedellerini kendileri karşılayacaklardı. Bkz. Sahih-i Buharî Muhtasari (Cilt X, 119)

Ibid.

Sahih-i Buharî Muhtasari ... (VI, 367-8. Ayrıca bkz. Mahmud (Mirkhond), age, II, 726.

Sahih-i Buharî Muhtasari ... (Cilt VI, 368)

İsa'nın "Ben Serîâtî yıkmaga değil tamam etmege geldim" şeklindeki sözlerine dayalı olarak İslâm'î, ezel'den beri tek gerçek din şeklinde gösterip Yahudi'leri ve Hristiyan'lari Müslüman yapma taktığı

Sık sık belirttigimiz gibi Muhammed, ilk baslarda kendisini sadece Mekke ve civarındaki Arap'lara gönderilmiş peygamber olarak tanımlamıştır. Tanımlarken de Kur'ân'a: *"Eger Allah dileseydi sizi tek bir ümmet yapardı..."* (K. Mâide 48) şeklinde koyduğu âyet'lerle Tanrı'nın insanları tek bir ümmet yapmayıp çeşitli ümmetler halinde ayırdığını, ve her ümmete kendi içinden peygamberler, kendi dilinden Kitab'lar verdiğini, Allah'ı tanıyan ve ahirete inanan Yahudi'lerin ve Hristiyan'ların, kendilerine verilen Kitab'lara (Tevrat, Incil, vs...) uymaları gerektiğini ve iyi işler yapmak kaydıyla Tanrı'nın mükafatına kavusacaklarını bildirmiştir. Nasıl ki Yahudi'lere **Tevrat**, ve Hristiyan'lara da **Incil** verildi ise, Arap'lara da kendi dillerinden Kitab olmak üzere Kur'ân'ın verdiğini söylemiştir.

Fakat kendisini, Arap'lardan gayri bir de Yahudi'lere, Hristiyan'lara ve diğer insanlara peygamber olarak kabul ettirme özlemine kapılınca, farklı bir tema işlemeye başlamıştır; daha doğrusu o zamana kadar **Tevrat**'ın *"yol gösterici ve nurlandırıcı"* olarak Yahudi olanlara indirildiğini, ve yine bunun gibi Hristiyan'ların **Incil**'e uymaları gerektiğini bildirirken (Bkz. K. Mâide 44, ve 47), daha sonraları, bu söylediklerini gözardı edencesine, Yahudi'lerin ve Hristiyan'ların, esas itibarıyla müslüman olduklarını, kendilerine daha önce verilmiş olan kitapları tahrif ettiklerini, ve bu nedenle artık Kur'ân'a göre davranmalarının emrolundugunu söyler olmuştur. Daha önceleri: *"Eger Allah dileseydi sizi tek bir ümmet yapardı..."* (K. Mâide 48) şeklinde konuşurken, şimdi Tanrı'nın bütün insanlara, daha ilk yarattığı andan itibaren, tek bir din olmak üzere İslâm'ı verdiğini söylemiştir. Bu konuda islediği tema, özetle şudur: Bütün insanlara, tek ve gerçek din olmak üzere verilen din, sadece **İslâm**'dir. Yahudilerin ve Hristiyanların sahip oldukları din, aslında İslâm dinidir; onlara gönderilmiş olan peygamberler, hep müslümanlıkla emrolunmuşlardır, ve kendi ümmetlerine İslâmiyeti öğretmekle görevlendirilmişlerdir. Onlar marifetiyle indirilen Kitab'lar (yani Tevrat ve Incil) aslında müslümanlığın esaslarını kapsayan kitaplardır ki aslı, *"Ana Kitâb"* (**Ümmülkitap/ Levh-i mahfuz**) olarak gökte, Tanrı'nın katındadır (Bkz. K. 13 Ra'd sûresi, m. âyet: 39-40). Tanrı peygamberlerin her biri ile ayrı ayrı ahid yapmış ve onlara verdiği Kitâb'lari ve hikmeti tasdik eden bir peygamberin geleceğini ve ona inanmak ve yardımcı olmak gerektiğini bildirmiştir, ki o da güyâ Muhammed'tir (K. Al-i İmrân, 81). Fakat Yahudiler ve Hristiyanlar, kendilerine belletilenlerin bir kısmını unutmuşlar ya da "tahrif" etmişler, bu yüzden anlaşmazlığa düşmüşlerdir (K. İmran 187; Mâide 14-15) Ve iste şimdi Tanrı, Muhammed'i, en son peygamber olarak bütün insanlara **Kur'ân** ile birlikte yollamıştır (K. Al-i İmrân, 48-49; Enbiyâ 108, 156-7; Hûd 17, vs...). Diğer peygamberlerden her birini kendi kavimlerine gönderdiği halde, Muhammed'i bütün kavimlere göndermiştir. Bundan dolayıdır Yahudi'ler ve Hristiyan'lar, Muhammed'i "peygamber" olarak kabul etmeli, Kur'ân'ı da kendi Kitab'lari olarak benimsemelidirler. Bunu yapmakla **iman** degistirmiş olmayacaklar, aksine gerçek imana ulaşmış olacaklardır!

İste bu yukardaki tema'yi pekiştirmek maksadıyla Muhammed, bir de *"Var olanı yıkmak için değil ve fakat tamamlamak, ve bozulani aslına uydurmak için"* Tanrı tarafından görevlendirildiği kanısını yaratmak istemiştir. Hemen hatırlatalım ki bu taktige yönelirken yine **Incil**'den yararlanmış ve **İsa**'nın vaktiyle Yahudileri kendisine inandırmak üzere söylediği şu sözleri izlemiştir: *"Sanmayın ki ben Seriat'î yıkmaga geldim; ben yıkmaga değil fakat tamam etmege geldim"* (Bk. **Matta**'ya göre **Incil**: Bap 5:17).

Ancak ne var ki Muhammed, yukardaki şekilde konuşurken, birazdan göreceğimiz gibi, hoşgörüsüzlüğe yönelmekten başka bir şey yapmayacaktır.

İ) Muhammed'in söylemesine göre Tanrı'nın insanlara verdiği tek "gerçek" din İslâmiyet'tir, ve insanlar için kurtulusa çıkmak ancak bu dine girmekle mümkündür.

Muhammed kendisini Yahudilere ve Hristiyanlara peygamber olarak kabul ettirmek ve onları İslâm'a sokmak isterken, onlar da müslümanları kendi dinlerine çağırırlar, ancak

bu yoldan kurtulusa çıkacaklarını hatırlatırlardı. Örneğin Yahudi'ler, Müslüman'lara gelip: "*Yehûdî olunuz ki hidâyete eresiniz*" derlerdi; Hristiyan'lar da aynı şeyi yaparlar ve müslümanlara: "*Hiristiyan olunuz ki hidâyete eresiniz* " derlerdi (K. 2 Bakara 136). Doğru yola ancak bu şekilde girebileceklerini söylerlerdi.

Onların bu tür konuşmalarına karşı Muhammed, doğru yolun **İbrahim**'in yolu olduğunu, ve bu yolun **İslâm** olduğunu, çünkü İbrahim'in ilk müslüman peygamber olarak gönderildiğini söylerdi; söylerken de kendisini, Tanrı tarafından İbrahim'in yolunu seçmekle emrolundugunu bildirirdi. Kendisine "vahyedilen" şeylerin, daha önce aynen İbrahim'e ve onun soyundan gelenlere (İsmail, Ya'kub, Musa, vs. ve İsa) indirilmiş olduğunu ekler ve eğer Yahudiler ve Hristiyanlar, Müslümanların iman ettikleri şeylere iman edecek olurlarsa "*muhakkak doğru yolu bulmuş olacaktırlar*" derdi (K. 2 Bakara 136)

Yine Muhammed'in söylemesine göre Tanrı güyâ daha ilk insani yarattığı andan itibaren İslâm dinini yerleştirmiş ve bu din'i "*İnsanlara, yaratılma verdiğî dîn olarak*" (K. 30 Rûm 30) kabul etmiştir. Ederken de: "*Allah katında dîn, şüphesiz İslâmiyettir*" (K. 3 İmran 19) demiş ve: "*Dosdogru olan dîn de (İslâmdır)*" (K. 98 Beyyine 5) diye eklemiş ve bu din'in "Gerçek" ve "Dosdogru" ve "En üstün" tek din olduğunu, her ümmete ve her peygambere, her vesile ile tekrar ederek bildirmiştir. Güyâ İbrahim'i peygamber olarak seçtiğinde ona müslümanlığı "*gerçek dîn*" olarak vermiş ve ümmetini bu dinle uyarmasını emretmiştir (K. Al-i İmrân: 65, 67; En'âm: 161; Nahl: 122-123, vs....).

Yine güyâ Tanrı İshak'ı, Musa'yi, Davud'u vs... hep **İbrahim**'in dininde kılmış, ve onlara kendi ümmetlerini İbrahim'in dinine çağırarak görevlendirmiştir (K. İmran 95)

Yine Muhammed'in söylemesine göre Tanrı, Yahudiler'in İslâm'dan başka bir din aramaları için sunu hatırlatmıştır ki, İslâm dîni Tanrı'nın kendi öz dîni olup insanları yaratırken verdiği dîn'dir; bu itibarla İslâm'dan başka bir din istemek suçtur ve isteyenler kaybedeceklerdir: "*...Allah'ın dîninden başka bir din mi istiyorlar? Kim İslâmiyetten başka bir dine yönelirse onunki kabul edilmeyecektir*" (K. 3 İmran 83-85).

Öte yandan Tanrı, Meryem oğlu **İsa**'yi da "*Ruhundan üflemiş olarak*" yarattığını ve onları âlemler için mucize kıldığını bildirmiş, ve müslümanlığın tek din olduğunu anlatmak üzere söyle demiştir: "*Dogrusu müslümanlık, bir tek dîn olarak sizin dininizdir ve Ben Rabbinizim, artık bana kulluk edin*" (K. 21 Enbiyâ 92)

Ve nihâyet Tanrı, en son peygamberi olarak Muhammed'i seçmiş ve ona, İslâmiyetin tek gerçek din olduğunu, ve İbrahim'in ilk müslüman "peygamber" olarak emredildiğini sık sık bildirmiş ve bildirirken de İbrahim'in dinine uymasını emretmiş söyle demiştir: "*Ey Muhammed! Hakka yönelerek kendini Allah'ın insanlara yaratılma verdiğî dîne ver...İste dosdogru dîn budur...*" (K. 30 Rûm 30); "*Bütün dinlerden üstün kılmak üzere peygamberini... Kur'ân ve hak dîn ile gönderen O'dur...*" (K. 48 Fetih 28 ve ayrıca bkz. 61 Saff 9); "*Simdi ey Muhammed sana...İbrahim'in dinine uy' diye vahyettik*" (K. 16 Nahl 123). Ve sözler üzerine Muhammed: "*Şüphesiz Rabbim beni... gerçek dine... İbrahim'in dinine iletmistir...*" (K. En'âm 161) diye konuşmuştur.

Daha başka bir deyimle Muhammed, Kur'ân'a koyduğu bu tür hükümlerle, yer yüzünde **gerçek** olarak bir tek din bulunduğunu ve bu dinin **müslümanlık** olup, **İbrahim**'den **Musa**'ya ve **İsa**'ya varıncaya kadar geçmisteki "peygamberler" aracılığıyla önce Yahudi'lere ve Hristiyan'lara, ve en son olarak kendisi aracılığıyla bütün insanlara verildiğini, ve **İslâmiyet** dışında "gerçek" bir din indirilmediğini anlatmak istemiştir.

II) Muhammed'in söylemesine göre, İslâm'dan gayri bir din'den "peygamber" gönderilmemiştir; Tanrı Adem'i, İlk müslüman olmak üzere yaratmıştır.

Tekrarlamak yararlı olacaktır ki, Muhammed, ilk önceleri kendisini sadece Arap'lara, hattâ sadece Mekkelilere (Küreyslilere) gönderilmiş peygamber olarak tanıtmıştır; tanıtırken de: "*...-Dogrusu ben ilk müslüman olmakla emrolundum'-*" (K. 6 En'âm 14) diye konuşmuştur. Tanrı tarafından, Küresli'leri uyarmak üzere gönderildiğini söylemiş ve Tanrı'nın söyle dediklerini eklemiştir: "*Ey Muhammed! Böylece şehirlerin anası olan Mekke'de ve çevresinde bulunanları uyarman...için sana Arapça okunan bir kitab*

vahyettik..." (K. 42 Sûrâ 7); ya da "Bu indirdigimiz... Mekkelileri ve etrafindakileri uyaran mubarek Kur'ân'dir..." (K. 6 En'âm 92)

Yani nasıl ki diğer ümmet'lere, örneğin Yahudi'lere ve Hristiyan'lara, daha önce kendi içlerinden peygamberler gönderildi ise, kendisinin de Arap'lara, Arap kavmi içinden seçilmiş bir olarak gönderildiğini bildirmiştir. Daha başka bir deyimle ilk başlangıçta Muhammed'in aklından, bütün insanlara gönderilmiş "peygamber" olduğu fikri geçmemiştir. Mekke'de kaldığı uzun yıllar boyunca kendisinin "*İlk müslüman peygamber*" olduğunu tekrarlamaktan bıkmamıştır. Fakat Yahudi'leri ve Hristiyan'ları kazanmak ve müslüman yapmak hevesine kapıldığı an ağız degistirmiş, kendisini artık sadece Arap'lara değil fakat aynı zamanda Yahudilere ve Hristiyanlara (ve daha doğrusu bütün insanlara) gönderilmiş peygamber şeklinde tanımlar olmuştur. **Adem**'den bu yana gelmiş geçmiş bütün peygamberleri hep Müslüman peygamberler olarak tanımlamıştır. Bununla beraber "peygamber"ler serisinde **İbrahim**'e özel bir yer ayırmış, kendisini de İbrahim'in dinine yönelmiş olarak müslüman peygamberler zincirinin son halkası ve onların en üstünü saymıştır. Kur'ân'ı bu doğrultudaki âyet'lerle doldurmıştır. Örneğin A'raf Sûre'sine koyduğu bir âyet'le, kendisini, **Tevrat** ve **İncil**'de yazılı olan şeyleri bildirmekle görevli olarak Yahudi'lere ve Hristiyan'lara gönderilmiş peygamber şeklinde göstermiştir: *"...Bunu... âyetlerimize inanıp, yanlarındaki İncil'de ve Tevrat'da yazılı buldukları... okuyup yazması olmiyan Peygamber Muhammed'e uyanlara yazacağız. O peygamber onlara uygun olanı emreder ve fenalikten men'eder... Bu peygambere inanan... uyanlar, iste onlar saadete ererler..." (K. 7 A'raf, 156-7)*

Görülüyor ki kendisini "*Okuyup-yazması olmiyan*" bir peygamber gibi tanımlamaktadır. Güyâ Yahudilerin ve Hristiyanların kitaplarını okumamış, sadece kendisine Tanrı tarafından vahy'olan âyet'lere mazhar olmuştur. Bu nedenle **Tevrat**'a ve **İncil**'e inananlar, onu peygamber olarak kabul etmelidirler.

Öte yandan kendisini, Arap'lardan gayri, Yahudi'lere ve Hristiyan'lara ve diğer insanlara da peygamber olarak kabul ettirmek üzere söyle konuşmuştur: *"Benden evvel her peygamber, kendi kavmine gönderilirken, ben bütün insanlara peygamber gönderildim".* Bu söylediğini pekiştirmek üzere Kur'ân'a su âyet'i koymuştur: *"Ey Muhammed! Biz seni ancak âlemlere rahmet olarak gönderdik..." (K. 21 Enbiya 107)*

Kendisini âlemlerin peygamberi rolünde, İslâmiyeti de "tek gerçek" din olarak tanımlayınca, artık bütün Arap'lara ve Yahudi'lere ve Hristiyan'lara ve diğerlerine bu dinde toplanmaları ihtarında bulunmak zamanı gelmiştir. Daha önceleri : *"... dinini (İslâm'ı) bütün dinlere üstün kılmak için Peygamberini hidayet ve hak ile gönderen O'dur (Tanrı'dır)" (K. 61 Saf 9),* derken, şimdi bir adım daha atarak: *"Doğrusu müslümanlık, bir tek din olarak sizin dininizdir..." (K. 21 Enbiya 91)* demeye başlamıştır. Bunu söylerken *"De ki!...-Artık müslüman olacak misiniz?" (K. 21 Enbiya 108)* diye tehditler savurmaktan geri kalmamıştır. Hemen ekleyelim ki giderek güçlendikçe, bu tehditleri kılıç yolu ile saldırı eylemleri sekline dönüştürecektir.

III) Muhammed'in söylemesine göre İbrahim, ne Yahudi ve ne de Hristiyan'dır: o, müslümanlıkla emrolunmuş bir peygamberdir. Ondan sonra gelen peygamberler (örneğin , İsmail, İshak, Musa, Davud, Süleyman, vs... ve İsa) hepsi de "İslâm"dırlar.

Yahudiler ve Hristiyanlar Muhammed'e daha önceki peygamberler hakkında ne düşündüğünü sorarlar, o da onlara, Tanrı'dan vahy geldi diyerek **Adem**'den **Nuh**'a ve **İbrahim**'e, **Musa**'ya ve **İsa**'ya varıncaya kadar çoğu peygamberlerin adlarını sıralar ve: *"Bunlar arasında fark bulmayız ve biz onlara itaatkarız" (K. 4 Nisâ 163)* şeklinde konuşurdu. Konuşurken de **Adem**'i, **Nuh**'u, **İbrahim**'i, **Musa**'yı, **İsa**'yı ve daha doğrusu bütün "peygamberleri" "**Müslüman**" peygamberler olarak tanımlamakla beraber, asıl **İbrahim** üzerinde durur ve onun, ne Yahudi ve ne de Hristiyan olmayıp "**ilk müslüman**" olduğunu söylerdi. Böyle yapmasının nedeni suydı: Yahudi'ler ve Hristiyan'lar, **İbrahim**'i

kendi dinlerinin babasi gibi benimsemis olduklari için, Ibrahim'in dinine yönelmiş gibi görünmek sûretiyle onlari kendisine bağlayabileceğini hesaplamıştır. Imran Sûre'sine koyduğu âyet şöyledir: "...*Ibrahim Yahudi de, Hristiyan da degildi, ama dogruya yönelen bir **müslim**'di...*" (K. 3 Imrân 65,67).

Bunu söylerken Ibrahim'in "tek gerçek" din olan Islâm ile emrolundugunu (K. En'âm 161) belirtmiş, kendisini de Ibrahim'in dinine yöneltmiş gibi göstermiştir: "*Süphesiz Rabbim beni... gerçek dine...Ibrahim'in dinine iletmiştir*" (K. 6 En'âm 161). Bu söyledigini biraz daha pekiştirmek üzere de: "*Simdi Ey Muhammed sana...Ibrahim'in dinine uy' diye vahyettik*" (K. 16 Nahl 123) şeklinde âyetler eklemiştir.

Oysa Tevrat'da **Nûh**'un, **Ibrahim**'den önce yaşamış olduğu yazılıdır. Kur'ân'da da bunun böyle olduğu anlatılmıştır (Bkz. K. Yunus 72, Saffat 81). Bu böyle olduğuna göre, söyle bir soru hatıra gelmektedir: **Nûh**'u, **Ibrahim**'den önce gönderilmiş "müslüman" bir peygamber olarak gösterdiği hâlde Muhammed, neden Kur'ân'a "Nûh'un dinine uy" diye âyet koymamıştır da "Ibrahim'in dinine uy" şeklinde âyet koymuştur? (Örneğin K. Nahl 123). Bunun nedeni, biraz yukarda belirttiğimiz gibi, Ibrahim sayesinde Yahudilerle ilişki kurup onlari kendisine bağlamanın daha kolay olacağını düşünmüş olmasındandır. Çünkü **Tevrat**'a göre **Ibrahim**'in **Ismail** ve **Ishak** adında iki oğlu olduğu ve **Ishak**'tan **Ya'kub** ve ondan da **Israilogullari** neslinin geldiği kabul edilir. Muhammed ise **Ismail**'i, Arapların ecdadı yapmış ve Ibrahim'i de Arap'ların öz babası saymıştır. **Ibrahim**'i müslüman imis gibi gösterip onun dinine yönelmeyi öngörürken, Yahudi'leri ve Arap'lari aynı noktada birleştireceğini hesap etmiştir.

Gerçekten de bir yandan kendisini Ibrahim'in dinine yönelmiş gibi gösterirken, diğer yandan da Yahudilere: "... *Allah dogru söyledi,... Ibrahim'in dinine uyun*" diye konuşur (K. Imran 95), ve "...*Ibrahim'in dininden, kendini bilmezlerden baska kim yüz çevirir?...*" (K. Bakara: 130) şeklindeki âyet'lerle onlari Islâm'a sarılmaya çağırırdı. Yahudileri, Ibrahim'in dinine yöneltebildiği takdirde, Islâm'a yöneltmiş olacağını düşünürdü. Bütün bunlari yaparken **Kâ'be**'yi de Ibrahim'in makamı imis gibi göstermeyi ihmâl etmezdi (K. 3 Imran 97). Yine bunun gibi, kendisini Ibrahim'in dinine yönelmiş gösterirken, Yahudileri (ve bu arada "**Hanif**" diye bilinenleri) de kendisine çekmiş olacağını hesap ederdi. Tekrar hatırlatalım ki "Hanif" sözcüğü "Dogru yolda olan" ve dolayısıyla "Müslüman olan" anlamına gelir. Böylece Yahudiler Muhammed'i "Peygamber" olarak kabul etmekle, Ibrahim'in dinine uymaktan baska bir şey yapmamış olacaktı.

Fakat sadece **Ibrahim**'i "Müslüman" peygamber imis gibi göstermekle kalmamıştır; Ibrahim'den sonra gelen bütün peygamber'leri de "*müslümanlıkla emrolunmus*" gibi tanımlamak üzere Kur'ân'ın çeşitli Sûre'lerine âyet'ler sıralamıştır. Bu âyet'lere göre Ibrahim'in oğulları olan **Ismail**, **Ishak**, **Ya'kub** ve o'un oğulları olan **Israilogullari** ve torunlari ve bunlara gönderilen bütün peygamberler (örneğin **Musa**, **Harun**, **Davud**, **Süleyman**, **Yusuf**, **Idris**, **Elyesa**, vs...) hep müslümandırlar. Örneğin Saffat Sûre'sinde Ibrahim'in oğlu olan **Ishak**'in, iyi bir müslüman peygamber olarak gönderildiği müjdelennmiştir: Ankebut Sûresi'nde **Lut**'un, kendi milletini dogru yola sokmak için gönderildiği belirtilmiş ve Ibrahim'in dînine, yâni müslümanlığa inandığı eklenmiştir (K. 29 Ankebut 26,28-34). Aynı Sûre'de **Suayb** 'in Medyen halkına gönderildiği, ve halkini Tanri'ya kulluk edip âhiret gününden umut beslemeğe çağırdığı bildirilmiştir (K. 29 Ankebut 36). Meryem Sûre'sinde Ibrahim'in diğer oğlu **Ismail**'in (ki Muhammed'e göre Arap'ların ecdadıdır) namaz kilip zekat verenlerden olduğu, ve çevresindekilere de böyle yapmalarını emrettiği yazılıdır (K. 19 Meryem 54-55. Yine Meryem Sûre'sinde **Adem**'in, **Nuh**'un, **Idris**'in, **Ibrahim**'in, **Israil**'in ve bunların soylarından gelenlerin hep müslüman olduklari anlatılmıştır (Bkz. Meryem sûresi, âyet: 55-58). Bakara Sûre'sinde Ibrahim'in, Ishak'in, Ismail'in, Ya'kub'un ve torunlarının, ve Musa'nın ve Isa'nın müslüman olduklari bir kez daha vurgulanmıştır (K. 2 Bakara 136-140). Güyâ Tanri, bu kisilerin müslüman olmadıklarını iddiâ edenlere çatmak üzere Muhammed'e su şekilde konuşmasını emretmiştir: "(*Ey Muhammed! onlara*) -'Yoksa Ibrahim, Ismail, Ishak, Ya'kub ve torunlarının Yahudi veya Hristiyan olduklarını mı söylüyorsunuz? Peki, Siz mi yoksa Allah mi daha iyi bilir? '-de..."

(K. Bakara 140).

Yusuf Sûre'sinde **Yusuf**'un: "*Atalarım İbrahim, İshak ve Ya'kub'un dinine uydum*" (K. 12 Yusuf 37) diyerek kendi müslümanlığını kanıtladığı yazılıdır. Yine aynı şekilde **Musa**'nın ve kardeşi **Harun**'un müslüman olduklarına, ve İsrailoğulları'nı müslümanlıkla uyarmak üzere görevlendirildiklerine dair âyet'ler vardır (K. Bakara 53; Yunus 75 vs...)

Muhammed, sadece Yahudilere gönderilen peygamberleri Müslüman imis gibi göstermekle kalmamıştır: Hristiyanların peygamberi diye bilinen **İsa**'yı, İsa'nın anası **Meryem**'i, ve **Havarileri** dahi müslüman olarak tanıtmıştır. Örneğin Mü'minûn Sûre'sinde bütün peygamberlerin müslümanlıkla emrolunduklarını bildirirken, Enbiyâ Sûre'sinde de **Meryem** ile oğlu **İsâ**'nın müslümanlığını söyle açığa vurur: "...*Meryem'e ruhumuzdan üflemiş, onu ve oğlunu, âlemler için bir mucize kilmistik. Doğrusu müslümanlık, bir tek din olarak sizin dininizdir ve Ben Rabbinizim...*" (21Enbiyâ 91-92).

İsa'nın **Havârileri**'nin müslüman olduklarına dair İmran Sûre'sine sunu koymuştur: "*Havârilere söyle dediler: -'Biz Allah'ın yardımcısıyız, Allah'a inandık, İslâm olduğumuza şahid ol...*" (K. İmran 52).

Hatırlatalım ki kendinden önceki peygamberleri hep "müslüman" olarak tanıtırken Muhammed, kendisini de peygamberlerin en sonuncusu olmak üzere "bütün insanlara" gönderilmiş peygamber olarak tanıtmıştır; hem de güyâ peygamberlerin arası kesilmiş kanısına kapılmalarını önlemek istercesine: "*Ey Kitab ehli! Peygamberlerin arası kesildiğinde-'Bize ... uyarıcı gelmedi-' dersiniz diye size açıkça anlatacak Peygamberimiz geldi. Şüphesiz o, size müjdecisi ve uyarıcı olarak gelmiştir...*" (K. 5 Maide 19) diye âyet'ler koyar (86).

Kur'ân'i da Tevrat'ı ve İncil'i açıklayan **Kitab** olarak tanımlamak üzere Yahudilere ve Hristiyanlara hitaben şöyle der: "*Ey Kitab Ehli, Kitab'da gizleyip durduğunuzun çoğunu size açıkça anlatan ve çoğundan da geçiveren Peygamberimiz gelmiştir. Doğrusu size Allah'tan bir nûr ve apaçık bir kitab gelmiştir*" (K. Mâide 15,19). Bunu yaparken aynı zamanda da onları, kendilerine daha önce verilen kitab'ları (Tevrat'ı ve İncil'i) tahrif etmekle, ve belletilenleri unutmakla suçlar: "...*Onlar sözleri yerlerinden değiştirirler. Kendilerine belletilenlerin bir kısmını unuttular...*"; "-*Biz Hristiyanız-' diyenlerden söz almıştık; onlar kendilerine belletilenin bir kısmını unuttular, bu yüzden aralarına kıyâmete kadar düşmanlık ve kin saldık...*"; (Bk. Maide 13,14. Ayrıca bkz. İmran 19,105-156)

Ancak ne var ki Muhammed, bu yukardaki taktige basvurmakla, karsısındakileri inandırıcı bir sonuç alamamıştır. Çünkü bir kere Yahudileri ve Hristiyanları hosnud etmek üzere onların bazı geleneklerini kabul etmekle beraber (örneğin Kible'yi Kudüs'e çevirmek, ya da onlara helal olanları benimsemek, vs...), esas itibarıyla Arap geleneklerine yer vermekteydi. Böyle yaptığı içindir ki ki Yahudiler, Hristiyanlar ve "Hanif" diye çağırılanlar müslüman olmaktan kaçınmışlardır. **Abû Amr** olayı bunun tipik örneklerinden biri olarak söyle: Medîne'de **Evs**'lerin liderlerinden biri olan **Abû Amr b.Seyfi b. al-Numan**, Muhammed'in bütün ısrarlarına rağmen İslâmiyeti kabul etmez. O kadar ki sırf İslâm'a karşı olduğunu anlatmak için kendi toplumunu terkedip Mekke'ye göç eder. Fakat az zaman sonra Medine'ye döner ve Muhammed'in yanına giderek sorar: "*Nedir senin getirdiğin din?*". Bu soruya Muhammed: "*Benim getirdiğim din Haniffiya'dır, yani İbrahim'in dini'dir*" diye cevap verir. Bunun üzerine **Abû Amr** şöyle der: "*Eğer getirdiğin din İbrahim'in dini ise, benim de izlediğim zaten o'dur*". Fakat Muhammed ona : "*Hayir senin izlediğin din, İbrahim'in dini degildir*" deyince **Abû Amr** kızar ve şöyle karşılık verir: "*Evet o'dur, fakat sen, Ey Muhammed, Haniffiya dinine ait olmiyan seyleri (İbrahim'in dinine) ekledin*". Bu cevaba karşı Muhammed: "*Hayir ben onu en saf sekliyle getirdim*" deyince **Abû Amr** dayanamaz ve Muhammed'i yalancılıkla suçlayarak şöyle der: "*Tanrı yalancıyı evsiz barksız ve yapa yalnız bıraksın ve gurbette öldürsün*". Daha başka bir deyimle **Abû Amr** sunu anlatmak ister ki Muhammed, her ne kadar Yahudileri hosnud edip müslüman yapmak üzere Tevrat'tan aktarmalar yapmakla beraber, Kur'ân'i Arap geleneklerine yer veren hükümlerle doldurmaktadır.

Öte yandan Yahudi'ler ve Hristiyan'lar, Muhammed'e inanmadıklarını söylerlerken,

ondan, "peygamber" olduğuna dair sağlam delil getirmesini isterlerdi: "*Madem ki peygamber olduğunu söylüyorsun, o halde Tanrı'yi bizimle konustur da O'nun sesini duyalım*" şeklinde konusurlardı (K. Bakara 118; Nisa 153-4). Bunu derlerken, vaktiyle Musa'nın, İsrail ihtiyarlarından yetmiş kişi ile birlikte daga çıktığına, ve Tanrı ile konuştuguna dair **Tevrat**'da yer alan hükümleri öne sürerlerdi

Onların bu tür dileklerini yerine getiremeyeceğini bildiği için Muhammed, öfkelenir ve Tanrı'nın kimse'ye görünmediğini, bu şekilde istekte bulunanları yildirim ile çarptığını söylerdi. Bu maksatla Tevrat'daki olayı, kendi durumuna uydurmak üzere farklı şekle sokarak onlara, Tanrı'nın şöyle konuştüğünü söylerdi: "*Ey Muhammed! Kitab ehli, senin kendilerine gökten bir kitap indirmeni isterler. Musa'dan bundan daha büyüğünü istemislerdi ve -Bize Allah'ı apaçık göster-demislerdi. Zulümlerinden ötürü onları yildirim çarpmısti....*" (K. Nisa 153-4). Böyle derken, başka bir vesileyle: "... Ve Allah Musa ile gerçekten konuştu" (K. Nisa 164) şeklinde koyduğu âyet'leri gözardı ederdi; ya da bu sözlerini: "konustu ama görünmedi" anlamına getirirdi.

Fakat bütün bunlar bir yana, bir de bu tür sorular sordular diye Tanrı'nın Yahudi'leri azarladığına dâir Kur'ân'a âyet'ler koyardı ki, bunlardan biri şöyle: "*Yoksa, daha önce Musa'nın sorguya çekildiği gibi, siz de peygamberinizi sorguya mı çekmek istiyorsunuz?...*" (K. Bakara 108)

Söylemege gerek yoktur ki birbirine ters düşen sözleriyle onları kendisine inandırması pek güç idi. Hele İbrahim'i, kendisinden önce "müslüman peygamber" olarak gönderilmiş göstermesi ve "*Benim dinin İbrahim'in dini'dir*" şeklinde laf etmesi, Yahudilerin pek garibine giderdi. Biraz önce değindigimiz gibi İbrahim'i "Hanif" olarak kabul eden kimseler dahi: "*Sen haniffiya dinine, ona aykırı olan şeyleri soktun*" diye konusurlardı.

*

Bu vesile ile eklemek gerekir ki Muhammed'in bu yukardaki taktiği, olumlu bir sonuç vermek şöyle dursun, ve fakat Tanrı fikrini zedeler nitelikte olmuştur. Çünkü ona göre Tanrı, daha önceki Peygamberleri müslümanlıkla emrolunmuş gibi gösterdiği halde, İslâmiyetin tümünü indirmek hususunda Muhammed'in dogusunu beklemiş gibidir; çünkü Maide Sûre'sinde şöyle yazılıdır: "*Bugün size dininizi bütünledim, üzerinize olan nimetimi tamamladım, din olarak size İslâmiyeti begendim...*" (K. 5 Maide 3).

İbrahim'den **İsa**'ya kadar bütün peygamberlerini müslüman olarak gönderdiğini bildiren ve onlara: "*Ey peygamberler... süphesiz bu müslümanlık, bir tek din olarak sizin dininizdir*" (K. 23, Mü'minûn 51-52) diyen bir Tanrı'nın, müslümanlığın esaslarını onlara bölük pörçük belletip, Muhammed'in gelmesini beklemesi, ve onun gelisiyle İslâm'ı tamamlayıcı hükümler indirmesi, pek anlaşılar gibi görünmemekte!

Öte yandan Tanrı, yine Muhammed'in söylemesine göre, Yahudi'leri ve Hristiyan'lari yüzlerce yıl önce müslüman yapıp doğru yola sokmak istemiş, onlara müslüman peygamberler göndermiş, fakat her ne himetse Arap'lari (diğer milletleri) ihmâl etmiş olmaktadır! Nedendir? bilinmez! Haydi diyelim ki Arap'lari ve diğer milletleri ihmâl etti ve onları müslüman yapmakta gecikti; pek iyi ama Arap'lari müslüman yapacak idiyse, neden acaba Muhammed'in anasını ya da babasını Müslüman kılmamış, ve söylendiğine göre **Amine**'yi Yahudi, ve **Abdullah**'i putperest olarak bırakmış, canlarını o şekilde almıştır? Bununla da kalmamış, üstelik bir de Muhammed'e, onlar için mağfiret dileme iznini vermemiştir. Olacak şey midir bunlar? Buna benzer daha nice sorunları akilci yoldan cevaplandırmak mümkün müdür?

Fakat her ne olursa olsun, Tanrı fikrini zedeleyici bütün bu hususlar, kuskusuz ki Muhammed'in günlük siyâsetinin sonuçları olarak ortadadır.

Örneğin Mâide sûresi'nde: *"Dogrusu Biz yol gösterici ve nûrlandırıcı olarak Tevrat'ı indirdik. Kendisini Allah teslim etmiş Peygamberler, yahudi olanlara onunla... hükmederlerdir..."* (K. Mâide 44). *"İncil sahipleri, Allah'ın onda indirdikleriyle hükmetsinler..."* (K. Mâide 47)

Bu maksatla Muhammed'in Kur'ân'a koyduğu âyet aynen şöyle: *"Allah peygamberlerden ahid almisti: -And olsun ki size Kitap, hikmet verdim; sizde olanı tasdik eden bir peygamber gelecek; ona mutlaka inanacaksınız ve ona mutlaka yardım edeceksiniz, ikrar edip bu ahdi kabul ettiniz mi?- demisti. (Onlar) -İkrar ettik- demislerdi de: -?ahid olun, Ben de sizinle beraber sâhidlerdenim- demisti..."* (K, Al-i İmrân, 81).

Buhârî'nin Câbir b. Abdullah'tan rivâyetine göre Muhammed'in söylemesi şöyle: *"Benden evvel her Nebi hassaten kendi kavmine ba's olunurken, ben Umum-i Nâsa ba's olundum"* (Bkz. Sahih-i..., Cilt II, sh. 245-6, hadîs no. 223)

"Ehl-i Kitab size: -Yahûdi, yâhut Hiristiyan olunuz ki hidâyete eresiniz- dediler. Sen de onlara deki: -Hayir biz dogru yola yönelen İbrahim milleti câmiâsından olunuz ki, hiç bir zaman müsriklerden olmamistir..." (K. Bakara 136).

İlgili hadîs'ler için bkz. Sahih-i Buhârî Muhtasari.. (Cilt II, sh. 245, hadîs no. 223)

İslâm kaynakları, Mekke'nin Muhammed tarafından fethi üzerine **Abû Amr**'in Taif'e kaçtığını, oranın fethi üzerine de Suriye'ye göç ettiğini kaydetmekte.

Bu konuda Muhammed Kur'ân'a su âyet'leri koyar:

"Bilmeyenler: -Allah bizimle konuşmalı veya bize bir hayet gelmeli değil mi?- dediler. Onlardan öncekiler de onların dediklerini söylemişlerdi. Kalpleri birbirine benzedi" (K. Bakara, 118).

"Ey Muhammed! Kitab ehli, senin kendilerine gökten bir kitap indirmeni isterler. Musa'dan, bundan daha büyüğünü istemişlerdi ve: -Bize Allah'ı apaçık göster- demişlerdi. Zülûmlerinden öteri onları yildirim çarptı..." (K. Nisha, 153-154)

Tevrat'in **Çıkis** kitabında anlatılan hikâye'ye göre Musa, güyâ İsrail ihtiyarlarından yetmiş kişi ile birlikte dğga çıkmış ve orada Tanrı'yi görmüştür. Bkz. **Tevrat/Çıkis**, Bap XXIV: 9-18, ve ayrıca Bap XXV: 1 ve d.)

Bu konuda bkz. İbn İshak, **age (1980)**, 257 ve d.

İslâm seriâtî'na göre Tevrat, ve Incil , "İslâmî" esasları kapsayan Kitap'lardır ve Kur'ân bu Kitap'ları onaylamak üzere gönderilmiştir. Fakat Yahudi'ler ve Hristiyan'lar, kendilerine verilen Kitap'ları tahrif ettikleri için, Kur'ân'a uymak ve Kur'ân ile amel etmek zorunluluğunda kılınmışlardır.

Yukardaki kesimlerde değindigimiz gibi Muhammed, ilk baslarda Kur'ân'ın Arapça olarak Arap'lara gönderildiğini, Yahudi'lere Tevrat'ın ve Hristiyan'lara da Incil'in verildiğini söylemiş, ve onların, kendilerine indirilen Kitab'lara göre "amel" etmelerini bildirmiştir. Medîne'ye hicret ettikten sonra, günlük siyâsetinin gereksinimleri icâbi, bir süre onlarla (özellikle Yahudi'lerle) iyi geçim sağlamaya çalışmış, ve yavaş yavaş güçlenir olduktan sonra, kendisini onlara peygamber olarak kabûl ettirmek istemistir. Tevrat'ın ve Incil'in, onlar tarafından tahrif edildiğini bu nedenle **Kur'ân'a** uymalarını, Kur'ân'daki emirlere göre yaşamalarını bildirmiştir. Tekrar niteliğinde de olsa, bu gelişmenin kısa hikâyesi şöyle:

İ) Tevrat'ın ve Incil'in tahrif edildiği, buna karşılık Kur'ân'ın hiçbir tahrif'e uğramayıp Tanrı katındaki "Ana Kitâb"a (Ümmülkitap/ Levh-i mahfuz) uygun bulunduğu, bu nedenle tek geçerli kitab'ın Kur'ân olduğu ve bu?un insanların ona göre davranmaları gerektiği!

Muhammed'in söylemesine göre Tanrı katında bulunan bir "**Ana Kitâb**" (*Ümmülkitap/ Levh-i mahfuz*) vardır ki, **Tevrat'ın, Incil'in ve Kur'ân'ın** çıktıkları kaynaktır. Ra'd sûresi'nde şöyle yazılır: " ... *Ana Kitâb (Ummu'l Kitâb), O'nun katındadır*" (K. 13 Ra'd 39). Ve bu "**Ana Kitâb**", müslümanlığın tüm esaslarını içeren bir Kitâb'dır; ve Tanrı bu **Ana Kitâb'a** uygun olarak, daha önce Yahudi'lere ve Hristiyan'lara kendi anlayacakları dillerde Kitâb'lar göndermiştir. Yahudilere **Tevrat'i** verdiğini şöyle bildirmiştir: "*And olsun ki Mûsa ve Harun'a da iyilikte bulunmştuk... her ikisine de apaçık anlaşılan bir Kitâb vermştik*" (K. 37, Saffat 116). **Tevrat'tan** sonra **Zebur'u** vermştir: "*And olsun ki Tevrat'tan sonra Zebûr'da da, yer yüzüne ancak iyi kullarımın mirascı olduğunu yazmştik*" (K. Enbiyâ, 105). Hristiyan'lara da **Incil'i** vermştir (Bkz. K. Ankebût, 27-34; Saffât 114- 122). Ve nihâyet Tanrı, Arap'lar içerisinde seçtiği Muhammed'e de, Arap'ların anlayabilecekleri dilde, yâni Arapça olarak, **Kur'ân'i** indirmiştir (Bkz. Ra'd, 37; Zuhûr 2-3; Yûsuf 2; Fussilet 44; Duhan 58-59; Suâra 193-195...).

Yâni, Muhammed'in söylemesine göre, Yahudi'lere ve Hristiyan'lara verilen kitaplar İslâmî esasları kapsayan kitaplardır; bu kitap'larla Tanrı, daha önce Yahudi'lere ve Hristiyan'lara İslâm dinini yollamıştır. Bu itibarla Kur'ân'daki hükümler, daha önce gönderilmiş Kitâb'larda da vardır: "*Dogrusu (Kur'ân'daki) bu hükümler, ilk sahifelerde, İbrahim ve Mûsâ'nın sahifelerinde de vardır*" (K. 87 A'lâ, 18-19)

Yine Muhammed'in söylemesine göre Kur'ân, hem Tevrat'i ve hem de Incil'i "dogrulayan" ve "onaylayan" bir Kitap'dır, çünkü kendisine vahy olunanlar, daha önceki Peygamberlere de vahy'olunmustur: "*Nuh'a..., İbrahim'e, İsmail'e, İshak'a, Ya'kub'a ve torunlarına, İsa'ya, Eyyub'a, Yunus'a, Harûn'a ve Süleyman'a vahyettigimiz gibi Ey Muhammed, süphesiz sana da vahyettik. Davud'a da Zebûr verdik*" (K. Nisâ 163). Bu doğrultuda olmak ve Kur'ân'ın daha önceki Kitâb'ları onayladığını belirtmek üzere Mâide Sûresi'ne koyduğu âyet'lerden biri şöyle: "*Ey Muhammed! Kur'ân'i, önce gelen kitab'i tasdiklen ve ona şahid olarak gerçekte sana indirdik. Allah'ın indirdiği ile aralarında hükmet...*" (K. Maide 48; ayrıca bkz. Bakara 41,91, 107; Al-i İmrân, 3; En'âm 92).). A'raf Sûresi'ne de su var: "*...bunu (Kur'ân'i), yanlarındaki Incil'de ve Tevrat'da yazılı buldukları...okuması yazması olmiyan peygamber Muhammed'e uyanlara yazacagız...*" (K. 7 A'raf 156-157)

Kendisini "**ümmî**" (yâni okuyup-yazması olmiyan peygamber) şeklinde göstermesinin nedeni, Tevrat'dan ve Incil'den bir şey aktarmamış gibi görünmek arzusundandır. Sanki okuması olmiyan kimse Tevrat ve Incil'de yazılanları baskaları aracılığıyla öğrenememiş

gibi! Fakat her ne olursa olsun demek istedigimiz sudur ki Yahudi'leri ve Hiristiyan'lari hosnud etmek maksadiyle Muhammed, önceleri onlari, kendi kitaplarına göre hareket etmege çağırmıştır. Örneğin Tevrat'ı "*Allah'ın hükmünün bulunduğu*" ve "*Yol gösterici*" ve "*Nurlandırıcı*" bir Kitab seklinde belirtmiş, Kur'ân'ın Tevrat'ı onayladığını bildirmiş ve Tanrı'nın söyle dedigini söylemiştir: "*Dogrusu Biz yol gösterici ve nurlandırıcı olarak Tevrat'ı indirdik. Kendisini Allah'a teslim etmiş olan Peygamberler, Yahudilere onunla... hükmederlerdi... İnsanlardan korkmayın, benden korkun, âyetlerimi hiç bir degerle degistirmeyin...*" (K. Maide 44). Yahudi'lerin, kendi aralarında çıkacak olan sorunlari kendilerine verilen kitaplara göre çözümlemelerini istemistir. Bu sorunlarla ilgili olarak kendisine basvuran Yahudi'lere, Tevrat'a göre is görmeleri gerektiğini anlatmak üzere Kur'ân'a su tür âyet'ler koymuştur: "*Allah'ın hükmünün bulunduğu Tevrat yanlarında iken, ne yüzle seni hakem tayin ediyorlar da sonra bundan yüz çeviriyorlar? Dogrusu biz yol gösterici, ve nurlandırıcı olarak Tevrat'ı indirdik... Yahudi olanlar onunla hükmederlerdi...*" (K. Mâide 43-45). Yine bunun gibi, Yahudilerin Tevrat'a uymakla yükümlü bulunduklarını ve uymadıkları takdirde merkeb durumuna düşmüş olacaklarını anlatmak maksadiyle Kur'ân'a su âyet'i koymuştur: "*Tevrat'la yükümlü tutulup da onunla amel etmeyenlerin durumu, ciltlerce kitap tasiyan merkebin durumu gibidir. Allah'ın âyet'lerini yalanlamış olan kavmin durumu ne kötüdür...*" (K. 62 Cum'a 5).

Incil'e gelince, bunu da **Tevrat'ı** dogrulamak üzere gönderilmiş bir Kitab olarak tanımlamış, ve Incil ile amel etmeleri için Hiristiyan'lara su emrin verildiğini bildirmiştir: "*...Meryem oğlu Isa'yi, ondan önce gelmiş bulunan Tevrat'ı dogrulayarak gönderdik Tevrat'ı dogrulayan Incil'i, sakinanlara öğüt ve yol gösterici olarak indirdik. Incil sâhipleri, Allah'ın onda indirdikleri ile hükmetsinler...(Onunla hükmetmeyenler), iste onlar fâsik olanlardır*" (K. Mâide 46-47). Buna benzer diger âyetler yanında her iki ümmet'e kendi kitaplarına göre hareket etmeleri hususunu bildirmek üzere: "*..- 'Ey Kitab ehli! Tevrat'ı, Incil'i ve Rabbinizden size indirilenleri gereginde uygulamadıkça bir temeliniz olamaz-*" ... (K. Mâide 68) seklinde âyet'ler koymuştur.

Öte yandan, Tevrat'da ve Incil'de yazılanların dogruluğunu anlatmak maksadiyle Muhammed, daha önce de degindigimiz gibi, Tevrat'ı ya da Incil'i okumas olanlara danismakla görevli kilindigini bildirmiştir. Yunus Sûresi'ne koyduğu âyet söyle: "*(Resûlüm!) Eger sana indirdigimizden (bu anlattigimiz olaylardan) kuskuda isen, senden önce Kitab'i (Tevrat'ı) okuyanlara sor. Andolsun ki Rabbinden sana hak gelmiştir. Sakin süphecilerden olma*" (K. 10 Yunus 94). Hemen ekleyelim ki bu âyet'i Muhammed, Isarilogullari ile ilgili olarak anlattigi hikâyeler vesilesiyle koymuştur.

Yukardaki taktigini biraz daha etkili kilabilmek için, kendi taraftarlarına Tevrat'a ve Incil'e iman eder görünmelerini emretmiş ve Kur'ân'a su tür âyet'ler koymuştur. "*... (Yahudi'lerle ve Hiristiyan'larla) en güzel yoldan mücadele edin ve deyin ki: -'Bize indirilene de, size indirilene de iman ettik; bizim Tanrimiz da, sizin Tanriniz da birdir, biz O'na teslim olmusuzdur-'*" (K. 29 Ankebût 46; ayrıca bkz. Nisâ 136).

Ancak ne var ki Muhammed'in bu taktiginin sonucu olarak Yahudiler, Ibranice yazili olan Tevrat'ı, Arap diliyle Müslümanlara açıklayıp yorumlamaga kalkismislardir. Ve iste bunu kendi taraftarlari bakımından sakincali bulduğu içindir ki Muhammed, her ne kadar Tevrat'ın ve Incil'in, Kur'ân tarafından onaylandığını söylemege devam etmekle beraber, Arap'ların Kur'ân'da yazılanlardan baskasına uymamalarını belirterek söyle demistir: "*Siz, Ehl-i Kitab'ın sözlerini ne tasdik edin, ne de tekzip ediniz. Ancak: -'Allah'a ve bize indirilen Kur'ân'a iman ettik'- deyiniz*" (Bkz. **Sahih-i...**, Cilt XI. sh. 51, hadîs no. 1679).

Dikkat edilecek olursa Tevrat'a ve Incil'e inaniyormuş ve saygili imis gibi görünürken ve kendi taraftarlarını da bu sekilde davranmaga tesvik ederken, bunu hosgörü nedeniyle yapmış degildir. Yani bu kitaplari, Yahudi ya da Hiristiyan dinlerinin kitaplari olarak kutsal saymış degildir; farkli inançtaki insanların "Kutsal" kitablari olarak kabul etmiş de degildir. Sadece ve sadece bu kitablari, Islâmî hükümleri kapsayormuş gibi gösterip Yahudi'leri ve Hiristiyan'lari kendisine çekmek için yapmıştır.

Fakat böyle yaptıkça Yahudiler kendisine söyle derlerdi: "*Madem ki Ibrahim'in dinini*

izliyorsun, ve bizim elimizdeki Tevrat'a inandigini bildiriyorsun, o halde bizden daha baska ne bekliyorsun?" . Onlari bu sözlerine karsi Muhammed'in verdigi kurnaz cevap suydu: "Evet ama siz Tanri ile olan andlasmanizi bozdunuz". Buna karsilik Yahudiler kendisine: "Tevrat'i asil tahrif eden sensin. Biz elimizde bulunan Kitap'a inaniyoruz, senin yolundan gitmek istemiyoruz" diye karsilik verirlerdi. Onlari susturmak için Muhammed, Kur'ân'daki hükümlerin Tevrat ve Incil'de bulunmasi gereken hükümler oldugunu, bu itibarla Kur'ân'a uymalarinin zorunlu bulundugunu söylerdi.

Fakat, Yahudi'leri ve Hiristiyan'lari müslüman yapma siyâsetinin sonuç vermeyecegini, ve hattâ bu siyâsetin kendi aleyhinde sonuç yaratabilecegini farkettiler an, yavas yavas agiz degistirir: onlari, kendilerine verilen Kitâb'lar üzerinde anlasmazliga düşüp bu Kitâb'larin hükümlerini degistirdiklerini, "...ve ucuz paraya satmak için tahrif" ettiklerini söylemege baslar. Hattâ onlari sonradan gelen kusaklarinin, bu yüzden, kuskuda kaldiklarini, ve bu kitap'lara güvenemez olduklarini açıklar. Bu maksatla Kur'ân'a koydugu âyet'lerden ikisi söyle:

"Kendilerine ilim geldikten sonra, ayriliga düşmeleri, ancak birbirlerini çekememekten oldu ... Arkalarindan Kitâb'a vâris kilinanlar da ondan süphe ve endise içindedirler" (K. 42 Sûrâ 14).

"Allah, kendilerine kitap verilenlerden: -'Onu mutlaka insanlara açıklayacaksınız, onu gizlemeyeceksiniz" diyerek söz almisti. Onlar ise bunu kulak ardi ettiler, onu az bir dünyaliga degistirdiler. Yaptiklari alis veris ne kötü " (K. Imrân 187).

Ve iste bütün bunlari ortaya vurduktan ve Tevrat'in ve Incil'in "tahrif" edildigini açıkladıktan sonra, Yahudi'lere ve Hiristiyan'lara, sunu bildirir ki Kur'ân hiç degisiklige ugramamis ve "tahrif" edilmemis bir kitap'tir, ve Kur'ân'dan baska uygulanak baskaca bir Tanri kitabi yoktur: "(Ey Israilogullari!)... Elinizde bulunan Tevrat'i te'yid ederek indirdigimiz Kur'ân'a inanin... âyetlerimizi... degistirmeyin..." (K. Bakara 41; ayrica bkz. Nisâ 47)

Bunu söylerken, Kur'ân'a uymanin, aslında **Tevrat**'in ve **Incil**'in tahrif edilmemis sekline uymak demek oldugunu anlatmaga çalisir; örneğin söyle der: "**Eger (Ehli Kitab), Tevrat'i, Incil'i ve ... Kur'ân'i, gereginde uygulasalardi, her yönden nîmete ermis olurlardi...**" (K. Maide 66). Daha baska bir deyimle Yahudi'ler ve Hiristiyan'lar bakimindan Kur'ân'a uymanin, Tevrat'i ve Incil'i en iyi bir sekilde (yâni "gereginde") uygulamak demek oldugunu söylemek istemistir. Mâide sûresi'ne koydugu diger bir âyet söyle: "**Ey Kitab ehli, Rabbinizden size indirilen Tevrat'i, Incil'i ve Rabbinizden size indirileni gereginde uygulamadikca, bir temeliniz olmaz...**" (K. 5 Maide 68). Yine bu doğrultuda olmak üzere Hûd sûre'sine koydugu su âyet'le Yahudilere, Tevrat'a uymanin Kur'ân'a inanmakla mümkün oldugunu anlatir: "...önlerinde de Musa'nin Kitâb'i önder ve rahmet olarak bulunanlardir ki iste onlar Kur'ân'a inanirlar" (K. 11 Hûd 17). Bu söylediklerini pekestirmek maksadiyle Yahudiler'den Kur'ân'a iman eden kimseleri örnek olarak verir, ki bunlar arasinda **Abdullah b., Selâm ve Übey b. Ka'b** gibi taninmis kisiler vardir. Bu vesileyle Kur'ân'a koydugu âyet'lerden biri söyle: "**(Resûlüm!) Iste böylece sana (önceki kitaplari tasdik eden) bu Kitab'i (Kur'ân'i) indirdik. Onun için, kendilerine kitap verdiklerimiz ona iman ediyorlar....**" (K. 29 Ankebût, 47) . Bu âyet'de geçen: "**Kendilerine kitâb verdiklerimiz Kur'âna iman ediyorlar**" seklindeki sözler, **Abdullah b., Selâm ve Übey b. Ka'b** adindaki Yahudi'lere ve benzerlerine atiftir

Bundan baska bir de Yahudi'lere ve Hiristiyan'lara sunu bildirir ki, eger kendisine bas egecek olurlarsa, Tevrat'in ya da Incil'in "tahrif" edilmis olan (ya da uygulanmasinda güçlük çekilen) hükümlerinden kurtulmus olacaklardir; bu hususta A'raf sûresi'ne koydugu âyet söyle: "**Yanlarinda Tevrat ve Incil'de yazili bulduklari o elçiye, o ümmî Peygamber'e uyanlar (var ya) iste o Peygamber onlara iyiligi emreder... onlara temiz seyleri helâl, pis seyleri haram kilar. Agirliklarini ve üzerlerindeki zincirleri indirir. O Peygamber'e inanip ona saygi gösteren, ona yardım eden ve onunla birlikte gönderilen nûr'a (Kur'ân'a) uyanlar var ya, iste kurtulusa erenler onlardir**" (K. 7 A'raf 157) [Burada geçen "agirliklar" ile "zincirler" den maksadin, "**günah isleyen azalarin kesilmesi**" ve "**elbisenin pislik degen kisimlarinin**

kesilip atılması" gibi uygulanmasında güçlük çekilen hükümler olduğu söylenir.

Daha baska bir deyimle **Muhammed**'in istedigii sey, Yahudi'lerin ve Hristiyan'larin, kendi kitaplarini (yani Tevrat'i ve Incil'i) Kur'an'a uygun sekilde uygulamalaridir, ve bunun da en kesin yolu, dogrudan dogruya Kur'an'a inanip onu uygulamaktir. Çünkü, kendilerine kitab verildikten sonra aykirliliga düstükleri için simdi artik **Kur'an**'a göre yasamaları gerekir. Kur'an'a uymakla dogru yola girip Tanrı'ya itaat etmiş olacaklardır.

Bütün bunları yaptığı tarihlerde Muhammed, henüz pek güçlü olmadığı, ve kılıç yolu ile onları zorlayamayacağı için, sadece teblig ediyormuş gibi görünür ve eğer İslâm'a girmeyecek olurlarsa, ilerde azab görecekleri tehdidini eklerdi. Kur'an'a koyduğu âyet'lerden biri söyle: *"(Ey Muhammed!) Kendilerine Kitâb verilenlere ve verilmeyenlere: -Siz de İslâm oldunuz mu?- de. Sâyet İslâm olurlarsa dogru yola girmislerdir; sayet yüz çevirirlerse, sana yalnız teblig etmek düşer... Allah'ın âyet'lerini inkâr edenlere... ele verici azabi müjdele..."* (K. Al-i İmrân, 20-21).

*

Yine tekrar edelim ki Muhammed, nasıl ki kendisinden önce gönderilen bütün peygamberleri "Müslümanlıkla emrolunmuş" gibi göstermeğe çalıştı ise, bu peygamberlere indirilen Kitap'ları da, hep müslümanlığın esaslarını belletmeğe matuf seylemiş gibi tanımlamıştır. Bunu kanıtlamak üzere kendisini **İbrahim**'in "oglu" ve daha önceki peygamberlerin kadesi olarak tanıtmış, kendisine indirilen Kur'an'ın hem Tevrat'i ve hem de Incil'i "Onaylayan" kitab olduğunu söylemiştir. Fakat Yahudiler ve Hristiyanlar direnmişler ve Kur'an'ı, kendilerinin okuyup anlayacakları nitelikte bulmadıklarını, ve ellerindeki Kitap'lara (Tevrat'a ya da Incil'e) uygun şekilde hazırlanmış bir kitab saymadıklarını söylemişlerdir. Bu direniş karşı Muhammed, önceleri yumuşak bir dil ile konuşmuştur, çünkü daha henüz güçlü değildir. Fakat Hicret'in 2ci yılından itibaren artık kendisini yavaş yavaş güçlenir buldukça bu yumuşak siyaseti terkedecek ve siddet siyasetine geçecektir. Nitekim biraz ilerde göreceğimiz gibi, Kureys'lileri Bedir savaşında yendikten sonra, artık güçlenmeğe başladığı için, **Beni Kaynuka** Yahudilerini pazarda toplayıp: *"Ey Yahudi topluluğu! Kureys'in basına gelen azaptan Yüce Tanrı'ya sigınarak ve O'ndan sakinarak müslüman olunuz..."* şeklindeki tehditlerle Müslüman olmaya çağırarak, ve müslümanlığı kabul etmedikleri için az sonra üzerlerine saldıracaktır. Bu saldırı siyasetini o tarihten sonra daha da siddetli bir şekilde sürdürecektir, sürdürebilmek için de Kur'an'a, gerekli gördüğü âyet'leri yerleştirecektir (K. Örneğin, Tevbe 29).

II) "Peygamber" olarak gönderileceğinin Tevrat'da ve Incil'de "Ahmed" diye bildirildiğini söyleyerek Yahudi'leri ve Hristiyan'ları İslâm yapmaya çalışır:

Muhammed'in söylemesine göre **"Ahmed"** adıyla bir peygamberin geleceği haber verilmiştir ve bu peygamber kendisidir!

Kendisini Yahudi'lere ve Hristiyan'lara "peygamber" olarak kabul ettirebilmek üzere Muhammed, "peygamber" olarak gönderileceğinin **Tevrat** ve **Incil**'de haber verildiğini söylemiştir. Bunun böyle olduğunu anlatmak maksadıyla Kur'an'a koyduğu âyet'lerden biri söyle: *"Yanlarındaki Tevrat ve Incil'de yazılı buldukları o elçiye, o ümmi peygamber'e uyanlar (var ya) iste o peygamber, onlara iyiliği emreder..."* (K. 7 A'raf 157). Bu âyet'te "ümmi peygamber" diye tanımladığı kimse kendisidir, çünkü kendisini, çevresine okuması-yazması olmayan "peygamber" olarak tanıtmıştır.

Yine Muhammed'in söylemesine göre güyâ **İsa**, İsrailogulları'na hitaben konuşarak, onlara Tanrı tarafından **"Ahmed"** adında birinin peygamber olarak gönderileceğini müjdelemiştir. Bu konuda Muhammed'in Kur'an'a koyduğu âyet söyle: *"Meryem oğlu İsa : -'Ey İsrailogulları! Dogrusu ben, benden önce gelmiş olan Tevrat'i dogrulayan, benden sonra gelecek ve adı Ahmed olacak bir peygamberi müjdeleyen, Allah'ın size gönderilmiş peygamberiyim-' demisti".* (K. 61 Saf 6). Daha baska bir deyimle **İsa**, güyâ kendisinden sonra **"Ahmed"** adında bir peygamber'in geleceğini haber vermiştir.

Hemen belirtelim ki **Tevrat** ve **İncil**'de, ne "**Ahmed**" adi, geçer, ve ne de "**ümme peygamber**" deyiimi! Bunların karşılığı olabilecek bir sözcük dahi yoktur bu Kitap'larda! Bu böyle olduğuna göre, acaba "Muhammed bunu nereden çıkarmıştır? diye sorulacaktır. Bunun yanıtı şudur:

Yuhanna'ya göre **İncil**'in Rum'ca aslında "**Paraclet**" (**Paracletos**) diye bir sözcük yer almıştır ki "**Tesellici**" anlamına gelir (Örneğin, İncil'in İngilizce çevirisinde "Comforter" olarak geçer), ve Arapça'ya "**Faraklit**" olarak çevrilmiştir. İncil'deki bu sözcük "**tesellici**" anlamında olmak üzere, **İsa** tarafından şu şekilde kullanılmıştır: "*Benim gitmem sizin için hayırlıdır, çünkü gitmezsem Tesellici (Paraclet) gelmez. Fakat gidersem onu size gönderirim*" (Bkz. Yuhanna'ya göre İncil, Bap 16: 5 ve d.). "Paraclet" sözcüğü ile İsa'nın anlatmak istediği şey, "rûh"tur, daha doğrusu **Ruhulkûdûs**' tür. Nitekim aynı Bap'ın 13cû âyet'inde: "*Fatat o, hakikat ruhu, gelince...*" (Bap: 16: 13) diye yazılıdır. Öte yandan gelecek olan **Tesellici**'nin, kendi adıyla gönderileceğini belirtmek üzere İsa, yine Yuhanna İncil'inde, şu şekilde konuşur: "*Benim isimle Baba'nın (Tanrı'nın) göndereceği tesellici (Paraclet), ki Ruhulkudûs'tur, o size her şeyi öğretecek ve size söylediğim her şeyi hatirinize getirecektir*" (Bkz. Yuhanna'ya göre İncil, Bap 14: 26).

Sunu da ekleyelim ki, **İncil**'i hazırlayanlar, Yahudi'lerin **Ahd-i Atiyy**'inden esinlenerek, ve fakat olmayan bir şeyi varmış gibi göstererek, **İsa**'nın geleceğinin **İsaya** adlı kitapta, çok önceden haber verildiğini belirtmeyi önemli bilmislerdir. Gerçekten de **İsaya** adlı Kitab'da, **İsaya**'nın İsrailogullarına söyle dediği yazılıdır: "*...Rab kendisi size bir alâmet verecek; iste, kız gebe kalacak, ve bir oğul doğuracak ve onun adını İmmanuel koyacak*" (Bkz. **Ahd-i Atiyy**, **İsaya**, Bap 7: 14). Burada geçen "**İmmanuel**" adı "**Allah bizim ile**" anlamındadır. Ve iste İncil'in Kitap'larından birini hazırlayan **Matta**, **İsaya**'daki bu sözleri kendisine malzem yapmış, ve **İsa**'nın **Meryem**'den doğacağını belirten söyle bir hükmü İncil'e koymuştur: "*Rabbin melegi rüyada Ona (Yusuf'a) görünüp dedi: -'Sen, Davud oğlu Yusuf, Meryemi kendine kari olarak almaktan korkma; çünkü kendisinde dogmus olan Ruhulkudüstendir. Ve bir oğul doğuracaktır; ve onun adını İsa koyacaksın, çünkü kavmini günahlarından kurtaracak odur'. İmdi, peygamber vasıtasıyla Rab tarafından söylenen: - 'İste , kız gebe kalacak, ve bir oğul doğuracak; Ve onun adını İmmanuel koyacaklar'- sözü yerine gelsin diye, hep bunlar vaki oldu- ..."* (**Matta**'ya göre İncil, Bap 1: 18-23).

Daha baska bir deyimle **İsa**, "**Tesellici gelecektir**" derken, bununla Muhammed'i kastetmiş değildir, sadece "**Ruhu'l Kudûs**" ü kastetmiştir, ki o da Tanrı ile birlikte kendisidir. Daha baska bir deyimle **İsa**, kendisinin "**Ruhu'l-Kudûs**" olarak tekrar geleceğini anlatmak istemistir. Bu hususları **İncil**'de bulmak mümkün. Örneğin İncil'de: "*İsa Mesih'in vahyi'dir*" diye başlayan "**Vahiy**" kitabında, Tanrı'nın yeni bir gök'le yeni bir yer yaratıp her şeyi yeniden yapacağı ve orada bütün insanlarla birlikte oturacağı, ve o andan itibaren bütün göz yaşlarının sileneceği, ölüm, ağlayış ve matem diye bir şey kalmayacağı yazılı: "*...İste, Allah'ın çadiri insanlarla beraberdir, ve kendisi onlarla beraber oturacaktır, ve onlar kendi kavmları olacaklar, ve Allah kendisi onlarla olacaktır, ve gözlerinden bütün gözyaşlarını silecek; ve artık ölüm olmayacak; ve artık matem ve ağlayış ve acı da olmayacak; çünkü evvelki şeyler geçtiler... Ve taht'ta oturan dedi: -İste her şeyi yeni yapıyorum...*" (İncil/ Vahiy Kitabı, Bap 21: 3-5)

İncil'in "**Resullerin İsleri**" adlı kitabında İsa, şu sözleri söyledikten sonra gökyüzüne alınıp: "*... Ruhü'l-Kudûs üzerinize gelince, kudret alacaksınız; Yerusolimde, bütün Yahudiyede, Samiriyede ve dünyanın en uzak yerine kadar şahitlerim olacaksınız...*" (**İncil/ Resullerin İsleri**, Bap 1: 7-8). Yine

Ve yine **Markos**'a göre **İncil**'de "**Ruhu'l Kudûs**"ün ne zaman geleceğinin Tanrı'dan baskası tarafında bilinmediğine dair şu var: "*... Fakat o gün yahut o saat hakkında, ne gökteki melekler, ne de Oğul, Baba'dan baska kimse bir şey bilmez*" (**Markos'a göre İncil**, Bap 13: 32)

Ve iste Tevrat ve İncil hakkında bilgisi olanlardan edindiği izlenimler sayesinde ki Muhammed, Tanrı'nın İsa'ya "**Ruhu'l-Kudûs**" ile destek olduğuna, ona kendinden bir ruh ulaştırdığına dâir kur'ân'a âyet'ler koymuştur. "**Ruhu'l-Kudûs**"ü de "**Cebrâil**" şeklinde ya da

Allah'ın Meryem'e ulaştırdığı "kûn" (yâni "ol") sözcüğünün eseri şeklinde tanımlamıştır (Bkz. Bakara sûresi, âyet 87, 253; Nisa 171; Mâide 110)

Bu vesileyle sunu da belirtmekte yarar var ki, Incil'de yer aldığını söylediğimiz yukardaki hükümler, İsa'nın ölümünden ve Hristiyanlığın yerleşmesinden sonra, peygamberlik hevesine kapılan bir çok kişilerin isine yaramıştır. Örneğin Milâd'ın üçüncü yüzyılında İran'da, **Mani** adında biri, Hristiyanları kendi pesinden sürükleyebilmek için, peygamber olarak gönderileceğinin **Incil**'de bildirildiğini öne sürmüştür.

Anlaşılan o ki Muhammed, bu tarihten üçyüz yıl sonra, aynı kaynaktan yararlanıp kendisinin, "peygamber" olarak gönderileceğinin Tanrı tarafından önce'den haber verildiği denemesine girmiştir. Kusku edilemez ki bu yukardaki hükümleri ve örnekleri Muhammed'e iletenlerden biri **Selman-i Farisî** 'dir. Çünkü **Selman-i Fârisî**, İran asıllı bir Hristiyan köle olarak Arap'ların eline geçmiş ve Muhammed tarafından satın alınmıştır. **Ahd-i Atiyk**'i (Tevrat'ı) ve **Ahd-i Cedid**'i (Incil'i) çok iyi bildiği için din konularında Muhammed'e çok yardımcı olduğu muhakkaktır. Bunu yaparken, pek muhtemeldir ki Rumca'da yerleşik olan **"Priklitos"** sözcüğünü (ki yukarda dedğimiz gibi, Arapca'ya "Faraklit" olarak çevrilmiştir), Incil'in Rum'ca çevirisindeki **"Paracletos"** yerine kullanmıştır. **"Priklitos"** sözcüğü ise *"Tanrı'ya çok şükreden"*, *"Tanrı'ya çok yücelten"*, ya da *"Herkesten fazla övülen"* kimse anlamındadır. Ve iste Arapça'da, Tanrı'ya şükredici ve Tanrı'nın ululugunu dile getirici şekilde tesekkür anlamına gelen **"Hamd"** sözcüğü, **"Ahmed"** adının kökeni olduğu için Muhammed, Incil ile ilgili olarak kendisine bilgi verenlerin yöneldikleri bu söyleyiş benzerliğinden (yâni "Paracletos" sözcüğünün "Priklitos" diye telaffuz edilmiş olmasından) yararlanmış, böylece kendi adının Incil'de zikredildiğini ve "peygamber" olarak Yahudi'lere ve Hristiyan'lara gönderileceğinin önceden bildirildiğini öne sürmüştür. Oysa, yukarda açıkladığımız gibi, Incil'de böyle bir şey yoktur.

Ve ne ilginçtir ki hiç kimse kâlipte Muhammed'e: "Mademki Tanrı, seni peygamber olarak göndereceğini önceden bildirmek istedi, o halde neden acaba senin adını, herkesin kolaylıkla kavrayabileceği şekilde, açıkca telaffuz etmedi? Neden her kesin anlayabileceği şekilde: -Ben ilerde, Arap'lar arasından Muhammed adında birini, bütün insanlara peygamber olarak göndereceğim- şeklinde konuşmadı?" diye bir şey sormamıştır.

Fakat her ne olursa olsun, söz konusu ettiğimiz dönem itibarıyla Yahudi'ler ve Hristiyan'lar Muhammed'in yukardaki sözlerine inanmamışlar ve onu "peygamber" olarak kabule yanaşmamışlardır. Kuskusuz ki bu tutumlarıyla Muhammed'in husumetini üzerlerine çekmişlerdir.

III) Henüz güçlenmediği dönemde Muhammed, Yahudi'leri ve Hristiyan'ları "İslâm" yapmak için, çeşitli usûller yanında, bir de Cennet va'dlerinde bulunur:

Kendisinden önceki peygamberlerin müslüman olduklarını, ve kendisinin de bu peygamberler zincirinin son halkası bulunduğunu, Kur'ân'ın Tevrat ve Incil'i onaylar nitelikte olduğunu, bu nedenle eğer kendisini Peygamber kabul edip Kur'ân'a da inanacak olurlarsa Tanrı'ya itaat etmiş sayılacaklarını söylemek yanında Muhammed, bir de onlara, yâni Yahudi'lere ve Hristiyan'lara, kötülüklerinin af olunacağını ve Cennet'lere alınacaklarını müjdelerdi! Tanrı'dan geldiğini söylediği su âyet bunun örneklerinden biri: *"Sayet Kitab ehli inanıp karsi gelmekten sakinsalardi, kötülüklerini örterdik ve onlari nîmet cennetlerine koyardik"* (K. 5 Maide 65). Bu doğrultuda olmak üzere onlardan müslümanlığı kabul edenlere, Tanrı'nın büyük "mükâfat" vereceğini ekledi: *"Yahudilerin... içlerinden inkâra sapanlara aci bir azap hazirladik... Fakat içlerinden ilimde derinlesmis olanlar ve müminler, sana indirilene (Kur'ân'a) ve senden önce indirilene iman edenler, namaz kilanlar, zekâti verenler, Allah'a ve ahiret gününe inananlar var ya; iste onlara pek yakinda büyük mükâfat verecegiz"* (K. Nisâ 162). Fakat eğer İslâm olmazlarsa bu nîmetlerden yoksun kalacaklarını ve Tanrı'nın kendileri hakkında gerekli işlemleri yapacağını söyler ve kendisinin sadece "Tebliğ etmekle" görevli bulunduğunu ekledi: *"(Ey*

Muhammed!...Kendilerine Kitap verilenlere ve kitabsizlara -'Siz de Islâm oldunuz mu?-' de, sayet Islâm olurlarsa dogru yola girmislerdir, yüz çevirirlerse sana yalnız teblig etmek düşer. Allah kullarını görür..." (K. 3 Imran 20).

Kendisini "*Tebliğ etmekle görevli*" göstermesi, biraz önce belirttiğimiz gibi, daha henüz pek güçlü olmayışındandır. Güçlenmeğe başladığı andan itibaren tehditlere girecek, ve Kur'ân'a: "...-'*Tehdit olundugunuz şeyin yakın mı, uzak mı olduğunu bilmem-*" (K. 21 Enbiya 107) şeklinde âyet'ler yerleştirecektir; iyice güçlendikten sonra da: "*Kitap verilenlerden...(Islâm'ı) din edinmeyenlerle, boyunlarını büküp kendi elleriyle cizye verene kadar savaşı*" (K. 9 Tevbe 29) şeklinde dehşet saçıcı âyet'ler yolu ile silâhli saldırılara geçecektir.

Bu âyet'i Muhammed, **Ahd-i Atiyk**'in "**Mezmurlar**" kitabının 37ci Bap'inin 29cu hükmünden aktarmak sûretiyle Kur'âna koymuştur.

Bkz. Ibn-i İshak, **age (1980)**, 268

Diyânet Vakfı çevirisinde Ankebût sûresi'nin 47.ci âyeti'yle ilgili açıklamaya bakınız.

Diyânet Vakfı çevirisinde , A'raf 157. âyet'inin yorumuna bakınız)

"Allah katında din, şüphesiz Islâmiyet'tir. Ancak Kitâb verilenler, kendilerine ilim geldikten sonra aralarında ihtiras yüzünden ayrılığa düştüler" (K. Al-i İmrân 19).

Bu konudaki hadîs'ler için bkz. Sahih-i Buhârî Muhtasari.. (Cilt IX, sh. 179-180)

Bkz. Taberî, **age (1966)**, II, 342)

İslâm'a Girmek İstemeyen Yahudi'leri Ve Hiristiyan'lari Asagilama Siyâseti

Bir çok vesileyle degindigimiz gibi Muhammed, Medîne'ye hicret edipte Yahudi'lerle iyi iliskiler kurduktan sonra, Kureysî'lere ve diger Arap kavimlerine karsi çete saldirilarina geçer. Bu saldirilari sürdürbilmek için adamlar tutmak, onlari silahla techiz etmek, yedirip içirmek gerektiginden paraya muhtaçtir. Bu nedenle Yahudi'lerden sik sik para ve mal yardimi ister; çünkü Medîne'nin ticareti ve zenginlikleri Yahudi'lerin elinde olduğu için, baskaca yapabilecegi bir sey yoktur.

Öte yandan âilevî ve kisisel ihtiyaçlarini gidermek için dahi, çogu zaman Yahudi'lerden borç para aldigi olurdu. Çünkü **Hatice**'nin ölümünden hemen sonra **Ayse** ve **Sevde** ile evlenmis, Medîne'ye hicret ettikten sonra da karilarinin sayisini bir düzineye çıkarmisti. Kuskusuz ki bu kadar kalabalik bir aileyi geçindirmek güç idi. Her ne kadar çete saldirilari yolu ile ganimet edinmekle beraber, ikide bir parasiz kaldigi olur ve Yahudilerden para ve erzak isterdi; Isterken de bunu gurursuzluk saymaz ve onlari faiz almakla ve haram yemekle suçlamazdi; çünkü onlara muhtaçti. Fakat ne zamanki muhtaç olmaktan kurtulacaktır, iste o zaman faiz'i haram kilacak ve Yahudileri faiz yemekle suçlayacaktır.

İlk baslarda Yahudiler, onun malî yardım isteklerini karsilamaktan geri kalmamislardir. Erzak ve borç para vermek sûretiyle hem bir yandan onu Mekkelilere karsi kendilerine destek edinmis olmaktaydilar, ve hem de rehin karsiliginda faiz almaktaydilar. Ancak ne var ki az zaman geçmekle Muhammed'in kendileri için büyük bir tehlike olabilecegini anlamislardir. Su bakimdan ki, bir kere onun Mekke'lilere karsi galebe çalabilmesi için yardimda bulunmaga devam edecek olurlarsa, Mekke'li'leri kendileirne düşman kilmis olacaklardi. Muhammed'in Mekke'li'lere karsi basari saglayamamasi halinde Mekke'lilerin Medîne'yi isgal ederek kendilerinden intikam alacaklarini hesaplamislardir. Nitekim Yahudi din adamlari, kendi topluluklarini uyarmak üzere söyle konusurlardi: "*Muhammed'e yardım etmekte acele etmeyin, zira edecek olursanız fakir düşersiniz, ve sonucu belli olmiyan bir ise katilmakla kendinizi tehlikeye atmış olursunuz*".

Öte yandan, bir de sunu da hisseder olmuslardir ki eger Muhammed, Mekke'lilere galebe çalıpta güçlenecek olursa, bu sefer kendileri için büyük bir tehlike teskil edebilecektir. Zira Muhammed'in, daha Mekke'de iken, güçsüz olmasına ragmen, Kureyslilere karsi ne kadar saldirgan davrandigini ve onlari inançlarında ne kadar rahatsiz ettigini bilmekteydiler. Nitekim bu tahminlerinde çok hakli olduklari, kısa zamanda ortaya çıkacaktır. Zira Muhammed, biraz ilerde görecegimiz gibi, güçlendiği andan itibaren onlari İslâm'a girmeye zorlamis, olmadiklari için üzerlerine saldirmis, mallarini mülklerini, kadinlarni esir almış, erkeklerini asmış, ve çogunu yurtlarından çıkarmistir.

I) Yahudi'leri ve Hiristiyan'lari İslâm yapamayınca onlari "sapik" ve "İlâ'net'lenmiş" ve "cehennemlik" ilân ederek düşmanlik siyasetine yönelir:

Kendisini Yahudi'lere ve Hiristiyan'lara "peygamber" olarak kabul ettirebilmek için tavizler verip onlari hosnud etmege çalışmasına (örneğin Kible'yi Kûdüs yönüne, çevirmesine, onların yasam tarzina özenmesine vs...) ragmen Muhammed, basari saglayamamistir. Her defasinda onlardan: "*Biz babalarimizin dininde kalacagız*" seklinde karsilik almistir. Bazilari da kendisine su sekilde konusmustur: "*Madem ki sana indirilen seylerin, Tevrat'da ve Incil'de oldugunu söylüyorsun, ve madem ki Kur'ân'ın bu kitaplari onayladigini bildiriyorsun, o halde bize Kur'ân'i uygulaman gerekmez. Bizi kendi kitaplarımızla bas basa bırak*".

Muhammed'in söylemesine göre Yahudiler, bir yandan yukardaki sekilde konusurlarken, diger yandan Araplari kiskirtmislar ve inkârciliga tesvik etmislerdir. Bunu söylerken Muhammed, genellikle **Kâ'b b. el-Esref** gibi Yahudi liderlerini örnek verirdi. Güyâ Kâ'b, Medîne'den Mekke'ye giderek oradaki putperest Arap'lari, Yahudi'lerle birlik

olup Muhammed aleyhinde mücadeleye çağırmıştır. Güyâ putperest Arap'lar kendisine: *"Bizim dinimiz mi, yoksa Muhammed'in dini mi hak'tır? hangimiz doğru yoldayız?"* diye sormuşlar ve Kâ'b' da onlara: *"Siz doğru yoldasınız"* demistir. Bunun böyle olduğunu anlatmak için Muhammed Kur'ân'a su âyet'i koyar: *"Kendilerine Kitap'tan nasip verilenleri görmedin mi? Putlara ve bâtila iman ediyorlar, saonrda kâfirler için: -Bunlar Allah'a iman edenlerden daha doğru yoldadır" diyorlar"* (K. Nisâ 51).

Bütün bunlardan dolayıdır ki Muhammed, Yahudilere karsi giderek artan bir düşmanlık beslemege ve saldiri bahaneleri aramaga baslar. Buldugu bahaneler ve basvurdugu usuller, Arap siyâseti esnekliginin saheler örneklerindendir. Zira, bir yandan onlari müslüman yapamamaktan dogma basarisizligini örtbas etmek üzere Kur'ân'a *"Tanrı diledigini müslüman, diledigini kâfir yapar"* seklinde âyet'ler koyarak sorumlulugu Tanrı'ya yüklerken, diger yandan da üzerlerine saldirip ganimetler almak, aldigi ganimetleri taraftarlarıyla paylasmak sûretiyle taraftarlarinin sayisini arttirmistir. Daha baska bir deyimle her bakimdan güç kazanmak maksadiyle, birbirini destekleyen iki farkli siyaset uygulamistir ki, her ikisi de "Kutsallik" anlayisiyle çelisir niteliktedir.

II) Islâm'dan gayri "gerçek" din olmadigini, Müslümanların "Kâfir'lere" (Yahudi'lere, Hiristiyan'lara, ve müsrik'lere) nazaran üstün olduklarini, bu nedenle Kiyâmet gününde faziletçe basa geçeceklerini söyler.

Yahudi'leri ve Hiristiyan'lari kazanamayacagini anlayinca Muhammed, Islâm'dan gayri "gerçek" din olmadigi tezi'ne agirlik verir, ve Islâm'i **"Tanrı'nin dini"** yâni **"Hak din"**, seklinde tanımlar. Tanrı'nin **"tek gerçek din"** olarak Islâm'i seçip diger bütün dinlere üstün kildigini, kendisini de son "peygamber" olarak gönderdigini öne sürer. Kur'ân'a su tür âyet'ler ekler: *"(Allah)...(kendi) dinini bütün dinlere üstün kilmak için resûlünü hidayet ve Hak Din ile gönderendir"* (K. Tevbe 33; ayrıca bkz. Saf sûresi, âyet 9).

Bu söylediklerini vurgulamak üzere, Tanrı'nin vaktiyle Israilogullari'ni Firavun'un zulmünden kurtarip Musa vasitasiyle Kudüs'e yönelttigini, orasini kendilerine vatan kildigini, onlara "Tevrat"i vererek: *"Ben sizinle beraberim. eger namazi dosdogru kilar, zekâti verir, peygamberlerime inanir, onlari desteklerseniz ve Allah'a güzel borç vererseniz, andolsun ki sizin günahlarinizi örterim ve sizi, zemininden irmeklar akan cennetlere sokarim..."* (K. Mâide 12) dedigini, onlari üstün kildigini, ve kılarken de: *"Ey Israilogullari! Size verdigim nimetimi ve sizi çümle âleme üstün kildigimi hatirlayin..."* (K. Bakara 47) diye ekledigini, ve fakat Israilogullar'inin bu nimetlere karsilik nankörce davrandiklarini, örneğin Musa'ya kafa tuttuklarini ve ona: *"Bir tek yemekle yetinmeyiz; bizim için Rabbine dua et de yerin bitirdigi seylerden; sebzesinden, hiyarından, sarimsagından, mercimeginden, soganından bize çıkarsın"* dediklerini, daha sonra azginliklarini arttirip haksiz olarak peygamberlerini (örneğin **Suayb, Zekeriya, Yahya** gibi peygamberlerini) öldürdüklerini, kendilerine verilen Kitab'i unuttuklarini, "cuma" günü yerine "Cumartesi"yi seçtiklerini, ve bu nedenle Tanrı'nin onlara asagilik ve yoksulluk damgasini vurdugunu söyler (Örneğin bkz. Bakara sûresi, âyet 61; ayrıca bkz. Mâide 13, vs...).

Yine bunun gibi Tanrı'nin **Isa**'yi ve onunla birlikte **"Incil"**i göndererek hiristiyanlardan da söz aldigini, onlari yahudilerin amansiz zulmünden kurtardigini, ve fakat hiristiyanların nankörce davranmalari, ve kendilerine verilen Kitab'in önemli bir bölümünü unutmalari, ya da "Cuma" günü yerine "Pazar" gününü seçmeleri nedeniyle *"kiyâmete kadar aralarina düşmanlık ve kin saldigini "* bildirir (K. Mâide 14, vs...). Bildirirken de, kendilerine verilen Kitâb'lara (**Tevrat'a, Incil'e**) kulak asmadiklarini, bu kitapları *"az bir dünyaliga degistir (diklerini)"* hatirlatir (Bkz. K. Imrân Sûresi, âyet 187).

Ve iste bundan dolayıdır ki Tanrı'nin Yahudilere ve Hiristiyanlara simdi bir "nûr" olmak üzere **Kur'ân**'i gönderdigini ve *"Ey ehl-i Kitab! resûlümüz size Kitap'tan gizlemekte oldugunuz birçok seyi açıklamak üzere geldi..."* (K. Mâide 15) dedigini, ve kendisini seçip **Islâm ümmeti**'nin (**"ümmet-i Muhammediyye"**nin) basina geçirdigini, bu ümmet'in:

"insanlar için meydana çıkarılan en hayirli ümmet" olduğunu anlatmak üzere: "İste böylece bütün insanlara tanıklık etmeniz... için sizi, o doğru yolun tam ortasında giden bir ümmet yapmışsınız" (K. 2 Bakara 143) dedigini söyler.

Bu tür verilere dayanarak **"ümmet-i Muhammediyye"** nin **Kiyâmet** gününde Yahudilere, Hristiyanlara, ve kısaca tüm "kâfirlere" nazaran, faziletce basa geçeceklerini bildirir. Güyâ kendi ümmeti, **"Enbiyâ ümmetlerinin"** (peygamber ümmet'lerinin) dünyâya en son gelmiş olanı, ve en sona bırakılanı olmakla beraber, Kiyâmet gününde her ümmet'ten evvel "hasr" olunacak (yâni mahserde toplanacak), en evvel hesabi görülecek ve en evvel Cennet'e alınacak olanıdır. Müslim'in Ebû Hüreyre'den rivâyetine göre Muhammed şöyle diyor: *"Bizler (Ehl-i Kitâb'a nazaran) en sonra gelmişler(ken) Kiyâmet gününde (Faziletce) en basa geçecek olanlarız. Sundan dolayı ki, bizden evvel onlara, (daha sonra bizlere) kitâb verildi de Allah'ın onlara farz buyurduğu gün, bu (cum'a günü iken) onlar ihtilâf çıkar(ip) baska günlere ta'zim et'tiler"* (Bkz. **Sahih-i...** III, sh. 3, Hadîs no. 478). Görülüyor ki Muhammed, Yahudileri ve Hristiyanları kazanamayacağını anladığı an onları "sahtekarlık'la" suçlayıp kendi ümmetini (**"Ümmet-i Muhammediyye"**yi) faziletçe basa geçirivermiştir.

Bütün bunlardan anlaşılan o ki, Tanrı, Muhammed ümmetini, diğer ümmet'lerden sonra ortaya çıkarmış, onlara daha sonra Kitâb vermiştir ama, Kiyâmet gününde onları diğer ümmet'lerin basına geçirecek, onlardan önce mahser yerinde toplayacak, hesap soracak ve Cennet'e alacaktır. *"Neden Tanrı diğer ümmet'lere daha önce kitâb vermiştir, Muhammed ümmetini sona bırakmıştır?"* diye sorulacak olursa bunun yanıtını bulmak güç! Muhammed bunu Tanrı'nın *"İlûf-u kerem-i"* ile, anlatmaga çalışır. Anlaşılan o ki Tanrı, o sinirsiz keyfiligi ile, Muhammed ümmetini Kiyâmet gününde basa geçirmek istediği içindir ki en sona bırakmıştır.

III) Yahudi'lerin ve Hristiyan'ların İslâm'i kabul etmemelerinin nedenlerini belirtirken Muhammed, bir yandan onların kendi din adamlarının bundan sorumlu olduklarını söyler; diğer yandan: "Müslüman olmamaları için Tanrı onların kalplerini mühürledi" der. Böylece yeni bir çelişme sorunu yaratmış olur.

Tekrar etme bahasına da olsa hatırlatmakta yarar vardır ki Muhammed, Yahudi'leri ve Hristiyan'ları müslüman yapabilmek maksadiyle, önceleri Cennet va'd'leri ve Cehennem korkutmalarıyla ise başlamıştır. Tıpkı Araplara yaptığı gibi: *"Kim ki müslüman olur, bütün günahları af olunur ve Cennet'e alınır; müslüman olmayarak ölen Cehennem'e atılır"* şeklinde konuşarak onları etkilemeye çalışmıştır. Bu arada onların din adamlarını elde etmenin yollarını aramıştır; çünkü düşünmüştür ki hahamları, ya da papazları (rahibleri) kendisine inandıracak olursa, Yahudiler ve Hristiyanlar, kendisine, kendiliklerinden bas egeceklerdir. Nitekim Ebû Hüreyre'nin rivâyetine göre şöyle demistir: *"Hicreti müteâkib) Yehûd (hahamları)'ndan on kişi bana îman etmiş olsaydı, yehûdun hepsi bana îman etmiş olurlardı!"*

Bu arada Yahudi geleneklerini benimsemek, onlar gibi yiyip içmek, giyinmek, Kudûs'ü Kible yapmak, vs... gibi denemelere girer. Fakat ne yaparsa yapsın, ne hahamları, ne rahibleri, ne de onlar aracılığı ile Yahudi'leri ve hristiyan'ları kazanma olasılığını bulur. Başarılı sonuç alamayınca, bu sefer taktik degistirir. Her seyden önce onların din adamlarını kötöleme ve küçültme yoluna gider. Onları, "kutsal" kitapların hükümlerini ve Tanrı'nın emirlerini, dünya çıkarları (rüşvet) karşılığında degistirmekle suçlar. Örneğin Tevbe sûresine sunu koyar: *"Ey iman edenler! (Biliniz ki), hahamlardan ve râhiplerden birçoğu insanların mallarını haksız yollardan yerler ve (insanları) Allah yolundan engellerler. ..."* (K. Tevbe 34).

Haham'ları ve Rahib'leri bu şekilde aşağılarken, Yahudi'leri ve Hristiyan'ları da kötöleme yoluna gider, ve onların, tek bir Tanrı'ya kulluk etmeleri emrolunmuş iken böyle yapmayıp kendilerine baskaca Tanrı'lar edinmekle suçlar. Örneğin Yahudilerin **Uzeyr'i**,

hristiyanların da **İsa**'yi, Allah'ın "ogul'ları" olarak benimsediklerini söyler ve bu vesileyle Tanrı'nın onlar için "kahrolun" dedigini bildirir. Kur'ân'a koyduğu âyet şöyle: "*Yahudiler: -Uzeyr Allah'ın oğludur- dediler. Hristiyanlar da, -Mesîh (İsa) Allah'ın oğludur- dediler. Bu onların ağızlarıyla geveledikleri sözlerdir. Sözlerini, daha önce kâfir olmuş kimselerin sözlerine benzetiyorlar. Allah onları kahretsin! Nasıl da (haktan bâtila) döndürülüyorlar*" (K. Tevbe 30).

Yine bunun gibi, Yahudi'lerin ve Hristiyan'ların, tek tanrı fikrini terkedip, kendi din adamlarını (yâni hahamları ve rahipleri) "Tanrı" yerine geçirdiklerini söyler. Örneğin Tevbe sûresine sunu koyar: "*(Yahudiler) Allah'ı bırakıp bilginlerini (hahamlarını), (hristiyanlar) da rahiplerini ve Meryem oğlu İsa'yı rabler edindiler. Halbuki onlara ancak tek ilâha kulluk etmeleri emrolundu. Ondan başka tanrı yoktur. O, bunların ortak kostukları şeylerden uzaktır*" (K. Tevbe 31)

Ayrıca da Yahudi'lerin "Kutsal" kitaplarını taşıyan "sandığın" bir çok def'alar düşman eline geçtiğini, **Musa**'ya verilen "levha"ların kaybolduğunu, bunun sonucu olarak Yahudi din adamlarının hafızalarında kalan bazı âyet'lerin parça parça yazıldığını belirtir. Güyâ **Babil** esaretinde iyi bir yazıcı olan kâhin **Üzeyr**, ortada kalan âyet'leri bir araya toplayıp yahudi'lerin mukaddes kitabını ortaya çıkarmıştır. Ve bu hizmetinden dolayı Yahudiler onu, zamanla Allah'ın "oglu" olarak tanımlamaya başlamışlar, bu yüzden Tanrı tarafından lânetlenmişlerdir

Ekleyelim ki Muhammed, bu yukarıda söyledikleriyle yetinmemiş, bir de Yahudi'lerin ve Hristiyan'ların kalblerinin Tanrı tarafından mühürlendiğini ve bu yüzden müslüman olamadıklarını söylemiştir. Bu maksatla Kur'ân'a koyduğu hayet şöyle: "*Sözleşmelerini bozmaları, Allah'ın âyetlerini inkâr etmeleri, peygamberlerini haksız yere öldürmeleri, -'Kalblerimiz perdelidir-' demelerinden ötürü Allah, evet, inkârlarına karşılık onların kalblerini mühürledi...*" (K. 4 Nisa 155).

Her ne kadar burada Tanrı'nın, "...inkârlarına karşılık" olmak üzere onların kalblerini mühürlediği yazılı ise de, Muhammed'in söylemesine göre inkârcıları "inkârci" yapanın dahi Tanrı olduğu unutulmamalıdır. Çünkü Muhammed, daha önce de belirttiğimiz gibi, Tanrı'yi, dilediğinin kalbini açıp müslüman yapan, ve dilediğinkini kapayıp saptırtan; dilediğini doğru yola sokan, dilediğini de hirsiz, canî, sâki vs... yapan, ve insanların kaderini daha ana karnında iken saptayan, ve kâfir, ya da canî, hirsiz vs... yaptıklarını, cezalandıran, yâni sinirsiz bir keyfilik içerisinde haksızlık yapabilen bir **YARATAN** olarak tanımlamıştır.

Görülüyor ki Muhammed, haham'ları kazanabilmiş olsa, onlar sayesinde bütün Yahudileri müslüman yapabileceğinden söz ederken, bu söylediklerini unutmuşcasına, Yahudi'lerin müslüman olmamalarının nedenlerini, onların kalplerinin Tanrı tarafından mühürlenmiş olmasına bağlamıştır.

Hatırlatalım ki bu taktığı, çok önceleri, daha Mekke döneminde iken, müslümanlığı kabûl etmeyen Araplara karşı da uygulamıştır. Örneğin yıllar boyu müslüman yapmaya çalıştığı amucası **Ebû Tâlib**'e, ölüm döşeginde son bir def'a "*Müslüman ol ki sana Cennet'e girebilmen için sefaatci olayım*" diye teklifte bulunmuş, ve fakat Ebû Tâlib onun bu teklifini kabûl etmeyince Kur'ân'a: "*Allah kimi doğru yola koymak isterse, onun kalbini İslâmiyet'e açar (Müslüman yapar), kimi de saptırmak isterse...kalbini dar ve sıkıntılı kılar...*" (K. 6 En'âm 125) şeklinde âyet'ler koymuştur.

Muhammed'in söylemesine göre Tanrı, öylesine keyfidir ki, eğer istemiş olsa Yahudi'leri, ve Hristiyan'ları ve bütün insanları müslüman yapabilir iken yapmamış ve söyle demistir "...Allah dileseydi hepinizi doğru yola eristirirdi" (K. 6 En'âm 149). "Neden Tanrı bütün insanları doğru yola eristirmemiş, kimini kâfir yapmıştır?" şeklindeki bir soruyu karşılayabilmek içinde Tanrı'nın Cehennemi insanlarla dolduracağına dâir kendi kendi söz verdiğini eklemekten geri kalmamıştır (Bkz. K. Secde sûresi, âyet 13)

Hemen belirtelim ki Muhammed, sadece müslüman yapamadığı kişiler bakımından değil, fakat müslüman olmuş iken inançlarında pek sevkli görünmeyen kişilere karşı dahi (ki bunlar arasında müslümanlığı kabul etmiş bazı Yahudiler de vardı) yukarıdaki taktığı izlemekten geri kalmamıştır. Bu gibi kişileri: "*Ağızlarıyla inandık deyipte canî gönülden*

müslüman olmiyan kimseler" olarak gösterirdi. Onlari samimî birer müslüman yapamadigi için, sorumlulugu yine Tanrı'nin sirtina yüklerdi. Bu konuda Kur'ân'a koydugu âyet'lerden biri söyle: **"Ey Resûl! Kalpleri iman etmedigi halde agizlariyle 'inandik' diyen kimselerden ve yahudîlerden küfür içinde kosusanlar(in hali) seni üzmesin... Allah bir kimseyi fitneye düşürmek isterse, sen Allah'a karsi , onun lehine hiç bir sey yapamazsin. Onlar Allah'in kalplerini temizlemek istemedigi kimselerdir..."** (K. Maide, 41).

Tekrar belirtelim ki bu tür hükümleri Kur'ân'a yerlestirmek suretiyle Muhammed, Yahudi'leri ve Hristiyan'lari ve putperest Araplari müslüman yapamamaktan (ya da yaptiklarini samimî birer müslüman kılammamaktan) mütevellid her türlü sorumlulugu sirtindan atmış oluyordu. Artık kimse kendisine: **"Neden dolayi onlari müslüman yapamadin? Neden onlar samimi birer müslüman degil de birer munafik kaldilar?"** diye soramayacakti.

IV) Yahudi'leri ve Hristiyan'lari müslüman yapamayınca, evvelce onlari hosnud etmek için koydugu hükümleri degistirir:

Yahudi'leri ve Hristiyan'lari kendisine bas egdiremeyecegini anlayipta onlara karsi düşmanlik siyasetine yöneldikten sonra Muhammed, evvelce onlari hosnud etmek maksadiyle izledigi taviz siyâsetinden vazgeçer. Bunun için de Tanrı'nin kendisini onlara ayak uydurmaktan yasakladigini söyler. Örneğin Medîne'ye hicret ettigi zamanlar, sirf Yahudileri kazanabilmek düşüncesiyle, **Kible** yönünü Mekke'deki Kâ'be'den **Kudüs'e** çevirmiş iken, ve Tanrı'dan bu hususta emir geldi diyerek kendi taraftarlarini bu yöne dönük sekilde namaz kilmaga çağirirken, hicret'in ikinci yili sonlarına dogru bu usule son verir, ve kible yönünü yine Mekke'deki **Mescid-i Haram'a** (yâni Kâ'be'ye) çevirir, çünkü artık Yahudilere düşman kesilmistir. Bunu yaparken, herkesin yöneldigi bir kiblesi oldugunu, ve Tanrı'nin müslümanlara **Mescid-i Haram'a** yönelik olarak namaz kilmalarini emrettigini, emrederken de elçisini (Muhammed'i) hosnud kilmak istedigini söyler ve Kur'ân'a su âyet'leri koyar:

"(Ey Muhammed!) ... Iste simdi, senin memnun olacagin bir kible'ye döndürüyoruz. Artık yüzünü Mescid-i Haram tarafina çevir. (Ey müslümanlar!) Siz de nerede olursanız olun, (namazda) yüzlerinizi o taraf çevirin..." (K. Bakara 144).

"Yemin olsun ki (habibim!), sen ehl-i Kitaba her türlü âyet'i (mucizeyi) getirsen yine de onlar senin kiblene dönmezler. Sen de onların kiblesine dönecek değilsin. Onlar da birbirlerinin kiblesine dönmezler. Sana ilim geldikten sonra eger onların arzularina uyacak olursan, iste o zaman sen hakki çigneyenlerden olursun" (K. Bakara 145; ayrıca bkz. âyet 148-150).

Burada geçen "ilimden sonra" deyimini, "Kur'ân'in indirilmesinden sonra" anlaminadir. Böylece, on alti ya da on yedi ay boyunca Yahudi'leri hosnud etmek üzere onların Kiblesi olan **Mescid-i Aksa** (Kudüs) yönüne dönük olarak namaz kilmis ve kildirtmiş iken, simdi artık Yahudi'lere düşman kesildigi için, Kible yönünü Kâ'be'ye çevirtmiş olur.

Dikkat edilecegi gibi, bunu yaparken Tanrı'yi, Kible yönünün ne olması gerektiği hususunda kararsiz ve fikir degistirmiş gibi bir duruma düşürdüğünü bilmezlikten gelmistir.

Hatirlatalim ki Kible'yi **Kudüs** yönünden Mekke'deki **Kâ'be** yönüne çevirirken, hem bir yandan Yahudi'lerden hiç almış oluyor, ve hem de ayni zamanda Arap'lari hosnud kilmis bulunuyordu; böylece bir tasla iki kus vurmuş sayilirdi. Çünkü bir kere Arap'lar, Yahudilerin Kible'sine, yani Kudüs'e yönelik sekilde namaz kilmaktan pek hoslanmamışlardı. Buna sirf Muhammed'in zorlamasi nedeniyle katlanmışlardı. Oysa ki eski Arap geleneginde Kible yönü, Mekke'deki Kâ'be idi. Bu itibarla kible'nin Kâ'be'ye dönüştürülmesine sevinmişlerdir. Buna karsilik Yahudiler ve Hristiyanlar, her ne kadar kible yönünü Kudüs'e çevirdi diye Muhammed'e yanasmamışlarsa da, Kudüs yerine Kâ'be'yi seçmiş olmasını hazmedememişlerdir. Neden dolayi böyle yaptigini Muhammed'e sorduklari zaman Muhammed kendilerine, Tanrı'dan geldigini söylediği su âyet ile yanit vermistir: **"(Ey Muhammed?) İnsanların beyinsizleri: -'Yöneldikleri Kible'den onlari çeviren nedir?-'**

diyecekler. De ki-'Dogu ve Bati Allah'indir. O (Tanrı) diledigini dogru yola eristirir..." (K. Bakara 142). Bunun üzerine Yahudiler kendisine: "Evvelce kabul ettigin Kible'mizi neden simdi terkettin?... Bu durumda bizim seni izlememizi nasil umud edebilirsin?..." demislerdir.

Yine dikkat edilecek olursa Muhammed'in Kur'ân'a koydugu bu âyet'ler, Tanrı'yi çeliskiler içerisinde tutar niteliktedir. Zirâ âyet'teki " ... O (Tanrı) diledigini dogru yola eristirir..." sözleri, hani sanki Tanrı, Yahudi'leri ve Hiristiyan'lari müslüman yapma olanagina sahip imis de yapmamis anlamini içermekte. Hani sanki onlari müslüman yapabilmek için Kible'yi Kudüs yönüne çevirmek gibi bir takim taviz usullerine basvurmusturda yine de onlari müslüman yapamamis gibidir. Ve yapamadigi için, simdi onlara küsmüs ve kible'yi Kudüs'ten tekrar Mekke'deki Kâ'be yönüne dönüştürmüştür. Dönüştürürken de sanki aczini itiraf ediyormuscasına söyle demistir: "(Ey Muhammed) Sen kitab verilenlere her türlü delili getirsen, yine de Kible'ne uymazlar, sen onların kible'sine uyacak degilsin..." (K. Bakara 145) Kuskusuz ki konusan Muhammed'dir.

Yahudi'ler gibi Hiristiyan'lar da Muhammed'i, bir takim sorularla rahatsiz ederler ve güç durumda birakirlardi Örneğin: "Madem ki -Isa'nin babasi Tanrı degildir- diyorsun, o halde kimdir onun babasi?" diye sorarlardi. Bu tür sorulara Muhammed verecek yanit bulamaz, bulamayincada kizginligini gidermek için, kendilerine indirilen **Tevrat**'i ve **Incil**'i tahrif ettiklerini ve **Ibrahim**'in dinini degistirdiklerini söylediler. Kur'ân'a da Tanrı'nin Yahudileri ve Hiristiyanlari hem günahkar kildigini ve hem de günahkârdirlar diye cezalandirdigina dair âyet'ler koyardi. Maide süresi'ndeki su âyet bu konuda Tanrı'nin keyfiligini gösteren nicelerden biri: "Yahudiler ve Hiristiyanlar -'Biz Allah'in ogullari ve sevgilileriyiz!'- dediler. -'Öyleyse günahinizdan ötürü size niçin azâbediyor? Oysa siz O'nun yarattigi insanlarsiniz-' de. Allah diledigini bagislar, diledigine azâb eder..." (K. Maide 18).

Tanrı'yi, diledigini bagislar, ve diledigine azâb eder nitelikler içerisinde tanımlayan bu tür hükümlere karsi müslümanlardan hiç kimse kalkipta: "Pek iyi ama, senin söylemene göre, onlari müslüman yapmayan, kalplerini saptiran Tanrı degil mi? Nasil olur da bu ayni Tanrı, kendi saptirdigina azâb eder?" seklinde bir seyler sormazdi; çünkü soracak olursa basinin derde girecegini bilirdi.

Yahudi'lere ve Hiristiyan'lara düşman kesildikten sonra Muhammed'in degisiklige soktuğu dinsel geleneklerden bir digeri oruç'la ilgilidir. Biraz yukarda belirttigimiz gibi önceleri müslümanlara "**Asûrâ orucu**"nu farz kilmis iken, yâni Yahudilerin yaptigi gibi "Tisrin"ın 10cu günü bir geceden digeri geceye (günesin batmasindan ertesi aksam batisina kadar) olmak üzere yiyecek ve içecek'ten uzak durmalarini emretmis iken, onlarla arasi açilince, oruç tutmayı ramazan ay'ına almıs ve "**Asûrâ orucu**" yerine "**Ramazan orucu**" nu koymustur. Koyarken de bir geceden digeri gece yerine bütün bir ramazan ayi boyunca ve sadece gündüzleri (yâni günesin dogmasindan batisina kadar) olmak üzere yiyip içmeyi yasaklamistir.

Yine bunun gibi Yahudileri hosnud edip kazanmak amaciyle onların giyim ve kusamina özenirken, hattâ saçının perçemini dahi, tipki onlar gibi, alnina salarken, onlara düşman kesilince bundan vazgeçmiş ve saçlarını iki bukle halinde iki tarafa birakir olmustur. Bunu yaparken, bir de sakal boyama kurali koymus ve taraftarlarına: "Yahudiler ve Hiristiyanlar sakallarini boyamazlar, siz onlara muhalefet ediniz (kina ile boyayiniz) " diye emretmistrir. Oysa ki bütün bunlari, putperest Arapların gelenekleridir diye terketmisti; sirf Yahudilerin ve Hiristiyanların geleneklerine yönelip onlari hosnud kilmak için!. Ve iste simdi Yahudilere ve Hiristiyanlara dis bilemege baslayınca, onların geleneklerini terkedip, evvelce muhalefet ettigi putperest Arap geleneklerine dönmekteydi. Bu dönüşü yaparken güyâ putperestlik yıkildigi için Araplara benzemekte sakınca bulunmadigini söyleyerek yeni bir taktik kullanmistir.

Yine ayni sekilde daha önce Yahudileri ve Hiristiyanlari hosnud etmek için, kendisine indirilen âyet'ler konusunda, Tevrat'i ve Incil'i bilenlere danisabilirmis gibi görünürken, ya

da onlari kendi kitâb'larına göre is görmege çağırırken, dūsman kesildikten sonra onların, farklı dine bağlı bulundukları için sapık olduklarını ve kendilerine gönderilen Kitâb'lari tahrif ettiklerini, bu nedenle Kur'ân'a uyma zorunlughunda bulunduklarını söyler olmuştur. Bununla da yetinmemiş, bir de Tanrı'nın onları vaktiyle maymun, domuz sekline dönüştürdüğünü eklemiştir (K. Mâide 60). Bu da yetmemiş onların ebedî olarak Cehennem atesinde yanacaklarına dair Kur'ân'a âyet'ler koymuştur (K. 98 Beyyine 6).

Yahudi'leri ve Hristiyan'lari hosnud etmek maksadiyle, onların geleneklerinden benimsediği bir şey daha vardı ki o da cenâze geçerken ayaga kalkmak idi; taraftarlarına da böyle yapmalarını emretmişti. Buharî'nin **Ebû Saîd-i Makburî**'nin rivâyetine göre cenâze omuzdan yere indirilmedikçe oturulmasını yasaklamıştı. Cenâze namazi kilipta cenâze ile gitmek istemeyen kimselerin, cenâze uzaklasıncaya kadar ayakta kalmalarını, uzaklastıktan sonra oturmalarını, cenâze ile gidecek olurlarsa cenâze yere indirilmedikçe oturmamalarını emretmişti. Yahûdi ya da Hristiyan cenâzesi geçerken dahi böyle yapar ve müslümanları da böyle yapmaya çağırırdı. **Ebû Mûse'l-Es'arî**'nin rivâyetine dayalı bir hadîs hükmüne göre Muhammed şöyle demiştir: *"Sizin yanınızdan cenâze geçtiğinde ister müslim, ister yehûdî, ister nasrânî hristiyan cenâzesi olsun, kiyâm ediniz (ayaga kalkınız). Çünkü biz, cenâzeye değil, belki onun yanındaki meleklere ve Melekü'l-Mevt'e kiyâm ediyoruz"*

Ancak ne var ki **Ehl-i Kitab'a** (özellikle Yahudi'lere) karşı dūsmanlık beslemege başladıktan sonra bu gelenegi de kaldırmış, ve cenâze geçerken ayaga kalkılmasını yasaklamıştır. Buharî, Müslim, İbn Hibbân, Ahmed İbn-i Hanbel gibi kaynaklardan öğrenmekteyiz ki Muhammed, cenâze geçerken ayaga kalkma gelenegini, bizzat kendinden verdiği örneklerle sona erdirmiştir. Ali'nin söylemesi şöyle: *"Resûlullâh... bize cenâzeye kiyâm etmemizi emrederdi. Sonra kendileri kalkmadılar, oturdular. Bizim de oturmamız emir buyurdular"*. Yine Ali'nin söylemesine göre Muhammed, Yahudi'lerin ve Hristiyan'ların, cenâze geçerken ayaga kalkma geleneklerini begendiği için önceleri onlar gibi yapmış, ve fakat onlara karşı dūsmanlık beslemeye başlayınca bundan vazgeçmiştir; çünkü onlar gibi yapmanın, onları benzemek olacağını anladığı için bu gelenegi terketmiştir; terketmesinin nedenini de Tanrı'dan geldiğini söylediği buyruklara dayatmıştır. Ahmed İbn-i Hanbal'ın **Müsned**'inde yer alan bazı hadîs'lere göre Ali, bir def'asında halk'ın, cenâze geçerken ayaga kalktığını görünce: *"Bu fetvayı size kim verdi?"* diye sormuş, ve halktan kişilerin: *"Ebû Mûse'l Es'arî verdi"* şeklinde konuşmaları üzerine onlara sunu bildirmiştir: *"Resûlullâh ... bunu ancak bir def'a isledi. Bu kiyâm keyfiyeti Ehl-i Kitab'a tesebbühü (benzemeyi) mûcib oluyordu. Bu cihetle taraf-i ilâhîden nehyolundu. Resûl-i Ekrem de ba'de-mâ cenâze geçerken kiyâm etmekten ictinab buyurdu"*.

Yukardaki hususlarla ilgili olarak Ali'nin bir diğer söylemesine göre Muhammed, Yahudi ve Hristiyan geleneklerinden güzel bulduklarını uygulamak istediği için, bu geleneklerden biri olarak bir gün bir erkek yahûdî cenâzesi geçerken ayaga kalkmıştır. Fakat Tanrı daha sonra Muhammed'e, Ehl-i Kitab'a benzemekten vazgeçmesini emretmiştir. Bu emir üzerinedir ki, cenâze geçerken ayaga kalkma eylemine ve gelenegine son vermiştir.

İslâm kaynaklarının bildirmesine göre Muhammed, Yahudi'lerin ve Hristiyan'ların bazı "güzel" geleneklerini (ve bu arada cenâze geçerken ayaga kalkma gelenegini) benimsemiş ve fakat bunun, onlara benzemek olduğunun Tanrı tarafından kendisine bildirilmesi üzerine vazgeçmiştir. Oysa gerçek bu değil; gerçek su ki, sırf kendisini onlara "Peygamber" olarak kabul ettirebilmek için, onların dinsel geleneklerini benimser gibi görünmüş ve fakat onlardan direnis görünce, bundan vazgeçerek onlara karşı dūsmanlık siyasetine yönelmiştir. Yönelirken de onlardan aldığı gelenekleri terketmiştir.

V) Yahudi'leri, Hristiyan'lardan daha büyük dūsman olarak gören Muhammed, onların hem Hristiyan'lara ve hem de Müslüman'lara "mezâlim" yaptıklarını söyler,

ve bu nedenle Yahudi'ler için "elleri baglanasi ve lâ'net olasilar" der; "Allah'in lânetledikleri onlardır..." der; "Yahudilere karsi savasmadikca kiyâmet günü gelmis olmiyacaktır..." diye ekler!

Yukardaki sayfalarda gördüğümüz ve asagida ayrica belirtecegimiz gibi Muhammed, kendisini "peygamber" olarak kabul etmeyenleri ve Kur'ân'a uymayanlari genel olarak **"Kâfir"** olarak tanımlamistir. Bu dogrultuda olmak üzere kullandigi "Kâfir" sözcüğünü, **"putatapar'lari"** (müsrikleri=Tanri'ya es kosalari) ve **Yahudi'leri** ve **Hiristiyan'lari** (ve Sabî'leri) kapsar nitelikte kilmistir. Bununla beraber Hiristiyan'lar lehine olabilecek ufak bir fark gözetmistir; söyleki:

Her ne kadar **Yahudi'leri** ve **Hiristiyan'lari** "kâfir" olarak tanımlayip haklarında lânetler yagdirmekle, ve onlari cehennemlik saymakla, hattâ onlara karsi sert davranmayi ve savasmayi gerekli bulmakla beraber (Bkz. K. Tevbe 73; Tahrîm 9; Tevbe 29, vs...), Yahudi'lere karsi Hiristiyan'lardan daha fazla düşmanlik beslemistir. Bu düşmanligini çeşitli yollardan ortaya vururken, Yahudi'ler hakkında: *"Elleri baglanasi ve lânet olasilar"* (K. Mâide 64), ya da *"Allah'in lânetlediği kisiler"* (K. Nisa 52), ya da *"savas ve fitne atesini yakan, ve yeryüzünde bozgunculuk yapan(lar)"* (K. Mâide 64), ya da *"simsar ve seytan millet..."* (Bkz. **Sahih-i...**, VII, 166) seklinde konusmus, ve Tanri'nin onlari domuz, maymun, siçan ve kertenkele cinsi hayvanlara dönüştürdüğünü anlatmistir (K. Mâide 59-60, vs...). Ayrica da Yahudi'lere karsi savasilmadikça kiyâmet gününün gelmeyecegini söylemistir. Nitekim ilerdeki sayfalarda görecegiz ki Medine'de iyicene güçlendikten sonra üzerlerine saldirip hepsini yok edecek ya da sürgüne gönderecektir.

Yahudi'lere karsi besledigi düşmanlik o kertede olmustur ki, bazi hallerde Müslüman'lari Hiristiyan'larla ayni safta olmak üzere Yahudilere üstün durumda tutmustur. **Beyzavî** gibi yorumcularin söylemesine göre Al-i Imran sûresi'ne koydugu su âyet bunun kanitidir: *"Allah buyurmustu ki: -Ey Isa! Seni vefat ettirecegim..., seni nezdime yükseltecegim, seni inkâr edenlerden arindiracagim ve sana uyanlari kiyamete kadar kâfirlerden üstün kilacagim. Sonra dönüşünüz bana olacak. Iste o zaman, ayriliga düştüğünüz seyler hakkında aranızda ben hükmedecegim-"* (K. 3 Al-i Imran 55). Görülüyor ki burada: **"Ey Isa... sana uyanlari kiyamete kadar kâfirlerden üstün kilacagim..."** tümcesi geçmekte! Yahudi'ler **Isa**'ya inananmadiklarina göre, yukardaki âyet'den çıkan anlam Hiristiyan'ların Tanri tarafından Yahudilere üstün kilindigidir. Ve iste bundan dolayidir ki **Beyzavî**, kendi zamanina kadar Yahudi'lerin hiçbir zaman Hiristiyan'lara ve Müslüman'lara üstün gelemediklerini, ya da kendilerine özgü bir Kirallik, bir devlet kuramadiklarini söyler

Yine Muhammed'in söylemesine göre Tanri, Kiyâmet günü bütün kâfirler içerisinde ilk olarak Yahudileri sorguya çekecek, günâhkarliklarini yüzlerine vuracak ve onlari Cehennem atesine atacaktir. Bunun böyle oldugunu **Beyzavî** gibi Islâm kaynaklari, Al-i Imran Sûresi'nin 21-25.âyetleri'nin yorumu vesilesiyle ortaya vururlar. Her ne kadar bu âyet'lerde genel olarak **"Kâfirler"**in hüsrana ugrayacaklari söz konusu edilmis olmakla beraber yorumcular, esas itibariyle Yahudi'lerin hedef edinildigini söylerler. Su bakimdan ki bu âyet'lerde *"Allah'in âyet'lerini inkâr eden ve haksiz yere peygamberlerin canlarina kiyanlar"* dan (K. Imrân 21), *"Allah'in Kitab'ina çağirilipta cayanlar"* dan (K. Imrân 23), ve *"Bize ates, sadece sayili günlerde dokunacaktır"* (K. Imrân 24) seklinde konusarlardan söz edilmektedir ki bunlar **Yahudi'ler**dir. Ve güyâ Tanri, Yahudileri kast ederek söyle konusmustur: *"Fakat, onlari gelmesinde süphe edilmeyen bir gün için topladigimiz ve hiçbir haksizliga ugramaksizin herkese kazandigi seyler tastamam ödendigi zaman halleri nice olur?"* (K. Imrân 25). Ve iste **Beyzavî**'nin söylemesine göre, bundan dolayidir ki Tanri ilk olarak Yahudiler'den hesap soracak ve onlari atese atacaktir.

Öte yandan Yahudi'ler, yine Muhammed'in anlatmasina göre, Hiristiyan'lara nazaran Cehennem'in daha kötü kesimine atilacaklardir. Su sekilde ki, Cehennem'in "yedi kapi si" vardir, ve her bir kapinin onlardan bir kesime düşen bir bölümü bulunmaktadır (K. Hiç sûresi, 43-44). Ve iste cehennem'deki bu yedi bölümden birincisine "inanirlarin

günahkârları" alınacaktır. İkinci bölüm hiristiyan'lara ayrılmıştır. Üçüncü bölüme yahudi'ler ve diğer bölümlere de sirasiyle Sâbii'ler, Mecûsî'ler, putataparlar ve munafıklar atılacaktır. Dikkat edileceği gibi cehenneme atılma hususunda bile Hiristiyan'lar, Yahudi'lere nazaran bir gömlek üstün sayılmışlardır.

"Neden dolayı Muhammed, Yahudi'lere karşı, Hiristiyan'lardan daha fazla düşmanlık beslemistir?" diye sorulacak olursa cevabi sudur: Bir kere Medîne'deki Hiristiyanlar, sayıca çok az ve etkisiz idiler; buna karşılık Yahudiler hem sayıca ve hem de asil ekonomik güç olmak itibarıyla üstün ve etkili durumda idiler. Yahudi'lerden, umud ettiği ilgiyi ve yardımları göremediği oranda Muhammed, onlara karşı kin ve intikam besler olmuştur.

Bir diğer neden Yahudi'lerin müslüman'lari ayartmaya, yâni dinden çıkartmaya çalışmaları, ve bu arada putperest Arap'larla Muhammed aleyhine andlaşma yapmaları idi ki bu, Muhammed'i çok huzursuz kılırdı. Muhammed'in söylemesine göre Yahudiler, "munafık"larla birlik olup müslümanların yanında isaretlerle gizli gizli konuşup, müslümanların gönüllerine şüphe sokmaya çalışmaktaydılar (Bkz. K. Mücadele 8). Yine Muhammed'in söylemesine göre Yahudiler, Allah'ın sevmediği bir şekilde kendisini selamlamakta ve örneğin karşılaştıklarında: "*Es-Sâmû aleyk*" (yâni "Sana ölüm olsun!") demektedirler. Bu vesileyle hemen belirtelim ki Yahudi'lerin bu tutum ve davranışlarına sebep olan şey, Muhammed'in onlara karşı saldırgan bir davranış içerisinde bulunmuş olmasıdır. Daha önce değindiklerimizi tekraren belirtelim ki, Yahudi'lerin Muhammed'e karşı düşmanlıkları, onun kendileri için bir tehlike olduğunu anlamakla başlamıştır. Gerçekten de Yahudiler, kendilerini müslüman yapmak isteyen Muhammed'in isteklerini geri çevirip onun düşmanlığını kabartınca, korunma yolları aradılar. Çünkü Muhammed'in giderek güçlenmekte olduğunu, ve günün birinde kendileri için büyük bir tehlike olacağını bilmekteydiler. Bu nedenle bir yandan onun taraftarlarını, yâni müslümanlari ayartmaya çalışırken, diğer yandan da Mekke'deki Kureyslilerle andlaşmaktan başka çare göremediler. Nice örneklerden biri şu: Medine'deki Yahudilerin liderlerinden **Kâ'b b. el-Esref**, ki aynı zamanda çok ünlü bir sair olup şiirleriyle Muhammed'i sık sık ignelerdi; bir kez Mekke'ye gelerek Kureys'lilerle (müşrik'lerle) Muhammed aleyhine andlaşma yapmak ister. Yanında yahudi liderlerinden **Huyey Ibn Ahtab** da vardır. **Beyzavî** gibi kaynakların bildirmesine göre Kureysli'ler, yâni müşrik'ler kendisine şöyle derler: "*Eğer bizim ilâhlarımıza, tipki bizim yaptığımız gibi, tapacak olursanız sizinle anlaşıyoruz*". Her ne kadar teklif Yahudi'lerin inançlarına aykırı ise de, sırf onlarla andlaşma yapabilmek için teklifi kabul ederler.

Bir başka rivâyete göre Kureysliler şöyle konuşurlar: "*Bizim dinimiz mi, yoksa Muhammed'in dini mi haktır, hangimiz doğru yoldayız?*". Bu soruya karşı **Kâ'b b. el-Esref**: "*Siz doğru yoldasınız*" yanıtını verir.

Ve işte bu haberleri alınca Muhammed, küplere biner ve Yahudilere karşı olan düşmanlığını ifâde etmek üzere Kur'ân'a şu âyeti koyar: "*Kendilerine Kitap'tan nasip verilenleri görmedin mi? Putlara ve bâtila (tanrılara) iman ediyorlar, sonra da kâfirler için: -'Bunlar, Allah'a iman edenlerden daha doğru yoldadır'- diyorlar. Bunlar, Allah'ın lânetlediği kimselerdir. Allah'ın rahmetinden uzaklastırdığı (lânetli) kimseye gerçek bir yardımcı bulamazsın*" (K. Nisâ 51-52).

Muhammed'in, Yahudi'lere nispetle Hiristiyan'lara karşı daha az düşmanlık beslemesinin diğer bir nedeni, Hiristiyan'ların, savaş vermeden kendisine boyun egmeleridir. Her ne kadar Müslüman olmayı kabul etmemekle beraber Hiristiyan kavimleri, genellikle "cizye" (kafa parası) vermek sûretiyle Muhammed'in saldırılarından kurtulabilmişlerdir. **Necrân** hiristiyanlari, bu konuda verilebilecek ilginç örneklerden biridir. Ibn Sa'd ya da Buhârî gibi kaynaklardan öğrenmekteyiz ki Muhammed, Yahudi mezâlimine uğramışlardır diye bu Hiristiyan'lara itibar eder görünürken, onları Müslüman yapmaya çalışmıştır. Fakat onlar müslümanlığı kabul etmeyip, onun yerine "cizye" (kafa parası) ödemeye razı olmuşlardır. Bunun hikâyesi kısaca şöyle:

Necrân denilen yer, **Yemen** yönünde **Mekke**'ye yedi konak uzaklıkta, Hiristiyan ve

Yahudi kavimlerinin bir arada bulundukları büyük bir şehirdir. Yemen hükümdarlarından **Ebû Nuvâs** (Zûnuvas) adında bir Yahudi, vaktiyle Necdî'deki Hristiyanları Yahudi dinine sokmak ister, fakat başarı sağlayamaz. Sağlamayınca bu Hristiyanlara zulüm yapmaya kalkar: Kent'in civarına uzun hendekler kazdırır, ve kendi dinine girmekten kaçınan Hristiyanları bu kuyularda ateşe atar. Attıktan sonra da kendi halkı ile birlikte bu kuyuların etrafında oturup ateşte yananları seyrederek. Bunu anlatmak maksadıyla Muhammed, Kur'ân'a koyduğu âyetlerle Yahudileri **"Ashâb-i uhdu"** (yâni "Uzun hendek sâhibleri") olarak, Hristiyanları da **"müminler"** şeklinde tanımlar. Bu konuda **Buruç** sûresi'ne koyduğu âyetler şöyle: *"Çira ile tutusmus ates hendekleri yapanlar kahrolsunlar. Hani onlar atesin basında oturup müminlere yaptıklarını seyredereklerdi. Onların mü'minlerden öğ almalarının sebebi, ancak mü'minlerin, yegâne gâlip olan, övülmeğe değer, göklerle yerin saltanatı kendisine ait olan, Allah'a inanmalarından ileri gelmişti..."* (K. 85 Burûc 4-9).

Görülüyor ki Muhammed burada, Yahudiler tarafından mezalime sokulan insanlar için **"mü'minler"** sözcüğünü kullanmıştır. Kullanırken de bununla "Tanrı'ya inanan" **Hristiyan'ları** anlatmak istemistir; çünkü onları Müslüman olarak göstermek ve kendisine çekmek arzusundadır. Nitekim İbn-i Sa'd'ın söylemesine [ve ayrıca Buhârî'nin Huzeyfe (İbn-i Yemân)'dan rivâyetine] göre bir gün adam gönderip Necdî Hristiyanlarına haber iletir ve Medine'ye gelmelerini ister. Bu Hristiyan'lar, kendi aralarından on dört kişilik bir temsilci hey'eti seçerek Muhammed'e gönderirler. Hey'etin içinde ünlü bilginler de yer almıştır. Bunlar ipekli ve mükellef elbiseler giymis olarak Medine'ye gelirler, ve ilk iş olarak **Mescid-i Saâdet**'e girip namaz kılarlar. Fakat Muhammed onlara iltifat edip görüşmez, çünkü ipekli kumastan yapılmış giysilerle gelmiş olmalarından hoşlanmamıştır. Bunun üzerine damadı **Osman b. Avfan** onlara, neden dolayı Muhammed'in iltifatta bulunmadığını, neden dolayı kendileriyle konuşmadığını anlatır: *"Huzûra ipekli elbiselerle ve mükellef giyimli bir hey'ette geldiğiniz için Resûlullâh size iltifat buyurmadı!"* der.

Bunu duyan Necdî hey'eti, kalkıp giderler, ve ertesi gün elbiselerini degistirmiş ve "ruhban hey'eti" sekline girmiş olarak tekrar gelirler. Muhammed kendilerinden, İslâm dinine girmelerini ister. Fakat **Necdî** Hristiyan'ları Müslüman olmayacaklarını bildirerek teklifi red ederler: : *"Hristiyan kalacağız. Fakat, bizden istediğin vergiyi (cizye'yi) vereceğiz!..."* derler. "Cizye" olarak senede iki bin kat **"hil'at"** (çok değerli kaftan cinsi giysiler), ve her "hil'at" ile birlikte kırk dirhem "nakid" vermeyi, ayrıca da Yemen'de bir kargasalık çıktığı takdirde 30 zirh, 30 kargı, 30 deve ve 30 at vermeyi kabul ederler. Ve sonra Muhammed'den, kendilerine güvenilir bir kimse vermesini ve bu kişiye "cizye"yi teslim edeceklerini söylerler.

Kuskuşuz ki müslüman olmadılar diye bu insanları yok etmektense, onların verecekleri **"cizye"**yi (kafa parasını) kabul etmek çok daha kârlı bir iştir. Bu nedenle Muhammed **Ebû Ubeyde İbn-i Cerrâh** adında bir adamı onlara göstererek: *"İste bu gördüğünüz (kişi) İslâm ümmetinin emînidir"* der, ve "cizye"yi ona teslim etmelerini ekler. Bu andlaşma'dan sonra Necdî hey'eti ülkelerine dönerler. Onların akabinden Ebû Ubeyde, Necdî'ye giderek "cizye"yi alıp Medîne'ye getirir, Muhammed'e teslim eder (Diyânet yayınları, **Sahih-i Buhârî Muhtasari...**, Cilt X, sh. 379-380) .

Ancak ne var ki Muhammed, ölüm döşeginde son nefesini verirken, Müslüman olmayanların Arap ceziresi'nden sürülüp çıkarılmasını emretmiştir. **Ömer b. Hattâb**, halife olur olmaz, bu emri yerine getirmek üzere, Necran Hristiyanlarını yerlerinden çıkarıp atmıştır.

Görülüyor ki Muhammed'in, Hristiyan'ları Yahudi'lere tercih etmiş olmasının, Hristiyan'lara yarayan bir yanı pek olmamıştır.

Hristiyan'lara, Yahudi'ler kadar husûmet beslememesinin bir diğer nedeni, kendi akraba ve yakınları arasında Hristiyan'ların bulunması ve **Tevrat** ile **İncil** hakkında onlardan bilgi toplamasıydı. Örneğin ilk karısı **Hatice**'nin amucazadesi **Varaka**'dan, daha ilk anlardan itibaren, bir hayli yardım görmüştü. Söylendigi göre **Varaka**, daha Muhammed peygamberliğini ilân etmeden önce onun basına gelecek olanları önceden

haber vermis ve kendisine yardımcı olacağını bildirmistir

Bu ve buna benzer diğer nedenlerle Yahudi'leri, Hristiyan'lara nazaran daha büyük düşman olarak bildigi anlaşılmaktadır. Nitekim Kur'ân'a koyduğu âyet'lerle Yahudi'leri, tipki "putperest Araplar" gibi, İslâm'ın en azgın ve en şiddetli düşmanı olarak tanımlarken Hristiyan'lari ikinci derece düşman saymıştır. Mâide Sûresi'ne koyduğu bir âyet söyle: *"Ey Muhammed! Inananlara en şiddetli düşman olarak, insanlardan Yahudileri ve Allah'a es kosalari bulursun. Onlardan, inananlara sevgice en yakın -'Biz Hristiyaniz-' diyenleri bulursun. Bu onların içinde bilginler ve râhibler bulunmasından ve büyüklük taslamamalarındandır.."* (K. 5 Maide 82).

Dikkat edilecek olursa Muhammed'in söylemesine göre Hristiyan'ların, Müslüman'lara biraz daha yakın olmalarının nedeni, aralarında "bilginler ve rahipler" bulunması, ve bir de "alçak gönüllü" olmalarıdır. Güyâ alçak gönüllülük onları, dinsel gerçeklere daha kolaylıkla yönelten bir niteliktir. Oysa ki aynı Sûre'nin başlarında Hristiyanların, tipki Yahudiler gibi *"Biz Allah'ın oğulları ve sevgilileriyiz"* (K. Mâide 18) diye böbürlendiklerini söyleyerek, onları aşağılamaktaydı.

Hemen ekleyelim ki Hristiyan'lari kazanamayacağını iyice anladıktan sonra, tipki Yahudi'lere yaptığı gibi, onları da Tanrı emirlerini ihmal ya da ihlâl etmekle suçlamış (K. Mâide 14-15) ve Tanrı'nın lânetine ugradıklarını anlatmak üzere Kur'ân'a şu tür âyet'ler koymuştur: *"... -'Biz Hristiyanlariz-' diyenlerden de kesin sözlerini almistik, ama onlar de kendilerine zikredilen (verilen ...Kitab'ın) önemli bir bölümünü unuttular. Bu sebeble kiyamete kadar aralarına düşmanlık ve kim saldık. Yakında Allah onlara yaptıklarını haber verecektir"* (K. 5 Maide 14).

Bunu yaparken Yahudi'lerle Hristiyan'lar arasındaki düşmanlıkları da vurgulamaktan geri kalmaz ve Tanrı'nın söyle konustugunu söylerdi: *"...Yahudiler -'Hristiyanlığın bir temeli yoktur-' dediler. Hristiyanlar da -'Yahudiğin bir temeli yoktur-' dediler...Allah Kiyamet günü ... onların arasında hüküm verecektir..."* (K. 2 Bakara 113)

Fakat yine tekrar edelim ki Muhammed'e göre asil büyük düşman **Yahudi'ler**dir. O kadar ki, Yahudi'lere karşı sonuna kadar savaşılmadıkça kiyâmet gününün gelmeyeceğini bildirmistir. Bir hadîs'inde söyle demistir: *"Yahudilere karşı savaşılmadıkça ve bu savaşları, bir kaya parçası gerisine saklanan bir Yahudinin -'Ey müslüman benim arkamda yahudi var, öldür onu-'demesine kadar sürdürmedikçe, hüküm günü gelmiş olmayacaktır"*

Bu vesileyle şu hususu tekrar belirtelim ki Muhammed, Yahudilere karşı düşmanlığını ortaya vurabilmek için her fırsatı değerlendirmekten geri kalmamıştır; onları faiz yemekle, tefecilikle suçlaması bunun örneklerinden biridir. Bu konuda Tanrı'nın onlar hakkında söyle konustugunu söyler:

"Yahudilerin haksızlıklarından, çoklarını Allah yolundan men'etmelerinden, yasak edilmisken fâiz almaları ve insanların mallarını haksızlıkla yemelerinden ötürü, kendilerine helâl kılınan temiz şeyleri onlara haram kıldık. Onlardan inkâr edenlere elem verici azâb hazırladık..." (K. 4 Nisâ 160-161)

Oysa ki, daha önce belirttiğimiz gibi, Yahudilere karşı düşman kesilinceye kadar onların faiz yemelerine ses çıkarmamıştır.

Yine bunun gibi Yahudilerin Tanrı için *"cimri"* dediklerini ve bu yüzden Tanrı'nın onları lânetlediğini ve aralarına *"kiyâmete kadar sürecek düşmanlık ve kin"* soktugunu söylemiştir. Kur'ân'a koyduğu şu âyet bunun örneği: *"Yahudiler: -Tanrı'nın eli bağlıdır (sıkıdır, Tanrı cimridir) dediler. Hay dedikleri yüzünden elleri bağlanması ve lânet olasılar! Bilakis Allah'ın elleri açıktır, dilediği gibi verir. Andolsun ki sana Rabbinden indirilen, onlardan çoğunun azgınlığını ve küfrünü arttırır. Aralarına, kiyamete kadar (sürecek) düşmanlık ve kin soktuk. Ne zaman savaş için bir ateş yakmışlarsa (fitneyi uyandırmışlarsa) Allah onu söndürmüştür. Onlar yeryüzünde bozgunculuğa kosarlar. Allah ise bozguncuları sevmez"* (K. Mâide 64).

Her ne kadar bu âyet'de Tanrı'nın Yahudilere hitaben konustugu ve onları lânetlediği

yazili ise de, Kur'ân yorumcularından bir kısmı bu âyeti, Hiristiyan'lari da kapsayacak şekilde açıklamaya çalışırlar. Örneğin Diyânet Vakfî çevirisinde bu âyet'le ilgili olarak su var: *"Kâfirlerin sava ve fitne atesini yakmaları hiç eksik olmamıştır. Asırlar boyu hem kendi aralarında savasmışlar, hem de birleserek müslümanlara saldırmışlardır. Ayrıca müslümanlari birbirlerine düşürmek için yüzlerce, binlerce planlar yapmış, tertip ve düzenler hazırlamışlardır. Bütün bunlara ragmen Allah'ın nûrunu söndürmeğe güçleri yetmemiştir..."* (K. **Diyânet Vakfî** çevirisinde Mâide sûresi'nin 64.cü âyetiyle ilgili açıklamadan!). Bu tür bir yoruma yönelenler Islâm ordularının Orta Asya'lara uzanarak oradaki halklari (özellikle Türk'leri) kılıçtan geçirip zorla müslüman yaptıklarını, ya da İspanya'ya kadar olan yerleri savaşa ele geçirdiklerini, Osmanlı döneminde Avrupa'nın göbeğine kadar yayıldıklarını "kâfir"lere karşı gıristikleri saldırıları gözardı etmiş olamalıdır.

Yine bunun gibi Muhammed, Yahudileri: *"Allah'ın kitabına çağırıldıkları halde cayıp geri dönmekle"* ve *"Bize ates, sadece sayılı günlerde dokunacaktır"* demekle, ve *"Allah'ın âyetlerini inkâr etmekle"* suçlar. Bu konuda İmrân sûresi'ne koyduğu âyet'lerden bazıları söyle: *"(Resûlüm) Kendilerine Kitap'tan bir par verilenleri (Yahudileri) görmez misin ki aralarında hükmetmesi için Allah'ın kitabına çağırılıyorlar da, sonra içlerinden bir gurup cayararak geri dönüyor. Onların bu tutumları: -Bize ates, sadece sayılı günlerde dokunacaktır- demelerinin bir sonucudur. Onların vaktiyle uydurdukları şeyler de dinleri hakkında kendilerini yanıltmıştır"* (K. 3 İmrân 23-24).

Bu âyet'leri Muhammed, Yahudilere öfkelenildiği bir olay vesilesiyle Kur'ân'a koymuştur. **Celâleddin es-Sûtutî** gibi Islâm kaynaklarının anlatmasına göre olay şöyle: Yahudilerden bir kadınla bir erkek zina ederler. Böyle bir suça nasıl bir ceza verilmek gerektiği hususunda Yahudiler, Muhammed'e soru sorarlar. Muhammed' de bu suçun cezasının **"recim"** (yâni tasla öldürmek) olduğunu ve çünkü **Tevrat**'da öyle yazılı bulunduğunu söyler. Fakat Yahudiler Tevrat'da zina suçu için "recim" cezası diye bir şey bulunmadığını bildirirler. Bunun üzerine Muhammed Tevrat'ı getirir ve oradaki ilgili âyet'i onlara gösterir ve suçluların recmedilmesini ister. Yahudilerin direnmesi üzerine Kur'ân'a yukarıda âyet'i koyar: *"(Resûlüm) Kendilerine Kitap'tan bir pay verilenleri (Yahudileri) görmez misin ki, aralarında hükmetmesi için Allah'ın kitabına çağırılıyorlar da, sonra içlerinden bir gurup cayararak geri dönüyor..."* (K. İmrân 23).

Oysa bu olayda haklı olan **Yahudiler**'dir; haksız olan da **Muhammed**'tir; çünkü **Tevrat**'da, zina suçunun karşılığı olarak **"recim"** cezası (yâni "taslamak sûretiyle öldürme") şeklinde bir şey yoktur: sadece *"öldürülür"* diye bir deyim vardır; yâni öldürmenin tas ile mi yosa başka bir şeyle mi olacağı tasrih edilmemiştir. Gerçekten de Tevrat'ın **Levililer** kitabında aynen su yazılı: *"...baska birinin karısı ile zina eden, komsusunun karısı ile zina eden adam, hem o, hem kadın mutlaka öldürülür"* (Bkz. **Tevrat/Levililer**, Bap 20, âyet 10).

Yine bunun gibi Tevrat'ın **Tesniye** adlı kitabında su yazılı: *"Eğer bir adam, baska bir adamın karısı olan bir kadınla yatmakta olarak bulunursa, o zaman o kadınla yatan adam ve kadın, onların ikisi de öleceklerdir..."* (Bkz. **Tevrat/ Tesniye**, Bap 22: âyet 22).

Görülüyor ki Tevrat'da, zina suçunu işleyenlerin **"tasla öldürülmeleri"** değil, fakat sadece **"öldürülmeleri"** öngörülmüştür. Böyle olduğu halde Muhammed, Yahudilerin yalan söylediklerini ve kendi kitaplarındaki hükmü gizlemeye çalıştıklarını söylemiştir. Söylerken de, biraz önce belirttiğimiz gibi, hataya düştü: yani Tevrat'da **"recim"** cezası diye bir şey olmadığı halde varmış gibi göstermiştir. Onu bu yanılgıya sürükleyen şey **Yuhanna**'nın İncil'indeki bir hükmü (Bap 8 âyet 5) kendisine dayanak edinmesidir. Gerçekten de **Yuhanna'ya göre İncil**'de, **İsa**'nın Zeytinlik dagına gittiği bir sırada yanına zina suçu işlemiş bir kadın getirildiği, ve kendisine şöyle sorulduğu yazılı: *"(Ey İsa) bu kadın zina işlemekte iken tutuldu. Bu gibilerin taşlanması Musa seriâtte bize emretmiştir; sen ise ne dersin?"* (**Yuhanna**, Bap 8, âyet 5). Bu soruya İsa: *"Kadının üzerine sizden günahsız olan önce tas atsin"* (**Yuhanna** Bap 8, âyet 7) diye yanıt vermiş, bunun üzerine orada bulunanlar teker teker oradan ayrılmışlar, ve İsa kadın'la yalnız kalinca kendisine:

"Git, bundan sonra artık günah isleme" (K. **Yuhanna**, Bap 8: âyet 11) demistir. Her ne kadar Incil yorumcularından bir kısmı, bu yukardaki âyet'lerin varligından süphe ederlerse de, anlasilan o ki bu âyet'ler Incil'de vardır, ve fakat İsa, Tevrat'a atıfta bulunarak konusmus degildir. Üstelik İsa'nın sözleri, kadının taslanmasi ile degil, fakat "günahsız" kul olmadigi gerçegi ile ilgilidir. Fakat her ne olursa olsun, gerçek su ki Tevrat'da "recim" cezası yer almamıştır. Muhammed, **Incil** hakkında bilgisi olanlardan **Yuhanna Incil**'inin yukardaki âyet'lerini öğrenmiş ve buna dayanarak ki Tevrat'da "recim" cezası olduğunu sanarak konusmustur.

Bu verdigimiz bir kaç örnek, Muhammed'in, Yahudileri lânetlemek için her şeyi denemis olduğunun kanıtlarındandır. Bununla beraber sunu eklememiz gerekir ki onun lânetlemeleri, genellikle Yahudi'lere yönelik olmakla, beraber Hristiyan'lari da kapsar niteliktedir.

VII) Muhammed'in söylemesine göre Yahudi'ler ve Hristiyan'lar, Allah'ın âyet'lerini inkâr etmişler kendilerine indirilen Tevrat'ı, Incil'i ve Kur'ân'i yalanlamışlar, Tanrı'nın emirlerine karsi çıkmışlardır. Bu nedenle onların durumu "koca koca kitaplar taşıyan merkebin durumu gibidir" (K. Cum'a 5-7; Maide 14, 65-68, 72-75; Bakara 79, 85-86; Nisa 155, 157-8; En'âm 90).

Yukarda da belirttiğimiz gibi Muhammed, Yahudi'lere ve Hristiyan'lara indirilen Kitap'ların **Tevrat**, **Incil** ve **Kur'ân** olduğunu belirterek onların bu Kitap'lari doğru dürüst uygulamayıp yalanladıklarını söylemiştir. Maide sûresi'ne koyduğu bir âyet şöyle: *"Eger onlar Tevrat'ı, Incil'i ve Rablerinden onlara indirileni (Kur'ân'i) doğru dürüst uygulasalardı, şüphesiz hem üstlerinden, hem de ayaklarının altından yerlerdi (yeraltı ve yerüstü servetlerinden yararlanarak refah içinde yasarlardı). Onlardan asirilige kaçmayan bir zümre vardır; fakat çoğunun yaptıkları ne kötüdür"* (K. Maide 66) .

Yine Muhammed'in söylemesine göre eger Yahudiler ve Hristiyanlar iman etmiş olsalardı, Tanrı onları bütün günahlarından uzak kılar, cennet'lere koyardı. Mâide sûresi'ne koyduğu âyet şöyle: *"Eger ehl-i kitab iman edip (kötülüklerden) sakinsalardı, her halde (geçmiş) kötülüklerini örter ve onları nimeti bol cennetlere sokardık"* (K. Maide 65).

Her ne kadar Hristiyan'ların dahi kendilerine gönderilen Kitâb'lara "yeterince" uymadıklarını söylemekle beraber (K. Mâide 66-68), çoğu zaman suçlamalarını Yahudi'lere yöneltmiştir. Kur'ân'a koyduğu su âyet bunun kanıtlarından biridir: *"Tevrat'la yükümlü tutulup da onunla amel etmeyenlerin durumu, ciltlerce kitap taşıyan merkebin durumu gibidir. Allah'ın âyet'lerini yalanlamış kavmin durumu ne kötüdür!..."* (K. 62 Cum'a 5).

Yahudi'leri ve Hristiyan'lari suçlu durumda bırakmak üzere başvurduğu diğer bir taktik, Tanrı'nın buyrukları üzerinde değişiklik yaptıklarını, ve kafa'dan uydurma hükümler koyduklarını ileri sürmek olmuştur. Örneğin Yahudi'lerin kendisine **"Râinâ"** diye hitap etmelerinin, Tanrı buyrugunu saptırmak olduğunu, ve bu sözü söyleyen kâfir'lerin azab'a sokulacaklarını anlatmak için Kur'ân'a su âyet'i koymuştur: *"Ey iman edenler! 'Râinâ' demeyin, 'unzurnâ' deyin. (Söylenenleri) dinleyin. Kâfirler için elem verici bir azab vardır"* (K. Bakara 104). Bunun hikâyesi kısaca şöyle:

"Râinâ" sözcüğü İbranice olup, *"Dinle a sözü dinlenmez herif"*, ya da *"Dinle a dinlenmeyesini"* anlamlarında olmak üzere, Yahudiler tarafından hakâret kastiyle kullanılan bir sözcük idi. Fakat bu sözcüğün, Arap'lar tarafından farklı bir kullanılış şekli vardı ki *"acele etme"*, *"bizi gözet"*, *"Yavas'tan al"*, *"anlayabilmemiz için bize olanak tanı"* vs... anlamlarına gelmekteydi. Arap'lar, Muhammed'in konuşmalarını dinlerlerken, iyice anlayabilmek için ona böyle derlerdi. Ve iste Yahudiler, Muhammed'e hitap ederlerken, Arapca'daki benzerine atfen, **"Râinâ"** sözcüğünü kullanırlar, ve böylece belli etmeden ona hakâret yagdırmış olurlardı. Muhammed onlara, bu tür bir hitab'ın "peygamber'lere" yöneltilmesinin Tanrı tarafından emredilmediğini, ve bunun kendi uydurmaları olduğunu söylemiştir. Üstelikte tahrif ettikleri kitabı az bir degere sattıklarını bildirip Kur'ân'a sunu koymuştur: *"Vay, Kitâb'ı elleriyle yazıp sonra da onu az bir degere satmak için-Bu Allah*

katindandır-' diyenlere.! Vay ellerinin yazdiklarına" (K. 2 Bakara 79). Fakat isi biraz daha saglama baglamak için, kendisine "**Râinâ**" diye hitap edilmesini kesin olarak yasak etmis, bunun yerine "**Unzurnâ**" denilmesi istemistir. Bunu saglamak maksadiyle Kur'ân'a, Bakara sûresi'nin yukardaki 104.cü âyet'ini koymustur. "**Unzurnâ**" sözcüğü Arapça'da "*Bize bak*", "*Bizi gözet*" anlamlarina geldigi için, bunun kullanilmasini kendisi bakimindan en saglam bir çözüm yolu saymistir .

Yine bunun gibi Muhammed, Yahudi'lerin ve Hiristiyan'larin, kendilerine verilen kitap'lar (Tevrat ve Incil) üzerinde anlasmazliga düstüklerini ve birbirlerini "*dogru yolda olmamakla*" suçladiklarini ve bu nedenle onlar hakkında kiyamet günü hüküm verileceğini anlatmak üzere Kur'ân'a sunu koymustur: "*Hepsi de kitabi (Tevrat ve Incil'i) okumakta olduklari halde Yahudiler: -'Hiristiyanlar dogru yolda degillerdir'- dediler Hiristiyanlar da: -'Yahudiler dogru yolda degillerdir'- dediler. Kitabi bilmiyenler de de birbirleri hakkında tipki onların söylediklerini söylediler. Allah, ihtilafa düstükleri hususlarda kiyâmet günü onlar hakkında hükmünü verecektir*" (K. Bakara 113).

Görölüyor ki bu âyet'i koymakla Muhammed, Yahudi'leri ve Hiristiyan'lari, kendilerine verilen kitaplar üzerinde anlasmazliga düsmüslerde birbirlerine düşman kesilmisler gibi gösterme çalismistir. Anlatmak istemistir ki, eger kendisine ve Kur'ân'a bas egecek olurlarsa "ihtilaf"a düsmekten kurtulmus olacaklardır. Ancak bunda basarili olamayip onlara düşman kesilince, onlari birbirlerinin dostu ve müslümanların düşmani imis gibi göstermek üzere Kur'ân'a sunu eklemistir: "*Ey iman edenler! Yahudileri ve Hiristiyanlari dost edinmeyin. Zira onlar birbirinin dostudurlar. İçinizde onlari dost tutanlar, onlardandır. Süphesiz Allah, zalimler topluluguna yol göstermez*" (K. Mâide 51).

Öte yandan Yahudi'leri ve Hiristiyan'lari, Tanrı kitaplarini degistirdiklerini (tahrif ettiklerini) söyliyerek, suçlarken, bazi hallerde bir tek kisinin tutum ve davranisini, onun mensup bulundugu topluma mal etmekten geri kalmazdi. Örneğin bir def'a'sinda Yahudi bilginlerinden sismanligi ile taninan **Mâlik b. Sayf** ile konusurken, Tanrı'nin sisman olan bilginlere bugzettigini ve bunun Tevrat'da yazili bulundugunu söyler, ve söyle der: "*(Ey Mâlik b. Sayf!) Tevrat'i Musa'ya indiren Allah hakki için söyle, Kitabinizda: -'Allah sisman olan âlimlere bugzeder-' diye bir ibare görmedin mi?*" . Sismanligin, çogu kez bir dogus sorunu oldugunu ve sadece âlimlerde degil fakat herkeste olabileceğini düşünen **Mâlik b. Sayf**, pek muhtemelen Muhammed'in sorusunu yersiz buldugu için: "*Allah hiçbir besere kitap indirmedir*" diye yanit verir. Kuskusuz ki bununla anlatmak istedigi sey, Tanrı'dan geldigi söylenen kitap'lari inkâr etmek degil fakat "*Allah sisman olan âlimlere bugzeder*" seklindeki bir ibârenin mantiga ters düstüğünü ve binaenaleyh Tanrı'dan sadir olamayacağını ima etmektir. Üstelik bu sözleri bütün Yahudiler adına degil fakat kendi adına söylemistir. Söylerken de aklindan Musa'ya verildiği kabul edilen **Tevrat**'i "Tanrı kitab'i" olarak kabul etmemek diye bir sey geçmiş degildir. Esasen Yahudi'ler arasında Tevrat'i inkâr eden pek yoktu. Fakat Muhammed, Mâlik b. Sayf'in bu sözlerini "Tanrı Kitab'larini inkâr" sekline sokup Yahudilerin tümüne atfetmis, ve onlar aleyhine olmak üzere Kur'ân'a asagidaki âyet'i koymustur: "*(Yahudiler) Allah'i geregi gibi tanimadilar. Çünkü -'Allah hiçbir besere bir sey indirmedir-' dediler. De ki: -' Öyle ise Musa'nin insanlara bir nûr ve hidâyet olarak getirdigi Kitab'i kim indirdi?' Siz onu kagitlara yazip (istediginizi) açıklıyor, çogunu da gizliyorsunuz. Sizin de atalarinizin de bilemediginiz seyler (Kur'ân'da) size öğretilmistir. (Resûlüm) sen -'Allah-' de, sonra onlari birak, daldiklari bataklıkta oynayadursunlar!"* (K. En'âm 91)

Bütün bunlardan gayri Muhamed, bir de Yahudi'leri, Tanrı'nin kendilerine göndermis oldugu peygamberler'e nankörlük etmekle, hattâ peygamberlerini öldürmekle suçlamis (K. Nisâ 155), bu yüzden kafir olduklarini açıklamistir

Yine Muhammed'in söylemesine göre Tanrı Yahudileri dogru yola sokmak ve daha dogrusu müslüman yapmak için **Isâ**'yi göndermistir. Gönderirken de ona, **Tevrat**'i tasdik eden **Incil**'i vermistir; evvelce Yahudi'lere yasak ettigi bir takım seyleri de helâl etmistir. Fakat Yahudi'ler hile yapmislar ve Isâ'yi inkâr edip (K. Imran 50-51), öldürmege

kalkmislardir. Tanrı da İsâ'yi onların elinden kurtarıp kendisine yükseltmiştir (K. Imrân 55-56; Nisâ: 156-158)

Bütün bunlardan gayri Muhammed, bir de Yahudileri, Tanrı'nın "dostlugunu" öne sürüp *"ölümü temenni etmemek"* le suçlayıp asagilamaga çalisir. Ölümü istemez olmanın Tanrı buyruguna karsi gelmek, "zalimlik" etmek oldugunu anlatmak üzere Kur'ân'a sunu koyar: *"Ama onlar (Yahudiler) önceden yaptiklarindan dolayi ölümü asla temenni etmezler. Allah zalimleri çok iyi bilir. Sizin kendisinden kaçtiginiz ölüm, muhakkak sizi bulacaktır."* (K. 62 Cum'a 7). Bu dogrultuda olmak üzere Kur'ân'a koydugu âyet'lerden bir digeri de söyle: *"(Ey Muhammed) De ki: -Ey yahudiler! Bütün insanlar degil de, yalnız kendinizin Allah'ın dostlari oldugunuzu iddiâ ediyorsanız, bunda da (samimi iseniz, haydi ölümü temenni edin)"* (K. 62 Cum'a 6). Görölüyor ki Muhammed, Yahudileri "ölümü" temenni etmemekle, ve kendilerini Tanrı'nın "tek dostlari" olarak göstermekle suçlamistir.

Yine bunun gibi Imrân sûresi'ne koydugu su âyet'le Yahudileri, Allah'ın âyet'lerini inkâr etmiş durumda kilmistir: *"Onlar (Yahudiler) nerede bulunurlarsa bulunsunlar, Allah'ın ahdine ve (mu'minlerin) himayesine sığınmadıkça kendilerine zillet (damgası) vurulmustur; Allah'ın hismina ugramislar ve miskinlige mahkum edilmislerdir. Çünkü onlar Allah'ın âyet'lerini inkâr ediyorlar ve haksiz yere peygamberlerini öldürüyorlardı. Bu da onların isyan etmiş ve haddi asmis bulunmalarındandır"* (Diyânet Vakfı çevirisi, K. Imrân 112)

Yâni Muhammed'in söylemesine göre Yahudiler, Allah'ın âyet'lerini inkâr ettikleri için Allah'ın hismina ugramislar, "zillet" damgasini yemislerdir, ve Kur'ân'a yönelmedikce bu sekilde kalacaklardır.

Muhammed'in söylemesine göre Hiristiyan'lar da, Tanrı ile yapmış olduklari andlasmayı bozmuşlar, kendilerine belletilenleri unutmuşlar, ya da Incil'i degisiklige sokmuşlardır. İsâ'yi Tanrı'nın "oglu" saymaları, ya da **"teslis"** inanısına yönelip onu Tanrı yerine koymaları, Incil'i tahrif etmekten baska bir sey olmamistir. Bu yüzden "kâfir" sayılmışlardır; bu nedenle Tanrı, onların arasına kiyâmete kadar düşmanlık ve kin salmıştır (K. Mâide 14, 72-75).

Ve yine Muhammed'in söylemesine göre Tanrı, tipki Yahudi'lere yaptığı gibi, Hiristiyan'lara da "peygamber" olarak Muhammed'i göndermiş ve söyle demistir: *"Ey Kitâb ehli, peygamberlerin arası kesildiginde- 'Bize müjdecı ve uyarıcı gelmedi-' dersiniz diye size açıkca anlatacak peygamber geldi"* (K. Mâide 19) .

Daha baska bir deyimle Tanrı, Yahudi'lerin ve Hiristiyan'ların Muhammed'i peygamber olarak kabul etmelerini, ve ona indirilen Kur'ân'a inanıp uymalarını emretmiş olmaktadır (K. Nisâ 47; Maide 68 , vs...). Fakat buna ragmen onlar, Kur'ân'i inkâr etmektedirler (K. 2 Bakara 91). Bu itibarla, eger kâfirlikten kurtulmak istiyorlarsa, Tevrat'i ve Incil'i, ilk indirildikleri "asillari"na göre uygulamaları sarttır (K. Mâide 66, 68). Tevrat'i ve Incil'i "asillarına" göre uygulamaları ise, ancak Kur'ân'a uymakla mümkündür (K. Imran 84, 85)

VIII) Yahudi'leri "üfürük'çülük"-"büyücü'lük" yapmakla, fâiz almakla, ve haram yemekle suçlama siyâseti. (K. Felak: 1-5; Nisa 161; En'âm 146; Maide 42; Imrân 130):

Muhammed'in Yahudi'lere yönelttiği suçlamalar arasında "üfürüklü büyü" yapmak, "faiz almak" ve "haram yemek" gibi olanları vardı. Bu suçlamalara, genellikle Yahudi'lerden kendisine gelebilecek kötülükler vesilesiyle başvurduğu anlaşılmaktadır. Örneğin Kur'ân'a (el-Felak sûresine) koyduğu âyet'teki: *"(Ey Muhammed!) De ki: ... düğümlere üfürüp büyü yapan üfürükçülerin serrinden... Rabbine sığınırım!"* (K. 113, el-Felak 1-5) seklindeki sözler, bunun örneklerinden biridir. Bu âyet'leri Muhammed, kendisine Yahudiler tarafından büyü yapıldığını öne sürerek Kur'ân'a koymuştur, ki Islâm kaynaklarındaki anlatısa göre hikâyesi şöyle: **A'sam oğlu Lebîd** adındaki bir Yahudi, Muhammed'e büyü yapmak üzere bir ipe üfürerek on iki düğüm bağlar ve kuyuya salar. Bunun üzerine Muhammed hastalanır. Üfürükçünün serrinden kurtulabilmesi için Tanrı Muhammed'e yukardaki sûre'yi indirir. Muhammed derhal **Ali'**yi ve onunla birlikte **Ammâr** ve **Zübeyr** adındaki ashabini yollayıp o kuyunun suyunu bosalttırarak ipi buldurur. Sonra yukardaki

âyeti okur. Ayet'in okunmasıyla birlikte ipin düğümleri çözülür ve Muhammed hastalıktan kurtulup iyileşir.

Buharî'nin **Ayse**'den rivâyetine göre de hikâye şöyle: Günlerden bir gün Muhammed hastalanır. Hastalığının sihirlenmekten doğduğunu düşünmüş olmalı ki esi Ayse'ye sunları söyler: *"Ey Aise! bilir misin? Allah bana kendisinden sıfam olan şeyi bildirdi ki: bana iki kişi geldi (Cibrîl ve Mîkâil). Bunlardan biri bas ucumda, öbürüsü de ayak ucumda oturdu. Ve biri öbürüsüne: -Bu zâtın hastalığı nedir?- diye sordu. O da: - sihirlenmiştir- diye cevap verdi. Kim sihir yapmıştır?, diye suâline de öbir Melek: - Lebîd Ibn-i A'sam!- diye cevap verdi. Sonra -bu sihir ne ile yapılmıştır?- diye sordu. O da: -Bir tarak, saç ve sakal tarantisi, erkek hurmanın kurumuş çiçek kapçığı ile- diye cevap verdi. -Nerede yapılmıştır?- suâline de: -Zervan kuyusunda- diye cevap verdi."* Bunları söyledikten sonra evden çıkar ve bâzi taraftarlarından (Ashâb'dan) bazıları ile berâber kuyunun bulunduğu yere gider. Sonra dönüp gelir ve Ayse'ye şöyle der: *" Ey Aise! Kuyunun etrâfındaki hurma ağacının uçları şeytan basları gibidir!"* Ayse de ona sorar: *"Yâ Resûla'llâh! Siz o sihri çıkar(ip çöz)dünüz mü?"*. Muhammed cevap verir: *"Hayir çıkarmadim. Çünkü Allah bana sıfâ verdi. Bir de o sihri çıkarip çözmekle halk arasında sihir serrinin suyûundan endîse ettim. Sonra kuyunun kapatılmasını emrettim"*.

Hemen belirtelim ki Muhammed, hastalığın Tanrı'dan gelme olduğunu ve Tanrı'nın izni olmadan insanlara hastalık diye bir şey âriz olamayacağını her vesileyle söyler dururdu. Ayrıca da "peygamber"lerin, "büyü" ve "sihir" gibi şeylerden etkilenmeyeceklerine inanmış görünürdü. Oysa yukardaki örnekte Yahudi'lerin kendisine "büyü" yaptıklarını, bu yüzden hastalandığını ve fakat Tanrı'ya sığınmak sûretiyle hastalıktan kurtulduğunu kabul etmise benzer. Muhtemeldir ki bu taktığı, sırf Yahudileri suçlu duruma düşürebilmek için uygulamıştır. Bütün bunlar bir yana fakat gerçek şu ki Muhammed, kendisi dahi üfürükçülüğe inanmış idi; üfürükçülükle uğrasır, hastalıkları "tükürüklü" ya da "tükürüksüz" üfürük yolu ile gidemeğe çalışırdı. Daha başka bir deyimle Yahudi'leri üfürükçülükle suçlarken kendisi üfürükçülüğün çeşitli uygulamalarına bas urmaktan geri kalmazdı!

"Faiz" konusuna gelince: Daha önce de belirttiğimiz gibi Muhammed, Mekke'de bulunduğu dönem boyunca geçimini, varlıklı bir kadın olan esi **Hatice** sayesinde sağlamıştır. Önceleri onun kervanlarını işletirken daha sonra bu işi muhtemelen sikici bulmuş ve hele aklına "peygamber" olma fikri gelince kervancılığı terketmiş ve doğrudan doğruya Hatice'nin gelirinden yemeğe başlamıştır. Hatice'nin ölümünden sonra onun servetini ne şekilde kullanıp tükettiği pek bilinmiyor. Medîne'ye geçtikten sonra Kureys kervanları üzerine çete'ler göndermeye başlayıpta ganimet edinme siyaseti sayesinde varlık edininceye kadar malî bakımdan parlak durumda bulunmadığını, **Ayse**'nin rivâyetinden anlamak mümkün. Arka arkaya evlendiği, ya da cariyeye olarak edindiği kadınların sayısı nerede ise bir düzineyi bulunca, ev halkını geçindirmek ve onların ihtiyaçlarına para yetistirmek elbetteki kolay değildi. Nitekim bu yüzden borç para ya da erzak alma zorunlughunda kalmıştır. Ne ilginçtir ki, Ashab'î arasında varlıklı olan kimseler bulunmakla beraber, onlardan borç almazdı; rehin karşılığı olarak sadece Yahudi'lerden borç alırdı. Her ne kadar islâm kaynakları, Ashab'ından borç almamasını: *"Muhammed hiç kimsenin minneti altına girmek istemezdi"* şeklindeki bir mazarete bağlamak isterlerse de yalandır. Zira, minnet altına girmek için Ashab'ından borç isteyemeyecek kadar gururlu bir insanın, Yahudilerden borç istemekle gururlu duruma girmesi söz konusu olamaz. Hele bir yandan "faiz" in kötü bir şey olduğunu söylerken, diğer yandan rehin karşılığında borç alması (yâni faiz sistemine uyması) hiçte gururlu insanlardan beklenecek bir şey değildir.

Üstelik Yahudiler kendisini "peygamber" olarak ciddiye almadıktan gayri, bir de çeşitli şekillerde onunla alay ederlerdi. Buna ragmen onlardan borç istemesi, "gurur" sorununu ise karıstırmadığını gösterir. Onlardan aldığı borç paralar ve yardımlarla hem ailesinin geçimini sağlar ve hem de çeteler göndererek Mekke kervanlarına karşı saldırılar tertiplerdi. Bu yoldan ganimetler ele geçirmiş, yavas yavas varlık edinmeğe başlamıştır.

Bu vesile ile isâret etmekte yarar vardır ki Muhammed, "peygamberliğini" ilân ettikten sonra Mekke'de bulunduğu 10 ya da 13 yıl boyunca **faiz**'in kötü bir şey olduğuna dâir pek

bir sey söylememistir. Oysa ki Arap'lar arasında, ve özellikle bir ticâret şehri olan Mekke'de **"ribâ"** niteliğinde faiz uygulaması vardı. Animsatalım ki **"ribâ"** sözcüğü **"faiz"** anlamına gelmekle beraber, ondan daha geniş bir uygulama alanını ifâde eder. Yâni sadece "ödünç olarak verilen bir paranın kira karşılığı" değil, fakat para'dan gayri şeylerin de faiz niteliğini içerir. Örneğin kılıc gibi şeyleri rehin verme karşılığında ödenen şeyler, ya da giyecek, yiyecek gibi şeylerin faiz'leri de **"ribâ"** deyiminin kapsamındadır. Böyle olduğu halde Muhammed, "peygamberliğini" ilân ettikten sonra, yâni birinci Mekke döneminde, bunu önleyecek bir hüküm koymamıştır. Her ne kadar Rûm sûresi'ne *"İnsanların mallarında artis olsun diye verdiğiniz herhangi bir faiz Allah katında artmaz..."* (K. 30 Rûm 39) şeklinde koymuş olmakla beraber, bu hükmün **"ribâ"** yi yasaklamaya matuf bir yönü yoktur. Yorumcular bu âyet'in, müslümanları ileride kesin olarak hükme bağlanacak olan **"ribâ"** yasasına hazırlamak üzere konduğunu söylerler. Evet ama mademki **"ribâ"** ve **"faiz"**, ya da **"tefecilik"** denen şeyler kötüdür, o halde neden Tanrı bunu kesin olarak daha Mekke döneminde yasaklamasın da, yıllar sonra yasaklasın? Öte yandan Rûm sûresi'nin bu âyetinin Mekke döneminde bile konduğu belli değildir, çünkü 60 âyet'ten oluşan bu sûre'nin 17'si Medine döneminde konmuştur.

Öte yandan Muhammed, Medîne'ye geçtikten sonra Yahudilerle iyi geçinme yollarını aradığı zamanlarda, **"faiz alıyolar"** diye Yahudileri küçümsemek ve yermek yoluna gitmemiştir. Çünkü böyle bir şey yapacak olursa onları gücendireceğini, ve yarımsız kalacağını hesap etmiştir. Biraz önce de belirttiğimiz gibi bu dönemde rehin karşılığında, ve faiz vererek onlardan borç para ya da mal (erzak vs...) almaya devam etmiştir.

Fakat ne zaman ki ganimet siyaseti sayesinde varlık edinip, artık onlara pek muhtac olmayacak duruma girmiştir, ve ne zaman ki onları İslâm'a sokamayacağını ve onlardan artık malî yardım göremeyeceğini anlamıştır, iste o andan itibaren *"Yehûd kavminin haramla geçinen kimseler"* olduğunu söylemeye başlamış ve onları *"fâiz ve haram çok yiyen kimseler"* olarak tanımlamıştır. Bunu yaparken, genel olarak riba'yi ve faiz'i yasaklayan hükümler koymuştur. Örneğin Al-i İmrân sûresi'ne sunu koymuştur: *"Ey iman edenler! Kat kat arttırılmış olarak faiz yemeyin, Allah'tan sakının ki kurtulsa eresiniz"* (K. 3 İmrân 130). Hemen ekleyelim ki bu âyet Medine dönemine âit'dir.

Buna dayanarak ki Mâide Sûresi'ne koyduğu bir âyet'le Yahudileri haram yemekle suçlamıştır. Ayet şöyle: *"Hep yalana kulak verir, durmadan haram yerler..."* (K. 5 Maide 42). Bu âyet'de Medine dönemine âit'dir.

Nisâ Sûresi'ne yerleştirdiği diğer bir âyet'le de, Yahudilerin fâiz alma yasasına uymadıklarını ve haksızlık yaptıklarını ve onun bunun mallarına haksız olarak konduklarını açıklamıştır: *"Yahudilerin... yasak edilmisken fâiz almaları, ve insanların mallarını haksızlıkla yemelerinden ötürü kendilerine helâl kılınan tertemiz şeyleri onlara haram kıldık..."* (K. Nisâ 160-161). Burada geçen: *"...kendilerine helâl kılınan tertemiz şeyleri onlara haram kıldık..."* sözlerinden ne kast edildiğini anlamak için En'âm sûresi'nin 146.âyetine göz atmak gerekir. Orada su yazılı: *"Yahudilere bütün tırnaklı hayvanları haram kıldık. Sırtlarında yahut baksaklarında tasdikları ya da kemige karışan yağlar hariç olmak üzere sigir ve koyunun iç yağlarını da onlara haram kıldık. Bu, zulümleri yüzünden onlara verdiğimiz cezâdır. Biz elbette doğru söyleyeniz"* (K. En'âm 146). Yorumcuların bildirmesine göre burada zikredilen şeylerin hepsi aslında haram olmadığı halde Tanrı, tefecilik etmeleri ve baskaca günahlar işlemeleri nedeniyle Yahudilere bu şeyleri haram kılmış olmaktadır. Bu âyet'ler de Medine döneminde Kur'ân'a girmiş olan âyet'lerdendir.

Bütün bunlardan çıkarılacak sonuç şudur ki Muhammed, yıllar boyu faiz yasası koymayı aklından geçirmemiş iken, Medîne'ye geçtikten sonra Yahudileri İslâm'a sokamayacağını anlayışta onlara düşman kesilince fikir değiştirmiş, ve faiz sorununu yasak hükümlere bağlamıştır. Bağlarken de faiz almanın haksızlık etmek (K. Bakara 279) ve Tanrı'ya karşı gelmek olduğunu (K. İmrân 130-132), faiz yiyenlerin mahserde şeytanın çarptığı kimelelere benzediğini (K. Bakara 275) ve bu nedenle Cehenneme gideceklerini (K. Bakara 275) ve Yahudilerin bu tür haksızlıkları ve faiz almaları nedeniyle azab'a sokulacaklarını (K. Nisa 161; En'âm 146) bildirmiştir.

Oysa ki faiz alarak "haksizlik" yapanlar, sadece Yahudi'ler degildi; Hiristiyan'lar dahi ayni seyi yaparlardi. Birakiniz Hiristiyan'lari ya da baskalarini, fakat Muhammed bizzat kendisi, köle kullanmak, ve onlari kendi tarlalarinda yok bahasina çalistirmak sûretiyle, bir bakima "ribâ" cinsi "faiz" yemekteydi; çünkü Kur'ân'da geçen "faiz" denen sey, biraz önce dedigimiz gibi, sadece ödünç olarak verilen paranin kira karsiligi seklinde degil, fakat "riba" karsiligi olarak yiyecek, giyecek ya da baskaca seylerin de "faizi" seklinde anlasilmak gerekir. Bu itibarla, köleyi bogaz tokluguna çalistirmak demek, ondan fazlasiyle yararlanmak demektir. Oysa, dedigimiz gibi Muhammed, gerek Arap kabilelerine ve gerek Arap olmiyan kabilelere karsi giristigi çete saldirilari ya da savaslar vesilesiyle ele geçirdigi mallari ve esirleri paylasir, aldigi esirleri kendi hizmetinde "köle" olarak çalistirir, ya da satar, ya da ona buna hediye olarak dagitirdi.

Kusku edilemez ki onun bu davranislari, fâiz almaktan daha hafif bir haksizlik sayilamazdi!

IX) Muhammed'in söylemesine göre "Hilekârlık", "Gaddarlık", "Hak ve hâkikati saklamak" gibi "fazîhalar" (alçakliklar), Yahudi'lerin, munafik'larin ve müsrik'lerin ahlâkinda yer alan cürümlerdendir" (K. 3 Al-i Imrân 188).

Ibn-i Abbâs'ın rivâyetine göre Muhammed bir gün Yahudileri çağirip onlara **Tevrat**'a âit bâzi sorular sorar. Yahudiler de kendisine, sorunun gerçek yanitini gizleyerek yanlis bir seyler söylerler. Böylece Muhammed'i kandirdiklarini sanarak sevinirler. Oysa ki Muhammed, bilen kisilerden bunu aslini öğrendigi için, gerçegi sakladiklarini onlari yüzüne vurur ve Tanrı'dan geldi diyerek su hükmü koyar: *"Habîbim! Hani o yaptiklari hilekârlıklara sevinen ve yapmadiklari fazîletlerle medholunmayi seven kimseler yok mu? Sen onlari azâbdan selâmette sanma! Sakin böyle sanma; çünkü onlar için çok acitici bir azâb mukarrerdir"* (K. Al-i Imran 188; ayrıca bkz. Bkz. **Sahih-i...**, Cilt XI, sh. 73)

Bazi yorumcular, bu hükümle Yahudi'ler'in kastedildigini söylerler; bazilari da "bunlar munafik'lardir" derler. Bundan dolayidir ki, genel olarak Islâm kaynaklari bu âyet'in hem "Yahudi'leri" ve hem de "munafik'lari" kapsadigini belirtirler ve *"Hilekârlık", "Gaddarlık", "Hak ve hâkikati saklamak" gibi "fazîhalar" (alçakliklar) hem Yahudilerin ve hem de müsriklerin ahlâkinda yer alan "müsterek cürümlerdendir"* derler. Bütün bunlari, halk yiginlarina "Seriât verileri" olarak belletirler (Bkz. **Sahih-i Buharî Muhtasari**, Cilt XI, sh. 73-75).

X) Muhammed'in söylemesine göre Tanrı, cezalandirmak maksadiyle, Yahudi'lerden ve Hiristiyan'lardan bazi kavimleri fâre, domuz, maymun ve kertenkele vs... sekline donüstürmüştür (K. Bakara : 65-66; Nisâ 60; Maide 59-60; A'raf 166 vs...).

Yahudi'leri ve Hiristiyan'lari asagilamak maksadiyle Muhammed'in ortaya vurdugu buluslardan biri de, Tanrı'nin onlari "fâre", "maymun", "domuz" ya da "kertenkele" gibi hayvanlara ve böceklerle dönüstürdüğünü, ya da seytana tapanlardan yaptigini söylemek olmustur. Bunun böyle oldugunu anlatmak için Kur'ân'a âyet'ler yerlestirdigi gibi Kur'ân olmiyarak, yâni hadîs seklinde, hükümler de birakmistir. Örneğin Kur'ân'in Maide sûresi'ne koydugu bir âyet'le Yahudi'leri ve Hiristiyan'lari, "fasik" (günahkar) olmakla, ve müslüman'lara karsi olumsuz davranmakla suçlar; Tanrı'nin söyle dedigini açıklar: *"Ey Muhammed! De ki: -Ey Kitâb ehli! Allah'a, bize indirilene ve daha önce indirilene inanmamizdan ve çogunuzun fasik olmasindan ötürü mü bizden hoslanmiyorsunuz? Allah katinda bundan daha kötü bir karsiligin bulundugunu size haber vereyim mi?- de; Allah kime lânet ve gazabederse, kimlerden maymunlar, domuzlar ve seytana kullar kilarsa, iste*

onlar yeri en kötü ve dogru yoldan en çok sapmis olanlardir" (K. Maide 59-60).

Bu dogrultuda olmak üzere Tanrı'nin Yahudi'lere lânetler yagdirdigini anlatmak için Arap'lara söyle der: *"Ey Arabî! Israilogullarından bir topluluga Tanrı lanet etti, ya da öfkeleni (gazab etti) de, onlari yeryüzünde gezen hayvanlara dönüştürdü"*.

Muhammed'in söylemesine göre Tanrı, **Beni Israil**'den bir kavim olan Yahudi'leri, isledikleri günahlardan dolayı fâre/siçan sekline dönüştürmüştür. Güyâ bu kavim, Tanrı'nin haram kilması nedeniyle, asla deve sütü içmez oldugu için o tarihten sonra fâre'ler de deve sütü içmez olmuslardir. Böylece **Benî Isrâîl** ile fâre'ler arasında özel bir "müstereklik" saglamistir ki o da deve sütünü içmezliktir.

Kusku edilemez ki Yahudi'lerden bazılarının Tanrı tarafından fâre sekline dönüştürüldüğünü hayal etmek, Muhammed için mutluluk doguran bir sey olmustur, çünkü fâre'ye karsi özel bir hinç beslerdi. Beslemesinin nedeni de bir gün uykuda iken fâre yüzünden uyandırılması ve evinin nerede ise fâre tarafından atese verileceğine tanik olmasidir. **Tahâvî**'nin **Ahkâmü'l-Kur'ân** adli kitabında Ebû Sâid-i Hudrî'den, ve Ebû Dâvud'un Ibn-i Abbâs'tan rivâyetlerine göre olay söyle anlatilir: Güyâ bir gün Muhammed uykudan uyanınca, küçük bir fâre'nin oradaki bir kandilin yanmakta bulunan fitilini alip evi atese vermek üzere oldugunu görür; bu arada seccâdesinin el kadar bir tarafının yanmis oldugunu da farkeder. Bunun üzerine hemen fâre'yi öldürür. Düşündüğü o'dur ki seytân fâre'yi yangin çıkarmaga tesvik etmistir. Bunun üzerine fâre'lerin öldürülmesi için su fermani çıkarir: *"Siz uyumak istediginizde kandilinizi söndürünüz. Çünkü seytan bunun gibi hayvanlari yangin cinâyetine sevk eder"*.

Anlasilan o ki Muhammed, "fâre" gibi zararlı bir hayvani Yahudi'lerle ayniyet içerisinde göstermek sûretiyle hem kendi kendisini ve hem de ve taraftarlarını hosnud etmek istemistir..

Yine Muhammed'in söylemesine göre Tanrı, "azgınlık" yapan Yahudileri fâre sekline soktuğu gibi, bir diğeri kısmını da, emirlerine aykırı davrandılar ve örneğin Cumartesi yasasına uymadılar diye cezâlandırmak (ve aynı zamanda baskalarına örnek yaratmak) için, *"asagilik birer maymun"* haline getirmiştir. Bunun böyle oldugunu anlatmak üzere Kur'ân'a koyduğu âyet'lerden birinde, Tanrı'nin Yahudilere hitaben söyle konustugunu söyler: *"İçinizden cumartesi günü azgınlık edip de, bu yüzden kendilerine: -Asagilik maymunlar olun- dediklerimizi elbette biliyorsunuz. Biz bunu (maymunlasmis insanlari) hadiseyi bizzat görenlere ve sonradan gelenlere bir ibret dersi, müttakîler (haramdan sakınanlar) için de bir öğüt vesilesi kildik"* (K. Bakara 65-66).

Buna benzer bir baska âyet'te Tanrı'nin Yahudi'lere "Asagilik maymun olun" dedigini söyledigini ekler; âyet aynen söyle: *"Kibirlenip de kendilerine yasak edilen seylere vazgeçmeyince onlara: -Asagilik maymunlar olun- dedik"* (K. A'raf 166).

Ebûlfidâ gibi kaynakların bildirmesine göre bu âyet'lerle ilgili hikâye söyle: **Davûd**'un peygamberliği döneminde bir kısım Yahudilerin yaşamakta bulundukları Kizil deniz civarında bir yere, her cumartesi günü balık sürüleri gelir ve bütün gün orada kaldıktan sonra, ertesi akşam açık denize dönermis: ve balıklar bunu, sirf orada oturanları ayartmis olmak için yaparlarmis. Çünkü Tanrı'nin emri gereğince cumartesi günü balık tutmak yasakmis. Fakat o civarda oturan Yahudi'lerden bir kısmı, Tanrı emrine aykırı olarak cumartesi günleri balık tutmaga baslamis. Ve iste Tanrı onlari bu yüzden maymun haline getirivermis ve üç gün bu sekilde tuttuktan sonra siddetli bir rüzgar estirerek hepsini de denize döktürmüs. Böylece hem onlari cezalandirmis ve hem de baskalarına, Tanrı emrini dinlememenin ne demek oldugunu anlatmis imis!

Yine Muhammed'in söylemesine göre Tanrı, bir çok nedenlerle Yahudilere öfkeleniginde Yahudileri, sadece maymun ya da domuz cinsi hayvanlara dönüştürmekle kalmamis, bir de kertenkele'lere dönüştürmüştür. Hikâyesi kısaca söyle: Müslim'in Ebû Said'den rivâyetine göre bir gün bir adam Muhammed'in yanına gelerek: *"Ey Tanrı elçisi! Biz, kertenkelesi çok olan bir toprakta yasiyoruz. Bizim için ne buyurursun, ne fetva verirsin (Bunlari yiyelim mi)?"* der. Muhammed onlara söyle yanıt verir: *"Bana,*

Israilogullarından bir topluluğun hayvanlara dönüştürüldüğü anlatıldı. (Bu kertenkeleler de onlardan olabilir)". Bununla beraber kertenkele'lerin yenmesi ya da yenmemesi için bir şey söylemez.

XI) Muhammed'in söylemesine göre Tanrı: "Eger Benî İsrâîl olmasaydı et kokmazdı..." (K. 2 Bakara 57) demis ve Yahudi'leri cezalandırmak için "tirnakli hayvanları" onlara haram kılmıştır (K. En'âm 146).

Yahudileri asagilamak için Muhammed'in Kur'ân'a koyduğu âyet'lerden biri de şöyle: "...*kudret helvası ve bildircin indirdik. -'Verdigimiz rizikların iyi ve güzel olanlarından yiyin-' dedik. Onlar bize değil fakat kendilerine yazık ediyorlardı*" (K. 2 Bakara 57) .

Ebû Hüreyre'nin rivâyetine göre Muhammed, bu âyet'i esas itibariyle Yahudileri kötülemek için, ve daha doğrusu et'in kokar olmasının onlar yüzünden olduğunu ortaya vurmak için koymuş ve şöyle demistir: *"Eger Benî İsrâîl olmasaydı et kokmazdı..."*.

İslâm kaynaklarının açıklamasına göre söz konusu et, bildircin'a benzeyen bir kusun etidir, ve Yahudiler Tanrı'nın emirlerine aykırı davrandıkları içindir ki et'in kokmasına sebep olmuşlardır. Çünkü güyâ Tanrı **Tîyh** sahrasında oturmakta olan Benî İsrâîl'i iki tür yiyeceklerle bol olarak riziklandırmıştır. Bu yiyeceklerden biri, **"Yelve"** denen ve bildircina benzeyen bir cins kusun eti'dir. Diğer de **"kudret helvası"** diye bilinen ve bal kıvamında olan beyaz ve tatlı bir "rutûbettir" ki bazı iklimlerde havadan, taşlar ve ağaçlar üzerine, kar gibi yagar. Ve iste **Tîyh** sahrasında yaşamakta olan Benî İsrâîl'e Tanrı, bu iki yiyecekten her gün ihtiyaçları kadar alıp taze taze yemelerini emretmiş ve bundan fazla almalarını ya da saklamalarını yasak etmiştir. Sadece Cum'a günü için bir istisna yapmış ve o gün Cumartesi'nin nasîbini de birlikte almalarına izin vermiştir. Ve iste kirk yıl boyunca Yahudiler, gökten inen bu iki yiyeceği, Tanrı'nın emrine uyarak bu şekilde yemislerdir. Fakat ne var ki açgözlülükleri ağır basmış ve Tanrı yasasına aldiris etmeyerek ihtiyaçlarından fazla miktarda bildircin eti alıp saklamaya başlamışlardır. Bundan dolayı da eti kokutmuşlardır

Ve iste bu hikâye'ye dayanarak Muhammed, hem Kur'ân'a yukardaki âyet'i (K. Bakara 57) koymuş ve hem de: *"Eger Benî İsrâîl olmasaydı et kokmazdı "* şeklindeki hadîsi yerleştirmiştir. Fakat bundan başka bir de Tanrı'nın onları, "zulûmleri" yüzünden bir takım yiyeceklerden mahrum edecek şekilde cezalara çarptığını söylemiş, örneğin tirnakli hayvanları, ve sigir ve koyunun iç yağlarını haram kıldığını bildirmiştir. Bu konuda Kur'ân'a koyduğu âyet'lerden biri şöyle; *"Yahudilere bütün tirmakli hayvanları haram kildik. Sirtlarında yahut bagirsaklarında tasidıkları ya da kemige karisan yağlar hariç olmak üzere sigir ve koyunun iç yağlarını da onlara haram kildik. Bu, zulûmleri yüzünden onlara verdigimiz cezâdır. Biz elbette doğru söyleyeniz"* (K. En'âm 146).

Yorumcuların söylemesine göre burada geçen "zulûm" deyiminden, Yahudilerin, kendilerine gönderilen peygamberleri öldürmüş olmaları, tefecilik etmeleri, ya da haram kilinan şeyleri yemeleri gibi hususları anlamak gerekir. Yani güyâ Tanrı, bu günahlardan ve suçlardan dolayı Yahudileri, yukardaki cezâlara çarptırmış, yani onlara tirnakli hayvanları ve sigir ile koyunun yağını haram etmiştir.

Hemen belirtelim ki bu âyet'i koyarken Muhammed, her zaman yaptığı gibi, yine **Tevrat'**dan esinlenerek is görmüştür. Ancak ne var ki Tevrat'da öküz, sigir, ve koyun gibi hayvanların yağını yeme yasğı, cezâ olsun diye öngörülmemiştir; bu yasak sadece "günâh takdimesi" ya da "selâmet takdimesi" gibi hususlar bakımından öngörülmüştür. Gerçekten de Tevrat'da bu yağların, atesle yapılan takdimelerde yakılmak üzere kullanılacağı belirtilmiştir. Su bakımından ki Tevrat'ın **"Levililer"** adli kitabında, Tanrı'nın Musa'ya söyle söylediği yazılıdır: *"İsrail ogullarına söyliyip de: Hiç bir yağ, öküz, yahut koyun , yahut keçi yağı yemiyeceksiniz. Ve kendilikliginden ölen yahut parçalanmış olan hayvanın yağı, baska her is için kullanılabilir; fakat onu hiç yemiyeceksiniz. Çünkü atesle yapılan takdime olarak Rabbe arzedilmekte olan hayvanlardan birinin yağını kim yerse,*

ondan yiyen can, kavminden atilacaktır" (**Tevrat/ Levililer**, Bap 7: 23-25).

Görüldüğü gibi söz konusu hayvanların yagının haram kılınması emrinin Yahudileri cezâlandırmakla ilgisi yoktur.

Öte yandan, Bakara sûresi'nin 57.âyet'inde, Yahudilere tırnaklı hayvanların haram kılındığı belirtilirken bunun, zulümlerinden dolayı, onlara cezâ olsun diye konduğu yazılıdır. Yorumculara göre Tırnaklı hayvanlardan maksat deve, ya da devekusu, ördek ve kaz gibi ayakları ayrı olmaları hayvan ve kuşlardır. Bu hayvanların haram kılınmasının Yahudiler bakımından neden cezâ olacağını anlamak kuskusuz ki güçtür. Yorumculara göre güyâ Yahudiler, Musa'ya karşı isyanlarından dolayı çölde yıllarca dolasmışlardır, ve onların bu seyahatlerinde en çok yararlandıkları şey deve olmuştur. Su durumda deve etinin haram kılınmasının Yahudileri cezalandırmak bakımından ne anlam tasidigini sormak gerekir!

XII) Muhammed'in söylemesine göre Yahudi'ler, çıplak olarak birbirlerine baka baka yıkanmak, ya da kadınlara "arka organlarından yanasarak cinsî münasebette bulunmak", ya da "escinsellik" (Homoseksüel'lik) gibi sapık ilişkilerde bulunmak gibi ahlaka aykırı ve kötü geleneklere sahiptirler; bu nedenle Tanrı Müslümanlara böyle yapmamaları için buyrukta bulunmuştur (K. Ahzâb 69; Bakara 223; A'raf 80-81; Neml 54-55).

Muhammed'in söylemesine göre Yahudi'ler, güyâ **Musa** zamanında çıplak olarak birbirlerine baka baka yıkanmışlar ve bu da onların ahlaksız oluslarındanmış! Onların bu davranışını Musa uygun bulmamış. Bulmadığı için, onlardan ayrı bir yerde ve yalnız kalarak yıkanmış. Onun böyle yıkandığını gören halk, sanmış ki Musa'nın bir ayibi, bir sakatlığı vardır, ve bundan dolayı böyle yapmaktadır. Ve aralarında konusurlarken: "*Vallahi Musa'yi bizimle beraber yıkanmaktan men'eden şey (mutlaka) debbe, yâni kasığı çikik olmasidir*" derler ve ona ezâ ederlermiş. Ve iste bir gün Musa, yine bu şekilde yıkanmak için elbisesini bir taşın üstüne koymuş. Fakat taş, elbisesini aldığı gibi kaçmış. Musa da pesinden kosmaya başlamış, ve kosarken de: "*Aman taş, rubami! Aman taş, rubami!*" diye avazı çıktığı kadar bağırırmış. Yahudiler onu bu şekilde görünce: "*Vallâhi, Musa'da bir kusur yokmu*" diyerek ardından giderler. Ve nihâyet Musa taş'ı ele geçirip elbisesini ondan alır ve sonra taşı dögmeye baslar. Söylendigi göre o tasta dayaktan bir iz kalmıştır ki hiç silinmemiştir.

Ve iste Yahudi'leri bu şekilde küçültürken Muhammed, kendisine de Kissa'dan hisse çıkarmak üzere Kur'ân'a su âyet'i koyar: "*Ey iman edenler! Siz de Musa'ya eziyet edenler gibi olmayın. Nihayet Allah onu, dedikleri şeyden temize çıkardı. O, Allah yanında şerefli idi*" (K. 33 Ahzâb 69). Yâni demek ister ki: "Musa'ya eziyet ettikleri gibi siz de bana eziyet etmege kalkışmayasınız!". Nitekim Yahudileri asagilatmak için böyle bir âyet'i Kur'ân'a koymasının sebebi, bir ganimet taksimi esnasında bazı kimselerin itirazına ugraması ve bunu kendisine yapılan bir eziyet saymasıdır. İtirazda bulunanları, vaktiyle Musa'ya ezâ eden Yahudilere benzetmek için yukardaki hikaye'yi uygun bulmuştur.

Hemen ekleyelim ki yukardaki hikâye'yi Muhammed, Tevrat'tan mülhem olarak almış, fakat Yahudileri kötülemek maksadiyle değişik bir sekile sokmuştur. Çünkü **Tevrat**'in **Sayılar** kitabında (Bkz. Bap 12) Mûsâ hakkında kötü şey söyleyenler Yahudi'ler değil fakat Mûsâ'nın kendi kardeşleri olan **Miryam** ile **Harun**'dur. Tevrat'a göre **Miryam** ile **Harun**, Habesli bir kadın aldı diye **Mûsâ** aleyhinde konuşmaya baslarlar. Bu arada "*Rab yalnız Mûsâ vasıtası ile mi söyledi? Bizim vasitamızla da söylemedi mi?*" diye konusurlar. Yâni Tanrı'nın, sadece Musa'ya değil fakat aynı zamanda kendilerine de vahy indirdiğini anlatmak isterler. Tanrı onların söylediklerini duyar ve kızar. Derhal üçünü huzurunda toplar ve öfkesini açıklar. Mûsâ hakkında kötü konuştu diye Miryam'i cüzzam hastalığına ugratır. Kadıncagız kar gibi cüzzamli olur. Harun onu bu feci hâlde görünce dehsete düşer ve Mûsâ'ya yalvar yakar olur, afv diler. Mûsâ Tanrı'dan yalvarıda bulunur ve Tanrı Miryam'i yedi gün bu hastalıkta tuttuktan sonra afv eder. (Bkz. **Tevrat**, **Sayılar** , Bap 12: 1-16)

Hikâye'nin Tevrat'a göre aslı böyle iken Muhammed bunu, biraz yukarda belirttiğimiz

sekle sokarak Yahudi'leri Mûsâ hakkında kötü konusmuslar gibi göstermistir.

Yahudi'leri asagilamak için Muhammed'in öne sürdüğü diger bir husus, onların cinsel yasamlariyla ilgilidir. Muhammed'in söylemesine göre Yahudi erkekleri, karilarina ön organdan degil fakat arka organdan (anus'dan) yanasip, o sekilde cinsî münasebette bulunurlarmis. Fakat Tanri, bunun sapiklik oldugunu bildirmis ve yasaklamak üzere su âyet'i göndermis: "...Allah'in size emrettiği yerden onlara (kadinlariniza) yaklasin. *kadinlariniz sizin için bir tarladir. Tarlaniza nasil dilerseñiz öyle varin...*" (K. Bakara 222-223). Bu âyet'le ilgili olarak Muhammed: "*Karisina arka organindan temas eden kisi mel'undur; Allah'in rahmetine ermekten uzaktır*" seklinde hükümler koymustur. Koyarken de kadnlara arka organ'dan yanasmanın "*Lûtf'ligin küçük sekli*" ("*el-Lutiyyetu's-Sugrâ*") oldugunu bildirmis ve bunun Yahudi'lere özgü kötü bir gelenek oldugunu ve özellikle **Lut** toplumunda görüldüğünü söylemistir.

Kisaca hatirlatalim ki **Lut**, Kur'ân'da adi geçen "peygamber"lerden biri olup **Ibrahim**'in kardesinin oğlu olarak bilinir. Güyâ **Ibrahim** ve **Lut**, ayni bir topluma "peygamber" olarak gönderilmislerdir. Fakat Tanri, kendi buyruklarina aykiri davranan bu toplumu yok etmege karar vermis, ve kararini bildirmek ve yerine getirmek üzere meleklerini göndermistir. Gönderdiği bu melekler "güzel yüzlü, yakisikli genç erkek" kiliginda kimselerdir. Melekler önce Ibrahim'in yanina gidip kararı bildirirler. Ibrahim onlari bundan vazgeçirtmege çalisir. Fakat onlar Tanri buyrugunu yerine getireceklerini söylerler ve sonra Lut'un yanina giderler. Ancak ne var ki Lut'un toplumunun erkekleri, güzel yüzlü ve yakisikli bu genç erkek kiliginda gelen melekleri görünce, onlarla cinsî münasebette bulunmak isterler. Çünkü Lut'un toplumunda cinsî sapiklik pek yaygindir. Her ne hikmetse Lut onların bu sapikligina karsi daha önce pek ses çıkarmamis iken, simdi, yâni bu gelen konuklar vesilesiyle engel olmak ister ve söyle der: "...Dünyâlarda sizden önce hiç kimsenin yapmadığı bir hayasizligi mi yapıyorsunuz? Siz kadnlari birakip sehvetle erkeklere yaklasiyorsunuz. Dogrusu siz asiri giden bir milletsiniz" (K. A'raf 80-81). Onlari cahillikle damgalayarak söyle ekler: "... Göz göre göre bir hayasizlik mi yapıyorsunuz? Kadnlari birakip sehvetle erkeklere mi yaklasiyorsunuz? Evet siz cahil bir milletsiniz" (K. Neml 54-55).

Fakat bu sekilde azarlamakla onlari sapiklikten vazgeçiremeyeceğini düşündüğü için, kendi öz kızlarini onlara sunar. Sunarken de söyle der: "...Ey milletim! Iste bunlar benim kızlarım. Onlar sizin için daha temizdir! Allah'tan sakinin; konuklarımın önünde beni rezil etmeyin. İçinizde akli basnda kimse yok mudur?..." (K. Hud 78).

Aslında **Lut**'un sadece iki kızı vardır. Kuskusuz ki bütün bir kavmin erkeklerine bu iki kız yetismeyecekti. Bundan dolayidir ki bazi yorumcular Lut'un "*Benim kızlarım*" derken, sadece kendi kızlarini degil fakat onlarla birlikte kendi kavminin kadnlarini kastettigini söylerler (**Diyânet Vakfi** çevirisinde Hud sûresi'nin 78ci âyet'inin açıklanmasına bakiniz).

Fakat kavminin erkekleri Lut'un bu teklifini kabul etmezler, çünkü istedikleri sey kız ya da kadın degil fakat erkeklerdir; bu nedenle söyle derler: "(Ey Lut!) *Andolsun ki, senin kızlarınla bir isimiz olmadigini biliyorsun; dogrusu ne istedigimizin farkindasin...*" (K. Hûd 79).

Lut onların bu israri üzerine ümitsiz olarak kendi kendine söyle der: "*Keske size yetecek bir kuvvetim olsa veya sağlam bir yere siginsam...*" (K. Hûd 80).

Bunu duyan melekler kendilerini Lut'a tanitirlar ve endise etmemesini, karisi hariç âlesi efradini alip bir yere kaçmasını, onun kavmini yok edeceklerini bildirirler; söyle derler: "...Ey Lut! Biz Rabb'in elçileriyiz! Onlar sana ilisemeyecekler. Geceleyin bir ara, âilenle beraber yola çık, karinin disinda kimse geri kalmasin. Dogrusu onların basina gelen onun da basina gelecektir. Vâdeleri, gün dogana kadardir. Gün dogmasi yakin degil mi?..." (K. hûd 81).

Lut, karisi hariç âilesi efradini alip bir yerlere kaçır ve sonra melekler onun kavminin bulunduğu yeri, altini üstüne getirecek sekle sokarlal, halkın üstüne balçiktan pisirilmis sert taslar yagdirirlar (K. Hûd 82-83). Böylece Lut'un kavmi, escinsellik gibi bir sapikliga yönelik

bulundugu için mahvolup gitmiş olur.

Fakat Muhammed bu hikâye'yi sadece erkeğin erkekle ilişkisini önlemek için değil, bir de erkeğin kadınla olan "normallik disî" ilişkilerini (örneğin kadına arka organından yaklaşmasını) önlemek için de kullanmış olmalıdır ki, kadınlara sadece döl yatağı sayılan ön organdan yaklaşıması için Kur'ân'a su âyet'i koymuştur: "... Allah'ın size emrettiği yerden onlara (kadınlarınıza) yaklaşın. Kadınlarınız sizin için bir tarladır. Tarlanıza nasıl dilerseniz öyle varın..." (K. Bakara 222-223). Bu âyet'in anlatmak istediği o'dur ki erkek, dilediği gibi kadının önünden ya da arkasına geçmiş olarak cinsî münasebette bulunur, yeterki arka organından duhul etmesin.

Bundan dolayıdır ki yorumcular, erkeğin kadınla cinsî münasebetinin, kadının döl yatağı sayılan ön organından olması gerektiğini belirtirlerken arka organdan yapılması halinde bunun, biraz önce değindigimiz gibi, "*Lûti'liğin küçük şekli*" yâni sapıklık olduğunu söylerler. Fakat her ne olursa olsun, bütün bunlar, Yahudi'leri asagılamak için düşünülmüş şeylerdir.

XIII) Muhammed'in söylemesine göre Yahudi'ler, Tanrı'nın emrine aykırı olarak Beyt-i Makdis'e "*kiçlari üzerine imekliyerek*" girmişler, kendilerine söylenenleri baska sözlerle degistirmişlerdir. Bu yüzden Tanrı onlara, gökten acı bir azab indirmiştir (K. Bakara 58-59).

Ve Yahudi'lerin bu tür tutum ve davranışları, onların, tarih boyunca, "*hirs ve hiyânetle tanınmış bir millet*" olmalarının nedeni imiş!

Muhammed'in söylemesine göre Yahudi'ler Tanrı emirlerine her vesile ile aykırı ve saygısızca hareket etmeyi gelenek edinmiş bir millettir. Bu saygısızlığı sadece Tanrı'ya karşı değil fakat O'nun peygamberlerine karşı da göstermişler, özellikle **Mûsâ** "peygamber"e çok "ezâ" etmişlerdir. Fakat sadece bununla yetinmemişlerdir; bir de güyâ **Beyt-i Makdis**'in kapisinden girerlerken Tanrı'nın emirlerine karşı en büyük terslikleri yapmaktan geri kalmamışlardır.

Bilindiği gibi **Beyt-i Makdis** denen yer, **Kudüs**'te kutsal bir yer olarak kabul edilir. Muhammed'in söylemesine göre Tanrı, bu kent'in kutsal'lığı konusunda Yahudi'leri bir çok defa'lar uyarmış, ve fakat Yahudi'ler bu uyarılara aldirmişlar, Tanrı'nın emrine karşı durmuşlar ve bundan dolayı cezalandırılmışlardır. Bunu anlatmak maksadiyle Muhammed, Tanrı'nın söyle konustugunu söyler: "*Hani Biz su sehre girin, orada bulunanlardan dilediginiz şekilde bol bol yeyin, kapisinden egilerek girin (girerken) -'Hitta!'*" (Yâ Rabbi bizi affet) *deyin ki, sizin hatalarınızı bağışlayalım; zira biz, iyi davrananlara (karsiligini) fazlasıyla vereceğiz, demistik. Fakat zalimler, kendilerine söylenenleri baska sözlerle degistirdiler. Bunun üzerine Biz, yapmakta oldukları kötülükler sebebiyle zalimlerin üzerine gökten acı bir azab indirdik*" (K. 2 Bakara 58-59).

Yorumcuların söylemesine göre, burada geçen "*su sehre*" deyimini "**Kudüs**", ya da "**Sittim**" ya da "**Eriha**" adındaki şehirlerden biridir. Ve iste Tanrı, uzun yıllar "**Tih sahrâsi**"nda günahkârlıklar içerisinde serseri bir yaşam sürmekte olan Yahudi'leri uygarca yaşamlara erdirmek için Kudüs'e sokmak istemiş, ve onlara, bu şehrin kapisinden girerlerken "dindârâne" bir şekilde, alçak gönüllükle hareket etmelerini ve kapi önünde "**Hitta**" (yâni "**Yâ Rabbi bizi affet**") diyerek tevbe etmelerini emretmiştir. Ancak ne var ki Yahudi'ler, bu emre ters düsercesine ve "küstağça" karsilik vermişler, ve kapidan "*kiçlari üzerine imekliyerek*" girmişler, ve emrolundukları sözcüğü (yâni "**Hitta**" sözcüğünü) degistirip bunun yerine Tanrı ile alay etmek üzere anlamsız bir deyim olarak "*Hintatün habbetün fi sâ'aretin*" demişlerdir. Ve bunun üzerine Tanrı Yahudilere veba gibi bir takım kötü hastalıklar vermiş.

Kusku edilemez ki Muhammed, Yahudilere karşı beslediği düşmanlık duyguları içinde bu tür hikâyeler anlatmayı, hem kendisi ve hem de taraftarları için huzur yaratıcı bulmuştur!

Nitekim bu yukardaki hikâye vesilesiyle müslüman yazarlar, Yahudi'lerin "hak" ile "bâtılı" birbirine karıştıran ve tarihin her döneminde *"hirs ve hiyânet"* içinde bulunmuş olan bir millet olduklarını söylemekten geri kalmamışlardır. Örneğin T. C. Devleti'nin resmî bir kuruluştaki Diyânet İşleri Bakanlığı'nın, yukardaki âyet'lerle ilgili olarak insanlarımızı bellettiği şudur: *"Tarihin her devrinde hirs ile, hiyânetle tanınmış bir millet olan Yahûdiler vaktiyle Mûsâ peygamberin nübüvveti zamânında da (onun) teblig ettiği her emri tersine telâkki ederek bu sevketli peygambere de türlü müskülât göstermişler ve her zaman hakla bâtili karıştırmışlardır"* .

XIV) Muhammed'in söylemesine göre Yahudi'ler, Tanrı'nın kendilerine nîmet olarak verdiği kudret helvasını ve bildircinleri tâze tâze yiyecek yerde bunları saklayıp biriktirmekle Tanrı buyruklarına karşı gelmişlerdir (K. Bakara 57):

Muhammed'in söylemesine göre Tanrı, her dâim Yahudi'lere iyilik yapmak, onları nîmetlerinden yararlandırmak istemiş ve fakat her defasında Yahudi'ler O'na karşı nankörlüklerini belli etmişlerdir. Örneğin Tanrı Yahudi'lere "kudret helvası" ve "bildircinler" vermiş, ve fakat onlar bu iyiliği nankörlükle karşılamışlardır. Bunun böyle olduğunu anlatmak üzere Muhammed, Tanrı'nın şu âyet'i indirdiğini bildirmiştir: *"Ey Benî İsrâîl, üzerinize o (beyaz) bulutları gölge yaptık. Ve üzerinize kudret helvası ve bildircin indirdik. Onlara: -'Haydi size rizik verdiğimiz bu temiz ni'metlerden yiyiniz-' (dedik). Fakat (nankörlük ettiler); bu sûretle bize zulmettiler. Ve lâkin kendilerine zulmettiler"* (K. 2 Bakara 57). İslâm kaynaklarının bildirdiğine göre *"Kudret helvası"* denen şey "Tîh sahrâsi"nda Yahudilere Tanrı tarafından "ihسان edilen" bir "rizik'tir". Rengi beyaza dönük kırmızımsı olup çiy ve pismis olarak yenir. Güyâ bu gıda geceleri ağaçlar üzerine yagar. Yahudiler bunları toplayıp yerlermiş. Yukardaki âyet'e göre Tanrı, Yahudi'lere, ayrıca rizik olarak, bildircinler vermiş: kebab yapıp yesinler diye! Fakat Tanrı bu rizikleri verirken istemiş ki Benî İsrâîl bunları tâze tâze yesin. Bundan gayri Tanrı, bir de "Gamâm" denen bir beyaz bulut ile Benî İsrâîl'i güneşin harâretinden korumuş. Muhtemelen vermiş olduğu bildircinlerin tazeliği kaybolmasın diye! Ancak ne var ki Benî İsrâîl, Tanrı'nın bütün bu iyiliklerini tepencesine hareket etmiş; örneğin Kudret helvasını ve bildircinleri tâze tâze yiyecek yerde, bunları saklamaya, biriktirmeye başlamış. Kendilerine: *"Böyle yapmayınız, tâze tâze yiyiniz"* denildiği hâlde dinlemeyip yine toplayıp biriktirmeye başlamışlar. Bunun üzerine Tanrı öfkelenip onları bu ni'metlerden yoksun etmiş ve fakirliğe sokmuş.

Neden Tanrı Yahudileri, tâze tâze yemediler diye cezalandırır? Neden onların yemek yeme özgürlüklerine karışır? bilinmez. Verilen yemeği taze taze yemeyip, bayatlatıyor iseler, nasıl olsa bir gün gelip bunun zararını farkederek kötü alışkanlıklarını değiştirecek degiller midir? Fakat anlaşılan o ki Muhammed, kendisine bas egediler diye Yahudi'lere karşı beslediği düşmanlık duygularını pekiştirmek maksadıyla yukardaki hikâye'yi belletmekte sakinca görmemiştir.

XV) Hristiyan'ları "kâfir" olarak tanımlamak üzere Muhammed, İsâ'yi "Tanrı'nın oğlu" şeklinde kabul etmenin ve "Teslis" e inanmanın Tanrı'ya küfür demek olduğunu ve bu nedenle Tanrı'nın Hristiyan'lar için "Allah onları yok etsin.." diye beddua ettiğini söyler (K. Bakara 163; Nisa 171; Furkan 2; İsra 111, Zümer 4; Zuhuruf 81; Tevbe 30; Nisâ 171; Maide 114, 116-117; En'âm 101).

İncil'e dayalı olarak Hristiyan'lığın temel inancı o'dur ki **Meryem oğlu İsâ**, hem Tanrı'nın oğlu ve hem de Tanrı ile "aynîyet" içerisinde bulunan "kutsal" bir varlıktır; çünkü İsa kendisini böyle tanıtmıştır. Örneğin İncil'de : *"Ben Allah'ın oğluyum"* diye konuştuğu yazılıdır (Bkz. **Yuhanna**'ya göre **İncil**, Bap 10: 36). Tanrı'dan söz ederken *"Babam"* der, ve örneğin: *"...Babam hepsinden üstündür "* diye söyler (Bkz. **Yuhanna**, Bap 10: 29). Fakat aynı zamanda kendisini Tanrı ile aynîyet halinde de gösterdiği olur ve örneğin: *"Ben ve*

Baba biriz" der (Yuhanna'ya göre Incil 10:30) . Bu söylediklerini biraz daha pekistirmek üzere söyle ekler: "Beni görmüş olan Baba'yi görmüş olur" (Yuhanna, Bap 14:19). Buna ragmen kendisinden Tanrı'yi göstermesi istenince, isteyenlerden her birine çıkışır ve söyle der: "Sen nasıl -'Babayı bize göster-'diyorsun? İman etmiyor musun ki ben Baba'dayım, Baba da bendedir. Ben size söylediğim seyleri kendiliğimden söylemem; fakat bende duran baba kendi işlerini yapar. Bana iman edin, ben Baba'dayım, Baba da bendedir..." (Bkz. Yuhanna, Bap 14:10-12). Bu arada sinirsiz bir güce sahip bulunduğunu anlatmak üzere de: "Gökte ve yer yüzünde bütün hâkimiyet bana verildi..." diye belirtir (Bkz. Matta'ya göre Incil, Bap 28:18)

Fakat bütün bunlardan gayri İsâ, bir de **"Ruhulkudüs"**ü ise katar ve böylece ortaya **"Üçlü Tanrı"** anlayisini yani **"Teslis"** adı verilen inanisi çıkarır. Örneğin sakirtlerine söyle emreder: *"İmdi siz gidip bütün milletleri sakirt edin, onları Baba ve Oğul ve Ruhulkudüs ismiyle vaftiz eyleyin..."* .

Bu tür bir inanisa dayalı bulunduğu içindir ki Hristiyan'lık, **İsâ'yi** Tanrı'nin oğlu saymayanları ve **"Teslis"**e inanmayanları **"Kâfir"** bilmistir. Hristiyan tarihi boyunca nice ünlü kisiler, bu yüzden "dine karşı hakâret ve küfür" suçuyla ateşlerde yakılmışlardır: **Servetus, Gentile, Bruno, Ariamsun** gibi isimler unutulmayan örneklerden sadece bir kağıdır.

Ve iste Muhammed, Hristiyan'lığın "kutsal" saydığı bu **"teslis"** inanisini red etmiş, kâfirlik bilmistir. Kur'ân'a yerleştirdiği âyet'lerle **İsâ'nin**, Tanrı'nin oğlu olmadığını (K. Bakara 163; Nisa 171; Furkan 2; İsra 111, Zümer 4; Zuhruf 81), ve zâten **"Tanrı'nin ogluyum"** diye ortaya çıkmadığını (K. Maide 116-116) belirterek, Tanrı'yi **"Üçten bir"** olarak kabul etmenin kâfirlik sayılacağını (K. Nisa 171; Maide 72-73) bildirmiştir. Bu tür seylere inandıkları için Tanrı'nin Hristiyan'lar hakkında **"Yok olsunlar"** diye konustugunu belirtmiştir; örneğin Tevbe sûre'sine koyduğu bir âyet söyle:

"... Hristiyanlar: -'Mesih (İsa) Allah'ın oğludur!-' dediler. Bu, daha önce inkâr edenlerin sözlerine benzeterek ağızlarında geveledikleri sözdür. Allah onları yok etsin! Nasil da uyduruyorlar" (Tevbe, 30)

Ve hattâ Tanrı'nin, bu yüzden **İsa'ya** çıktığını ve ona: *"Ey Meryem Oğlu İsa! Sen mi insanlara: -'beni ve annemi Allah'tan baska iki Tanrı olarak benimseyin!-' dedin? ..." diye sordugunu ve buna karşı İsa'nin da Tanrı'ya: "...Hâsâ, hak olmayan sözü söylemek bana yarasmaz. Eger söylemişsem sen onu bilirsin; Sen benim içimde olanı bilirsin, ben senin içinde olanı bilmem. Doğrusu, görülmeyeni bilen ansak sensin. Ben onlara sadece: <-'Rabb'im ve Rabb'iniz olan Allah'a kulluk edin!-> diye bana emrettiğini söyledim. Aralarında bulunduğum müddetçe onlar hakkında şahiddim. Beni öldürdüğünde onları sen gözlüyordun. Sen her seye şahidsin!"* (K. Mâide 116-117) dedğini bildirir.

Hemen belirtmek gerekir ki **"teslis"** inanisini red etmesi, **İsa'nin** daha kutsal ve daha imtiyazlı bir "peygamber" olarak görünmesini önlemeğe matuf bir davranıştır. Söylemeye gerek yoktur ki eğer İsa, Tanrı'nin oğlu olarak bilinecek olursa, bu takdirde Muhammed, kendisini peygamberlerin en yücesi, en imtiyazlı ve en kutsal'i olarak gösterme olasılığını bulamayacaktı. Bundan dolayidir ki Kur'ân'a: *"Allah oğul edinmeyi isteseydi, yarattıklarından dilediğini seçerdi. O'nun sani yücedir, münezzehtir, yegâne Allah O'dur..."* (K.39 Zümer 4) şeklinde âyet'ler koyarken, bir de: *"(Eğer) Tanrı'nin oğlu olmus olsaydı, ona kulluk edecek olanların ilki ben olurum"* (K. 43 Zuhruf 81) diye hükümler koymuştur. Daha baska bir deyimle sunu demek istemistir ki, eğer Tanrı'nin oğlu olmus olsaydı, buna en ziyâde layık olacak olan kimse kendisi olurdu, ve bundan dolayidir ki İsa, Tanrı'nin oğlu sayılamaz!

Yine Muhammed'in söylemeine göre Tanrı'nin oğlu olmamıştır ve olamaz, çünkü Tanrı bekardır, evlenmemiştir; karisi yoktur. Kur'ân'a koyduğu âyet'le Tanrı'nin söyle konustugunu söyler: *"(Tanrı) gökleri ve yeri yoktan yaratandır. Zevcesi olmadan nasıl çocuğu olabilir? Oysa her şeyi o yaratmıştır..."* (K. 6 En'âm 101)

Dikkat edilecek olursa Muhammed, Tanrı'dan gelmiştir diye bu âyet'leri koyarken, ve Tanrı'yi yukardaki şekilde konusur gösterirken yine çeliskiye saplanmıştır. Çünkü, bir

yandan Tanrı'yi, her şeyi yoktan var edebilen bir "Yaratan" şeklinde tanımlarken, diğer yandan zevcesi olmadığı için çocuğu olamayacağını bildirmektedir. Her şeyi yoktan yaratabilen bir Tanrı'nın, zevcesi olmadan çocuk edinmesi, ya da Hristiyan'ların inandıkları gibi, Meryem'i hamile bırakması mümkün değil midir?

Fakat her ne olursa olsun Muhammed, Hristiyan'lari aşağı kilacagım diye, Hristiyan'lığın kutsal bildiği bir inancı (yani İsa'yi Tanrı'nın oğlu olarak kabul etmeyi), "kâfirlik" sekline dönüştürmüştür. Daha başka bir deyimle Hristiyan'ların kutsal bildiği bir şeyi, müslümanların gözünde "küfür" niteliğine bürümüştür. Söylemeye gerek yoktur ki bu tür görüşler ortaya vurmakla, bir yandan Hristiyan'lari aşağılatırken, diğer yandan müslüman'lari, onlara karşı düşman kılmış olmaktadır. Ekleyelim ki günümüze dek uzanan bu düşmanlık, sadece halk yığınlarında değil fakat "kültürlü" sayılan kimselerde dahi kendisini belli eder. Örneğin Üniversite öğretim üyesi kertesine gelmiş kimseler dahi, Kur'ân'ın yukardaki âyet'lerine (örneğin Nisâ 171) dayanarak Hristiyan'ların "gerçek Allah inancına" sahip bulunmadıklarını söylerler ve şöyle derler: *"Hristiyanlar bir türlü Allah'ın birliği (tevhid) inancına gelememiş, Allah ile peygamberini birbirinden ayıramamışlardır... Hristiyanlar : -<Allah, baba, oğul ve rûhu'l-kudûs'ten ibaret olmak üzere üçtür>- yahut -<Allah üç unsurdan meydana gelmiştir, bunların üçü de birbirinin aynıdır, her biri tam ilâhtir ve üçü birden bir tek tanrıdır>- diyerek çelişkiye düşerler. (Kur'ân'ın) Yukardaki âyetler(i) onları, gerçek Allah inancı üzerinde aydınlatmak üzere gelmiştir..."* (Diyânet Vakfî çevirisinde, Nisâ 171 âyetinin yorumundan alıntı).

Oysa bunu söyleyen bu "ustadlar", Tanrı'nın melekleriyle birlikte **Muhammed'e** salavet getirdiğine dair Kur'ân'da yer alan ve Muhammed'i, adeta Tanrı'nın dahi üstüne çıkaran hükümleri (örneğin Ahzab Sûresi'nin, 56ci âyeti'ni) göz ardı etmekten geri kalmazlar.

XVI) Muhammed'in söylemesine göre, Yahudi Haham'lar: "Cebrail bizim düşmanımızdır!" dedikleri için kâfir" olmuştur, ve onlara inananlar dahi "kâfir'dirler (K. Bakara 97-98)!

Kendisini "peygamber" olarak kabul etmediler ve İslâm olmadılar diye Yahudi'lere karşı düşmanlık duygularını pekiştirmek için Muhammed hiç bir fırsatı kaçırmazdı. Nitekim Yahudi hahamlarından birinin **"Cebrail"** hakkındaki olumsuz konuşması, ona bu fırsatlardan birini vermiştir. Kur'ân yorumcularının bildirmelerine göre olay şu: Bir gün Fedek haham'larından **Abdullah b. Suriye** adında biri, Muhammed'le tartışmaya girer, ve vahiy'lerin kendisine kimin tarafından getirildiğini sorar. Muhammed'de ona: *"Cebrail getirdi"* diye yanıt verir. Bunun üzerine haham: *"Cebrail bizim düşmanımızdır. Baskısı getirseydi iman ederdik"* der. Yahudi haham'ın bu yanıtını Muhammed, Tanrı'ya karşı işlenmiş bir suç, bir hakâret sayar, çünkü **Cebrail'i** o, Tanrı'nın bu dünya'da ve ahiret'de is görmek üzere özel olarak görevlendirdiği meleklerin en ileri gelen dört büyük melek'ten biri, daha doğrusu birincisi olarak kabul etmiş, ve onu, Tanrı'nın vahiy'lerini indiren bir aracı olarak tanımlamıştır. Bu tanıma göre **Cebrail**, Tanrı'nın vahiy'lerini Muhammed'in kalbine *"bir hidayet rehberi"* olmak üzere yerleştirendir. Muhammed'in söylemesine göre, dört büyük melek'ten ikincisinin adı **Mikail** olup, görevi "rizik" ve "besin" sorunlarıyla ilgilidir; üçüncü melek, Kiyamet günü boru'yu (Sur'u) üfürecek olan **İsrafil**'dir; dördüncü melek ise ölüm, ecel işleriyle uğraşmakla görevli olan **Azrail**'dir. Bu dört "En büyük melek", gök halkı olan meleklerin (ki bunlar sayısız denecek kadar çoktur) en yüksek dereceli bir kurulunun (ki "el Meleü'l-A'lâ" diye bilinir) ileri gelen üyeleridirler. Bununla beraber **Cebrail**'in üstün bir özelliği vardır ki o da Tanrı'nın buyruklarını (vahiy'leri) Muhammed'e bildirmektir. Bu itibarla Cebrail'i inkâr etmek demek, Tanrı'yi inkâr etmek demektir. Bunu anlatmak üzere Muhammed, Kur'ân'a şu âyet'leri yerleştirmiştir: *"(Ey Muhammed) De ki: Cebrail'e kim düşman ise sunu bilsin ki Allah'ın izniyle Kur'ân'ı senin kalbine ... o indirmiştir. Kim, Allah'a, meleklerine, peygamberlerine, Cebrail'e ve Mikail'e düşman olursa, bilsin ki Allah da inkârci*

kâfirlere d smandır" (K. Bakara 97-98).

Bu konuda bkz. Sahih-i Buhar  Muhtasari ... (Cilt VI, 367 ve d.)

Bu hususlarla ilgili olarak Buhar 'nin Enes'ten riv yeti için bkz. Sahih-i Buhar  Muhtasari ... (VI, 367-8)

Diy net Vakfi  evirisinde Nisa s resi'nin 51.ci  yet'inin açıklanmasına bkz.

Diy net yayınlarından, **Sahih-i Buhar  Muhtasari...**, (cilt III. sh. 7).

Sahih-i Buhar  Muhtasari..., (Cilt X, sh. 118, Had s no. 1560)

Beyzav  ve **Zemakser ** gibi yorumcuların g r sleri bu yönde. Ayrica Tevben s resi'nin 31.  yet'inin Diy net Vakfi tarafından yorumuna bakınız.

Bu konudaki had s'ler için bkz. **Sahih-i Buhar  Muhtasari...** (Cilt II, sh. 340 ve d.)

Bu hususlar için bkz. Taber , **age (1966)** , II, 183 ve d.; Ibn-i Ishak, **age (1980)**, 269.

Ibn-i Ishak, **age (1980)**, 269 ve d.

Ayse'nin riv yetine dayalı had s'ler için bkz. . **Sahih-i Buhar  Muhtasari...** (Cilt IX, sh. 273-5, had s no. 1455)

Bu konudaki had s'ler için bkz. Sahih-i Buhar  Muhtasari... (Cilt XII, sh 110-112, h. no. 1955 ve 1956; ayrica bkz. Cilt IX, sh. 273, H. no. 1455 .

Bu konuda Kur' n'a su  yet'e koymustu: *"(Ey Muhammed! (Sana indirdi imizden s phede esen, senden önce indirdi imiz Kit b'lari okuyanlara sor. And olsun ki sana Rabbinden gerçek gelmistir"* (K. Yun s s resi,  yet 94).

Örneğin su  yet'i okurdu: *"Allah'in hükümünün bulunduğu Tevrat yanlarında iken, ne yüzle seni hakem tayin ediyorlar..."* (K. M ide 43).

Sahih-i Buhar  Muhtasari (Cilt IV, sh, 438, Had s no. 650)

Tah v 'nin Eb  H reyreden riv yeti için bkz. **Sahih-i Buhar  Muhtasari...** (Cilt IV, sh. 4340)

Bkz. **Sahih-i Buhar  Muhtasari** (Cilt IV, sh. 446)

Cen ze geçerken ayaga kalkmanın yasaklandığına d ir hadis'ler için bkz. **Sahih-i Buhar  Muhtasari...** (Cilt IV, sh. 442 ve d.)

Sahih-i Buhar  Muhtasari... (Cilt IV, sh. 442)

Ahmed Ibn-i Hanbel'in Müsned'inde yer alan bu Had s için bkz. Sahih-i Buhar  Muhtasari (Cilt IV, sh. 443).

Yukardaki had s'in Türkçe açıklaması söyle: "Res lull h... ayaga kalkma eylemini ancak bir def'a isledi. Bu eylem, Yahudi'lere ve Hristiyan'lara benzeme görünümünü yaratıyordu. Bu cihetle Tanrı'tarafından yasaklandı. Bu yasaklamadan sonra Muhammed de cen ze geçerken ayaga kalkma gelenegini terketti"

Had s riv yet ilerinden Leys Ibn-i Sa'd'ın, M c hid'den ve onun da Abdull h Ibn-i Sahber'den riv yetine göre Ali'ni söylemesi söyle: *"Res l... bir def'a bir erkek yah d  cen zesi geçerken kalkmaktan baska asl  kiy m buyurmadi. Bunlar Ehl-i Kit b idiler. Res l... (v hy bulunmiyan um ru m stahsenede) Ehl-i Kit b'a tesebb h eylerdi. Hak Celle ve Al  tesebb hten nehy buyurunca, Res l... da cen ze geçerken kiy mdan ictinab eyledi. Ve bundan sonra bir daha kiy m etmege avdet buyurmadi"* (Bkz. Sahih-i Buhar  Muhtasari... Cilt IV. sh. 443-444). Burada geçen **"um ru müstahsene"** deymi "güzel, uygun isler" anlamındadır; **"tesebb h"** deymi "benzemeye çalışmak", **"nehy"** deymi de "ortadan kaldırmak" demektir.

Bkz. G. Sale, **The Koran**, s. 52, not 3

Bu konuda bkz. Turan Dursun, Kur' n Ansiklopedisi (Kaynak Yayınları, 1994, Cilt IV, sh. 53. Bununla beraber

bazi yorumculara göre Yahudiler. Cehennem'in "Sakar" denilen bölümüne, Hristiyanlar ise "Sa'îr" denilen üçüncü bölümüne gireceklerdir.
Bu konuda bkz. Sahih-i Buharî Muhtasari..., Cilt X, sh. 379-380

Mâide sûresi'nin 82.âyeti'nin Beyzavî gibi kaynaklar tarafında yorumlarına bakınız.

Buharî'nin **Kitâb'i Cihâd**'ından. Bkz. **Sahih-i Buharî Muhtasari...** (Cilt VIII, sh. 342, Hadîs no. 1232).
Buharî'nin Houdas tarafından çevirisi için bkz. Vol. I. sgh.322

Bkz. G.Sale, age, sh. 45, Not. 2

Bu sözcüğün "süryanice" olduğu da söylenir.

Bu konuda ayrıca bkz. G. Sale, **The Koran**, sh. 17 Not 1.

Oysa Incil'de İsa'nın Yahudilerin suçlamsı uzedrine çarmiha gerildiği ayzildir.

Lebîd İbn-i A'sam

Hikâye'nin bu sekli için **Gölpınarlı**'nin Kur'ân çevirisinde Felâk sûresi'nin açıklanmasına bakınız.

Yukardaki satırlar Diyânet yayınlarından aynen alınmıştır. Bkz. **Sahih-i Buharî Muhtasari...** (Cilt IX, sh. 52-54, Hadîs no. 1352. Ayrıca bkz. Cilt VIII, sh. 471, Hadîs no. 1312). Bu konuda ayrıca bkz. Turan Dursun, **Tabu Can Çekisiyor: Din Bu I**, (Kaynak Yayınları, İstanbul 1990, I. Kitap, sh. 117-118).

Bu konuda benim: "**?eriât'tan Kissa'lar 2**" adlı kitabıma bakınız (sh. 195).

Bkz. **Sahih-i Buharî Muhtasari...** (Cilt VI, sh. 368)

Bkz. Dursun, Kur'ân Ansiklopedisi, (Kaynak Yayınları, İstanbul 1994, Cilt, V. sh. 102)

Diyânet İsleri Başkanlığı'nın değerlemesi böyle. Bkz. **Sahih-i Buharî Muhtasari**, (Cilt XI, sh. 73-75).

Bu hadîs için bkz. Turan Dursun, **Kur'ân Ansiklopedisi**, (Kaynak yayınları, İstanbul 1994, Cilt VIII, sh. 216)

Bu konuda Buharî'nin Ebû Hüreyre'den rivâyeti için bkz. **Sahih-i...**, (Cilt IX, sh. 68, Hadîs no. 1364)

ibid. sh. 68-69

Buharî'nin Ebû Hüreyre'den rivâyetine göre Muhammed söyle der: "*Benî İsrail'den bir kavim (mesh olunup= hayvana dönüştürölüp) beser tarihinden silindi, yok oldu. Bilinmez ki, o kavim ne (fenâlik) isemistir. Ben zannetmem ki, o ümmet fâre'den baska bir seye mesh ve tahvîl edilmiş olsun. Çünkü fâre (içsin) diye (bir yere) deve sütü konulursa, onu içmez de koyun sütü konulursa onu içer...*" (Diyânet yayınları, **Sahih-i...**, Cilt IX, sh 68. Hadîs no 1364).

Bu konuda benim **Seriât'tan Kissa'lar** (Kaynak Yayınları, İstanbul 1996, sh. 279) adlı kitabıma bakınız. Ayrıca bkz. G. Sale, **The Koran**, (sh. 11. Not 2)

Turan Dursun'un Müslim'in "**Sayd**"'ından aktarması için bkz. **Kur'ân Ansiklopedisi**, Kaynak yayınları, İstanbul 1994, Cilt VIII, sh. 215-6).

Bkz. **Sahih-i...** (Cilt IX, sh. 81, Hadîs no. 1369)

Buharî'nin Ebû hüreyre'den rivâyeti olan bu hadîs için bkz. **Sahih-i...** (Cilt IX. sh. 81, Hadîs no. 1369).

Din adamlarımız bu konudaki hadîs'leri "ahlâkî bilgiler" olarak insanlarımıza belletirler. Bu hadîs'ler için bkz. A. R. Demircan, **İslâm'a Göre Cinsel Hayat** (Eymen Yayınları, İstanbul 1986, Cilt I. sh. 227 ve d)

[Bu konuda İbn Hanbel'in **Müsned**'inde yer alan hadisler için Turan Dursun'un **Kur'ân Ansiklopedisi**'ne bakınız (Cilt VIII. sh.30-35)

Sahih-i..., (Cilt XI, sh. 41-2, Hadîs no. 1675)

Diyânet İşleri Başkanlığı'nın yayımlandığı **Sahih-i Buhârî Muhtasari**'nda böyle deniyor. (Bkz. Cilt XI. sh. 42)

Buhârî'nin Saîd İbn-i Zeyd ten rivâyetine göre Muhammed şöyle der: *"Kizilimtrak beyaz mantar, Kudret helvası (gibi Allah'ın külfetsiz ni'metleri) nev'inden bir riziktir. Suyu da göz agrısına şifâdır"* Bkz. **Sahih-i...**, (Cilt XI, sh. 40, hadîs no. 1674)

Örneğin Bakara sûresi'ne koyduğu âyet şöyle: *"Tanrınız bir tek Tanrı'dır... (Ondan) baska Tanrı yoktur..."* (K. Bakara 163; Nisa sûresi'ne sunu koymuştur: *"... Allah ancak bir tek Tanrı'dır, çocuğu olmaktan münezzehtir..."* (K. Nisâ 171; Furkan sûresi'nde su var: *"... çocuk edinmeyen .. Allah yücelerin yücesidir..."* (K. Furkan 2)

"Ey kitap ehli: Dininizde tasiklik etmeyin... 'üçtür demeyin... Allah ancak bir tek Tanrı'dır..." (Nisâ 171); *"... -'Allah ancak Meryem oğlu Mesih'tir'- diyenler kâfir oldular... And olsun ki: -Allah üçten biridir- diyenler kâfir olmuştur..."* (K. Mâide 72-73)

Bu konuda Râzî'nin **e't-Tefsiru'l-Kebir**, adli yapıtında , ya da Taberî'nin **Tefsir**'inde yer alan hususlar için bkz. Turan Dursun, **Kur'ân Ansiklopedisi**, , Cilt VIII, sh. 118-119

Diyânet Vakfı'nın **Kur'ân**, çevirisinde Bakara sûresi'nin 97ci âyetiyle ilgili açıklamaya bakınız.

Müslümanlari, Baska Din ve İnançta Olanlara (Özellikle Yahudi'lere ve Hristiyan'lara) karşı Düşman ve Saldırgan Kilma Siyâseti (Devam)

Muhammed'in, İslâm'dan baska din ve inançta olanlarla müslüman'lar arasındaki ilişkiler bakımından izlediği siyâset, esas itibarıyla düşmanlık ve savaş siyâsetidir. Bu siyâseti o, hem baska dindekileri kendi aralarında düşman yapıp muhtemelen zayıflatmak, ve hem de asil müslümanlari, müslüman olmayan dünya'ya karşı düşmanlık ve saldırganlık duygularıyla yogurmak sûretiyle gerçekleştirmeye çalışmıştır. Daha önce gördüğümüz gibi "putperestlere" (müsrîk'lere) karşı uyguladığı siyâset kesinlikle **"ölüm"** siyasetidir; "putperestler" nerede görülür ve bulunurlarsa öldürüleceklerdir (K. Tevbe 5); meğer ki İslâm'a girmis olsunlar.

Kendilerine "Kitab" verilmiş olanlara (örneğin Yahudi'ler ve Hristiyan'lara) gelince, onlari, her ne kadar İslâm'a girmek ya da "kafa parası" ("cizye") vermek şartıyla ölüm disî bırakmış ise de, yine de müslümanların "düşmani" olarak asagilik durumlarda tutmuştur. Bunu sağlamak üzere basvurduğu bir takım yollar vardır ki bunlardan biri onlari birbirlerinin dostu ve fakat müslümanların düşmani imis gibi göstermek, müslümanlari da onlarla dost olmaktan, ilişki kurmaktan, onların geleneklerine uymaktan önlemektir. Bir diğer yol onlari Müslümanların gözünde küçültmek, hakir görülecek kerteğe indirmek, ikinci sınıf insan durumuna itmektir. Ve nihâyet son bir yol da onlari, *"Küçülerek kafa parası ödemeğe"*

("Cizye" vermege) zorlamak, ödemedikleri takdirde onlara karsi cihad açmaktır.

I) Munafik'lari ve Islâm'i kabul eden Kitap'lilari (Yahudi'leri ve Hiristiyan'lari), kendi yakinlarına, ya da kendi ümmet'lerine karsi dūsman kilma usûlü (Mâide 57; Imrân 28, 118, 119).

Muhammed'in Medîne'ye hicret etmesinden sonra Kitapli'lardan (yâni Yahudi'lerle, Hiristiyan'lardan) bazilari, su veya bu nedenle, ve genellikle çıkar saglama nedeniyle müslümanligi kabul etmişlerdir. Fakat kendi çevreleriyle ve yakinlariyle olan eski baglarini koparmak istememişlerdir. Çünkü bu baglar onlara hem güvenlik ve hem de bir takim ekonomik ve sosyal çıkarlar saglamaktaydi. Ayni sey müslümanligi kabul eden Arap'lar bakımından da söz konusu idi; onlar da müsrik'likte kalan Arap'larla, ve bu arada kendi yakinlari ile iliski halindeydiler. Ancak ne var ki Muhammed buna taraftar degildi, çünkü bu iliskiler yüzünden taraftarlarini kaybetmesi ihtimali vardi. Bu nedenle müslümanligi kabul edenlerle, etmeyenleri birbirlerine yabancı kilmak, hattâ onların arasina dūsmanlik tohumlarini atmak gerekirdi.

Bunu saglamak maksadiyle, munafik'lardan ya da Kitapli'lardan bazilarini Islâmiyeti alaya almakla suçlamaya baslar. Kur'ân'a koydugu su âyet, bu hususta bir fikir vermege yeterlidir: *"Ey Inananlar! kendilerine sizden önce kitab verilenlerden, dîninizi alaya ve eglenceye alanlari ve inkârcilari dost olarak benimsemeyin..."* (K. 5 Maide 57). Kur'ân yorumcularından bazilarina göre bu âyet, **Rifâ'a Ibn-i Zeyd** ile **Suveyd Ibn-i al-Haris** adindaki iki munafik'in, müslümanligi kabul ettikleri halde her vesileyle müslümanligi alaya almaları nedeniyle inmistir! **Ibn-i Ishak**'in söylemesine göre ise Muhammed bu âyet'i, adi sonradan "munafik"a çıkan **Ibn-i Selül**'ün Yahudileri öldürmek istemesi üzerine koymustur. Olay Muhammed'in, **Beni Kaynuka** Yahudilerine karsi girstigi savas sonucu el geçirdigi yüzlerce Yahudi'yi kesmege kalkmasiyle ilgilidir. **Ibn-i Selül**, vaktiyle bu Yahudi'lerin Muhammed'e ve müslümanlara iyilik ve yardimda bulunduklarini bildigi için, Muhammed'i karsisina almış ve ona bu iyilikleri hatirlatmış, ve hattâ onu bu isten vazgeçirtmek için tehditler savurmustur. Ve iste Ibn-i Selül'ün bu zorlamaları üzerinedirki Muhammed, alınan esirleri öldürmekten vazgeçmiştir.

Yine bunun gibi Yahudi'lerden bazilari Islâm'in kötü bir din oldugunu söyleyerek müslümanlara söyle derlerdi: *"Sizden ve dininizden daha kötü bir toplum ve din bilmiyoruz"*. Bu sekilde konusan Yahudi'leri susturmak için Muhammed, Tanri'nin onlari lânetledigini, onların arasindan maymunlar, domuzlar, seytan'a tapan'lar çıkardigini söylerdi. Bu doğrultuda olmak üzere Kur'ân'a koydugu âyet'lerden biri söyle: *"De ki: Allah katinda yeri bundan daha kötü olanı size haber vereyim mi? Allah'in lânetledigi ve gazab ettigi, aralarından maymunlar, domuzlar ve tâguta tapanlar çıkardigi kimseler. Iste bunlar, durumu daha kötü olan ve dogru yoldan daha ziyâde sapmış bulunanlardır"* (K. Mâide, 60).

Yahudi'lerden ve Hiristiyan'lardan bir çoğu da müslümanlari namaza çağirmek için okunan ezan'la alay ederlerdi. Ezan sirasinda müezzin'in *"Bilirim, bildiririm ki Muhammed Tanri'nin peygamberi'dir"* seklindeki sözlerini isittikleri zaman, herkesin duyacağı yüksek sesle: *"Allah yalancilari ateste yaksın"* diye bagirirlardi. Muhammed de onlara, Tanri'dan geldigini söylediği buyrugu okurdu: *"(Ey Muhammed! Onlara) söyle de: Ey Kitap ehli! Yalnızca Allah'a, bize indirilene ve daha önce indirilene inandığımız için mi bizden hoslanmıyorsunuz? Oysa çoğunuz yoldan çıkmış kimselersiniz"* (K. Mâide 59).

Fakat hemen ekleyelim ki Muhammed, sadece Islâm'i alaya alanlarla dostluk kurulmasını yasak etmiş degildir. Bu yasagin alanini çok daha genişletmiş, bütün "kâfir"leri kapsar sekile sokmüstür; daha baska bir deyimle, genel olarak, tüm "kâfir"lerle dostluk, yakınlık, akrabalık iliskisi, is görmesin istemistir. Bu doğrultuda olmak üzere Kur'ân'a koydugu âyet'ler arasinda sunlar var:

"Mü'minler, mü'minleri birakip da kâfirleri dost edinmesin. Kim bunu yaparsa, artık onun Allah'tan baska hiçbir değeri yoktur..." (K. Imran 28).

"Ey iman edenler! Kendi disinizdakileri (baska din ve inançta olanları) sirdas edinmeyin. Çünkü onlar size fenalık etmekten asla geri durmazlar; hep sikintiya düşmenizi isterler. Gerçekten, kin ve düşmanlıkları ağızlarından (dökülen sözlerinden) belli olmaktadır. Kalplerinde sakladıkları (düşmanlıkları) ise daha büyüktür..." (K. 3 İmran 118)

Burada geçen *"Kendi disinizdakileri sirdas edinmeyin...."* sözleriyle anlatılmak istenen şey, müslümanların, gerek kâfirleri (örneğin Yahudi'leri ve Hristiyan'lari) ve gerek munafıkları, "iç yüzlerine vakif olacak özel işlerde ve muamelelerde kullanmaktan" yasak kilindikleridir.

Fakat Muhammed, bunlarla yetinmemistir; bir de istemistir ki müslüman'ligi kabul eden Yahudi'ler ve Hristiyan'lar, müslüman olmayan kendi öz analarina, babalarina, kardeslerine ve yakınlarına ve kendi toplumlarına karsi, yabancilassınlar, düşman olsunlar; tipki müslüman'ligi kabul eden Arap'lari, putperest kalan kendi yakınlarına ve akrabalarına ve dostlarına karsi düşman kildigi gibi! Bu maksatla Kur'ân'a koymus oldugu âyet'lerden biri söyle: *"Ey inananlar! Babalarinizi, kardeslerinizi -küfrü imana tercih ediyorlarsa- dost edinmeyin. Sizden onlari kim dost edinirse, dogrusu kendilerine yazik etmis olurlar..."* (K. Tevbe 23, 24). Ayet'in geri kalan kisimindan anlasilmaktadir ki bu yasak, sadece müslüman olmayan baba'lari ya da kardes'leri degil, fakat ogul'lari, es'leri, yakin'lari da kapsamaktadir; hem de onlara karsi savasilmasini öngörerek. Nitekin âyet'in tamamı söyle: *"Ey inananlar! Babalarinizi, ve kardeslerinizi -eger küfrü imana tercih ediyorlarsa- dost edinmeyin. Sizden onlari kim dost edinirse, dogrusu kendilerine yazik etmis olurlar. De ki: -Babalariniz, ogullariniz, kardesleriniz, esleriniz, akrabanız....., sizce, Allah'tan, peygamberi'nden ve Allah yolunda savasmaktanb daha sevgiliyse, Allah'in buyrugu gelene kadar bekleyin. Allah, fasik kimseleri dogru yola eristirmez-"* (K. Tevbe 23, 24)

Fakat bu konuda özellikle Yahudi'leri ve Hristiyan'lari hedef alan, ve müslüman'ların onlarla dostluk kurmalarini yasaklayan hükümler koymaktan da geri kalmamistir. Bunlardan biri söyle: *"Ey iman edenler! Yahudileri ve Hristiyanlari dost edinmeyin. Zira onlar birbirinin dostudurlar (birbirlerinin tarafini tutarlar). İçinizden onlari dost tutanlar, onlardandır. Süphesiz Allah, zalimler topluluguna yol göstermez"* (K. Mâide 51).

Müslümanlari "kâfir"lere karsi düşman ve kindar kilabilmek için Muhammed, bir de "kâfir"lerin iki yüzlü davranislarindan söz eder, ve onlari, müslümanların yüzüne gülüp arkalarindan küfür eder sekilde tanımlardı. Su âyet bunlardan biri: *"(Ey iman edenler!) İste siz öyle kimselersiniz ki, onlar sizi sevmedikleri halde siz onlari seversiniz. Siz bütün kitaplara inanirsiniz; onlar ise, sizinle karsilastiklarinda: -Inandik- derler; kendi baslarina kaldiklarinda da, size olan kinlerinden dolayi parmaklarının uçlarını isirirler. De ki: -Kininizden (kahrolup) ölün! Süphesiz Allah, kalplerinin içindekini hakkiyle bilmektedir"* (K. Al-i İmrân 119).

Dikkat edilecegi gibi burada, kâfir'lerin (ve munafıkların), müslümanlara karsi kin ve düşmanlık besledikleri, ve müslümanlar aleyhinde konustuklari belirtilmekte! Evet ama bu düşmanligi yaratan şey, Muhammed'in onlara karsi tutum ve davranislari degil midir? Onlari müslüman yapmaga çalışması ve olmadıkları için onlara karsi düşmanca davranislara yönelmesi degil midir? Daha önce ki dönemlerde, din ve inanç farki yüzünden, ne Mekke de ve ne de Medîne'de düşmanlık diye bir şey yok iken, din ve inanç farklıligini, düşmanlık vesilesi yapan Muhammed degil midir?

Tarihî gerçek sudur ki Muhammed'in, kendi kendisini "peygamber" ilân edipte İslâm'i yerlestirmege kalkistigi zamana gelinceye kadar, gerek Mekke'de ve gerek Medîne'de herkes, hangi din ve inançta olursa olsun, hiçbir korkuya ve engele rastlamadan ibâdetini yapabilmekteydi. Kâ'be denen yerde çeşitli din ve inançlara ait "ilâh"lar bulunabilmekteydi. Bu hosgörülü ortam, Muhammed'in, Arap'lari ve Kitaplı'lari (Yahudi'leri ve Hristiyan'lari) İslâm'i sokmak istemesiyle sona ermistir. Gerek müsrik Arap'lara ve gerek Yahudi'lere ve Hristiyan'lara karsi, onların İslâm'a girmemeleri nedeniyle düşmanlık beslemis ve kendi taraftarlarını onlara karsi düşman kilabilmek için, kin ve düşmanligın onlardan geldigi havasini yaratmistir. Müslümanlari, kendi ana ve baba'larına, ya da kardes'lerine vs... yakınlık göstermekten yasaklamak yanında, bir de onlara düşman yapmistir.

II) Müslüman'lar, her ne kadar "kâfir"lerle "dostluk" ilişkilerinden yasaklı olmakla beraber, eger "çikar'lari" gerektiriyor ise, iki yüzlü davranip onlarla dost imis gibi görünülebilirler. (K. Al-i Imrân 28).

Biraz yukarda belirttigimiz gibi Muhammed, "**Kâfir**"lerin özellikle Yahudi'lerin ve Hiristiyan'larin, iki yüzlü olduklarini, ve örneğin müslümanlarla yan yana bulunduklari zaman "*Biz müslümaniz*" dediklerini, ve fakat kendi baslarına kaldıkları zaman müslüman'lara kin saçtiklarını söyler, ve bu yoldan müslüman'lari onlara karsi düşmanca duygulara sürükler, ve bu arada "kâfir"lere: "*Kininizden (kahrolup) ölün*" diye bedduâ ederdi. Al-i Imrân sûresi'ne koydugu su sözler bunun kaniti: "... (Ey mümin'ler) Siz bütün kitaplara inanirsiniz; onlar (kâfir'ler) ise, sizinle karsilastiklarında: -Inandik- derler; kendi baslarına kaldiklarında da, size olan kinlerinden dolayı parmaklarının uçlarını isirirler. De ki: -Kininizden (kahrolup) ölün!... " (K. Al-i Imrân 119). Mâide sûresi'ne de sunu koymustur: "*Yanınıza inkârla girip, yine inkârla çiktıkları halde size geldiklerinde : -'inandik'- derler. Allah gizlediklerini daha iyi bilir*" (K. Mâide 61).

Ancak ne var ki "kâfir"leri iki yüzlülükle suçlayip onlara "*Kininizden (kahrolup) ölün*" seklinde lânetler yagdirirken, kendi taraftarlarını, yâni müslüman'lari, "kâfir"lere karsi ayni sekilde, yâni iki yüzlü davranista bulunmaga tesvikten geri kalmazdi. Al-i Imrân sûresi'ne koydugu su âyet bunun en güzel bir örneği: "*Mü'minler, mü'minleri birakip da kâfirleri dost edinmesin. Kim bunu yaparsa, artik onun Allah'tan baska hiçbir degeri yoktur. Ancak kâfirlerden gelebilecek bir tehlikeden sakinmaniz baskadir...*" (K. Al-i Imrân 28).

Görülüyor ki bu âyet'le müslüman'lar, "kâfir"lerle dostluk ilişkisinde bulunmaktan yasaklanmaktalar; fakat eger onlardan gelebilecek her hangi bir zarardan korunmak gerektigini düşünüyorlarsa, bu takdirde "kâfir"lerle dost imis gibi görünebilirler. Söylemeye gerek yoktur ki âyet, müslümanlara iki yüzlü bir davranista bulunmayi öngörmekte. Her ne kadar yorumcular, burada iki yüzlülük diye bir sey olmadigini anlatmak için, yasaklanan seyin, "kâfirlere karsi gönülden baglanma", ya da "müminleri birakip onlara ilgi ve sevgi gösterme" seklindeki bir dostluk oldugunu belirtirlerse de, söylemeye gerek yoktur ki "kâfir" kisilerin, müslüman'lardan gelebilecek bir tehlikeyi önlemek maksadiyle kendilerini "inanani"lardan göstermeleri ile, müslüman'larin, "kâfir"lerden gelebilecek bir tehlike nedeniyle onlarla dost görünmeleri arasında pek büyük bir fark yoktur.

Yine yorumcularin bildirmesine göre, bu âyet gereginde bir müslüman devlet, "kâfir"lerle baris andlasmasi imzalayabilir, yeter ki bu andlasma baska müslümanların aleyhine olmasin. Öte yandan, müslüman bir devlet, müslüman olmayan bir devlete karsi "kâfir"lerle isbirligi yapabilir.

Yine söylemeye gerek yoktur ki, bu tür bir davranisi "adalet duygusu" ile, ya "insancil duygularla" bagdastirmak mümkün degildir; çünkü "kâfir"lerle yapılan dosluk andlasmasi, ya da "isbirligi" sadece "İslâmcilik" kistasina dayatilmistir. Sanki müslüman olmayanlara karsi haksiz bir siyâset izleyen, ya da haksiz saldirilar düzenleyen "kâfir"lerle dostluk kurmak, ve isbirliginde bulunmak "iftihar" edilecek bir seymis gibi!

III) Müslüman'lari, Yahudi ve Hiristiyan geleneklerine yöneltme, ya da yabancı kilma siyâseti: Kabir ziyâreti konusunda izlenen Yahudi geleneginin terkedilip, daha sonra yeniden benimsenmesi.

Daha önce de belirttigimiz gibi Muhammed, Yahudi'leri ve Hiristiyan'lari kazanabilmek için onların geleneklerinden bir çoğunu benimsemis, ve fakat onlari kazanamayacagini anlayınca düşman kesilmis ve benimsedigi bu gelenekleri terketmistir. Fakat anlasilan o ki bu isi, günlük siyâsetinin gereksinimlerine göre yapmistir. Örneğin "Kâbir ziyâreti" sorunu

bunun ilginç örneklerinden biridir. Su bakımdan ki hem eski bir Arap gelenegi ve hem de Hiristiyan'ların gelenegi niteliğindeki kabir ziyâretini yasaklamış iken, daha sonra bu gelenegi benimsemiştir. Söyleki:

Yahudi'lerin ve Hiristiyan'ların ötedenberi uyguladıkları geleneklerden biri de, peygamber kabirlerini mescid ittihaz edip ziyâret etmek idi. Onlarla iyi geçim siyâsetini izlediği süre boyunca Muhammed, bu gelenek konusunda bir şey söylememiş iken, sürtüsmeye başladıktan sonra bunun kötü bir şey olduğunu bildirmiş ve müslümanlara sunu emretmiştir: *"Sizden evvel gelip geçen (toplumlar ve milletler), kabirlerini mescid (haline getirmişlerdi). Siz bunlardan (ders alıp aklınızı basiniza toplayiniz ve) kabirlerinizi mescid (yapmayınız). Sizi bu fenâ (gelenekten yasaklarım)".* Bu emri verirken Yahudi'leri ve Hiristiyan'lari kötülemek ve aşağılatmak için ayrıca söyle demistir: *"Tanrı Yahudileri ve hiristiyanlari (rahmetinden uzaklastırsın). Bunlar peygamberlerinin kabirlerini mescid haline getirmişlerdir"*.

Bu yasagi koyarken, kendi taraftarlarını, sadece Yahudi'lerin ve Hiristiyan'ların geleneklerinden değil fakat aynı zamanda putperest Arap'ların geleneklerinden de uzaklastıracağını hesaplamıştır. Çünkü Arap'lar arasında da ölen kişinin kabri üzerine **"Kubbe"** kurmak gibi bir gelenek vardı. **"Kubbe"** denilen şey çadır'dan ma'mul, ya da küçük ve yuvarlak bir odacık gibi bir şey olabilirdi. Bu Arap geleneginin, Hiristiyan ve Yahudi gelenekleri doğrultusunda olmak üzere müslümanlar tarafından benimsenmesi mümkündü. Nitekim bunun böyle olabileceğini Muhammed, **Ümm-i Seleme** ile **Umm-i Habîbe** 'nin Habes ülkesinde dönüşlerinde, orada gördüklerini anlatmaları üzerine anlamıştır. İslâm kaynaklarının bildirmesine göre bu iki kadın, vaktiyle kocalarıyla birlikte Habes'e gitmişlerdir. Medîne'ye hicret olayından sonra Habes'ten dönen bu kadınları Muhammed, kendisine es olarak almıştır. Bir hastalığı sırasında bu kadınlar kendisine, Habes'te gördükleri "Mâriye" Klise'sinin güzelliğini, içindeki resimleri ve kabirleri ballandira ballandira anlatırlarken Muhammed hemen basını kaldırmış ve söyle demistir: *"Habesliler öyle kimselerdir ki, bunlardan azîz bir kişi ölünce hemen onun kabri üzerine bir mescid yaparlar. Ve o azîzin bir resmini o mescide korlar. Bunlar Allah indinde halkın en serîridirler (en hayirsiz, en fesadçı olanlarıdır)"*

Bunu dedikten sonra, kendi kabrinin tapınak haline getirilmesini önlemek ister görünerek : *"Ya Rab, benim kabrimi tapılan put haline koyma"* diye duâ etmeğe başlamış ve taraftarlarını da su şekilde uyarmıştır: *"Ashâbim, Sakin kabrimi bayram yeri, evlerinizi de kabir hâline koymayınız. Nerede bulunur iseniz orada bana salavât getiriniz. O bana erisebilir"*.

Ancak ne var ki yukardaki amaçlarla, yâni hem putperest Arap'ların, ve Yahudiler'in ve Hiristiyanların geleneklerinden uzaklaşmak ve hem de aynı zamanda alçak gönüllü imis gibi görünmek maksadiyle, kabir ziyâretini yasakladığı halde, daha sonraları, giderek güçlenince, yasak ettiği bazı şeyleri, yasak olmaktan çıkarmıştır; çünkü artık putperestleri ve kâfirleri (Yahudi'leri ve Hiristiyan'lari) sindirmiş, alt etmiştir. Giderek güçlenmekle sinirsiz bir övünme dönemine girdiği için, ölümünden sonra kendi kabrini ziyâret edebilsinler diye kabir ziyâreti yasagını kaldırmayı uygun bulmuştur. Nitekim İbn-i Mes'ûd'un rivâyetine göre söyle demistir: *"Ashâbim! Sizi evvelce ben, kabirleri ziyâretten nehyetmistim (yasaklamistim). Artık şimdi ziyâret ediniz"*. Bu hadîs hükmüne dayalı olaraktır ki **İmâm Gazalî**, kâbir ziyâretinin yasak olduğunu öne sürenleri kötümsemiştir.

Muhammed, bu yeni tutumu ile, sadece kendi kabrinin ziyâret edilmesini istemekle yetinmeyip bir de kendisine "salavât" getirilmesini de emretmiştir; hem'de sadece kisileri değil fakat Tanrı'yi ve melekleri dahi kendisine salavât getirir durumda kılmak sûretiyle! Nitekim Kur'ân'a koyduğu su âyet bunun kanıtıdır: *"Süphe yok ki Allah ve melekleri, salevat getirir Peygambere; ey inananlar, siz de ona salevat getirin, tam teslim olarak da selâm verin"* (33 Ahzâb 56)

Hatırlatalım ki kabrinin ziyâret edilmesini, ve edilirken de kendisine salevat getirilmesini emrederek, bir bakıma Yahudi'lerin ve Hiristiyan'ların uyguladıkları geleneğe yönelmekle beraber, onları aşağılatmak maksadiyle sarfettiği yukardaki sözleri

degistirmemistir.

Öte yandan, Islâm kaynaklarindan öğrenmekteyiz ki, müsrik Arap'larin, kabir üzerine **"Kubbe"** kurma gelenegi de müslümanlar arasinda sürdürüle gelmistir. Örneğin Ali'nin torunu olan **Hasen Ibn-i Hasen** öldüğü zaman, esi, bir yıl boyunca kocasinin kabri üzerine "kubbe" kurmustur. Yine bunun gibi, Muhammed'in eslerinden olan **Zeyneb Bint-i Cahs** öldüğü zaman, **Ömer bin Hattab**, onun kabrine "kubbe" kurmustur. Muhammed'in es'lerinden olan Ayse'nin de, kendi kardesinin kabrine "kubbe" kurdugu söylenir.

IV) Yahudi'lerle Hiristiyân'lari birbirlerinin dostu ve müslüman'larin düşmani olarak gösterme siyâseti: "Allah Yehûd ve Nasâra'yi rahmetinden uzak kilsin" (K. Imrân 28, 72-73; Mâide 51, 54, 57; Nisa 144; Tevbe 29)

Yahudi'ler ve Hiristiyân'lar arasinda, Muhammed'e inanmis olarak Islâm'a girenlerden bazilari, az zaman geçmekle hatâ ettiklerini, ve çünkü Muhammed'in gerçek anlamda bir peygamber olmadigini, getirdigi din'in Yahudiligi taklitten baska bir anlam tasimadigini söyleyerek Islâm'dan çıkmislardir. Çıktiktan sonra baskalarını da, kendileri gibi harekete tesvik etmislerdir; daha dogrusu onlara, müslümanligi kabul etmis gibi görünüp, gizlice dinden çıkmalarını, böylece diger müslümanların da Islâm'i terketmelerine vesile olacaklarını söylemişlerdir. Islâm kaynaklarının bildirmesine göre bunlar, ayrıca da Islâm dini'ni ve Muhammed'i alaya almislardir. Beyzavî'nin söylemesine göre bazı Hiristiyân'lar, biraz yukarda degindigimiz gibi, ezân okunurken, müezzin'in: "... Süphesiz bilirim, bildiririm Tanri'nin Peygamberidir Muhammed..." seklindeki sözlerini aynen tekrarlayarak arkasından *"Tanri yalancilari ateste yaksin"* diye yüksek sesle eklerlermis.

Yine yukarda degindigimiz gibi, bazı munafık'lar (örneğin **Rifaa Ibn Zeyd** ve **Süveyd Ibn el-Haris** adindaki kimseler) , her vesile ve fırsatta müslümanligi alaya alirlarmis. Bunun böyle oldugunu Muhammed, Kur'ân'a koydugu su âyet'le anlatmaga çalisir: *"Namaza çağirdiginiz zaman onu alay ve eglence konusu yaparlar..."* (K. Mâide 58). Islâm kaynaklarına göre, güyâ aradan bir kaç gün geçmeden, yukardaki sözleri sarfeden Hiristiyân kisinin evinde yangin çıkmis ve adamcagiz yangin sirasinda telef olmustur. Her ne kadar Islâm kaynaklari, örneğin ünlü yorumcu **Beyzevî**, yanginin tesadüfen çıktigini söylerlerse de, pek muhtemeldir ki çıkartanlar, inkârcılara karsi düşmanlik besleyenlerdir.

Fakat her ne olursa olsun, bu gibi kimseleri kendisi bakımından büyük bir tehlike olarak gördüğü içindir ki Muhammed, her seyden önce onlari "hâin" kisiler gibi tanitmaya çalisarak Kur'ân'a sunu koymustur: *"Ehl-i Kitâb'dan bir kisim kimseler (dindaslarina) dedi ki: -Mü'minlere (indirilen Kur'ân'a) siz de îmân et(mis görün)ünüz; gündüzün evvelinde îmân ediniz, âhirinde ise küfür ve inkâr ediniz! Olur ki o îmân edenler de dinlerinden dönerler- ..."* (K. 3 Imrân 72-73).

Biraz yukarda degindigimiz gibi, Müslümanların bu gibi kisilerle iliski kurmalarini engellemek üzere, her seyden önce Mâide sûresi'ne, su âyeti koyar: *"Ey iman edenler! Sizden önce kendilerine Kitap verilenlerden dininizi alay ve oyun konusu edinenleri ve kâfirleri dost edinmeyin. Allah'tan korku, eger mü'minlerden iseniz"* (K. Mâide 57). Güyâ Tanri bu sözleriyle, Yahudi'lerden ve Hiristiyân'lardan bazılarının hiyânet halinde bulunduklarını, yâni müslüman görünüp, sonra dinden çıktıklarını ve böylece müslümanlari da dinden çıkmaga tesvik bakımından örnek yarattıklarını anlatmaktadır .

Ancak ne var ki Muhammed, bunu yeterli görmez; yâni sadece Islâm'a karsi tutum takinmis olan ve Islâm'i alaya alan kâfirlerle dost olunmamasini emretmekle yetinmez. Isi biraz daha saglama baglayabilmek için ister ki müslümanlar, Yahudi ve Hiristiyân hiç bir sekilde dost olmasinlar. Bu maksatla Yahudi'lerle Hiristiyân'lari, fitnecilikte ortak ve birbirlerinin dostu dost olarak müslümanların düşmani imis gibi gösterme yolunu seçer. Böyle olunca Müslümanlari onlarla dost olmaktan yasaklamak artık kolaydir. Bu maksatla Mâide Sûresi'ne su âyet'i koyar: *"Ey (Müslümanlar)! Yahudileri ve Hiristiyân'lari dost edinmeyin. Zira onlar birbirinin dostudurlar. İçinizden onlari dost tutanlar, onlardandir..."* (K. 5 Mâide 51).

Görülüyor ki bu koyduğu âyet ile müslüman'lari, Yahudi'lerle ve Hristiyan'larla temas ettirmemek olasılığını bulmuştur. Böylece baska dinden olanların müslümanlar arasına sızmalarına, müslümanları etkilemelerine engel olabileceğini düşünmüştür.

Bundan gayri bir de Yahudi'lerin ve Hristiyan'ların, tipki putperest Arap'lar gibi, Müslüman'lara Tanrı'dan hiç bir iyilik gelmesini istemediklerini söyler ve Kur'ân'a su tür âyet'ler koyar: *"Kitab ehlinden ve Allah'a es kosalardan inkâr edenler, Rabbinizden size bir iyilik gelmesini istemezler..."* (K. 2 Bakara 105).

Yine yukarda değindigimiz gibi, Müslüman'lari, Yahudi'lere ve Hristiyan'lara karsi düşmanca duygulara sürükleyebilmek için: *"Ey mü'minler! Mü'minleri bırakıp kâfirleri dost edinmesinler; kim böyle yaparsa Allah katında bir değeri yoktur..."* (K.Imran 28, ve Nisâ 144) diye ekler.

Bu vesile ile belirtmek gerekir ki Yahudi'leri ve Hristiyan'lari birbirlerinin dostu imis gibi göstermek üzere yukardaki âyet'leri koyarken gerçek disi bir kani yaratmaga çalışmıştır; üstelik de kendi kendisiyle çelismeye saplanmıştır. Çünkü bir kere Yahudi'lerin Hristiyan'larla dost olduklari iddiâsinin gerçekle ilgisi yoktur. Su bakimdan ki Hristiyan'lar, ellerinde bulundurdıkları **Incil** gereğince, Yahudi'leri dâima düşman diye bilmislerdir. Düşman bilmelerinin bir nedeni, Yahudilerin **İsâ**'yi Tanrı'nin oğlu (ya da peygamber) olarak kabul etmemis olmalarıdır. Diger bir neden de **İsâ**'nin Yahudi'ler tarafından öldürülmüş olduğuna inanmış bulunmalarıdır. Bunun böyle olduğunu Muhammed, **Incil** hakkında bilgisi olanlardan öğrenmiştir. Nitekim bir yandan Hristiyan'lari ve Yahudi'leri birbirleriyle dost imis gibi gösterirken (K. Mâide 51), diger yandan, Kur'ân'in bir çok yerlerinde koyduğu âyet'lerle onlari birbirlerinin ezeli düşmanı olarak tanımlamıştır. Örneğin Bakara Sûresi'ne koyduğu bir âyet'le onlari, birbirlerinin dinlerini inkâr eder şekilde tanıtmıştır. *"Yâhudiler-Hristiyanlığın bir temeli yoktur'- dediler, Hristiyanlar de -'Yahudiliğin bir temeli yoktur' dediler... Bilgisizler de tipki onların söylediklerini söylemiştir... Allah, kiyâmet günü, anlaşılmazlığa düştükleri şeylerde onların arasında hüküm verecektir..."* (K. 2 Bakara 113).

Öte yandan Yahudi'lerle Hristiyan'lar arasında anlaşmazlık ve düşmanlık bulunduğunu söylerken, bu düşmanlığı yaratan nedenlerden birinin, Tanrı'nin kendilerine gönderdiği Kitab üzerindeki anlaşmazlıktan doğduğunu eklemiştir.

Daha baska bir deyimle Muhammed, günlük siyâsetinin itisine göre, Yahudi'leri ve Hristiyan'lari bazan birbirlerinin dostu, bazan da düşmanı şeklinde göstermiştir. Bütün bunlari yaparken müslüman'lari da onlara karsi düşman kilici ve saldırtıcı tahriklerden geri kalmamıştır. Tevbe sûresine koyduğu bir âyet'le Müslümanlari, Yahudi'lere ve Hristiyan'lara karsi savaşıma ve bu savaşı, onların İslâmi kabul etmelerine ya da kendi elleriyle küçülerek "cizye" vermelerine kadar sürdürmelerini emretmiştir (Bkz. Tevbe 29)

V) Müslüman'ların, Yahudi'lerle, Hristiyan'larla ve Mûsrık Arap'larla dostluk ilişkisinde bulunmalarını önleme siyâsetinin gerçek nedenleri: (Imran:118-120; Maide: 51, 54, 57; Nisa 144, 145; Mümtahine:13)

Medîne'de yaşayan Arap'lar (ki genellikle **Evs** ve **Hazrec** kabilelerinden oluşmuştur), eskiden beri oradaki çeşitli Yahudi kabileleriyle anlaşmalar yapmış olarak iç içe, ve oldukça dostane bir şekilde yasalardı. Muhammed'in Medîne'ye hicretinden sonra dahi bu Arap'lardan bir kısmı, müslümanlığı kabul etmekle beraber, yine de Yahudi'lerle dost olarak kalmakta devam etmişlerdir. Çünkü evvelce yapmış olduklari çeşitli anlaşmalar gereğince dostluk ilişkilerini sürdürmekle, hem manevî ve hem de maddî bir takım çıkarlar sağlamaktaydılar. Nitekim, ilerdeki bölümlerde ayrıca belirteceğimiz gibi, **Hazrecî**'lerin reisi olan **Abdullah b. Ubeyy** ("İbn-i Selûl" diye de bilinir), önemli bir yahudi kabilesi olan **Benî Kaynuka** ahalisini, Muhammed'in gazabından kurtarmıştır. Kisaca ekleyelim ki **Abdullah b. Ubeyy**, müslümanlar arasında etkili bir duruma sahip bulunduğundan Muhammed, ilk zamanlar ondan çekinirdi. Onu darıltacak olursa, kendi taraftarlarından çoğunu kaybedeceğini düşündüğü içindir ki, onun istegine uyarak **Benî Kaynuka** esirleri'ni

öldürmekten vazgeçmiştir. Fakat bu olay Muhammed'i iyice su inanca sürüklemiştir ki, eger müslüman'lar "kâfir"lerle ya da "munafık"larla dostluk ilişkilerinde bulunacak olurlarsa, bu kendisi bakımından çok tehlikeli olacaktır! Daha dogrusu bu tür ilişkileri kendi otoritesini mutlak kılabilmek bakımından sakıncalı görmüştür.

Bu arada **Ubeyde b. al-Samit** adında biri, **Benî Kaynuka** Yahudileriyle dost bulunmasına ragmen, Muhammed'in yanına gelip, Yahudilerle olan dostlugunu bozdugunu ve kendisine Tanrı ve peygamberinden ve müslümanlardan gayri hiç kimseyi dost tanımadığını söylemiştir. Bunu fırsat bilen Muhammed, Müslüman'lari Yahudi'lerle, Hristiyan'larla ve munafık'larla dost olmaktan uzaklastirmak hususunda biraz daha kati bir siyâset izleme gereğini duymuştur. Kur'ân'a koyduğu âyet'lerle, her seyden önce, onlarla müslümanların aralarını sogutmaya çalışır. Örneğin Imrân Sûresi'ne koyduğu bir âyet'le Tanrı'nin söyle konustugunu söyler: *"Ey (müslümanlar)! Sizden olmiyani sirdas edinmeyin, onlar sizi sasirtmaktan geri durmazlar, sikintiya düşmenizi isterler. Onların öfkesi ağızlarından tasmaktadır, kalblerinin gizlediği ise daha büyüktür....İste siz, onlar sizi sevmezken onları seven ve Kitab'larının bütününe inanan kimselersiniz. Size rastladıkları zaman :-İnandık-' derler, yalnız kaldıklarında da size öfkelerinden parmaklarını isirirler. De ki -Öfkenizden çatlayın...-'...Size bir iyilik gelse onların fenasına gider; basiniza kötülük gelse buna sevinirler. Sabreder ve sakınırsanız, onları hilesi size hiç bir zarar vermez..."* (K. 3 Imrân 118-120)

Yahudi'lerle ve Hristiyan'larla ya da putperest Arap'larla, ve munafık'larla dost olma yasagini, ana, baba, kardes ve yakınlar arasındaki ilişkileri dahi önleyecek noktalara götürmüştür. Bu maksatla koyduğu âyet'lerden biri söyle: *"(Müslümanlari) Allah'a ve peygamberine muhalefet edenlerle dostluk eder ve meveddede kurar bulamazsın, ister babaları, ister oğulları olsun"* (K. 56 Mücadele 22)

Fakat yine tekrar edelim ki Muhammed'i bu yola sürükleyen asil sebep, müslümanlığı kabul etmiş bulunan Yahudi'lerin ve Hristiyan'ların, Islâm'i kabul etmeyenlerle dostluk ilişkilerini devam ettirmelerinden dogabilecek tehlikedir; çünkü Islâm'i kabul etmiş olanların, bu ilişkiler sonucu olarak Islâm'dan çıkmaları kolaydı. Aynı ihtimal, süphesiz müslümanlığı kabul etmiş olan Arap'larla, müsrik Arap'lar arasındaki ilişkiler bakımından da söz konusu idi. Yahudileri ve Hristiyanlari, kendisine düşman saydığı için, hepsini de **"kâfirler"** ve **"facirler"** (kötülük yapanlar) arasına katmış ve tipki müsrik (putperest) Araplar için yaptığı gibi, onlarla da dostluk kurulmasını yasaklamıştır. Bu maksatla Kur'ân'a, biraz önce değindigimiz gibi, su tür âyet'leri koymuştur:

"Ey inananlar! Mü'minleri bırakıp kâfirleri dost edinmeyin" (K. 3 Imran 28)

"Ey iman edenler! Benim de düşmanım, sizin de düşmanınız (olanları) dost edinmeyin". (K. 60 Mümtahine 1);

Bu emirlere uymayacak olanları korkutmak maksadiyle, Tanrı'nin, Yahudi'lerle ve Hristiyan'larla dost olanları kiyâmet gününde temize çıkarmayacağını, yüzlerine bakmayacağını, onlarla konuşmayacağını söylemiştir (K. Imran 77).

Yahudi ve Hristiyan olanlar hakkında, **"Kafir"** ve **"Facir"** deyimlerinden gayri bir de: *"Allah'in gazabına ugramis millet"* deyimini kullanmış ve onlarla hiçbir ilişki kurulmaması gereğini vurgulamış, Kur'ân'a sunları koymuştur:

"Ey inananlar! Allah'in gazabına ugramis milleti dost edinmeyin" (K. 60 mümtahine 13);

"Ey iman edenler! Yahudi ve Hristiyanlari dost olarak benimsemeyin; onlar birbirlerinin dostudurlar. Sizden kim onlara dost olursa, o da onlardandır..." (K. 5 Maide 51)

Yine tekrarlayalım ki Yahudi'leri ve Hristiyan'lari birbirlerinin dostu imis gibi gösterirken, kendi taraftarlarını yanıltmakta idi, çünkü, biraz yukarda açıkladigimiz gibi, onlar birbirlerinin dostu değil düşmanı idiler. Su bakımdan ki Hristiyan'lar, İsa'nin Yahudiler tarafından öldürüldüğüne inanmış olarak onlara karsi daha ilk başlangıçtan itibaren düşman kesilmişler ve bu düşmanlığı günümüze dek getirmişlerdir.

*

Biraz önce belirttiklerimizi özetleyecek olursak, yukardaki yasakları Muhammed,

kendi taraftarlarının Yahudi'ler ve Hristiyan'lar ya da müsrik Arap'lar tarafından kandirilmesini ve kendisinden uzaklastirilmesini önlemek düşüncesiyle koymuştur. Söylemege gerek yoktur ki bu düşüncenin altında yatan sey, Islâm'î iknâ yolu ile ayakta tutmanın mümkün olamayacağını bilmesidir.. Taraftarlarını kılıç yolu ile Islâm'da tutabilecek kadar güçleninceye kadar, kendisini bu güvensizlik içerisinde bulduğu muhakkaktır. Bu düşüncesini gizlemek üzere bulduğu çare, Yahudi'lerle Hristiyan'ların Islâm'î alaya aldıkları bahanesine sarılmak olmuştur.

VI) Yahudi'lere ve Hristiyan'larla selâmlasmak, el sikismak, onlara iyi davranmak ve yardımda ve sevgi gösterisinde bulunmak yasak; fakat Müslüman'ın "zâlim" olanına bile yardım sart (K. En'âm, 54; Maide 54; Nisa 86; 56 Mücadele 22; Fetih 29; Nûr 2, vb...).

Seriât, Müslüman'ların Yahudi'lerle ve Hristiyan'larla dostluk kurmalarını önlemekle yetinmemiş, bir de müslümanları onlarla el sikismak'tan, selâmlasmak'tan, onlara iyi davranmaktan ve yardımda bulunmaktan ve buna benzer "insancıl" davranışlardan yasaklamıştır. Buna karşı Müslümanlar arası yakınlaşmayı ve yardımlaşmayı öngörmüştür. Örneğin **Buhârî'nin Berâ' (İbn-i Azib)'** den rivâyetine göre Muhammed, müslüman kişilere, birbirlerinin selâmını karşılamak, hasta ziyâret etmek, cenâze arkasından gitmek, dâvete içâb eylemek, mazlûma yardım etmek, aksirana duâ'da bulunmak, yemîn kabul etmek gibi seyleri emretmiş, ve bütün bunları "*müslüman kardeşler arası davranışlar*" olarak öngörmüştür. Örneğin Mücadele sûresi'ne koyduğu su âyet'le müslümanların, müslüman olmayanlara, ve hattâ Müslüman olupta Tanrı'ya ve "peygamberi'ne" muhalefet edenlere sevgi ve dostluk gösterisinde bulunmamalarını anlatmak istemistir: "*(Müslümanları), Allah'a ve (Peygamberine) muhalefet edenlerle dostluk eder ve mevedded eder (sevgi gösterir) bulamazsin; ister babaları, ister oğulları olsun*" (K. 56 Mücadele 22).

Değil sadece dostluk ve sevgi gösterisinde bulunmayı önlemek ve fakat el sikismayı, ya da selâmlaşmayı dahi yasaklamıştır; hiç değilse onlara rastlandığında önce selam verilmemesini emretmiştir. Çünkü selâmlaşmayı "*Sevgi gösterisi*" saymış, ve bu tür bir "sevgi" gösterisini sadece müslümanlar arası ilişkiler bakımından emretmiş, bu sevginin müslüman olmayanlara karşı gösterilmemesini istemistir. Kur'ân'a: "*Size bir selam verildiği zaman, ondan daha iyisiyle selam verin veya aynıyle mukabele edin*" (K. 4 Nisa 86) şeklinde koyduğu âyet bu doğrultuda bir anlam tasir. Su bakımdan ki bir kere Kur'ân olarak, ya da Kur'ân olmiyarak, yerleştirdiği hükümlerle göre "selâm" denen sey Tanrı'nın, sadece müslüman kullarına özgü kıldığı, ve onlara yarasir gördüğü bir deyimdir. Bunu anlatmak üzere En'âm sûresi'ne koyduğu bir âyet söyle: "*Ayetlerimize inananlar sana geldiginde onlara de ki: Selâm size!...*" (K. En'âm 54). Dikkat edileceği gibi burada, selâm verilmeye layik olan insan, sadece Kur'ân'daki âyet'lere inanan insan'dır. Daha baska bir deyimle Tanrı, Muhammed'in söylemesine göre, âyet'lere inanamayan kimselere "**Selâm size!**" deyimini uygun bulmamıştır. Yine bunun gibi Neml sûresi'ne sunu koymuştur: "*(Ey Muhammed!) De ki: Hamd olsun Allah'a, selâm olsun seçkin kıldığı kullarına...*" (K. Neml, 59). Görüldüğü gibi, burada geçen "**selâm olsun**" deyimini, Allah'ın "seçkin" kıldığı kul'larına, yani gelmiş-gelecek bütün müslüman'lara hitaben kullanılmıştır. Yine bunun gibi Muhammed, müslümanların "kâfir"lerle her türlü ilişkiyi kesmeleri hususunu hükme bağlarken "selâm" sözcüğünü, alayli bir okuma sekliyle, söyle kullanmıştır: "*Onlar, bos söz isittikleri zaman ondan yüz çevirirler, ve : -'Bizim işlerimiz bize, sizin işleriniz size, Size selam olsun. Biz kendini bilmezleri (arkadas edinmek) istemeyiz-' derler*" (K. Kasas sûresi, âyet, 55).

Her ne kadar Yahudi ve Hristiyan kavimlerinden bazilarına göndermiş olduğu mektuplarda "selam" (va 'l-salâm) sözcüğünü kullandığı görülmekle beraber bu uygulamayı siyâset icabi yaptığında kusu yoktur.

Ve yine her ne kadar **Tabarî**, ve **Fahr al-Din al-Râzi** gibi yorumcular, Yahudi'leri ve Hristiyan'ları "salâm" ile selâmlamanın esirgenmediği görüşüne eğilimli iseler de, biraz aşağıda belirteceğimiz gibi Muhammed, müslüman'ların önce selâm vermemelerini ve hiçbir şekilde onlarla el sıkışmalarını emretmiştir. Öte yandan **Sevgi**' denen şeyin, güler yüzle selamlasarak kurulabileceğini belirtmiş ve yukardaki hükmü, sadece müslümanlar arasında uygulanmak üzere yerleştirmiştir. Yerleştirirken de, bir müslüman'ın diğer bir müslümana selam vermesini, el sıkışmasını tesvik etmek için, uhrevî mükafatlar va'd etmiştir: *"İki mü'min karşılaşıp musafaha ettikleri (el sıkıştıkları) zaman, aralarında yetmiş günahları için mağfiret bulunur. Bunun almış dokuzu güler yüzlü olanın, biri de diğerinindir"* şeklinde konuşmuş, ve bu söylediklerini biraz daha pekiştirmek üzere de şöyle demiştir:

"Bir müslüman, diğer bir müslümana selam verdiği, o da selami iade ettiği zaman, melek, yetmiş kere ona selam eder";

"Bir müslüman ile karşılaştığı halde selam vermeden geçen müslümana, melekler bile sarar".

Bunu yaparken ayrıca: *"Mü'min olmadıkça cennet'e giremezsiniz; birbirinizi sevmedikçe mü'min olamazsınız. İster misiniz size bir ameli bildireyim ki, onu yaptığınız zaman birbirinizi sevmiş olursunuz? Aranızda selami yayınız "* şeklinde konuşmuştur.

Müslümanların birbirleriyle selâmlasırken Yahudi'lere ve Hristiyan'lara benzememelerini bildirmiş ve şöyle demiştir: *"Sakin Yahûdi ve hristiyanlara benzemeyin; zirâ Yahûdilerin selâmi, parmak isâreti, Hristiyanların selâmi ise avuç isâreti iledir" .*

Müslümanların birbirleriyle el sıkışarak selâmlasmalarını günahlardan kurtulmanın bir yolu olduğunu, bir de su sözleriyle belli etmiştir: *"Müslümanlar karşılaştıklarında musâfaha ederlerse (el sıkışarlarsa) günahları dökülür" .*

Yine bunun gibi, birbirleriyle el sıkışan müslümanlara Tanrı'nın "mağfiret"te bulunacağını anlatmak üzere şöyle demiştir: *"İki müslüman karşılaşıp musâfaha ettikleri (el sıkıştıkları) zamân Allahu Teâlâ onları mağfiret buyurur"*

Yine bunun gibi, müslümanların *"Es selâmü aleyküm"* diyerek birbirlerini selâmlamaları için şöyle demiştir: *"(Ey müslümanlar) Sizden biriniz kardeşine mülâki olduğu zamân: -Es-selâmü aleyküm ve Rahmetü'llâh ve Berekatüh- desin".*

Bundan başka, müslüman hak'larından olmak üzere, her müslüman kişi için "din kardeşi"nin mal, can, namus ve irzini korumanın, onun yoklugunda onu savunmanın ve her ne olursa olsun ona yardım etmenin dinsel bir borç olduğunu bildirmiştir. Bu şekilde davranan müslüman kişilerin Cehennem atesinden kurtulacaklarını söylemiştir. Örneğin **Tirmizî**'nin rivâyetine göre şöyle demiştir: *"Din kardeşini müdâfaa eden kimseye, o müdâfaasi Cehennem atesine karşı perde olur" .* Bir başka vesile ile de şöyle demiştir: *"Hangi bir müslüman ki, din kardeşini müdâfaa ederse, Allahu Teâlâ'nın onu kiyâmet gününde Cehennem atesinden korumasını hak eder" .*

Öte yandan müslümanların birbirlerini sevmeleri için: *"Mü'min, kendisi için sevdiğini, din kardeşi için de sever",* ya da: *"Mü'minin gözünü sevindiren kimsenin, Allahu Teâlâ kiyâmet günü gözlerini sevindirir"*

Dikkat edileceği gibi Muhammed, selamlasmayı, el sıkışmayı, yardımlasmayı, ve bunlara benzer sevgi davranışlarını **insanlar** arası ilişkiler bakımından değil, fakat sadece **müslümanlar** arası ilişkiler açısından ele almış ve değerlendirmiştir.

Yine bunun gibi hasta ziyâretini, hasta'nın hâl ve hatirini sormayı ve ona mümkün olan yardımda bulunmayı sadece müslümanlar arası bir görev şeklinde öngörmüştür. Bu görevin yerine getirilebilmesi için ziyâret eden müslüman kişiye Cennet bahçelerini va'd etmiştir. **Müslîm**'in **Sevbân**' dan rivâyetine göre Muhammed şöyle demiştir: *"Bir müslüman, müslüman kardeşini hasta iken ziyâret ettiğinde hasta basından ayrılana kadar o ziyâretçi Cennet bostânında yasar"*

Her ne kadar hasta ziyâreti isî'nin sadece müslümanlara hasredilmeyip, müslüman olmayanları da kapsadığı ve Muhammed'in bir Yahûdi gencini hasta iken ziyâret ettiği örnek verilirse de yanlıştır. Çünkü bir kere yukardaki hadîs hükmünde açıkça belirtildiği gibi Muhammed: *"Bir müslüman, müslüman kardeşini hasta iken ziyâret ettiğinde..."* diye

konusmustur. Öte yandan Muhammed'in Yahûdi bir gencini ziyâret etmesi, onun hâl ve hatirini sormak için değil, fakat onu İslâm'a çağırmak içindir. Kaldi ki bu genç kendisine hizmet eden bir kimseydi, ve söz konusu ziyâret vesilesiyle müslüman olmuştur. Nitekim Buhârî'nin **Enes İbn-i Mâlik**'ten rivâyeti şöyle: *"Bir Yahûdî genci, Nebî... 'e hizmet ederdi. Bir ara hastalandı.. Resûl-i Ekrem bunu hastalığında ziyâret etti. Basucunda oturdu. Ve bu gence müslüman olmasını teklîf etti. O da babasına baktı. Babası -'Oglum! Ebû'l- Kâsim'e itâat et-' demekle müslüman oldu. Resûl-i Ekrem hastanın yanından çıkınca: -'Su genci Cehennem azâbindan kurtaran Cenâb-i Hakk'a hamd ü senâlar olsun-' dedi".*

Görülüyor ki Muhammed, kendisine hizmet etmekte olan bu yahûdi gencini ziyâret ederken, bunu, esas itibariyle hatir sormak için değil, fakat onun bu sikintili halini fırsat bilip İslâm olmasını istemek için yapmıştır. Eger sadece hâl ve hatir sormak için bu işi yapmış olsaydı İslâm'a çağırmayı söz konusu etmez, ya da böyle bir teklifi, hiç değilse nezâketen, bir başka zamana bırakırdı.

Bütün bunlar göstermekte ki Muhammed, *"selamlamak"* ya da *"güler yüz göstermek"* gibi davranışları, ya da hasta ziyâretlerini, hep müslümanlar arası ilişkiler açısından öngörmüştür. Buna karşılık müslüman olmaları ve özellikle Yahudi'lere ve Hristiyan'lara selam vermeyi, onlarla el sıkışmayı, onlara güler yüz göstermeyi, iltifat etmeyi uygun görmemiştir. Her ne kadar **Kitab Ehli**'ne eziyet etmenin ve kötü muamelede bulunmanın câiz olmadığını söylediği ileri sürülürse de, gerçek sudur ki onlarla alis veriste bulunmanın, birlikte yeyip içmenin ve hele samimiyet kurmanın, düşüp kalkmanın *"Son derece mekrûh"* davranışlar olduğunu söylemekten geri kalmamıştır. Biraz yukarıda zikrettiğimiz âyet'i, bunlardan biri olarak tekrarlayalım: *"(Müslümanları), Allah'a ve (Peygamberine) muhalefet edenlerle dostluk eder ve mevedded eder (sevgi gösterir) bulamazsın; ister babaları, ister oğulları olsun"* (K. 56 Mücadele 22).

Ebû Hüreyre'nin rivâyetine göre Muhammed, Yahudi'lere ve Hristiyan'lara karşı her vesile ile husumet gösterilmesini istemistir. Örneğin onlarla el sıkışmamak, önce'den onlara selâm vermemek, ya da yolda giderken onları kenara çekilmeye zorlamak gibi hususlarda müslümanlara şu tür emirler vermiştir:

"Zimnilerle (Yahudi'lerle, Hristiyan'larla) müsafaha etmeyin (el sıkışmayın), ve önce siz selam vermeyin; yolda karşılaştığınız zaman, onları kenara çekilmeye mecbur ederek geçin"

"Yahudi ve hristiyanlara önce (siz) selam vermeyin; yollarda onlara rastladığınız zaman, çukura düşmemek ve duvara çarpmamak sartiyle, onları aralayarak geçiniz".

Hatırlatalım ki burada geçen **"Zimni"** sözcüğü, İslâm devleti sınırları içerisinde yaşayan ve İslâm devleti uyruğu bulunan Yahudi'lerle, Hristiyan'lara kapsar. Kur'ân'ın **Tevbe** Sûre'sinin 29 cu âyetine göre bunlar, İslâm devletine "cizye" (yâni "kafa parası" / haraç) vermek sartiyle yasama hakkına sahip kılınan **"Ehl-i Kitab"** tir. Onlara selâm vermek söyle dursun fakat "lânet" etmek gerektiğini söyler ve örneğin *"...Allah onları (Yahudi'leri ve Hristiyan'ları) yok etsin (kahretsin).... "* (K. Tevbe 30), ya da: *"Bunlar (Yahudi'ler) Allah'ın lânetlediği kimselerdir. Allah'ın rahmetinden uzaklastırdığı (lânetli) kimseye gerçek bir yardımcı bulamazsın..."* (K. Nisâ 51-52), şeklindeki âyet'leri tekrarlayarak kendinden örnekler verirdi.

Öte yandan müslümanların kendi aralarında birbirlerine karşı *"Alçak gönüllü"* olmalarını ve fakat kâfirlere karşı yukardan bakmalarını emretmiş, şöyle demistir: *"(Benim ve Tanrı'nın dostları) Mü'minlere karşı alçak gönüllü, kâfirlere karşı (ise) onurlu ve zorlu (olanlardır)".* Bunu söylerken hiç kuskusuz Kur'ân'a koyduğu diğer âyet'leri de göz önünde tutmustur ki bunlardan biri Maide Sûre'sindeki şu âyet'dir: *"...Allah...inananlara karşı alçak gönüllü ve inkarcılara karşı güçlü...bir millet getirir"* (K. Maide 54). Aynı Sûre'ye yerleştirdiği diğer âyet'lerle Tanrı'yi ve peygamberi'ni ve namaz kilip ruku eden kimseleri, müslümanların dostu olarak tanımlamıştır (K. Maide 55).

Yine bunun gibi *"Yumusaklık bereket, sertlik ise uğursuzluktur"* derken, bu formülü sadece müslümanlar arası ilişkiler bakımından öngörmüştür. Buna karşılık müslümanların

kâfirlere karsi sert davranmalari gerektigini belirtmis ve Kur'ân'a sunu koymustur: "(Müslümanlar) kâfirlere karsi sert, birbirlerine merhametlidirler" (K. 48 Fetih 29) Bu sekilde davrananlari Tanri'nin ve Peygamberinin dostlari olarak tanımlamistir: "(Benim ve Tanri'nin dostlari) Mü'minlere karsi alçak gönüllü, kâfirlere karsi onurlu ve zorlu (olanlardır)..."

Hemen ekleyelim ki kâfirlere karsi "onurlu" ve "sert" ve "zorlu" olmayi emrederken, ayni zamanda onlara küfretmeyi, ya da onlari her vesile ile küçültmeyi gerekli görmüştür. Örneğin Kur'ân'a soktuğu: "...Allah'a inanan kimse, kopmak bilmeyen saglam bir kulpa yapismistir" (K. Bakara 256) seklindeki âyet'i açıklarken söyle derdi: "Kim ki azginlara küfredip Allah'a iman ederse, hiç şüphesiz o en saglam kulpa yapismistir". Buradaki "**azginlar**" sözcüğü ile Yahudi'leri ve Hristiyan'lari kastetigini belirtirdi .

Yine bunun gibi kâfirlere küçük düşürmek maksadiyle, onlari "obur", ve midelerine düşkün, olduklarini söylerdi. Bir hadîs'inde söyle demistir: "Mü'min bir midesine koymak için, kâfir midesini sisirmek için (yemek) yer" . Sanki oburluk kâfirlere özgü bir seymisde müslüman kisi az yemek yermis gibi.

Öte yandan Tanri'nin ve "Peygamberi"nin, yalnızca müslümanlara karsi "acimali", "merhametli" ve "sefkatli, ve fakat "kâfir"lere karsi acimasiz ve sert oldugunu anlatmak üzere Kur'ân'a âyet'ler koymustur. Bunlardan biri Tevbe sûresi'nin 128ci âyet'i olarak söyle: "Ey inananlar! Andolsun size kendinizden öyle bir Peygamber gelmistir ki, sizin sikintiye ugramaniz ona çok agir gelir. O, size çok düşkün, müminlere karsi çok sefkatlidir, merhametlidir" (K. Tevbe, 128). Bu dogrultuda olmak üzere Fetih sûresi'nde su var: "Tanri'nin peygamber'i Muhammed ve onunla birlikte olanlar (müslümanlar), kâfirlere karsi çok kati-sert (esiddâ), birbirlerine karsi ise acimali-merhametlidirler (ruhamma) ..." (K. Fetih, 29)

"Kâfir"lere karsi "acimasiz", "kati yürekli", "sert" olmak yanında bir de onlarla savasmak gerektigini belirtmek üzere Kur'ân'a: "Ey Peygamber! Kâfirlerle ve münâfiklarla savas! Ve onlara katilik göster. Varacaklari yer cehennemdir. Ne kötü bir varis yeridir orasi" (K. Tevbe 73; Tahrîm 9) seklinde âyet'ler koymustur. Her ne kadar burada "Ey Peygamber!" hitabi geçiyor ise de, Kur'ân yorumcularina göre bu emir tüm müslümanlara verilmiş bir emirdir. Nitekim Tevbe sûresi'nde Tanri'nin, müslümanlara hitaben, konusarak onlari kâfirlere karsi savasmaya çağirdigi, ve savas boyunca onlara yardım edecegini açıkladigi görölüyor: "Ey inananlar! Yakininizda bulunan inkârcilarla savasin! Sizi kendilerine karsi sert bulsunlar. Bilin ki, Allah kendisine karsi gelmekten sakinanlarla beraberdir" (K. Tevbe, 123).

Buna karsilik müslümanlar arasi iliskiler, müslüman kisinin "iyi", "dürüst", "faziletli" (vs...) ya da "kötü", "zâlim" (vs...) olmasına bakilarak değil, fakat sadece "müslümanlik" kistasina göre ayarlanmistir. Nitekim Muhammed, müslümanlara söyle emretmistir: "Ister zâlim olsun, ister mazlum olsun, müm'min kardesine yardım et". Yâni müslüman kisi "zâlim" de olsa, diger müslümanlari ona yakinklik göstermeleri, yardım etmeleri gerekir. Her ne kadar bu yardimin, onu "zulmünden" önlemek seklinde oldugu söylenirse de, "zulm" eden müslüman kisi'nin cennet'lik olmasini saglayabilecek durumlar pek boldur. Su bakimdan ki müslümanlara, günahlardan kurtulmak için sinirsiz denebilecek olasiliklar saglanmistir. O kadar ki Muhammed: "İslâm, kendisinden evvel vâki olmus cürümlerin hükmünü iptâl eder" seklinde yerlestirdigi kural'larla, müslüman'lardan "katil" suçunu islemis olanlari dahi, cennetlik olabileceklerini bildirmistir. Bundan dolayidir ki Mekke'nin fethi gününde müslümanligi kabul eden **Ebû Sirvea**, daha önceki bir tarih itibariyle **Hubeyb b. Adiyy** adındaki müslüman bir kisi'yi öldürmüş oldugu halde cennetlik sayilmistir. Yine bunun gibi Muhammed: "Allah yolunda nefsi fedâ eden her müslüman muhakkak ki Cennet'e girer" dedigi içindir ki, müslüman bir kisiyi öldüren "kâfir" kisi, eger bundan sonra İslâm'a girer ve şehid olacak olursa dogruca Cennet'e ulasir.

Öte yandan Muhamed, müslümanlara yasak ettigi, ya da müslümanlar bakimindan kötü olarak gördüğü seyleri, kâfirlere yakistirirdi. Örneğin müslümanlara altin ve gümüş kullanmayi yasaklarken bunlari, bu yeryüzünde, kâfirlere lâyük seyler oldugunu söyler ve

söyle derdi: "... *Ve altın, gümüş kaptan içmeyiniz, gümüş (ve altın) tabaklardan yemek de yemeyiniz. Gümüş (altın) dünyâda kâfirlerin, Ahiret'te de biz müslümanlarındır*".

Yine bunun gibi fazla yemek yiyip karın sisirme'nin kötü bir şey olduğunu ve bu gibi kötülüklerin "kâfir"lere özgü bulunduğunu anlatmak maksadıyla söyle derdi: "*Mü'min bir mi'desine koymak için yer. Kâfir ise karnındaki yedi bağirsagini doldurmak (karnını sisirmek) için yer*"

Görülüyor ki Muhammed'in getirdiği seriât, Yahudi'leri ve Hristiyan'lari kötülemek, ve onları müslümanların gözünde aşağılatmak için pek çeşitli ve pek olumsuz yollara başvurmuştur.

VII) Yahudi'leri ve Hristiyan'lari aşağılatmaga matuf uygulamalar arasında, özel isâretler tasima zorunlugu yer alır.

Yahudi'leri ya da Hristiyan'lari aşağılar nitelikteki hükümlerin, tam bir etkenlikle uygulanabilmesi için, daha **Ömer b. Hattâb**'in halifeligi zamanında, yâni daha 7.ci yüzyılda, haysiyet kırıcı bir takım yeni hükümler konmuştur. Bunlar arasında, Yahudi'lerin ve Hristiyan'ların özel isâretli giysilerle dolasmalarını zorunlu kılanlar vardı; ayrıca da, devlet hizmetinde çalıştırılmamaları, yeni kilise ya da havra inşa edememeleri, mevcut olanları tamir ettirememeleri gibi hususlarla ilgili olanları bulunmaktaydı. Örneğin Yahudi'lerin elbiselerinin bir yerine sarı renkte, Hristiyan'ların elbiselerinin bir yerine de mavi renkte kurdela cinsi bir şeyler takmaları emredilmiştir. **İbn Ebî Rendeke al-Tartusî**'nin **Sirâc al-mulûk** adlı yapıtından öğrenmekteyiz ki Hristiyan cemaat reisleri, tarafından **Ömer b. Hattab**'a gönderilen bir bildiri'de: hristiyan'ların kilise inşa etmeyecekleri ve mevcut kiliselerini tamirine girmeyecekleri; dinleriyle ilgili her hangi bir şeyi teshir etmeyecekleri; çocuklarına Kur'ân okutmayacakları; baskalarını kendi dinlerine çevirtmeyecekleri; kendi içlerinden müslüman olmak isteyenlere engel çıkartmayacakları; ne giyim ve ne de yaşam cihetiyle müslümanlara benzemeğe çalışmayacakları; semerli hayvana binmeyecekleri ve silah tasımayacakları; sokakta haç taşımayacakları; müslümanlara karşı daima saygılı olacakları, ve oturmakta oldukları yerleri müslümanların istegi üzerine terkedecekleri; müslüman evlerinin yüksekinde bir yere ev yapmayacakları, vs... gibi hususlar belirtilmiştir. **Ömer b. Hattab** bu bildiriyi okuyunca, hosnud olmakla beraber, iki şart daha eklemiştir ki o da müslüman'lar tarafından esir alınan kimselerin hristiyan'lar tarafından satın alınamamaları, ve müslüman bir kişiye tecavüzde bulunan hristiyan'ların her türlü korunmadan yoksun bırakılacakları hususu ile ilgilidir.

Dokuzuncu yüzyılda Halife **al-Mutavekkil** (M. 822-861) tarafından yayınlanan bir emirnamede: Hristiyanların sokakta dolasırken bal sarısı renkte kukulete ve kusak takmaları, tahta semer üzerinde hayvana binmeleri, müslümanlardan farklı renkte başlık takmaları, Hristiyan kadınların sokakta sarı renkte omuz atkisiyle dolasmaları zorunlu kılınmış ve yeni olarak yaptırdıkları kiliselerin yıkılması emredilmiştir. Ayrıca da hristiyanlara âid evlerin, müslüman evlerinden tefrik edilebilmesi için, onların evlerinin kapisına tahta'dan yapılmış şeytan isâretinin konması gerekli kılınmıştır. Yine bu aynı halife, Ku'ân'a ve Muhammed'in sözlerine dayalı olarak Yahudi'lerin ve Hristiyan'ların devlet hizmetinde kullanılmalarını yasakladıktan gayri, onların İslâm'dan sonra inşa etmiş oldukları kiliselerin ve havraların yıktırılmasını emretmiştir. **al-Mütevekkil**, tipki Muhammed'in yaptığı gibi, Kur'ân üzerinde her türlü tartışmayı "dinsizlik" saymış, ve **Mutezile** sınıfı gibi akılcı düşünceye yönelenlere karşı düşmanca bir siyâset uygulamıştır. Her ne kadar kendisine özel hekim olarak **Huneyn İbn İshak**'a (M. 809-873), eski Yunan yapıtlarının Arapça'ya çevrilmesi olanagini tanımış ise de, bunu "hosgörü" nedeniyle değil, fakat tip alanında edinilecek yeni bilgilerin, kendi sağlığına yararlı olabileceği düşüncesiyle yapmıştır.

al-Makrîzî'nin (M. 1364-1442), **al-Sulûk li-ma'rifat duval al-mulûk** adlı yapıtından öğrenmek mümkündür ki, on dördüncü yüzyılda Kahire'de, Yahudiler sarı kurdela, Hristiyanlar ise mavi kurdela takmış olarak sokaga çıkma zorunlughunda bırakılmışlardır.

Gösterişli şekilde yasamasınlar diye at'a ve katir'a binmeleri, beyaz türban takmaları vs... yasaklanmıştır; sadece tahta semer takılmış esek üstünde dolasmalarına izin verilmiştir. Klise ya da Havra inşa etmeleri yasaklanmış, yeni yapılmış kliseler ya da havra'lar yıktırılmıştır.

Ne ilginçtir ki bu uygulama, Muhammed'ten altı-yüz yıl sonra, 1215 yılında **Papa Innocent III** tarafından yayınlanan bir kararname ile Hristiyan dünyasında da aynen taklid edilecektir. Ancak ne var ki Batı dünyasını akıl çagina eristiren aydınlar ve düşünürler, diğer bir çok nedenler yanında bir de bu uygulama yüzünden Hristiyan'liga karsi cephe alacaklar ve Hristiyan'ligin insan şahsiyetinin haysiyetini inciten bu tür yönleriyle savaacaklardır. Oysa İslâm dünyasında seriât'ın insan varlığını asagilatan emirlerine ses çıkaran olmamıştır; aksine aydın geçinen sınıflar dahi bu tür hükümleri yüceltmekten geri kalmamışlardır. Hosgörü temsilcisi ya da insanlık sevgisi örneği gibi gösterilen düşünürler dahi, örneğin **Mevlâna**, din adına "kâfir'ler" cihad'ı kutsal bilmiş, ya da farklı inançtadır diye kendi öz babasının kellesini kesen **Ömer b. Hattab** gibi kimseleri yüceltmis, ya da kadini asagilatan Kur'ân âyet'lerini Tanrı'dan gelmedir diye benimsemişlerdir.

VIII) Müslüman'lar için, Yahudi'lerin ya da Hristiyan'ların hizmetinde bulunmak, onların emri altında çalışmak yasak:

Biraz yukarda, Müslümanların, Yahudi'lerle ve Hristiyan'larla dostluk ilişkisi kurmalarını yasaklayan hükümlerden örnekler verdik. Hemen ekleyelim ki bu hükümler, müslümanların, onların hizmetinde bulunmalarını, ya da onları su veya bu şekilde ise almalarını dahi kapsar anlamlar tasimistir. Nitekim **Hayber** seferi sırasında geçen **al-Esved** olayı, bunun ilk örneklerinden biridir. **İbn İshak**'ın anlatmasına göre Hayber kusatması sırasında **al-Esved** adında bir çoban, gütmekte olduğu koyun sürüsü ile birlikte Muhammed'in yanına gelir. Güttüğü koyun sürüsü bir Yahudi'ye âit'dir, ve kendisi de bu Yahudi'nin hizmetindedir. Muhammed'in yanına gelince ondan, İslâm'ın ne olduğunu kendisine anlatmasını ister, ve Muhammed'de anlatır. Onu dinleyince al-Esved, müslümanlığı kabûl ettiğini söyler. Ayrıca da kendisinin bir Yahudi tarafından çoban olarak hizmete alındığını, ve gütmekte olduğu koyunların bu Yahudiye âit olup kendisine emânet edildiğini açıklar, ve şimdi Müslümanlığı kabul ettiğine göre, ne yapmak gerektiğini sorar. Muhammed ona sürü'yü salacak olursa koyunların geriye dönüp sahiblerine gideceklerini söyler. Yani demek ister ki bir müslüman olarak artık Yahudi'nin hizmetinde is göremeyecektir. Muhammed'in bu sözleri üzerine al-Esved, yerden bir avuç tas alır ve koyunlara savurur. Savururken de koyunlara söyle seslenir: "*Gidin artık sahibiniz olan adamın yanına. Ben artık (onun hizmetinde değilim) size bakmayacağım*". Bunları söyledikten sonra Muhammed'in emrinde ve müslüman askerlerin safında olmak üzere kendi kavmine karsi savasmaya başlar. Ancak ne var ki daha henüz İslâm dininde duâ etmeğe vakit bile bulamadan, karsi taraftan atılan bir tas darbesiyle yarananır ve ölür. Onun ölü vücudunu Muhammed'in önüne getirirler. Muhammed ölüye söyle bir göz atar ve sonra arkasına dönerek oradan uzaklaşır. Neden dolayı böyle yaptığı soruldukta: "*al-Esved'in şimdi yanında kara gözlü iki hurî karısı bulunmaktadır* " diye yanıt verir. Yani sunu anlatmak ister ki el-Esved'i, güzel karileriyle bas basa bırakmak için yanından ayrılmıştır. Çünkü daha önceki açıklamalarıyla sunu anlatmıştır ki, müslüman kisi şehid olduğu an derhal Cennet'e gider, ve orada kara gözlü iki kadın yanına gelir ve yüzündeki toz toprağı temizlerler; temizlerken de "*Senin yüzünü toz'layanın ve seni öldürenin yüzünü Tanrı toz'lasın ve canını Tanrı alsın ...* " diye konuşurlar.

Daha baska bir deyimle, "kâfir"lerin hizmetinde çalışmaktan kaçınan müslüman kisi, savaş sırasında duâ etme fırsatını bulamadan ölmüş olsa dahi cennet'e gidecektir.

Muhammed'in Yahudi'ler ve Hristiyan'lar aleyhinde Kur'ân'a koyduğu âyet'lerin ve bu âyet'lerle ilgili uygulamalarının sonucu olaraktır ki, daha sonraki halifeler döneminde, Yahudi'lerin ya da Hristiyan'ların memuriyetlere alınıp müslümanları onların hükmü altında

birakmak uygun görülmemistir. Nice örneklerden biri olarak, XIIIcü yüzyıl yazarlarından **Nevevî**'nin belirttiği bir olaya değinelim: Müslümanların para işlerinde kontrol memurluguna seçilen bir Yahudi'nin, böyle bir mevkîe getirilmesi şikâyet konusu olur. Şikâyeti karara bağlayan makamın, Kur'ân'a dayalı olarak verdiği fetva şöyle: *"Bir Yahudi'yi böyle bir mevkîe atamak, ya da bu mevkîde tutmak, ve onun hükmüne boyun egmek câiz değildir. Bu gibi kimseleri isten atıp, yerlerine müslüman kisileri getirecek olan Yöneticiler mükâfatlandırılacaklardır. Çünkü Tanrı: -Ey inananlar! (Yahudileri ve Hiristiyanları) kendinize dost edinmeyin çünkü onlar sizi saptırmak için hiçbir fırsatı kaçırmazlar; onların istedikleri tek şey sizin azab çekmenizdir; onların nefretleri ağızlarında belirir, fakat kalplerinde gizledikleri daha da kötüdür.- şeklinde konuşmudur, Bunun anlami sudur ki sizden hiçbiriniz, onların sizin işlerinize burunlarını sokmasına izin vermemelidir..."*

IX) Yahudi'ler ve Hiristiyan'lar (ve genellikle Kâfirler) müslüman kisiler hakkında "tanıklık" edemezler. Onların yeminlerine i'tibar etmek câiz değildir (K. Maide 106-7)

Muhammed'in Kur'ân'a koyduğu âyet'lerden ve bu âyet'lerle ilgili olarak bıraktığı hadîs'lerden anlamaktayız ki Yahudi'lerin ve Hiristiyan'ların yeminlerine itibar edilemez; onların müslümanlar hakkında tanıklık (sahadet) etmeleri de câiz değildir. Örneğin Maide Sûre'sinde şöyle yazılı: *"(Ey müslümanlar) Ölüm birinize geldiği zaman vasiyet ederken içinizden (akrabanızdan) iki adil kimseyi; sayet yolculukta olup basiniza da ölüm müsibet gelmisse, namazdan sonra alikoyacağınız... iki kisiyi şahid tutun. Eger bu şahidlerin günah işlemiş oldukları ortaya çıkarsa, öncekilerin aleyhlerinde hak iddia ettikleri iki kisi bunların yerine geçer ve 'Bizim şahidliğimiz ikisininkinden de daha doğrudur, biz asiri gitmedik, yoksa süphesiz zulmedenlerden (kâfirlerden) oluruz-' diye Allah'a yemin ederler..."* (K. Maide 106-107). Görülüyor ki Muhammed'in söylemesine göre Tanrı, vasiyet konusunda müslümanlara, kâfirlerden değil, fakat kendi içlerinden tanik (şahid) getirmelerini emretmiştir.

Yukardaki hükmün, Yahudi'lerle, Hiristiyan'lari, her ne sûretle olursa olsun Müslümanlar hakkında şahidlik etme olasılığından yoksun kıldığını anlayabilmek için, **Buharî'nin Ibn-i Abbas'tan rivâyet ettiği bir hadîs'i**, ve bu hadîs'le ilgili su olayı bilmek gerekir:

Benu Sehm kabilesinden **Budeyl** adında bir müslüman kisi, Habes kiralı **Necasi'yi** ziyaret maksadiyle, bir gemi içinde deniz yolculuguna çıkar. Fakat yolda hastalanır ve ölür. Ancak rahatsızlığı sırasında öleceğini anladığı için, vasiyetnamesini hazırlar, ve esyaları arasına koyarak bunları, varislerine verilmek üzere, gemi yolcularından **Temim** ile **Adiy** adındaki iki tanidigina bırakır. Tarihçi **Vakidî'nin** söylemesine göre **Temim** ve **Adiy** iki kardestirler ve her ikisi de hiristiyanlardır. Kendilerine teslim olunan esya arasındaki kıymetli bazı parçaları kendileri için alıkoşlar ve gerisini **Budeyl'in** varislerine götürüp verirler. Kendilerine ayırdıkları esyayı da ona buna satarlar. Budeyl'in varisleri, vasiyetnameyi inceledikten ve aldıkları esyayı da gözden geçirdikten sonra, "terike" arasında bazı kıymetli parçaların eksik bulunduğunu anlarlar. Sorduklarında Temim ve Adiy: *"Bizim haberimiz yok"* diye yemin ederler. Fakat bir süre sonra bu esyadan altın kakmalı gümüş bir bardak, Mekke'de ele geçirilir. Bardağın bu iki hiristiyan kardeş tarafından satıldığı meydana çıkar. Bunun üzerine varisler, **Temim** ve **Adiy** aleyhinde dava açmak üzere Muhammed'e başvururlar. **Sehm ogulları'ndan** tanik olarak getirdikleri kimse de, kendileriyle birlikte, bardağın Budeyl'e âit olduğuna dair yemin eder. Ederken de kendi sözlerinin ve yeminlerinin, başka bir dine mensup kisilerin (yâni **Temim** ile **Adiy'in**) yemininden daha güvenilir olduğunu söylerler. Bu arada **Temim**, güyâ dayanamayarak cürmünü i'tiraf eder. Bunun üzerine Muhammed kendisine şöyle der: *"Ey Temim! Müslüman ol! Ta ki Allah senin haal-i sirk'te isledigin kusurları avfeder"*.

Bu sözler üzerine **Temim** müslüman olur; fakat kardeşi **Adiy** olmaz, Hiristiyan dininde kalır ve Hiristiyan olarak ölür. Ve iste Muhammed, pek muhtemelen kafasında

canlandirdigi bu olayi bahane edinerek Kur'ân'a, müslüman olmiyanların sahadet ve yeminlerinin, müslümanlar hakkında geçersiz olduguna dair yukardaki âyetleri (yâni Maide sûresi'nin, 106-107ci âyet'lerini) koyar

Bu konuda Buhârî'nin naklettigi baska bir hadîs ve bu hadîs"le ilgili baska bir olay daha vardir ki o da söyle: **Câbir**'in babasi Abdullah, **Uhud** savasi sirasinda sehid düser. Yarim düzineyi askin çocuklarını yetim birakir; bir hayli de borcu vardir. Borçlu bulundugu kisilerin çogu Yahudi'dir. Fakat onlardan borç alirken akid yapmamis ve yazili bir sey birakmamistir. Alacakli olan Yahudiler, Câbir'i sikistirmaga baslarlar. Câbir ne yapacagini sasirir. Babasından kendisine sadece hurmalik bir arazi kaldigi için, bu hurmaligin ürünlerini alacaklılara vererek, babasının borçlarını karsilamak ister. Fakat alacaklılar buna razi olmazlar. Câbir hemen Muhammed'e danisir ve babasının Uhud seferi sirasinda sehid düstüğünü hatirlatarak durumu anlatir. Muhammed kendisine söyle der: *"Haydi sen hurmalari topla. Her cins hurmayi ayri ayri... harman et, sonra gelip bana haber ver"*. Câbir de öyle yapar. Bunun üzerine Muhammed, alacakli olan Yahudileri çağirir. Yahudiler hurma harmanlarını görünce güyâ taleplerini arttirirlar; alacakları olandan fazlasini isterler. Fakat Muhammed, hurma harmanlarından en büyük olaninin yanina giderek, bunlari alacaklılara dagitir ve böylece Câbir'in babasının borçlarını tamamen öder. Geriye de bir hayli hurma kalmistir. Cabir : *"Vallahi borç ödensin de kardeslerime bir hurma ile dönüp gitmege râzi idim. Halbuki ben bakiyordum, Resulullah bu bir harman'dan bütün alacaklılara verdigi halde hiç bir hurma eksilmedigini görmüstüm"* diye anlatir

İslâm kaynaklari, pek muhtemelen hayal ürünü bu olay vesilesiyle, Muhammed'in mucize yarattigini anlatmaga çalisirlar. Oysa ki bu bir mucize degil ve fakat Muhammed'in bir bulusudur. Yahudilerin sözüne ve yeminlerine ve sahadetine itibar etmeyip müslüman kisi'nin hesabina göre hareket etmis ve hurma ürünlerinin sadece bir kismini dagitarak borçları ödemistir. Diger bir ihtimal'e göre de, Cabir'in babasının Uhud'da sehid düstüğünü göz önünde tutarak, onun ogluna cemile'de bulunmak istemis ve düşmanlik besledigi Yahudilere hiç bir sey vermemistir. Hurma harmaninda eksilme olmayisinin nedeni, pek muhtemelen, budur.

Muhammed'in getirdigi sistemde kâfirlerin tanikligi geçerli olmadigi gibi, yemin'leri de geçerli degildir. Onların yeminlerine itibar edilemeyecegini **Abdullah Ibn-i Sehl'e**'nin öldürölmesiyle ilgili olarak **Sehl Ibn-i Ebî Hasme**'nin rivâyetine dayali bir hadîs'den öğrenmek mümkündür; hadîs'le ilgili olay söyle:

Hayber Yahudi'lerini kendisine çekebilmek maksadiyle Muhammed, bir aralik onlara karsi taviz ve baris siyâseti uygulamaga baslar. O tarihlerde **Abdullah** ile **Muhayyisa** adindaki iki müslüman kisi, hurma toplamak üzere Hayber'e giderler. Islerini görmek üzere bir aralik birbirlerinden ayrilirlar. Bir müddet sonra **Muhayyisa** dönüp geldiginde **Abdullah**'i kana bulanmis sekilde öldürölmiş olarak bulur. Onu oracikda defnettikten sonra, yakin akrabasından iki kisiyi, yanina alarak beraberce Muhammed'in huzuruna çıkar ve olayi anlatir. Muhammed, kendisine cinâyet'in Hayber'deki Yahudiler tarafından islendigine dâir yemin etmesini söyler. Fakat **Muhayyisa**, olay sirasinda orada bulunmadigini ve öldürme olayini görmedigini belirterek: *"Yaninda bulunmadigim ve görmedigim bir cinâyet hakkında nasil yemin ederim?"* diyerek yeminde kaçinir. Bunun üzerine Muhammed: *"Su halde Yehûd elli yemîn ile isnâd ettiginiz cinâyetten berâet eder"* der. Bunu duyan Muhayyisa ile yanindakiler itiraz ederler ve: *"Yâ Resûla'llâh! Kâfirler gürûhunun yeminlerine nasil i'tibar ederiz?"* diyerek razi olmiyacıklarını bildirirler. Onların bu itirazini uygun gören Muhammed, Yahudilere yemin teklifinde bulunmaktan vazgeçer. Vazgeçince davanin uzamasi ve Yahudilerin **"kisâs"** edilmeleri söz konusu olur. Oysa ki o siralarda Muhammed, biraz önce dedigimiz gibi, Yahudileri İslâm'a sokmak için "taviz" siyasetini sürdürmektedir. Iste bundan dolayidir ki öldürölünenin diyetini (kan pahasini) hazineinden ödeterek davayi bir an önce sona erdirmis olur

Dikkat edilecek olursa Yahudilere yemin teklifi egiliminde görünmesi, adaleti saglama ve hak durumunu ortaya çıkarma amacina dayali degildir. Çünkü böyle olmus olsaydi, sanik durumunda bulunan Yahudilere, taraftarlarının itirazina ragmen, yemin verirdi. Oysa

ki taraftarlarının "*Kâfirler gürûhunun yeminlerine nasıl itibar edebiliriz?*" şeklindeki sözlerini geçerli saymış, ve böylece Yahudilerin yeminlerine bağlı olarak is görülmeyeceğini hükme bağlamış olmaktadır.

X) Muhammed'in söylemesine göre Yahudi'ler ve Hristiyan'lar kabirlerinde azâb içinde kivraniırlar; Müslüman'lar ise kabir azâbindan Tanrı'ya siginirlar

Muhammed'in es'lerinden Ayse'nin yanına bir gün, dilenmek için bir "yahudi karisi" gelir ve: "*Allah seni kabir azâbindan korusun*" diyerek duâ eder. Baska bir rivâyete göre Yahudi kadınlarından biri Ayse'ye, "**kabir azâbi**" konusunda Muhammed'in bir sey söyleyip söylemediğini sorar. Ayse, kabir azâbi'nin ne olduğundan haberli bulunmadığı için: "*Hayir* (böyle bir seyden haberim yok), *azâb-i kabir de ne imis?*" der, ve gidip Muhammed'e: "*İnsanlar kabirlerinde azâba giriftâr edilirler mi?*" diye sorar. Bu soruya Muhammed: "*Ondan* (yâni kabir azâbindan) *Allah'a siginirim*" der, ve sonra kabir azâbindan siginmayi Ashâbına "fermân buyurur" .

Daha baska bir deyimle insanlar ölüpte gömüldüklerinde, kabir'lerinde azâba tutulurlar; fakat Müslümanlar Tanrı'ya sigindikleri için bu azâb'tan kurtulurlar. Çünkü Muhammed onlara Tanrı azâbindan Tanrı'ya siginmaları için yukardaki şekilde "ferman buyurmıştır"

Buna karsilik Hristiyan'lar ve Yahudi'ler böyle bir fermanıdan yoksun bırakıldıkları için, kabirlerinde azâba ugrayacaklardır; hem de "dört ayakli hayvan"ların çektikleri şekilde azâb'a ugrayacaklardır. Çünkü Muhammed, Yahudi "karisinin Ayse'ye sordugu soruyu yanıtlarken, bir de sunu eklemiştir: "*Onlar kabirlerinde öyle bir azâb görürler ki, o azâb-i behaim isidir*". Burada geçen "onlar" sözcüğü "Yahudi'ler", "**behaim**" sözcüğü de "dört ayakli hayvanlar" karsiligi olarak anlasilmek gerekir.

Hemen ekleyelim ki Muhammed, Yahudi'lerden ve Hristiyan'lardan gayri, "münafik"ların da kâbir azâbinda kivrancaklarını bildirmekten geri kalmamıştır. Hattâ "münafik"lıkta asiri gitmiş olanlara, Tanrı'nın "iki kez" azâb edeceğine dair Kur'ân'a su âyet'i koymuştur: "*Çevrenizdeki bedevî Arap'lardan ve Medine halkından münafiklar vardır ki, münafiklikta maharet kazanmışlardır. (Ey Muhammed!) Sen onları bilemezsin, biz biliriz onları. Onlara iki kez azap edeceğiz, sonra da onlar büyük bir azaba itileceklerdir*" (K. Tevbe 101). **Katâde ve Rebî' Ibn-i Enes** gibi Kur'ân yorumcularının söylemelerine göre burada geçen "*iki kez azâb*" deyiminden anlasilmek gereken sey, biri dünyâ'da, diğeri de kabir'de olacak olan azab'tır. Görülüyor ki "münafiklikta maharet kazanmış olanlar", iki kez azâb'a ugrayacaklar, ve sonra, daha büyük bir azâb'a sokulacaklardır, ki bu, muhtemelen cehennem azâbi olacaktır.

XI) Muhammed'in söylemesine göre "Kâfir"lerin (Yahudi'lerin ve Hristiyan'ların) yeri Cehennem'dir; suç işlemiş Müslümanlar, Cehennem'den çıkarilip yerlerine "kâfir'ler" konacaktır (K. Beyyine 6; Meryem 71-72)."(Cehennem'de, her bir Yahudi'nin ya da Hristiyan'ın ya da Sabî'nin ruhu) Merkeı'in canı gibi agzından ve burun deliklerinden çıkacaktır "

Kur'ân'a koyduğu çeşitli âyet'lerle Muhammed, **Ehl-i Kitab**'in, yâni Yahudi'lerin ve Hristiyan'ların tipki puta tapan Araplar (müşrikler) gibi cehennemde yanacaklarını bildirmiştir. Bu âyet'lerden biri şöyle: "*Ehl-i Kitab ve müşriklerden olan inkârcılar, içinde ebedî olarak kalacakları cehennem atesindedirler. İste halkın en serlileri onlardır*" (K. 98 Beyyine 6).

Öte yandan Muhammed'in söylemesine göre Tanrı, öylesine keyfi ve öylesine kaprisli'dir ki, **Cehennem**'i insanlarla (ve Cin'lerle) dolduracağına dair kendi kendine söz vermiş ve güyâ söyle demistir: "*Biz, dilessek herkese hidayet verirdik, fakat (Cehennem)*

cin ve insanlarla dolduracagima dair Benden söz çıkmıştır" (K. 32 Secde 13).

Anlasılan o'dur ki Tanrı, eger dilemiş olsa her kulunu **Cennet**'lik yapabilecek iken yapmamış, ve insan mantığın kolaylıkla kavrayamayacağı bir mantıkla, bütün insanları, önce cehennem'e tikmak hususunda yeminler etmiştir. Neden etmiştir? Bilinmez. Fakat yemin ettiği içindir ki her bir kuluna su hatırlatmada bulunur: *"Sizden (Cehennem'e) ugramayacak yoktur. Bu, Rabbinin yapmayı üzerine aldığı kesinleşmiş bir hükümdür!"* (K. 19 Meryem 71). Daha baska bir deyimle her insan, ister **müslüman** ister **kâfir**, ya da ister **iyi**, ister **kötü** olsun, önce cehennem'e sokulacaktır. Bununla beraber Tanrı, müslümanları cehennem atesinde yakmayıp, kuracaktır. Bir baska rivâyete göre mü'minler, daha önce Cehennem'e ugramakla beraber, orada yürüdükleri yerlerin atesi sönecek, böylece yanmaktan kurtulacaklardır. Daha doğrusu Tanrı müslümanları cehennem'den kurtaracak, fakat kâfirleri orada bırakacaktır. Bununla ilgili âyet söyle: *"Sonra BİZ, Allah'a karşı gelmekten sakınmış olanları kurtarır, zalimleri (Kâfirleri) de orada diz üstü çökmüş olarak bırakırız"* (K. 19 Meryem 72). Dikkat edilecek olursa Tanrı burada *"...Allah'a karşı gelmekten sakınmış olanları kurtarır(iz)..."* diyor! Hani sanki kendisine karşı gelmekten sakınmış olanların kim olduklarını bilmeden onları cehenneme atmış da, attıktan sonra farkına varıp hatasını düzeltmek istercesine cehennem'den çıkarmış gibi bir durum var ortada!

Daha baska bir deyimle müslümanlar, tipki müslüman olmiyanlar gibi, önce cehennem'e atılıyorlar, fakat Allah'a karşı gelmekten sakınmış olanlar, Tanrı tarafından oradan çıkartılıp cennet'lere alınıyor. Kafirler ise Cehennem'de bırakılıyor. Pek güzel ama Tanrı, kendisine karşı gelmekten sakınmış olanların kim olduklarını bilmiyor muydu ki, onları cehenneme atıyor? Eger bu insanlar nasıl olsa cennet'e gidecek idiyse, hiç korku ve endişeye kapılmadan doğrudan cennet'e sokulsalar olmaz mıydı?

Hiç kendinizi bu tür sorularla yormayınız; yalnız sunu biliniz ki müslümanların cehennemde bırakılmaları, ya da kâfir'lerin Cennete alınmaları hiçbir şekilde söz konusu değildir. Ebû Hüreyre'nin rivâyetine göre Muhammed, bu hususu biraz daha açıklığa kavuşturmak üzere söyle demiştir: *"Mü'min olmadıkça Cennet'e giremezsiniz"*

Her ne kadar Muhammed Kur'ân'a, Yahudi ve Hristiyan'lardan *"Allah'a ve ahiret gününe inanıp yararlı iş görenlerin"* mükafatlandırılacaklarına dair bazı âyet'ler (örneğin: Bakara 62; Maide 69) koymuş olmakla beraber bunları, sırf Yahudi'leri ve Hristiyan'ları kendisine bas egdirtmek, müslüman etmek ve bu nedenle onlarla iyi geçinmek maksadıyla davrandığı zamanlar koymuştur. Esasen burada yer alan *"Allah'a ve ahiret gününe inanıp yararlı iş görenler"* deyimini, müslümanlığa yönelmiş olan Yahudi'lerle Hristiyan'ları kapsamaktadır. Bu doğrultuda olmayanları cehennemlik saymış, ve onların kesin olarak Cehennem'de yakılacaklarına dair hükümler koymuştur. Ayrıca da ölüm döşeginde son nefesini verirken müslüman kisinin canı'nın "ter" ile, "kâfir" (yahudi, hristiya) kisinin canı'nın ise merkebin canı gibi ağız ve burun deliklerinden çıkacağını bildirmiş, aynen söyle demiştir: *"Mü'minin ruhu ter ile, kâfir'in ruhu ise merkebin canı gibi ağız ve burun deliklerinden çıkar"*

Tirmizî'nin Ebû Said'ten rivâyetine dayalı bir hadîs'e göre de Muhammed, kâfirlerin, daha kıyâmet günü, ayaklar altında ezileceklerini bildirmiş ve söyle demiştir: *"Kiyâmet günü kâfir, dilini siccine doğru çekerken, insanlar onu ayaklarının altında çignerler"*.

Yine Muhammed'in söylemesine göre Tanrı, "Kâfir"lerin (Yahudi'lerin, Hristiyan'ların vs...) Cehennem'de azab çekerek yanıp kavrulmaları için, bir takım "incelikler" daha düşünmüştür. Bir kere onların ense ve omuz aralıklarının çok geniş olmasına dikkat etmiş ve söyle demiştir: *"(Kiyâmet gününde) kâfirin iki omuzu arası sür'âtli bir süvâri yürüyüşü ile üç günlük mesafedir"*. Çünkü anlatmak istemistir ki kâfir'in bedeninin geniş ve omuz aralığının büyük olması, fazla ölçüde azâb olunmasını sağlamak içindir

Yine Muhammed'in açıklamasına göre Tanrı, Yahudi'lerin ve Hristiyan'ların, yâni genellikle "kâfir"lerin, dillerini ve derilerini, fazla azâb çeksinler için, özel bir sekile sokmuştur. Bunun böyle olduğunu anlatmak üzere söyle demiştir: *"Cehennem'de kâfirin dili, Uhud dağı gibi büyük, derisinin kalınlığı ise üç günlük yoldur..."* .

Her ne kadar dünyâ yasamları sırasında günah isleyen müslümanlar Cehennem'e atılacak iseler de bunlar, biraz önce degindigimiz gibi, Cehennem'de fazla tutulmayacaklardır. Tanrı onları, sirf "kâfir"lere (özellikle Yahudi'lere ve Hiristiyan'lara) nispet olsun için, Cehennem'den çıkaracaktır. Bunun böyle olduğunu Muhammed, Kur'ân'ın **el-Hicr** sûresi'ndeki su âyet'le kanıtlamaya çalisir: *"İnkâr edenler zaman zaman, keske biz de müslüman olsaydık, diye arzu ederler"* (K. 15, el-Hicr sûresi, âyet 2). Bu âyet'le ilgili olarak Muhammed'in yapmış olduğu açıklamalardan anlamaktayız ki "kâfir"ler, sadece bu yer yüzü yasami sırasında değil, fakat asil ahiret yasamları sırasında bu şekilde konusmaktan geri kalmazlar. **al-Nesâî**'nin, **Câbir**'den rivâyetine göre Muhammed'in söylemesi şöyle: Tanrı'nın dileğiyle cehennem'e giren müslümanlara, orada bulunmakta olan "kâfir"ler: *"Siz müslüman değil miydiniz?"* diye sorup alay ederler. Bu soruya müslümanlar: *"Evet, müslüman idik!"* diye karşılık verince, "kâfir"ler şöyle derler: *"Baksanıza, sizin müslümanlığınız size bir kâr sağlamadı, siz de bizimle beraber Cehennemde'siniz"*. Buna karşı müslümanlar şöyle yanıt verirler: *"Biz, isledigimiz günâhlar sebebiyle Cehennem'deyiz"*. Bütün bu konusmaları dinlemekte olan Tanrı dayanamaz, ve Cehennem'de bulunan bütün müslümanların, derhal Cehennem'den çıkarılmalarını emreder. Bu emir üzerine müslümanlar Cehennem'den çıkarılırlar. Bunu gören "kâfir"ler şöyle derler: *"Ah, keske biz de müslüman olsaydık, şimdi müslümanların çıkarıldığı gibi, biz de çıkardık"*. Ve iste bunu bu şekilde açıkladıktan sonra Muhammed, kedisini dinleyenlere, Tanrı'dan geldiğini söylediği yukardaki âyet'i okur: *"İnkâr edenler zaman zaman, keske biz de müslüman olsaydık, diye arzu ederler"* (K. 15, el-Hicr sûresi, âyet 2). Fakat muhtemelen bu söylediğini pekistirmek, ve müslümanları birbirlerine bağlı kilabilmek için su âyet'i de örnek vermiş olmalıdır: *"...(Ey müslümanlar)... siz bir ates çukurunun tam kenarında iken oradan da sizi O (Tanrı) kurtarmisti..."* (K. Al-i İmrân, 103).

Görülüyor ki Muhammed, Cehennem'i dolduran "kâfir"lerin (Yahudi'lerin ve Hiristiyan'ların) müslümanlara karşı: *"Sizin müslümanlığınız size bir kâr sağlamadı, siz de bizimle beraber Cehennemdesiniz"* şeklindeki konusmalarını bosa çıkarmak için, Tanrı'nın, suç ve günâhlarından dolayı Cehenneme atmış olduğu müslümanları oradan çıkarıp Cennet'e alacağını bildirmektedir. Böylece Yahudi'lerin ve Hiristiyan'ların, yukardaki şekilde konusmakla hiçbir yarar sağlayamayip biraz daha azâb içerisinde kalacaklarını anlatmak istemistir. Ancak ne var ki bunu yaparken Tanrı'yi, suçluya tecâzûb gösterir durumda tanitmiş olmaktadır.

Yine Muhammed'in söylemesine göre Tanrı, müslümanlardan her birinin Cehennem'deki yerini, bir yahudi ya da bir hiristiyan ile dolduracagina dâir söz vermiştir. **Taberânî**'nin Ebû Musa'dan ve Enes'den rivâyetine göre Muhammed şöyle demistir: *"Kiyâmet günü, aziz ve celîl olan Rabbimiz, gülerek (yâni gülmenin lâzîmi olan rahmetiyle) bize tecelli eder ve: -'Ey müslümanlar topluluğu, size müjdeler olsun. Sizin herbirinizin Cehennem'deki yerine ya bir Yahudi, ya da bir Hiristiyan yerlestirdim'- buyurur"*.

Bu doğrultuda olmak üzere Müslim'in, Ebû Musâ'dan rivâyetine göre Muhammed, Kiyâmet gününde her müslüman kisi'nin yerine baska din ve inançta olan birisi Cehennem'e atılacaktır; şöyle diyor Muhammed: *"Kiyâmet günü olduğu vakit, her mü'mine, diger milletlerden biri def'edilir; yâni o mü'minin yerine öteki Cehennem'e girer ve: -'İste bu, Cehennem'den sana fedâdir- denir"*.

Yine Müslim'in, Ebû Bürde'den rivâyetine göre Muhammed, yeminler ederek şöyle demistir: *"Müslüman bir adam öldüğü vakit, Allahu teâlâ onun yerine Yahudi ve Hiristiyan'lardan birini Cehennem'e koyar"*. Müslim'in rivâyetine göre göre Muhammed, bu söylediklerinin doğru olduğunu anlatmak üzere üç kez yemin etmiştir.

Muhammed'in verdiği bu örneklerden anlaşılan o ki Tanrı, suç işlemiş müslümanları Cehennem'de bırakmaya taraftar değildir; çünkü Tanrı'nın önemli bulduğu şey **"suç"**un kendisi değil, fakat **"müslümanlık"** ögesi'dir; kisi'nin müslümanlığını her şeyin üstünde sayıp, suç işlemiş olsa da onu cehennem'den çıkarır ve cennet'e alır!

Fakat hemen ekleyelim ki Muhammed, yukardaki örneklerle yetinmez; çok daha etkili gördüklerini öne sürer ki, bunlardan bir ikisi şöyle:

Muhammed'in söylemesine göre Tanrı, meleklerine: *"Kalbinde bir dinar ağırlığında imanı olan (müslümanı) Cehennemden çıkarın"* diye emreder; bu emir üzerine melekler onları çıkarırlar. Fakat Tanrı düşünür tasinir, ve bu kez : *"Yarım dinar imanı olanları da çıkarın"* diye emreder. Melekler onları da çıkarırlar, ve gelip Tanrı'ya derler: *"Emrettiklerinden kimseyi Cehennem'de bırakmadık!"*. Bu kez Tanrı, yine fikir degistirir ve: *"Zerre kadar imanı olanları da Cehennem'den çıkarın"* diye ekler. Melekler onları da Cehennem'den çıkarırlar ve gelip Tanrı'ya: *"Bu def'a emrettiğin kişilerden kimseyi Cehennem'de bırakmadık, hepsini çıkardık"* derler. Böylece Cehennem'de, müslüman imanından olan hiç kimse kalmamış olur.

Kendisini dinleyenleri, bu söylediklerine inandırabilmek için Muhammed, Tanrı'dan geldiğini söylediği su âyet'i okur: *"Süphesiz Allah zerre kadar haksızlık etmez. (Zerre kadar) bir iyilik olursa onu kat kat arttırır. Kendi cânibinden pek büyük bir mükâfat verir"* (K. Nisâ. sûresi, âyet 40).

Fakat yine Muhammed'in söylemesinden öğrenmekteyiz ki Tanrı, her ne kadar *"Ben zerre kadar haksızlık etmem!"* şeklinde konuşmakla beraber, müslümanlardan suç işlemiş olanları dahi Cennet'e göndermekle, bu söylediklerine ters bir davranış içerisinde bulunduğunu ortaya vurmıştır. Bunun böyle olduğunu, yine Muhammed'in sözlerinden anlamaktayız. Su bakımdan ki, Muhammed'in söylemesine göre Tanrı, sirk kosma'dan (yâni Tanrı'ya es kosmadan) ölen müslüman kişileri, "zina" ya da "hirsizlik" etmiş olsalar, ya da içki içseler dahi Cennet'e sokacaktır. Bunun böyle olduğunu Muhammed'in ağızından dinleyelim: *"Harre tarafında Cebrâil ile karsılastım. Bana dedi ki: <Ümmetini müjdele, kim Allah'a sirk kosmadan ölürse Cennet'e girer>. Ben: <Zina eder, hirsizlik ederse de Cennet'e girer mi?> dedim ve bu soruyu üç def'a tekrarlardım. Cebrâil her def'asında: <Evet, zina etse, hirsizlik etse de Cennet'e girece> dedi. Sonunda: <İçki de içse girecek> dedi"*.

Ebû'd-Derdâ'nin rivâyetine göre Muhammed, bu sözleri söyledikten sonra Kur'ân'ın Rahman sûresi'nin: *"Rabbi'nin makamından korkan için iki Cennet vardır"* şeklindeki âyet'lerini okur. Bunun üzerine Ebû'd-Derdâ sorar: *"Hirsizlik eder, zinâ ederse de yine Cennet'e girer mi?"*. Ve bu soruyu üç kez tekrar eder. Her tekrar ediste Muhammed aynı âyet'i okur ve sonunda: *"Ebû'd-Derdâ'nin burnu sürtülse de durum budur"* der

Bir başka rivâyete göre söyle demistir: *"Ey Muâz! Halka müjdele ki: Her kim '-Lâ ilâhe illa'llâh-' derse Cennet'e dahil olur"*. Bilindiği gibi *"Lâ ilâhe illa'llâh"* şeklindeki sözler "Bir tek Tanrı'dan başka Tanrı yoktur" anlamına gelir. Bu vesileyle belirtelim ki Muhammed, Tanrı'nın tek olduğunu tanımlayan her müslüman kişinin Cennet'e gireceğini güvenceye bağlarken *"Lâ ilâhe illa'llâh-"* şeklindeki sözlerin Cennet'in "miftâh"i (yâni anahtarları) olduğunu söylemiştir. Ve sunu eklemiştir ki Cennet'in kapısı önüne **"disli anahtarla"** gitmek gerekir; aksi takdirde kapi açılmayacaktır. **"Disli anahtar"**dan maksak müslüman kisi'nin ibâdetinde kusur etmemesidir. Anlaşılan o ki, müslüman kisi, ibâdet ederken, ya da öleceği an *"Lâ ilâhe illa'llâh"* demek sûretiyle, küçük büyük günahlarından kurtulup dogruca Cennet'teki nimetlere ve güzel hürîlere kavuşacaktır. Muhammed'in söylemesine göre Islâm'ın bu verilerini yalanlamak, ya da süphe ile karsılamak, müslümanlığa yakışmaz, "horluk" olur

Daha başka bir deyimle yer yüzü yasamları boyunca suç isleyen (örneğin, hirsizlik eden, zinâ eden, içki içen, ya da benzerî ağır günahları isleyen) ve bu yüzden Cehennem'e gönderilen her müslüman kisi, eğer kalbinde bir zerre iman taşıyor ise, mutlaka Cehennem ateslerinden kurtulmuş olacaktır. Buna karsılık Yahudi'ler ve Hristiyan'lar, hiç kimseye kötülük yapmamış ve suç işlememiş olsalar dahi, Cehennem'e atılıp azâb çekeceklerdir: çünkü onlar, Muhammed'i peygamber olarak kabul edip Islâm'a girmemişlerdir, ve çünkü bu davranış başlı başına bir suçtur.

Söylemeye gerek yoktur ki bu tür bir din verileriyle, ve ahlâk anlayisiyle yetistirilen ve bu örneklerle beslenen müslüman kişiler için dünya yasamları boyunca suç işlemekten, ve farklı inançtakilere karşı düşmanlık beslemekten daha dogal hiç bir şey olamaz.

XII) Baska din ve inançta olanlarla (Putataparlar'la ya da Yahudilerle, Hiristiyanlarla, vs...) evlenme yasaklari: "Inkarci kadinlari nikâhinizde tutmayin" (K. Mümtahine 10); "...Müsrik (ve gayr-i müslim) kadinlari da iman etmedikce nikah etmeyin...(Gayr-i müslim) erkeklere de, onlar iman etmedikce (hiç bir kiz veya kadin) nikahlamayin" (K. Bakara 221)

Pek yanlis olarak sanilir ki Islâm Seriât'i, müslüman'larin, müslüman olmiyan'larla (örneğin Yahudi'lerle ve Hiristiyan'larla) evlenebilmelerine olanak tanir. Hattâ Kur'ân yorumcularindan bazilari: *"Dinini degistirmemis de olsa ehl-i kitap kadinlar ile müslüman erkeklerin evlenmeleri caizdir"* diye ahkâm yürütürler

Oysa ki bu söylenenler dogru degildir. Müslüman kisilerin, "müsrik"lerle ("putatapan"larla) evlenmeleri yasak oldugu gibi Yahudi ya da Hiristiyan'larla nikahli kalmalari da yasaktir. Her ne kadar Muhammed bir aralik **"Ehli Kitab"**dan olan kadinlari müslüman erkeklere helâl oldugunu söylemiş ise de (K. Mâide 5), sonradan bu izni, yasak sekline dönüştürmüştür. Bkiniz nasil:

Medîne'ye hicret ettikten sonra Muhammed, Yahudi'leri ve Hiristiyan'lari hosnud ederek kendisine çekmek maksadiyle ödün ("taviz") siyâseti uygulamistir: örneğin yemek, giyinmek ve âile kurmak gibi hususlarda onlarla iyi iliskiler kurma yolunu seçmiştir. Mâide sûresi'ne koydugu bir âyet'le Yahudi'lerin ve Hiristiyan'larin yiyeceklerini Müslüman'lara, ve Müslüman'larin yiyeceklerini de onlara helâl saydigi gibi, Yahudi ve Hiristiyan kadinlari da Müslüman erkeklere helâl kilmistir: Ayet aynen söyle: *"Bugün size temiz ve iyi seyler helâl kilinmistir. Kendilerine kitap verilenlerin (Yahudi'lerin, Hiristiyan'larin) yiyecegi size helâldir, sizin yiyeceginiz de onlara helâldir. Mümin kadinlardan iffetli olanlar ile daha önce kendilerine kitap verilenlerden iffetli kadinlar da, mehirlerini vermeniz sartıyla, namuslu olmak, zina etmemek ve gizli dost tutmamak üzere size helâldir. Kim (Islâmî hükümlere) inanmayi kabul etmezse onun ameli bosa gitmistir. O, ahirette de ziyana ugrayanlardandir"* (K. Mâide 5)

Görülüyor ki bu âyet, müslüman erkeklere, Yahudi ve Hiristiyan kadinlarla evlenme olanagini saglamis gibidir. Ayet'de geçen *"Bugün size hâlâl kilindi..."* sözleri, Muhammed'in, Medîne'ye hicret ettikten hemen sonra **"Kitab Ehli"** ile siyasal ve sosyal iliskiler kurмага çalistigi döneme isârettir.

Dikkat edilecek olursa âyet'de **"... Kim (Islâmî hükümlere) inanmayi kabul etmezse onun ameli bosa gitmistir. O, ahirette de ziyana ugrayanlardandir"** diye bir kayıt var. Bu kayıt, kapali sekilde de olsa su anlami tasimaktadir ki "Islâm'a inanmayanlarla evlenilemez". Fakat Muhammed bu hususu, daha sonra, yâni Yahudileri müslüman yapamayipta onlara dushman kesildigi an, kesinlige kavusturmudur; su bakimdan ki, müslümanlari "putatapan"larla ("müsrik"lerle) ya da "gayr-i müslim" olanlarla evlenmekten yasaklamistir. Nitekim Bakara Sûre'sine sunu koymustur: *"Ey mü'minler! müsrik (ve gayr-i müslim) kadinlari da iman etmedikce nikah etmeyiniz. Gayr-i müslim (hür) bir kadin (iyi haliyle) sizi hayrette biraksa bile iman etmis bir cariyeye her halde ondan daha hayirlidir. (Ey mü'minler) müsrik (ve gayr-i müslim) erkeklere de, onlar iman etmedikce (sizden hiç bir kiz veya kadin) nikahlamayiniz. Gayr-i müslim bir erkek (her haliyle) sizi hayrette biraksa bile imân etmis bir köle o kâfirden muhakkak hayirlidir. Çünkü o imânsizlar sizi Cehennem'e dâ'vet ederler, Allah ise izniyle (emriyle) Cennet'e ve magfirete dâ'vet ediyor ve âyetlerini nâsa (Halk'a) buyuruyor. Umulur ki, onlar bu âyetleri hatirda tutarlar .."* (K. Bakara 221).

Yine dikkat edilecek olursa burada, hem **"müsrik"** ve hem de **"Gayr-i müslim"** (yâni "müslüman olmayan") deyimleri yer almistir; Islâm kaynaklari, genel olarak bunun böyle olması gerektigini belirtirler. Örneğin yukardaki âyet **Diyânet Isleri Baskanligi** yayınlarindan alınmistir, ve âyet'in bu tür çevirisiyle ilgili olarak Baskanligin açıklaması sudur: *"Bu âyet'i kerîmedeki müsrik kelimelerini hep gayr-i müslim diye tefsîr ederek kavis içinde isâret ettik. Çünkü müsrik kelimeleri mü'min mukâbilinde zikrolunmus bulundugundan bütün ehl-i kitab da müsrik tâbirinde dâhil bulunuyorlar"* (Bkz. **Sahih-i**

Buharî Muhtasari..., Cilt XI, sh. 281-2).

Gerçekten de, ister **"müsrik"**lerden (**putatapan**'lardan) olsun, ya da isterse **Kitab ehli'**nden olsun, eger bir kimse Muhammed'i ve Kur'ân'i inkâr ediyor ise, Islâm'a inanmıyor demektir; yâni **"inkârci"** demektir. Inkarcılarla evlenmek ise haramdır, çünkü Kur'ân'da *"Inkarci kadinlari nikâhinizda tutmayiniz"* (K. 60 Mümtahine 10) diye yazılıdır ve ayrıca da, biraz yukarda degindigimiz gibi *"...Kim (Islâmî hükümlere) inanmayi kabul etmezse onun ameli bosa gitmistir. O, ahirette de ziyana ugrayanlardandır"* denmistir.

Bu vesileyle hatirlatalim ki Muhammed, "Kadin" denilen "yaratigin" *"karakter ve tiynetce"* zayıf oldugunu ve kolaylıkla erkegin etkisi altında kalacagini söylemekten usanmazdi. Ve bu düşüncesini, en kesin bir anlatıyla söyle belirtirdi: *"Kadinlar aklen ve dîne dîn yaratiklardır"*. Bundan dolayidir ki müslüman bir kadının, müslüman olmiyan bir erkekle evlenip onun velâyeti altına girmesini kesin olarak yasaklamıştır.

Müslüman erkeklerin, müslüman olmiyan kadınlarla evlenmelerine gelince: Her ne kadar yukardaki âyet'de *"müsrik kadinlar"* deyimi yer almış ve bu nedenle sanki "putperest" olan kadınlarla evlenmeyi yasaklıyor gibi görünüyor ise de, Yahudi ve Hristiyan kadinlari da içine alır kapsamdadır. Zira biraz önce dedigimiz gibi, Muhammed'i "peygamber" olarak kabul etmeyen, ve Kur'ân'a göre "amel" etmeyen Yahudi'ler ve Hristiyan'lar **"inkarci"** sayılmışlardır. Bu itibarla, müslüman bir erkekle evlenen Yahudi ya da Hristiyan bir kadın, ya Muhammed'i "peygamber" olarak kabul edecek ve Kur'ân hükümlerine uyacaktır, ya da, aksi taktirde, "inkarci" durumunda kalacaktır ki, bu taktirde, kocasi tarafından, yukardaki âyet gereginde kapi disari atılmak durumundadır. Daha baska bir deyimle Muhammed'i "peygamber" olarak kabul etmeyen, Kur'ân'i da uyulmak gereken bir Kitap saymayan Yahudi, ya da Hristiyan bir kadınla müslüman bir erkegin evlenmesi ya da evli kalmasi mümkün degildir.

Öte yandan Muhammed, Yahudi ve Hristiyan olanlarla dostluk iliskisi kurmayi, sir paylasmayi yasaklamış ve bu yasaga, ana, baba, kari, koca herkesi tabi kilmıştır. Sadece bu yasak hükmü bile müslüman bir erkegin Yahudi ya da Hristiyan kadınlarla evlenmelerini engellemege yeterlidir.

Ve nihayet unutmamak gerekir ki müslüman olmayanların Cennet'e girmeleri söz konusu degildir. Kadın, her an için kocasinin bosama tehdidiyle karsi karsiya bulundugundan, ve onu râzi etmeden Cennete giremeyeceginden, ister istemez müslüman olma zorunlugundadır.

Söylemeye gerek yoktur ki Muhammed'in getirdigi sistemde müslüman kisilerin müslüman olmiyanlarla evlenmelerini yasaklayan hükümler, kisi hak ve özgürlükleriyle bagdasmaz. Fakat bu hükümler sadece hosgörüsüzlük (bagnazlik) açısından degil, aynı zamanda müspet hukuk ve müspet ahlâk anlayisiyle de çatisir olmak bakımından sakincali nitelikte seylerdir. Söyle ki:

Müslüman bir erkegin, diger müslüman bir erkekle evli bulunan bir kadini nikahina alması yasaklanmış olmakla beraber, müslüman olmiyan bir erkekle evli bulunan bir kadini nikâh etmesi câizdir (kadın kocasından bosanmamış olsa bile). Örneğin müslüman bir erkek, Yahudi ya da Hristiyan bir erkekle evli durumda bulunan ve bosanmamış olan bir kadini nikâhına alabilir, yeter ki bu kadın Islâm olmuş olsun! Tek koşul kadının müslümanligi kabul etmiş olmasıdır. Çünkü Kur'ân şöyle diyor: *"Ey inananlar, inanmış kadinlar hicret ederek size gelirlerse... (onlari) inkarcılara geri çevirmeyin. Bu kadinlar o inkarcılara lâîk degildir. Onlar da bunlara helâl olmazlar... onlarla evlenmenizde bir engel yoktur..."*(K. 60 Mümtahine 10).

Fakat eger kadın Islâm olmaz ise, müslüman bir erkek onunla evlenemez ve müslüman olmiyan bir kadini nikahında tutamaz. Çünkü yukardaki âyet'de ayrıca su vardır: *"Inkarci kadinlari nikâhinizda tutmayiniz"* (K. 60 Mümtahine 10) Hatirlatalim ki bu hükümleri Muhammed, Mekke'den Medîne'ye hicret ettikten sonra koymuştur. Çünkü Mekkeli'lerle evli bulunan kadınlardan müslümanligi kabul edecek olanların kendisine katılmalarını kolaylastirmak istemistir. Nitekim, biraz önce degindigimiz gibi, Mekkeli'lerden kendisine siginan kadinlari kocalarina iade etmemistir. Tekrar belirtelim ki Muhammed, Mümtahine

sûresi'nin bu onuncu hükmünü, Hicret'in altinci yılında **Hudaybiye** andlaşmasını bozduğu zaman koymuştur. Bu andlaşmaya göre, Kureysli'lerden kendisine sığınmak üzere Medîne'ye göç edecek olan kimseleri Mekke'ye iade etmek üzere söz vermiş bulunduğu halde, **Ümm-ü Gülsüm** adındaki evli bir kadının kendisine sığınip müslüman olması üzerine Kur'ân'a yukardaki şekilde âyet'ler koymuştur.

XIV) Muhammed'in söylemesine göre Yahudi'lere ve Hristiyan'lara karşı her hususta "muhalefet" etmek, Müslümanlığın "sanından'dir".

Tekrarlamakta yarar vardır ki Muhammed, Medine'ye ilk hicret ettiği tarihlerde, oradaki Yahudilerin geleneklerinden bir çoğunu ve yaşam tarzlarını taklid ederek onlara hoş görünmek hevesinde iken, onları kazanamayacağını anladığı zaman düşman kesilmiş, ve Müslümanları her hususta onların yaptıklarının aksini yapmaya kışkırtmıştır: Örneğin, Medîne'ye hicret ettikten sonra kendisi saçlarını, sırf Yahudilere benziyor olmak için ve tipki onların yaptıkları gibi, alnının üstüne bırakırken, daha sonra, yani onlara düşman kesilir kesilmez bu âdetini terketmiş ve eski Arap gelenegine dönerek saçlarını iki bukle halinde iki tarafa bırakmaya başlamıştır.

Saç ve sakal boyama hususunda da aynı taktiği izlemiştir. Medîne'deki Yahudiler, aklamaya başlayan saçlarını ya hiç boyamazlar, ya da siyaha boyarlardı. Ve iste onlara inat olsun için Muhammed, müslümanlara saçlarını boyamalarını ve fakat boyarken siyaha boynamamalarını emretmiş, şöyle demiştir: *"Yahudiler ve hristiyanlar (ak saçlarını ve sakallarını) boyamazlar. Siz onlara muhalefet ediniz"*. İbn Sa'd'ın naklettiği bir hadîs'inde de şöyle demiştir: *"(Ey müslümanlar)... ak saçlarınızı boyayın, fakat yahudilere ve hristiyanlara benzemeyin... Onlar saçlarını boyamazlar. Siz boyayın ki onlardan farklı davranmış olasınız"*.

Kendisi dahi, ak saçlı görünmemek için saçlarını boyamak istemiş, fakat Yahudilerden farklı davranmış olmak maksadıyla *"Kına"* ya da *"Hennah"* denen bir boya ile kızıla boyamaya başlamıştır. Kendisi gibi müslüman erkeklerin de bu şekilde hareket etmelerini emretmiş, bunu İslâmî kural haline getirmiştir. Örneğin Ensar'dan aksaçlı olanları, saçlarını kızıla boyamaları için zorlamıştır. Saçların siyahtan başka bir renge boyanmasını istemesinin tek nedeni, biraz önce dedğimiz gibi, Yahudi'lere ve Hristiyan'lara muhalefet etmiş olmaktır.

Yahudi'lerden ve Hristiyan'lardan farklı olmak için bir de selâm usulü bakımından Müslüman'lari uyarmış ve şöyle emretmiştir: *"(Selâm vermek hususunda) Sakin Yahudi ve Hristiyanlara benzemeyin; zîrâ Yahudilerin selâmi, parmak isâretidir; Hristiyanların selâmi ise avuç isâretiyledir"*.

Hemen ekleyelim ki, yukardaki hususlarda Yahudi'lere ve Hristiyan'lara muhalefet ederken, onları asagilatma yollarını da ihmal etmemiştir: **"Kisas"** hükmünü, sadece müslümanlar arası ilişkilere hasredip, taraflardan birinin "gayr-i müslim" olması halinde uygulamaması, bu konuda verilecek örneklerden biridir. Bilindiği gibi kisas'ta önemli olan şey, *"Can'a can"* ilkesidir. Yâni birisini, yahut onun yakınları'ni öldüren kişi, öldürülenin âilesi tarafından öldürülmek gerekir. Böylece "denk değerlerin" birbirini "yok etmesi" (ifnâsi) yolu ile kisas sağlanmış olur. İste Muhammed bu usulü: *"Müslüman, müslümana bedeldir"* kuralına bağlamak suretiyle Yahudi'leri ve Hristiyan'lari, müslüman kişilere denk değerde olmaktan çıkarmak istemiştir. Bunu anlatmak üzere: *"Kisas hükmü, tarafeyn müslim olduğuna göre câri'dir"* şeklinde konuşmuş, ve hiç bir müslümanın, kâfire bedel olmak üzere öldürülemeyeceğini bildirmiştir. Örneğin Buhârî'nin Ebû Hüreyre'den rivâyetine göre Muhammed şöyle demiştir: *"...her kim(in bir kimsesi) katlonursa iki şeyden hangisi (hakkında) hayırlı ise onu isteyebilir (yâni iki şeyden birini seçmekte serbesttir): ya (kendisine) diyet verilir, ya maktûlün (öldürülenin) ehli kisas ettirir..."*. Buhârî'nin **Ebû Cuhayfe**'den rivayet ettiğine göre, her hangi bir "kâfir"e bedel hiç bir müslüman kişi öldürülemez. Daha başka bir deyimle Muhammed, eğer Müslüman kişi, bir Yahudi'yi, ya

da bir Hiristiyan'ı öldürmüş ise, onların âilesine, o müslüman kişiyi (ya da onun âilesinden birini) öldürme hakkını vermemiştir.

XIV) Kur'ân'da yer alan: "Düşmanlık besleyenler arasında sevgi!" kuralı'nın (K. 60 Mümtahine 7- 9) Yahudi'leri ya da Hiristiyan'lari kapsayan bir yönü yoktur.

Kur'ân'ın **Mümtahine** Sûre'sinde şöyle yazılı: *"Olur ki Allah sizinle düşman olduklarınız arasında bir dostluk meydana getirir..."* (K. 60 Mümtahine 7). Kur'ân yorumcularının ifadelerine göre burada geçen **"sizinle"** sözcüğü, genellikle "Mekke'li Arap"ları kapsar. Tanrı güyâ Müslüman'lara hitap ederek böyle konuşmuştur! Bunu hemen izleyen âyet'te de su vardır: *"Allah, sizinle din ugrunda savasmayan ve sizi yurtlarınızdan çıkarmayanlara iyilik yapmanızı ve onlara âdil davranmanızı yasaklamaz..."* (K. 60 Mümtahine 8)

İşte bu tür hükümlere bakarak, İslâm'ın, farklı din ve inançtakilere karşı hoşgörüyü yer verdiği, başka dinden olanlara, ve hattâ düşmanlara karşı "sevgi" ve "iyilik" emrettiği sanılır; oysa ki böyle değildir. Çünkü bu âyet'lerin Yahudi'lere, Hiristiyan'lara ya da başka din ve inançta onlara "sevgi beslemek", ya da iyi davranmakla hiç bir ilgisi yoktur. Su bakımdan ki bu âyet'leri Muhammed, Mekke'yi kolaylıkla ele geçirme düşüncesiyle yerleştirmiştir; amacı, esas itibarıyla Mekke'li Arap'ları, ve bu arada kendisine düşman bildiği **Ebû Sufyan** gibi önemli kişileri kazanmaktır. Bakınız nasıl:

Kendi taraftarlarıyla birlikte Mekke'den Medîne'ye hicret edip artık iyice güçlendikten ve Mekke'yi ele geçirme düşüncesine yöneldikten sonra Muhammed, Mekke'lileri kazanma yollarını arar. Bu yollardan biri, kendisine katılan müslüman Arap'larla, Mekke'deki "putperest" Arap'lar arasındaki düşmanlık duygularını gidermektir. Bu Arap'lardan pek çoğu birbirleriyle hisim ve akraba oldukları için, eğer onlar arasında dostluk sağlayabilirse, Mekke'yi fethetme kolaylıklarının doğacağını bilmektedir.

Yukardaki *"Olur ki Allah sizinle düşman olduklarınız arasında bir dostluk meydana getirir..."* (K. 60 Mümtahine 7) şeklindeki âyet'le kendi taraftarlarına, ve onların düşmanı durumunda bulunan Mekke'lilere anlatmak istediği şudur: "Sizler şimdi birbirinize düşmansınız ama, Tanrı sizlerin arasında dostluk duyguları sokacaktır; Mekke fethedilip'de bir araya geldiginiz zaman birbirinizle iyi ilişkiler kuracaksınız". Bununla bilhassa Mekke'lilere sunu ihsas etmiş oluyordu ki, eğer Müslüman'lara karşı direnmeyecek ve savasmayacak olurlarsa bu davranış, kendileri bakımından çok daha "hayırlı" sonuçlar yaratacaktır. Nitekim Kur'ân'a koyduğu: *"Allah, sizinle din ugrunda savasmayan ve sizi yurtlarınızdan çıkarmayanlara iyilik yapmanızı ve onlara âdil davranmanızı yasaklamaz..."* (K. 60 Mümtahine 8) şeklindeki âyet hükmünde: *"Sizinle savasmayan, sizi yurdunuzdan çıkarmayan kimseler..."* söz konusu edilmistir ki, bunlar, Muhammed'in tanımına göre, Mekke döneminde kendisine ve Müslüman Arap'lara kötülük etmeyen, ve onların Mekke'den çıkmalarına sebep olmaları Arap'lardır. Bunlar arasında Muhammed'le anlaşma yapan ve ona sadakat gösteren **Huzâa kabilesi** de vardır. Onlardan gayri Mekke'de, Medine'ye hicret edenlerin "iman" dışı kalan esleri, yakınları ve çocukları da vardır. Bu kadınlar arasında bir de **Kuteyle** bulunmaktadır ki Muhammed'in esi **Ayse** ile ablası **Esma'nın** analarıdır. Ve işte Kuteyle ilgili bir olay, yukarıda belirttiğimiz âyet'in Kur'ân'a girmesine sebep olmuştur. Olay kısaca şöyle:

Mekke döneminde iken **Ebû Bekir**, müslümanlığı kabul etmeyip "putperest" (müşrik) olarak kalan esi **Kuteyle'yi** bosar. Ondan olan kızı **Esma** (ki, söylendigiine göre ilk müslüman olanların 18cisidir), daha sonra Muhammed'le birlikte Medîne'ye hicret eder. Aradan az zaman geçince **Kuteyle** kızını özler, ve günlerden bir gün, bir takım hediyelerle Mekke'den Medîne'ye gelerek Esma'yi ziyaret etmek ister. Fakat **Esma** onu, "müşriktir" diye, kabul etmez; hediyelerini de geri çevirir. Bununla beraber işi, bir kere de Muhammed'e danışmak ister. Muhammed kendisine anasını kabul ve ona "iltifat" etmesini söyler. Ve işte bunu söylerken Kur'ân'a: *"Allah, din ugrunda sizinle savasmayan, sizi yurdunuzdan çıkarmayan kimselere iyilik yapmanızı, ve onlara karşı âdil davranmanızı yasaklamaz..."* (K. 60 Mümtahine 8) şeklindeki âyet'i koyuverir

Dikkat edilecek olursa âyet, sadece müslüman'larla "savasmayan", ve onları Mekke'den hicrete "zorlamayan" kimseleri konu edinmektedir; Muhammed'in, o an için, "iyilikle" ve "adâletle" davranilmesini ister görüldüğü kimseler iste sadece bunlardır. Yâni Muhammed'in söylemesine göre Tanrı, "müsrik" oldukları (yâni Islâm'ı kabul etmedikleri) için "düşman" sayılan Mekke'lilerden, müslüman'lara kötülüğü dokunmamış olanlara karşı "âdaletle" davranilmesini emretmiş, ve onlarla Müslüman'lar arasında sevgi yaratabileceğini bildirmiştir. Daha başka bir deyimle Muhammed, farklı din ve inançta olanlara karşı hoşgörü beslenilsin diye hüküm koymuş değildir; sadece Müslüman'lara zararı dokunmamış olan Mekke'lileri etkilemek, ve bu sayede Mekke'yi kolaylıkla ele geçirme amacıyla koymuştur. Yâni "iyilikle" ve "adâletle" davranilmesini istediği kimseler, Mekke döneminde iken kendisine ve müslümanlara "güçlük çıkarmamış", "kötülük" yapmamış olan insanlardır. Kendisine güçlük çıkarmış ve düşmanlık beslemiş olanlara "iyilik" yapmak, "âdil" davranmak, ya da onlarla dost olmak diye bir şey söz konusu değildir. Nitekim Kur'ân'a koyduğu su âyet'le bunun böyle olduğunu anlatmıştır: *"Allah, yalnız sizinle din uğrunda savaşanları, sizi yurtlarınızdan çıkaranları ve çıkarılmanız için onlara yardım edenleri dost edinmenizi yasaklar. Kim onlarla dost olursa iste zalimler onlardır"* (K. 60 Mümtehine 9)

Öte yandan yukardaki âyet'lerin, sırf "kâfir" oldukları için "düşman" sayılan Yahudi'lerle ve Hristiyan'larla da ilgisi yoktur; yâni *"Allah sizinle düşman olduklarınız arasında bir dostluk meydana getirir"* derken müslümanlarla, onlar arasında bir dostluğu öngörmüş değildir; aksine, yukardaki bölümlerde belirttiğimiz gibi, Kur'ân'a müslümanlarla "onlar" arasında düşmanlık saçıcı âyet'ler yigmiştir.

Söyleme gerek yoktur ki "hoşgörü" örneği olarak gösterilen yukardaki âyet'lerin, bir kere bu bakımdan hoşgörü ile ilgisi yoktur.

Sunu da ekleyelim ki **Beyzevî** gibi Kur'ân yorumcularına göre Muhammed, yukardaki âyet'leri koyarken, bir de Kureys'in en ünlü reislerinden biri olan **Ebû Sufyan**'i kazanmayı hedef edinmiştir. Onu elde etmek suretiyle Mekke'yi ele geçirme kolaylığına, bu sûretle biraz daha fazla kavuşacağını hesap etmiştir. Su bakımdan ki, **Ebû Sufyan**'in kızı **Remle**, daha Mekke döneminde iken Muhammed'sin Sahabe'lerinden biri olan **Abdullah İbn-i Cahs** ile evlenmiş, onunla birlikte Habes'e hicret etmiş, fakat kocasının vefatı üzerine dul kalmıştır. Haberi duyan Muhammed, kadıncamız daha Habes'te iken "bi'l-vekâle" (yani birilerinin aracılığıyla sağlayarak) onunla nikâhını kıydırmıştır. Kıydırtırken de onu **Ümm-ü Habibe** adıyla haremine katmıştır. Hemen belirtelim ki **Ebû Sufyan**, Muhammed'in "peygamberlik" iddîalarına daha ilk anlardan itibaren karşı çıkanlardan biridir. Bundan dolayı Muhammed onu, kendisine düşman edinmiştir. Fakat daha sonraki yıllarda, onu (ve onun gibi etkili kişileri) elde etmenin kendisi için yararlı olacağını düşünmüş, ve bunu sağlamanın yollarını aramıştır ki, yukardaki taktik, bu yollardan biridir. Nitekim **Ebû Sufyan**, gittikçe güçlenen Muhammed'e karşı gelemeyeceğini anlayınca, Mekke'nin fethinden önceki aylarda Muhammed ile anlaşmaya yanaşmıştır. Mekke'nin fethi üzerine derhal Islâmiyeti kabul etmiş ve Muhammed'in hizmetine girmiştir. Bu tarihten sonra Muhammed'le birlikte savaşlara katılmış, örneğin **Havazin** kabilelerine karşı girilen seferde ve **Hunayn** savaşında Muhammed'e çok yararlı olmuştur.

Çok iyi bir kumandan olan **Ebû Sufyan**'dan daha da yararlanmak ve onu kendisine daha da bağlayabilmek maksadıyla Muhammed, her vesile ile onu hosnud etmeğe çalışmıştır. O kadar ki, **Hunayn** savaşında alınan ganimetten ona çok bol miktarda pay vermiş ve **İbn-i Hacer**'in söylemesine göre, onu **Nacran**'a vali tayin etmiştir.

Bütün bunlardan anlaşılmak gereken şey şudur ki Kur'ân'da sözü geçen:

"Allah'ın, sizinle düşmanlık gösterdiğiniz kimseler arasında bir sevgi yaratması mümkündür" (K. Mümtehine 7);

ya da:

"Allah, din uğrunda sizinle savaşılmaya, sizi yurdundan çıkarmayan kimselere...karşı âdil davranmanızı yasak kılmaz" (K.60: 8)

sekindeki hükümlerin Yahudi'leri, Hristiyan'lari, ve "müsrik"lerden Müslümanlara kötü

davranmis olanlari, ya da baska din ve inançta olanlari kapsayan bir yönü yoktur. Onlara karsi Muhammed, yukardaki bölümlerde belirttigimiz gibi, düşmanlik, saldirganlik, ölüm ve dehset saçan hükümler getirmistir.

XV) "Kâfir'ler", kendi din ve inançlarına göre ibâdetde bulunurlarken dahi, Seriât esaslariyla (özellikle "Ukubat'i seriye" ile) baglidirlar.

İslâm kaynaklarinin bildirdigine göre Muhammed: *"Ey nâs! Ben, sizin hepinize, Allah'in ahkâmîni teblig etmek için gönderdigi bir peygamberim"* demis ve bununla anlatmak istemistir ki İslâmî hükümleri, özellikle **"Ukubat-i Seriye"**, yâni İslâmî ceza'lar, ibâdetle ilgili hususlar bakımından, sadece müslümanlara degil fakat "kâfir'lere" dahi uygulanmak gerekir. Bunun böyle oldugunu ortaya vuran örneklerden biri, Muhammed'in **Muâz'i**, vali olarak Yemen'e gönderirken, oradaki "kafir'lerin", îmân ile "mükellef ve muhatab" olduklarına dâir söylediği sözlerle ortadadır Gerçekten de Yemen halki, o tarihlerde, genel olarak Yahudi'lerden ve Hristiyan'lardan olusurdu. Hristiyanlar, Isa'yi Tanrı'nin oğlu olarak bilmek yanında **"Teslis"** inancina (yani **"Tanrı-İsa-Ruhulküdüs"** seklindeki üçlü Tanrı anlayisina) sahip bulunduklarından, Muhammed, yukardaki sözleriyle onlari kastetmistir. Çünkü Kur'ân'a koyduğu âyet'lere göre **İsa'nin**, Tanrı'nin oğlu olmadigini, (Bkz. Nisâ 171; Tevbe 30, Mâide 116-117,), "teslis" inancinin da Tanrı'nin tekligi ile bagdasmaz bulundugunu bildirmistir (Bkz. Mâide sûresi, âyet:72-76) Bazi ulema, bu sözleri göz önünde tutarak "kâfir"lerin dahi, namaz ve oruç gibi ibâdet görevleriyle zorunlu bulunduklarini ileri sürmüşlerdir. "Ulema" arasinda anlasmazlik yaratan husus bu degil, fakat "kâfir"lerin, dünyevî isler ve iliskilere dâir seriât esaslarina tâbi olup olmayacaklaridir. Örneğin Irak'daki Hanefî fikiçiler "tâbi olacaklardır" seklinde konusurlar. "Mevera-i Nehir"deki Hanefî'ler ise, "kâfir"lerin seriât cezâlarına muhatap kilinmayacaklari görüşündedirler.

Ibn Ishak, **age** (sh. 363-4)

Diyânet Vakfî'nin , Mâide sûresi'nin 59-60ci âyet'leriyle ilgili yorumuna bakiniz.

Kur'ân yorumcularinin (örneğin Diyânet Vakfî'nin) açıklamalarına göre " Tâgut" sözcüğü "Hakki tanimayip azan ve sapan her kisi ve güce verilen addir. ?eytana da bu yüzden tâgut denmistir...".

Elmalili Hamdi Yazın'in, Imrân sûresi'nin 118ci âyeti ile ilgili açıklamasina bakiniz.

Diyânet Vakfî'nin, Al-i Imrân sûresi'nin 28ci âyeti ile ilgili açıklamasina bakiniz.

ibid.

Sahih-i Müslim ve diger hadîs kitaplarında yer alan bu hadîs için bkz. **Sahih-i Buharî Muhtasari...** (Cilt IV, sh. 194)

Muhammed'in söylemesi söyle: *"Allah, Yehûd ve Nasârâ'ya gadab etsin. Bunlar peygamberlerinin kabirlerini mescid ittihaz etmislerdir"*. Sahih-i Buharî Muhtasari... (Cilt IV, sh. 190, ve sh. 478-484, Hadîs no. 655. Ayrica Ibn-i Teymiyye'nin **"Kitâbü'l-Menâsik"** adli yapitina bakiniz.

Ibn-i Esir'in **"Nihâye"** adli kitabındaki **"Kubbe"** tanimi için bkz. **Sahih-i...** (Cilt IV, sh. 482)

Sahih-i Buharî Muhtasari... (Cilt IV, sh. 479)

Ibn-i Teymiyye'nin **"Menâsik"**inde belirttiği bu hadîs için bkz. **Sahih-i...** (Cilt IV. sh. 190)

Ibn-i Mâce'nbin **"Sünen"**inde yer alan bu hadîs için bkz. **Sahih-i Buharî Muhtasari...** (Cilt IV, sh. 197). Bu

Sahih-i Buharî Muhtasari... (Cilt IV, sh. 480).

Ibn Ishak, **age** (1980), 267 ve d.

Buharî'nin Enes Ibn-i Mâlik'ten rivâyeti için bkz. **Sahih-i...** (Cilt IX, sh. 308 ve d. Hadîs no. 1477)

Ibn Ishak, **age** (1980), 197

Ibn Ishak, **age** (1980) 363

Bkz. Imam Gazalî, **Ihyâu 'ulûmi'd-dîn**, (Bedir Yayinlari, Istanbul, 1975, Cilt II, sh. 505

ibid.

Tirmizi'nin rivâyeti için bkz. Imam Gazalî, **age** (Cilt II, sh. 508).

Imam Gazalî, **age** (Cilt II, sh. 510)

Ebû Dâvud, Tirmizî ve Ibn Mâce gibi kaynaklarda yer alan bu hadîs için bkz. Imam Gazalî, **age** (Cilt II, sh. 513)

Ebû Dâvud, Tirmizî ve Nesei gibi kaynaklardan naklen bkz. Imam Gazalî, **age** (Cilt II, sh. 513)

Imam Gazalî, **age** (Cilt II, sh. 514)

Ibid.

Ibn Mubarek'in "**Zühd**" ünde yer alan bu tür rivâyetler için bkz. Imam Gazalî, **age** (Cilt II, sh. 533)

Sahih-i..., (Cilt IV, sh. 277) .

Sahih-i..., (Cilt II, sh. 277)

Bu hadîs'ler için bkz. Imam Gazalî, **age** (Cilt II, 418-9)

Imam Gazalî, **age**, (Cilt II, sh. 507)

Bunlar Osmanlı ?evleti döneminde "**Raiyye**" diye çağırılırlardı.

Taberânî'den naklen bkz. Gazalî, **age** (Cilt III, sh. 416)

Her ne kadar yukardaki âyet'de "*Putlari inkâr edip Allah'a inanan kimse*" deyimi geçmekte ise de Muhammed, Yahudi'lerin Kur'ân'ı inkâr etmeleri nedeniyle bu âyet'i onlara da uygulardı. Bu konuda bkz. **Sahih-i Buharî Muhtasari...** (Cilt X. sh. 28)

Buharî'nin Ibn-i Ömer'den rivâyeti için bkz. **Sahih-i...** (Cilt XI, sh. 383, hadîs no. 1851).

Bazı yorumcular yukardaki hadîs'in anlamaı üzerinde farklı görüs belirtirler ve bunun yemek yemekten ziyâde "ihtirâs" ve "feragat" gibi hususlari öngördüğünü söylerler. Güyâ bu hadîs: "*Mü'minin ihtirasattan feragati, kafirin ve munafikin ise doymak bilmeyen hirsini*" anlatan bir örnektir (Bkz. **Sahih-i...**, Cilt XI, sh. 384). Oysa ki Ibn-i Ömer bu hadîs'in, yemege davet ettiği fakir bir adamin çok fazla yemek yemesi vesilesiyle zikretmistir. Fakat bir an için bu ikinci anlamda olduğunu kabul etsek bile yine ortada degisen bir sey yoktur, çünkü bu sözler Yahudi'leri, Hiristiyan'lari ve munafik'lari" asagilatmak için söylenmistir

Bkz. Turan Dursun, **Kur'ân Ansiklopedisi**, (Cilt I, sh. 35)

Bkz. **Sahih-i Buharî Muhtasari...** (Cilt IV. sh. 281)

Buharî ve Muslim'in Enes'den rivâyetlerine göre Muhammed'in bu sözleri üzerine orada bulunanlar: "Zâlime yardım nasıl olur?" demisler ve Muhammed onlara: "*Onu zulmünden men'etmekle, ona yardım edersin*"

yanitini vermiştir. Bkz. Imam Gazalî, İhyâü.... (Cilt II, sh. 523)

Diger adi **Ebû Serûa Ukbe b. Hâris**'dir.

Bkz. **Sahih-i Buharî Muhtasari...** (Cilt II, sh. 923, Not 7)

Bu konuda Buharî'nin Ebû Hüreyre'den rivâyeti için bkz. **Sahih-i Buharî Muhtasari...** (Cilt VIII, sh. 283, Hdîs no. 1192)

Bu hadîs için bkz. **Sahih-i Buharî Muhtasari...** (Cilt XI, sh. 388, Hadîs no. 1859)

Sahih-i Buharî Muhtasari... (Cilt XI, sh. 383, Hadîs no. 1851)

Bu konuda al-Tabarî'nin (M. 839-923), **Kitâb al-ahbâr al-rusul va'l-mulûk** adli ünlü yapitinda genis bilgiler bulunmakta.

Abu'l Abbâs Ahmed b. Ali b. Abd al-kâdir al-Husayn Taki al-Dîn al-Makrizî (1364-1442), XIV.yüzyil'in ünlü Arap yazarlaridandir. Fâtîmî'lerin, Emevî'lerin ve Abbasî'lerin tarihine, Misir'a hicret etmis bulunan Arap kabilelerine, Hadramut coğrafyasina, Habesistan'daki müslüman hükümdarlara dâir yaptitlar vermiştir.

al-Makrizî'nin **Sulûk** adli yapitinda (Cilt I, sh. 909-913) yer alan bu bilgilerin degerlendirilmesi hususunda bkz. Bernard Lewis, **Islam From Prophet Muhammad to the Capture of Constantinople** (Edited and Translated by Bernard Lewis, Harper-Row 1974, Vol. II, 232)

Bkz. Nernard Lewis, **Semites & Anti-Semites** (New York 1986, sh. 91)

Bu konuda benim "**Aydin ve 'Aydin!'...**" adli kitabima bakiniz.

Ibn Ishak, **age** (1980) sh. 519

Muhyi'l-Din Abû Zakariya Yahya **al-Nevevî** (M. 1233-1277)

Bu alinti için bkz. Bernard Lewis, **Islam From Prophet...** (Vol. II, sh. 228-229)

Buharî'nin Ibn-i Abbas'tan rivâyetine dayali hadîs için bkz. **Sahih-i Buharî Muhtasari...** (Cilt VIII, sh. 246). **Ebû Hanife, Mâlik ve Safî** gibi Islâm'in en önemli mezheplerinin kurucularinin sözleri de bu dogrultudadir.

Buharî'nin Ibn-i Abbas'tan rivâyeti için bkz. **Sahih-i Buharî Muhtasari...** (Cilt VIII, sh. 241-2, Hadîs no: 1175)

Sahih-i... (Cilt VIII, sh. 246-247)

Bu iki kisi **Abdurrahman Ibn-i Sehl** (ki öldürülen Abdullah'in kardesidir) ve **Huveyyisa**'dir.

Ensar'dan **Sehl Ibn-i Ebî Hasme**'nin rivâyetine dayali olarak **Buharî**'nin naklettigi hadîs için bkz. **Sahih-i Buharî Muhtasari....** (Cilt VIII, sh. 468-471. Hadîs no. 1311. Özellikle 470-471 sayfalara bakiniz)

Buharî'nin Ayse'den rivâyeti için bkz. **Sahih-i Buharî Muhtasari....** (Cilt III, sh. 335, Hadîs no. 550)

Bir rivâyete göre Ayse'nin odasına iki yahudi "karisi" gelerek: "*Ehl-i kubûr* (ölüler), *kabirlerinde azâb görürler*" demis, fakat Ayse onlara inanmayarak: "*Yalan söylüyorsunuz*" karsiligini vermiştir. Fakat tam o sirada odaya Muhammed girince, Ayse konusulanlari kendisine anlatmis, bunun üzerine Muhammed: "*Evet, onlar kabirlerinde öyle bir azâb görürler ki, o azâb behâim isidir*" demistir. Bkz. **Sahih-i...** (Cilt III, sh. 337).

Sahih-i... (Cilt III, sh. 337)

Sahih-i... (Cilt III, sh. 338)

Meryem sûresi'nin 71.ci âyeti'nin **Diyânet Vakfi** tarafından açılmasına bakınız.

Imam Gazalî, **Ihyâu...** (Cilt II, sh. 505)

Örneğin Bakara sûresi'nin 62.ci âyet'inde su yazılı: *"?üphesiz, inananlar, yahudi olanlar(dan), hiristiyan (lardan) ve sâbiî'lerden Allah'a ve âhiret gününe inanıp yararlı iş yapanların ecirleri Rablerinin katındadır. Onlar için artık korku yoktur; onlar üzülmeyeceklerdir"* (K. Bakara 62); ayrıca bkz. Mâide sûresi âyet 69.

Ölüm döşeginde son nefesini verirken Muhammed'in yanında bulunan Ayşe'nin anlattıkları hususlar için bkz. Imam Gazalî, **Ihyau...** (Cilt IV, sh. 845-6)

Bu rivâyet için bkz. Imam Gazalî, **Ihyau...** (Cilt IV, sh. 962)

Bu hadîs ve yorumu için bkz. **Sahih-i Buharî Muhtasari...** (Cilt XII, sh. 212, Hadîs no. 2053)

Müslim'in rivâyeti için bkz. Imam Gazalî, **Ihyâu...** (Cilt IV, sh. 962)

Nesâî'nin **"Kübrâ"** da Câbir'den rivâyet ettiği bu hadîs için bkz. Imam Gazalî, **Ihyâu...** (Cilt IV. sh. 990).

Bu hadîs için bkz. Gazalî, **Ihyâu...** (Cilt IV, sh. 989)

Bkz. Gazalî, **Ihyâu...** (Cilt IV. sh. 997)

ibid.

Ebû Saîd'in rivâyeti için bkz. Gazalî, **Ihyâu...** (Cilt IV. sh. 993-995)

ibid.

Buharî ile Müslim'in rivâyetleri için bkz. Imam Gazalî, **Ihyâu...** (Cilt IV. sh. 997).

Müslim'in Ebû Mûsâ'dan rivâyeti için bkz. Imam Gazalî, **Ihyâu...** (Cilt IV. sh. 997). Ayrıca bkz. Diyânet İşleri Başkanlığı yayınlarından . **Sahih-i buharî Muhtasari...** (Cilt IV, 265, 268)

Müsedded'in Müsned'inden naklen, **Sahih-i...**, Cilt IV. sh. 265. Bu doğrultuda olmak üzere Ebû Ya'lâ Mûsilî'nin Müsned'inde Ebû Harb'den rivâyet için aynı yere bakınız .

Diyânet yayınları: **Sahih-i Buharî Muhtasari...** (Cilt IV. sh. 265).

. Buharî'nin "Kitab-i Libâs"ında yer alan bu hususlar için bkz. Diyânet'in yayınları: **Sahih-i Buharî Muhtasari...** (Cilt IV. sh. 268-9).

Diyânet Vakfi tarafından Maide sûresi'nin 5.ci âyet'inin yorumu vesilesiyle yapılan açıklamaya bakınız.

Kimi yorumcular, örneğin Diyânet İşleri Başkanlığı, bu âyet'in "Kitab ehl-i" ile iyi ilişkiler kurma amacını tasadığını kabul etmekle beraber Mekke'nin fethinden sonra konduğunu iddia eder ki yanlıştır. Çünkü Muhammed, söz konusu ilişkilere, sırf Yahudi'lere ödün vermiş olmak için, Hicret'ten sonra başlamış ve iki yıllık süre boyunca sonuç alamayınca, bu kez onlara karşı düşmanlık siyasetine girmiş, kimisini kılıçtan geçirmiş, kimini de yurtlarından sürmüştür. Mekke'nin fethi tarihinde, artık onlara ödün verme ihtiyacında olmadığı için, yukardaki âyet'in Mekke fethinden sonra konduğunu öne sürmek doğru olmaz..

Ayet'te geçen "müşrik" sözcüğü'nün aynı zamanda "Kitab ehl-i" olanları (Yahudi'leri ve Hiristiyan'ları da) kapsadığı hususu, Diyânet tarafından da öne sürülür. **Sahih-i Buharî Muhtasari...** (Cilt XI. sh. 281-2)

Muhammed'in kadın hakkındaki asagilamalari konusunda benim **"Seriât ve Kadın"** adli kitabima bakınız.

Diyânet yayınları, **Sahih-i Buharî Muhtasari...** (Cilt XI. sh. 281-3)

Müslüman bir erkeğin, müslümanlığı kabul etmeyen bir kadınla evlenemeyeceği konusundaki hadîs'ler için bkz. **Sahih-i...** (Cilt XI. sh. 281)

Beyzavî'nin yorumları bu doğrultudadır.

Buharî'nin İbn-i Abbâs'tan rivâyeti için bkz. **Sahih-i...** (Cilt IX. sh. 273, Haedîs no. 1455)

Sahih-i... (Cilt IX. sh. 192). Saçları siyaha boyama yasasını sadece erkekler için öngörmüştür; kadınların siyaha boyamalarında sakınca bulmamıştır, çünkü önemli olan erkeklerdir.

İbn-i Sa'd, **Tabakat**, sh. 520-1

Her ne kadar **İbn-i Mâlik**, "**Muvetta**" adlı kitabında, Muhammed'in saç ve sakalını boyamadığını söylemekle beraber, basta **İbn-i Sa'd** gibi çok daha sağlam kaynaklar, boyadığını kabul ederler ve bununla ilgili hadîs'lerden örnekler verirler.

Tirmizî'nin rivâyeti için bkz. İmam Gazalî, **İhyaû...** (Cilt II, sh. 508)

Sahih-i..., (Cilt I, sh. 106-107)

Buharî'nin Ebû Hüreyre'den rivâyeti için bkz. **Sahih-i...** (Cilt I. sh. 105 ve d. Hadîs no. 93; ayrıca bkz.sh. 107)

İlgili hadîs'ler için bkz. **Sahih-i Buharî Muhtasari...** (Cilt VIII, sh. 47, hadîs no. 1141).

Kur'ân yorumcularından bazıları, yukardaki âyet'lerin Mekke'nin fethinden önce mi, yoksa sonra mı konduğu hususunda anlaşamazlar. Söylemeye gerek yoktur ki ister önce, ister sonra konmuş olsun, hoşgörüyü yansıtmak bakımından sonuç değişmez.

Sahih-i Buharî Muhtasari... (Cilt IV, sh. 364)

Bu konuya bkz. İbn-i Hacer, **İsaba**, II, 477

Semsü'l-eimme'den naklen bkz, **Sahih-i Buharî Muhtasari...** (Cilt V, sh. 9)

ibid.

Baska Din ve Inançta Olanlara Karsi "Cihad" (Vurusmali Saldiri) Siyâseti!

[Muhammed'in "Ögüt verici ve Teblig edici Peygamber" niteligini terkedip baska din ve inançta olanlara karsi "Cihâd açmakla görevli Peygamber" durumuna geçmesi]

Daha önce de belirttigimiz gibi Muhammed, baska din ve inançta olanlari, özellikle Yahudi'leri ve Hiristiyan'lari Islâm'a sokamayınca, onlara karsi dushmanlik siyâseti uygulamak ve onlari asagilamak üzere Kur'ân'a: "*Allah'in gazabina ugramis milleti (Yahudileri, Hiristiyanlari) dost edinmeyin*" (K. 60 Mümtahine 13), ya da: "...*Ehl-i Kitab ile (Yahudilerle, Hiristiyanlarla, vs)"...* (Islâmi kabul edene ya da) *Boyunlarini büküp kendi elleriyle cizye verene kadar savasin* " (K. 9 Tevbe 29) seklinde ya da bunlara benzer hükümler koymustur. Bununla beraber bu tür hükümleri söz'de bırakmayip eyleme sokmaktan ve vurusmali saldirilara, yâni "cihâd" siyâsetine basvurmaktan geri kalmamistir.

Gerçekten de, Muhammed'in söylemesine göre Tanri: "*Kâfirler ve munafiklarla savas, onlara karsi sert davran*" (K. 66 Tahrîm 9) diye emretmis, ya da: "... *Onlarla savasmaya çağirilacaksiniz. Onlar Islâm oluncaya kadar vurusacaksiniz*" (K. 48 Fetih 16), ya da: "...*boyunlarini büküp kendi elleriyle Cizye verene kadar onlarla savasin*" (9 Tevbe 29) demis ya da bu dogrultuda emirler vermistir. Yine hatirlatalim ki "**Cizye**" denen sey, **Kitab ehli** sayilan Yahudi'lerden ve Hiristiyan'lardan, nufus basina alinan bir tür vergidir ki, "**Kafa parasi**" diye de bilinir. Eskiden bu "kafa parasi", onlardan her toplumun zenginligine, ya da fakirligine göre ayarlanir ve alinirdi. Örnegin Sam Hiristiyan'larindan nüfus basina dört dinar, buna karsilik Yemen'in müslüman olmayan ahalisinden bir dinar olmak üzere alinirdi.

Her ne kadar bu verginin, müslüman olmiyan kimselerin Islâm diyarinda oturmaları ve hayat ve özgürlük haklarinin korunmasi karsiliginda alindigi kabul edilirse de aslında islâm'a girmemis olmalarinin cezâsidir. Ve kafa parasini onlara, kendi elleriyle ve "zelîlâne" (asagilanmis) bir sekilde ödettirmekten maksat, müslümanligi kabul etmemis olmanin kötülüğünü anlatmaktır. Nitekim **Diyanet Isleri Baskanligi**, Kur'ân'in **Tevbe** sûresi'nin

29cu âyeti'nin açıklamasında aynen şöyle diyor: *"Cizye: Fukaha örfünde Ehl-i Kitaptan (yâni Yahudi'lerden ve Hiristiyan'lardan) müslüman olmiyanların bir muâhede ile nüfus basına vermegi deruhte ettikleri vergidir ki, bu vergi bir bakimdan Ehl-i Kitab'ın Islâm diyârında ikâmetleri ve hayat, hürriyet haklarının muhâfazası mukâbilinde zimmetlerine terettüb eden bir vazîfedir. Ve bu cihetle kendilerine Zimmî itlâk olunmustur. **Öbür bakimdan da Müslümanlıktan imtinâlarının cezâsidir. Ayet'in son fikrasında: -'... bu vergiyi derûhde eden muâhidlerin (yâni Yahudi'lerin, Hiristiyan'ların) vergilerini bizâtihî kendileri getirip zelîlâne bir vez' ile vermelerinin sart kilinmis olması da bunu tey'id etmektedir ki, muâhidlere, her bergi verdikçe, müslümanlıktan imtinâlarının fenâligi ihtâr edilmiş olacaktir-**"*

Hemen ekleyelim ki Kur'ân, **"kâfir'lere"** karsi vurusmali saldirilari (yâni "cihad"i) öngören hükümleri kapsar. Islâm tarihi, bu hükümlerin uygulanması tarihinden baska bir sey degildir. Islâm devletlerinin baslica görevi, Kur'ân'in bu hükümleri geregince is görmek, yâni "savas" siyâsetine yönelmek olmustur.

Eger Islâm devletleri, bu görevi günümüzde yerine getiremiyor iseler, bu onların güçsüz ve âciz durumda bulunmalarındandır. Batı dünyâ'sına galebe çalabilecek silahlara ve olasiliga sahip bulunmuş olsalar, "cihad" siyasetini gerçekleştirmekten ve yeryüzünü **"Dar-ül Islâm"** sekline getirmekten bir an için geri kalmayacaklardır.

*

Daha önceki sayfalarda gördük ki Muhammed, ilk baslarda, yani daha henüz güçsüz durumda iken kendisini, **"uyarici", "öğüt verici"** seklinde, yani sanki sadece teblig'de bulunmakla görevli kilinmiş gibi göstermistir (Örneğin: Imran sûresi, âyet 20, vs...). Yahudi'leri ve Hiristiyan'lari kazanmak amaciyle, onların dinsel geleneklerini benimser görünmüş (örneğin **Kudüs'ü "Kible"** yapmış, giyecek, yiyecek ve âilevi iliskiler, vs... konularında onlari hosnud edici hükümler koymuş), ve fakat güçlenipte onların hakkından geleceğini anlayınca "teblig edici" ya da "ta'viz" verici siyâsetten vazgeçmiştir. Vazgeçtikten sonra, daha önce onlari hosnud etmek maksadiyle koydugu seyleri degistirmiş (örneğin Kible'yi Kudüs'ten Mekke'deki Kâ'be yönüne döndürmüş, onların yaşam tarzına uymaktan vazgeçmiş, vs...) ve saldirgan, ve tehdit saçan bir siyâset izlemistir. Basvurdugu tehdit'ler arasında *"Artık müslüman olacak misiniz?"* (K. 21 Enbiyâ 108) seklinde sabirsizliğini belirtiren, ya da: *"Size ...açıkladım, tehdit oldugunuz seyin yakin mi, uzak mi oldugunu bilmem"* (K. 21 Enbiya 109) diyerek niyetlerinin ne oldugunu hissettiren hükümler vardır. Islâm'i yaymak hususunda onlari birer engel saydigi içindir ki, kendi taraftarlarını onlara karsi husumet ortamı içerisinde tutmak zorunlugunu hissetmekteydi. Nitekim giderek güçlendikçe, "tehdid" ve "düşmanlık"larının dozunu da arttırmış, örneğin onlari iki yüzlülükle, fesatçilikla damgalayarak ölümle tehdit eder olmustur (K. 33 Ahzab 61-62). Ve nihâyet **"cihad"** siyasetine geçmiş ve **"Kâfirlerle" savasmadikca kiyamet gününün gelmeyeceğini** açıklamıştır. Örneğin Yahudi'lere karsi vurusmali saldiri siyâsetini, su sözleriyle vurgulamıştır: *"Müslümanlar Yehûd ile harb edecek (ve onlari tamâmiyle kirip mahvedecek) Hattâ onlardan bir Yehûdî tas arkasına saklansa (da sag kaldigi farz edilse) tas parçası da (dile gelerek) -Ey Allah'ın kulu, su arkamdaki Yehûdî'dir, onu da öldür- diyecektir".*

Medîne'ye hicret edisinden iki yıl kadar sonra giristigi bu saldiri siyasetini, ölünceye kadar sürdürecektir. Bu siyâseti, sadece içerdeki "kâfir'lere" karsi değil fakat disardaki "kâfir"lere karsi da ayni siddetle uygulamaga girecektir. Örneğin **Hüdeybiye** olayından sonra müslümanlara verdigi emir sudur: *"Onlarla savasmaya çağirilacaksınız. Onlar Islâm oluncaya kadar vuracaksınız"* (K. 48 Fetih 16). Burada geçen **"Onlar"** sözcüğü, Hiristiyan'lığın temsilcisi olan "Rumlar"dir (Romalılar'dir). Her ne kadar bazı yorumcular "onlar" sözcüğünü "Romalılar" ya da "Farslılar" seklinde anlarsa da, farketmez, çünkü her iki sekilde de "hosgörüsüzlük" söz konusudur. Belirtmekte yarar vardır ki Muhammed, Orta Asya'da yaşamakta olan Türkler'e karsi savas verilmedikçe "kiyâmet" gününün gelmeyeceğini söylemekten geri kalmamıştır.

Fakat her ne olursa olsun, ömrünün son dönemini kapsayan on, ya da on üç, yıllık süre boyunca, bir yandan "müsrik" Arap'lara karsi savasirken, diger yandan da Yahudi kabilelerine saldirmis, esirler ve ganimetler almis, aldigi esirleri "köle" olarak kullandirmis, ya da yurtlarindan sürmüs, ya da kiliçtan geçirtmis (Benî Kureyza esirlerine yaptigi gibi), ve nihayet ölüm dösegine düsüpte son nefesini verirken: *"Arap yarim adasinda (Cezîretü'l-Arab'da) iki din bir arada bulunmayacak"*, ya da *"İslâm'dan baska din kalmayincaya kadar savasin"*, seklindeki vasiyetiyle, müslüman'lari, müslüman olmayan'lara karsi kin, düşmanlik ve savas duygularıyla yogurmudur.

I) Baska dindekilere (özellikle Yahudi kavim'lerine) karsi vurusmali saldiri (Cihâd) siyasetini pekistirme yollari:

İslâm'dan gayri din ve inançtakileri "sapik" olarak tanımlayan Muhammed, onlara karsi saldiri siyasetini geçerli kilabilmek için bir takım gerekçe ve bahaneler ortaya vurmus, ve bunlari Tanrı'dan geldigini söylediği vahiy'lere oturtmudur. Örneğin Yahudi'lerin ve Hiristiyan'ların kendisini peygamber olarak kabul etmemelerini, ya da alaya alip yermelerini Tanrı'ya karsi gelmek seklinde yorumlamistir. Vaktiyle kendilerine gönderilmis olan peygamber'leri öldürmüs olduklarını, kendilerine verilen Kitab'lari (**Tevrat'i, Incil'i**) tahrif edip ahidlerini ihlâl ettiklerini iddiâ ederek (Örneğin Bkz. Nisa 155), ve nihâyet İslâm'a girmekten kaçindiklarını söyleyerek onlari, Tanrı'nin gazabına muhatap kilmistir. Bu arada kendisini tenkid eden Yahudi sairlerini (örneğin Mervan kizi **Esmâ'yi**, ya da **Ka'b Esref'i**, vs...) öldürtmek sûretiyle yildirma siyâsetine girmistir. Öte yandan mevcut andlasmaları ihlâl ettiklerini ileri sürerek Medîne ve civarında yasayan **Benî Kaynuka, Benî Nadir** ve **Benî Kureyza** gibi en ünlü ve varlıklı Yahudi kabilelerini yok etmiş, mal ve arazilerine el koyup onlari yerlerinden sürmüştür. Her ne kadar seriâtçı'lar, Yahudi'lere karsi Muhammed'in girstigi bu saldiri ve savasları, onlardan gelen (ve gelebilecek olan) tehlikeleri önleme amacına dayalı bulunduğunu söylerlerse de yalandir. Su bakimdan ki bu saldiri ve savasların tek amacı, İslâm'dan gayri unsurlari ortadan yok etmek idi. Nitekim ölüm döseginde iken söylediği: *"Arap yarim adasinda (Cezîretü'l-Arab'da) iki din bir arada bulunmayacak"* seklindeki sözler bunun kanitidir. Kisaca fikir edinmek üzere bir iki örnekle yetineceğiz.

Fakat bu örnekleri özetlemeden önce sunu belirtmek gerekir ki, bir an için bu saldiri ve savasların nedenlerinin, Yahudi'lerden ya da Hiristiyan'lardan gelme direnmeler, ya da kötülükler olduğunu kabul etsek bile, kendisini "Tanrı elçisi" olarak tanımlayan bir kimse'nin, kiliç yolu is görmesini, saldirilar tertipleyip ganimetler edinmesini, ele geçirdigi esirleri köle olarak kullanmasını ya da kafalarını kestirterek öldürmesini, ve bütün bunlari Tanrı emriyle yaptığını söylemesini kabul etmek güçtür.

A) İslâm'a girmek istemeyen "Benî Kaynuka" Yahudilerinin sürgün edilmeleri:

Medîne'ye hicret ettikten sonra Muhammed, kendisini siirleriyle hicveden **Abû Afak**, ve **Mervan kizi Esmâ** ve **Ka'ab b. Esref** adındaki Yahudi sâir'lerini öldürtmek sûretiyle Yahudi kabileleri arasında büyük bir korku, telas ve huzursuzluk yaratmış olur. Yahudi'ler, kendileri bakımından büyük bir tehlikenin dogmakta olduğunu hissederek endiselenirler. Nitekim Hicret'in ikinci yili içerisinde **Benî Kaynuka** kabilesinin basına gelenler, bu endiselerin dogruluğunu ortaya vurmuştur.

Benî Kaynuka kabilesi, Medîne Yahudilerinin altun ve ziynet ticaretiyle ugrasan bir bölümüdür ki cesâretlilikleriyle taninmistir. Muhammed'in Medîne'ye gelisinde, diger Yahudi kabileleri gibi, onlar da onunla yardım andlasmasi yapmıstırlardir. Andlasma hükümlerine göre Muhammed'in aleyhinde hiç kimseye yardım etmeyeceklerine, Medîne'ye bir saldiri vâki olacak olursa Muhammed'e katil olarak karsi cephe yaratacaklarına

dair söz vermişlerdir. Böylece her hangi bir dis tehlikeye karsi kendi güvenliklerini saglamis olacaklardi. Bazi Arap kaynaklarinin (örneğin **Ibn Selül**'ün) söylemesine göre **Beni Kaynuka** yahudilerinin müslümanlara, bir çok vesilelerle, büyük yardımlari dokunmustur. Bununla beraber bu Yahudi'ler, Muhammed'in bütün ısrarlarına rağmen İslâm'a girmemişlerdir.

Ancak ne var ki **Bedir savası**'ndan sonra is degisir: bu savası kazanan Muhammed, güçlenmiş olmanın verdiği bir güvenle Yahudi'ler üzerindeki baskılarını arttırır; onları müslüman olmaya çağırır. Muhammed'in çok ısrarlı baskıları karşısında Yahudi'ler ne yapacaklarını şaşırırlar. Muhammed, bir gün **Benî Kaynuka** Yahudi'lerini Medîne'nin pazar yerlerinden birinde toplar, ve son def'a olmak üzere müslüman olup olmayacaklarını sorar; olmayacak olurlarsa, Bedir savası vesilesiyle Kureys'lilerin basına gelen felâketin, kendi başlarına da geleceğini hatırlatır. Fakat **Benî Kaynuka** Yahudi'leri direnirler ve İslâm'a girmeyeceklerini, kendi atalarının dininde kalacaklarını bildirirler. Bunun üzerine Muhammed, onlarla olan andlaşmayı bozmak için bahaneler arar; bahane olarak da bir Arap kızının yahudiler tarafından alaya alınmasını vesile yapar. İslâm kaynaklarının bildirmesine göre olay kısaca şöyle:

Güyâ Yahudi'ler bir gün bir Arap kızını alaya alırlar. Buna öfkelenen bazı Arap'lar, Yahudilerden birinin üstüne saldırıp öldürürler. Yahudi'ler de buna karşılık verirler. Mevcud antlaşma hükümlerine göre böyle bir durumda, iki tarafın birbirlerine **kisas** hükümlerini uygulamaları ve anlaşılmazlığı bu şekilde çözümlemeleri gerekirken Muhammed böyle yapmaz. Bu olayı vesile edinerek, **Benî Kaynuka** ile olan antlaşma'yı iptal eder. Ederken de, antlaşmanın Yahudiler tarafından bozulması ihtimalinin Tanrı tarafından kendisine önceden bildirilmiş olduğunu öne sürer ve Kur'ân'a su âyet'i koyar: *"Eger bir topluluğun antlaşmaya hiyânet etmesinden korkarsan, sen de onlara karşı aynı şekilde davran. Dogrusu Allah hâinleri sevmez"* (K. 8 Enfal 59).

Oysa ortada, antlaşma'nın Yahudi'ler tarafından bozulması ihtimaline yer veren bir şey yoktur; çünkü Yahudi'ler, Bedir savaşını kazanmış olan Muhammed'e karşı bunu yapacak durumda değildirler. Nitekim Muhammed'in onlara karşı: *"Eger İslâmiyeti kabul etmezseniz basiniza aynı şey gelir"* şeklinde tehdit'te bulunması, bunun böyle olduğunun kanıtıdır.

Görülüyor ki ortada henüz ciddî bir tehlike yok iken, ve andlaşmanın Yahudiler tarafından bozulması ihtimali dahi söz konusu değilken Muhammed, **Benî Kaynuka**'ya karşı savaş vesilesi yaratmıştır.

Antlaşmayı bozduktan sonra, tasarladığı plan gereğince **Beni Kaynuka**'ya karşı saldırıya geçer; 15 gün onların evlerini ve kalelerini kusatır. Kusatma boyunca seslerini çıkarmayan Yahudiler, onbesinci gece kalelerinden çıkarak teslim olurlar. İslâm kaynaklarından açıklamalarına göre Muhammed, bütün esirlerin elleri arkalarına çekilerek bağlanmalarını ve sonra da kafalarının kesilerek öldürölmelerini emreder. Fakat Sahabe'den **Abdullah İbn-i Ubeyy İbn-i Selül** bu kararı "insafsız" nitelikte bulur ve Muhammed'in yanına giderek müdahale eder: bu Yahudilerin evvelce kendisine ve Müslümanlara yardımcı olduklarını hatırlatır ve bağışlanmalarını ister. Fakat Muhammed onu dinlemez ve adamlarına verdiği "öldür" emrini yeniler. Bunun üzerine **İbn-i Selül** öfkelenir, ve Muhammed'in yakasına sarılarak: *"Onlar beni siyah ve kızıla karşı korudular, sen ise onları bir günün sabahında kesip biçmek istiyorsun. (Onları) serbest bırakıncaya kadar elimi yakandan çekmeyeceğim"* der. Hattâ bununla da yetinmez, bir de ayrıca Muhammed'i tehdit edercesine sunları ekler: *"(Eger kararından dönmezsen) bozgunlara sebep olacağından korkmakta olduğumu tey'id ederim"*.

Belirtelim ki **İbn Selül**, tanınmış bir Arap kabilesi olan **Hazrecî**'lerin reisi olup Muhammed'in Medîne'ye gelmesinden sonra müslümanlığı kabul edenlerdendir. O zamanlar Sahabe'nin önemli kişilerinden biri olarak bilinirdi.

İbn Selül'ün bu şekildeki tehdidinden çekinen Muhammed: *"(Beni Kaynuka ahalisine) ve onlarla birlikte (İbn-i Selül'e) lânetler olsun"* diyerek Yahudi esirleri öldürtmekten vazgeçer. Fakat kadın ve erkekleriyle, çoluk ve çocuklarıyla onları

yurtlarından sürer. Bu sürülenlerin sayısının yediyüz'den fazla olduğu anlaşılmaktadır. Bu Yahudiler, biraz önce dedigimiz gibi, kuyumculukla ugrasırlardı; topraga sahip degillerdi. Sürgün emrinden sonra Muhammed onların bütün varlığına, esyalarına, kuyumculuk aletlerine el koyar, ve her seylerini ganimet olarak alır. Ele geçirdiği ganimet mallarından begendiklerini kendisi için ayırır. Ganimet mallarını bese böler, ve beste birini de kendisi için ayırdıktan sonra kalan kısmı Sahabe'leri arasında paylastırır. Bu vesile ile tarihçi Taberî söyle diyor: *"İslâmiyette ilk önce ganimet mallarından beste biri bu yıl alındı... Bu kısım Tanrı elçisi tarafından alınan ilk beste bir idi"*.

Söylemeye gerek yoktur ki kendisini peygamber olarak kabul ettirmek isteyen bir kimse için bu, pek "imrenilecek" bir davranış değildir: İslâm'ı kabul etmediler diye baska bir dinden olanlara saldırmak maksadiyle bahane yaratmak; *"Andlasmayı bozmaları ihtimali vardır"* şeklinde Tanrı'dan âyet geldi diyerek saldırıya geçip, koca bir kavmi esir almak, ve sonra kadın erkek, çocuk çocuk hepsinin kafalarını kestirmeğe kalkışmak; ve sonra Sahabe'den birinin tehdit ve israri üzerine bundan vazgeçip bütün mallarına el koyarak onları sürgüne yollamak! Kuskusuz ki Tanrı elçisi olarak is gören bir kimsenin yapacağı seyler değildir bunlar! Yüce olduğu kabul edilen bir Tanrı'ya elçilik eden kimselerden beklenen sey, kiliç yolu ile ve korku yaratarak değil fakat iknâ yolu ile is görmektir.

B) Benî Nadir Yahudilerinin (Nadirogullari'nin) Yurtlarından çıkarılıp sürgüne yollanmaları; arazi ve tarlalarının Muhammed'e ait sayılması (K. Hasr 2-6);

Hayber yahûdilerinden bir kabile olan **Benî Nadir** (Nadirogullari) kabilesi, Medîne'de yaşayan **Benî Kurayza** ve **Benî Kaynuka** Yahudileri gibi, zenginliklere sahipti: ticâret, san'at ve ziraatle ugrasırlardı. Tıpkı diğer Yahudi kabileleri gibi, onlar da önceleri, Muhammed'le savunma sözleşmesi yapmışlar ve ona yardımcı olmuşlardır. Fakat Muhammed'in giderek artan hoşgörüsüzlüğüne ve hele **Benî Kaynuka**'ya karşı gıristığı saldırılara tanık olmakla, tam bir huzursuzluğa kapılmışlardır. Tehlikenin kendilerine yöneldiğini anladıkları için korunma yollarını aramışlardır. Bununla beraber Muhammed'i tahrik etmiş olmamak için, ona karşı kötü bir davranışa yönelmekten kaçınmışlardır.

Her ne kadar İslâm kaynakları, **Benî Nadir** Yahudi'lerinin İslâm'a karşı ayaklanmaya kalkıştıklarını, Müslümanları arkadan vurmaya çalıştıklarını, ve bu nedenle Muhammed'in onlara savaş açtığını söylerlerse de tarihî gerçek bundan çok farklıdır. Su bakımdan ki, yukarıda belirttiğimiz **Benî Kaynuka** olaylarından sonra, Mekke'deki Kureysli'lerden bir grup, daha önce Bedir'de ugradıkları yenilgiyi hazmedemeyerek, **Abû Sufyan** idaresinde Medîne önlerine geldiklerinde, **Benî Nadir** Yahudileri ona yardımcı olmaktan kaçınmışlardır; hattâ Abû Sufyan'ın istegine ragmen, onu kabul edip konuşmaya bile yanaşmamışlardır. Ancak ne var ki aralarından biri Kureys lehine casusluk yapmış ve Abû Sufyan bu sayede bazı müslümanların evini ateşe vererek Mekke'ye dönmüştür. Ve iste Muhammed bu olayı kendisine vesile edinmiş, ve sanki **Benî Nadir**, İslâm'ı yok etmek için antlaşmaya ihânet etmiş de kendisine karşı isyana kalkmış gibi bir hava yaratmıştır. Bazı İslâm kaynakları, Benî Nadir'in Muhammed'e karşı savaş açtığını söyleyecek kadar ileri giderler. Bazıları da Benî Nadir Yahudi'lerinin Muhammed'i öldürme girişiminde bulunduklarını, fakat Tanrı'nın haber vermesi üzerine Muhammed'in bu tehlikeden kurtulduğunu söylerler. Oysa ki, biraz önce değindigimiz gibi, bu söylenenlerin hepsi de yalandan ibârettir. Nitekim Muhammed, ne **Benî Nadir**'in, ve ne de diğer yahudi kabilelerinin, kendisine ve müslümanlara karşı tehlike yaratabilecek bir davranışa geçmeyeceklerini, ve çünkü onların hakkından gelebilecek kadar güçlendiğini çok iyi bilmekteydi. Ne var ki, az zaman önce **Benî kaynuka** Yahudi'lerinden ele geçirdiği ganimetler, onun ve taraftarlarının varlık edinme (yagma ve talán) hırslarını arttırmıştı. **Benî Kanuka**'dan sağlanan seylerin bir o kadarını, **Benî Nadir**'e saldırmak suretiyle sağlanacağından emindi. Saldırmak için Tanrı'dan âyet indigini söyleyerek gerekçe bulmak da kolay olduğuna göre mesele yoktu.

İste bu düşüncelerle, hicret'in 37. ci ayında, Medîne'ye iki mil mesafede bulunan **Nadirogullari**'na karsi saldiriya geçmek üzere hazirliklerini tamamlar. Esas amaci, onlari yerlerinden sürmek ve zengin arazilerine ve hurmaliklerini ele geçirmek oldugu için, isini kolaylikla basarabilmek maksadiyle, saldiriya geçmeden önce onlara, tasinabilir mallariyle birlikte Medîne'yi terkedip baska yerlere gitmelerini, aksi taktirde boyunlarinin vurulacagini bildirir. Yahudiler ona karsi koyamayacaklarini düşünerek teklifi kabul ederler ve yol hazirligina girisirler. Fakat güyâ munafik'larin kiskirtmasi üzerine vazgeçerler ve : *"Biz yerimizden çıkmayacagiz"* derler. Bunun üzerine Muhammed, onlari kalelerini kusatir; pusu kurmasinlar diye de onlara âit hurmaliklardan bir kisminin kesilmesi için askerlerine emir verir. Ancak ne var ki onlar tarafından: *"Ya Muhammed! Hani sen yeryüzünde fesat çıkarmamakla emrolunmustun?"* seklindeki bir itirazla karsilasir. Bu itirazlari karsilamak üzere Tanrı'dan vahiy geldi diyerek Kur'ân'a su âyet'i koyar: *"Hurma ağaçlarından, herhangi birini kesmeniz veya olduğu gibi bırakmanız hep Allah'ın izniyledir ve O'nun yoldan çıkanlari rezil etmesi içindir"* (K. Hasr sûresi, âyet 5). Bununla anlatmak ister ki, kendileriyle savas yapılan "kâfir"lerin kale'lerinin, ev'lerinin yıkilmasında, ağaçlarının kesilmesinde bir sakınca yoktur. Bu emir üzerine askerler hurma ağaçlarını kesmeye baslarlar. Bunu gören **Benî Nadir** ahalisi, kusatma'dan az sonra "eman" dileyerek yurtlarını terke edeceklerini bildirirler. Böylece Muhammed, savas vermeden **Benî Nadir** Yahudilerini esir almış olur. Ve ilk is olarak onlara evlerini ve arazilerini terkedip gitmelerini, giderlerken de develerini yükleyip götürebilecekleri kadar mal almalarını ve fazlasını bırakmalarını emreder.

Söylemege gerek yoktur ki deve'lerin yüklenebilecegi mal, pek fazla bir şey değildir. Nitekim Yahudiler, bu emir gereğince bir miktar mallarını alıp götürmekle beraber, büyük bir kısmını bırakmak zorunda kalmışlardır. Bir kısmı Sam'a, bir kısmı da Filistin bölgesine gidip oralarda yerleşmişlerdir. Muhammed onların evlerine, arazilerine, mallarına ve zengin hurmaliklarına el koymuş; bunların tamamını kendisine ait saymıştır. Onlardan ele geçirdiği elli adet zirh'i, elli migferi ve 340 kadar kilici askerleriyle paylaşmıştır. Daha baska bir deyimle arazi ve hurmalik'lardan askerlere pay vermemiş, bunların hepsinin kendisine ait olduğunu, ve çünkü bu malların savassız olarak ele geçirildiğini söylemiştir. Vurusmalı savas yolu ile (yani çarpisarak) düşmandan alınan malların beste birinin Tanrı'ya ve kendisine âid olup geri kalanların "Gâzi"ler arasında paylastirdiği halde, savassız elde edilen malların tamamının (ki **"Fey"** tâbir olunur) Tanrı'ya ve kendisine kalması gerektiğini bildirmiş, bu doğrultuda olmak üzere Kur'ân'a su âyet'i koymuştur: *"Ey inananlar! onların mallarından Allah'ın Peygamberine verdiği şeyler için siz ne at ve ne de deve sürdünüz; fakat Allah peygamberlerine de dilediği kimselere karsi üstünlük verir"* (K. 59, Hasr Sûre'si, âyet 6)

Böylece **Benî Nadir** Yahudi'lerine âit arazi ve hurmalıkların tamamını ele geçirmiştir. Aynı şeyi, savassız olarak elde ettiği **Fedek** arazileri için de yapmış ve bu arazileri kendisine âit saymıştır. İslâm kaynaklarından öğrenmekteyiz ki bu arazilerin gelirleriyle kendi kadınlarının yıllık nafakalarını sağlar, kendi hizmetinde çalıştırdığı iscilerinin ücretlerini karsilardı. Bu arazilerin ve hurmalıkların geliri öylesine bol olmalı ki, âilesinin yıllık nafakasını ve işçilerinin yıllık ücretlerini karsiladıktan gayri geriye kalanları da İslâm "mücâhidlerine" ve önemli bulduğu diğer müslüman kişilere dağıtırdı.

Müslüman olmadılar diye Yahudi'lerin üzerine yürüyüp onları dize getirmiş olmayı, ve sürgüne yollamayı Tanrı'nın bir başarısı imis gibi göstermek üzere de Kur'ân'a su âyet'i koymuştur: *"Kitab ehlinden inkarcı olanları ilk sürgünde yurtlarından çıkaran O'dur. Oysa ey inananlar! çıkacaklarını sanmamistiniz, onlar da, kalelerinin kendilerini Allah'tan koruyacağını sanmışlardı. Ama Allah'ın gazabı onlara, beklemedikleri yerden geldi..."* (K. 59 Hasr 2). Yâni Muhammed'in söylemesine göre Tanrı, "inkârcı" olan Yahudileri yurtlarından sürgüne çıkarmış olmakla övünmüş ve Müslüman kul'larına: "Gördünüz mü! Onları kalelerinden çıkaracağımı sanmamistiniz ama, iste çıkardım ve sürgüne yolladım" seklinde konuşmuştur. Bununla da yetinmeyip: *"Eğer onları sürgüne yollamasaydım baska türlü de cezalandıırdım. Ahirette de onlar için cehennem azabı vardır"* diyerek öfkesini

çıkarmıştır (K. Hasr sûresi, âyet 3)

Yukarda anlattıklarımızda anlaşılmaktadır ki **Benî Nadîr** Yahudi'lerine karşı girilen ve onların sürgüne yollanmalarıyla sonuçlanan saldırıların, dış görünüş itibarıyla nedeni, onların müslüman olmayı kabul etmeyip "inkarcı" kalmalarıdır. Fakat bu saldırganlığın asıl başka bir amacı daha vardı ki, o da onların zenginliklerini ele geçirmektir. İşte bu amacı gerçekleştirmek içindir ki Muhammed, onların kendisine ihânet, ve sözleşmeyi ihlâl ettikleri gerekçesine sarılmıştır.

C) Benî Kureyza Yahudi'lerinin kılıçtan geçirilmeleri (K. Ahzâb 26-27):

Hicret'in 5.yılında Muhammed, **Benî Kureyza** adındaki Yahudi kabilesini yok eder. **Benî Kureyza**, tipki Benî Nadîr ve Benî Kaynuka kabileleri gibi, eskiden beri Medîne ve civarında yaşayan Yahudi kabilelerinden biridir. Tipki diğerleri gibi, onlar da san'at ve ticaretle uğraşırlar, bol varlığa sahip bulunurlardı. Ve yine onlar gibi, Muhammed'in bütün çağrılarına rağmen İslâm olmaktan kaçınmışlardı.

Muhammed'in girdiği saldırıları haklı göstermek hususunda pek usta olan İslâmcılar, **Benî Kureyza** Yahudi'lerinin, tipki diğer Yahudi kabileleri gibi, Muhammed'le yapmış oldukları antlaşma'yı bozup, müslümanlara karşı savaş açtıklarını öne sürerler; güya "ihânet" niteliğindeki bu davranışları yüzündendir ki Muhammed, onların üzerine yürümüş, ve "erkeklerini öldürmüş, kadınlarını ve çocuklarını ve mallarını müslümanlar arasında bölüştürmüştür"

Oysa ki **Benî Kureyza** Yahudi'lerinin müslümanlara karşı savaş açtıkları, ya da savaşa vesile yarattıkları iddialarında tarihî bir gerçek yoktur. Çünkü savaşı açan **Benî Kureyza** değil, fakat Muhammed'tir. Bunun böyle olduğunun kaniti sudur ki, Benî Kureyza reisi **Abu'l-Hukayk**, kendisini Muhammed'e karşı ortak saldırıya çağırarak **Gatafan**'lara yardımcı olmamış ve onlara : "*Hayir size katılamam çünkü Ben Muhammed'le antlaşmışım*" diye cevap vermiştir. Ancak ne var ki Muhammed, **Benî Kaynuka**'yı ve **Benî Nadîr**'i yok ettikten sonra, onlar kadar varlıklı olan **Benî Kureyza** kabilesini de temizleyecek olursa, hem yeni bir zenginlik kaynağına kavuşacağını ve hem de artık Yahudi'lerden bütünü kurtulmuş olacağını hesaplamıştır. Bu planı'nı gerçekleştirmek ve saldırıya geçmek üzere bahane olarak **Benî Kureyza**'nın müsrıklere yardımcı olduğunu, ve ihânet içerisinde bulunduğunu söyler. Söylerken de **Cebrâil**'in gelip kendisini, Benî Kureyza'ya karşı saldırıya geçmek hususunda zorladığını ekler. Güya **Cebrâil** ona, Hendek savaşı'ndan sonra, şöyle demistir: "*(Ey Muhammed) Sen (ve Ashabin) silahlarınızı çıkardı iseniz, melekler Hendek olayından sonra silahlarını çıkarmadılar... Tanrı sana, Benî Kureyza üzerine yürümeni emrediyor; ben Benî Kureyza yurduna gidiyorum (arkamdan gel)*".

Ve iste Tanrı'dan geldiğini söylediği bu emir gereğince, askerlerini pesine takip **Benî Kureyza** üzerine yürür, ve onlara: "*Ey maymun evlâdi (Yahudiler) Tanrı sizi zelîl edip size azâbını indirmedir mi?*" diye küfürler savurarak kalelerini kusatır. Yirmi bes günlük bir kusatmadan sonra onları, kalelerinden indirerek esir alır. Esir aldıklarının sayısı, kadın, erkek, çocuk olmak üzere iki bin civarındadır. Ele geçirdiği malları, esir kadınları ve çocukları ganimet kurallarına göre paylaştırır. Esir aldığı kadınlardan bir kısmını, pazarda satışı çıkartır ve at ve silah karşılığında olmak üzere sattırır. Erkek esirlerden dokuz yüz kadarının ellerini ve ayaklarını ipe bağlatarak bir kenara ayırtır. Bunların tümünün kafalarının kesilmesine karar verir. Fakat kendi taraftarlarından olan **Evsî**'ler, onu bu kararından vazgeçirmek isterler, çünkü **Benî Kureyza** onların eski müttefikleridir, onlardan vaktiyle yardım görmüşlerdir. Onları hoşnud eder görünmek için Muhammed, Benî Kureyza'nın kaderi hakkında karar vermek üzere birini seçmelerini emreder. Bu emir üzerine **Sa'd b. Mu'âz** adında biri hakem seçilir. Bir rivâyete göre **Mu'âz**'i Evsî'ler, bir başka rivâyete göre de Yahudi'ler seçmişlerdir. Fakat her ne olursa olsun Evsî'ler, hakem

olarak Mu'âz'in seçilmesine sevinirler, çünkü onun kendi içlerinden biri olarak tarafsız karar vereceğini sanırlar. Oysa Mu'âz Muhammed'in en sadık ve itaatkâr adamlarından biridir, ve Benî Kureyza ile geçmiste, zaman zaman kötü ilişkileri olmuştur. O kadar ki beslediği intikam duygularının itisiyle Tanrı'ya söyle duâ etmiştir: *"İlâhî, Benî Kureyza'dan intikam ile dideleri rusen etmedikçe ruhumu kabzetme..."*.

Arap kaynakların bildirmesine göre Mu'az bu duâ'yi, kendisine Benî Kureyza hakemliğinin verildiği günden bir evvelki gece yapmış, ve ertesi gün bütün esirlerin öldürülmelerini hükme bağlamıştır! Mu'âz'in verigi hüküm'den son derece hosnud olan Muhammed, bu hükmün Tanrı'nın hükmüne uygun düştüğünü ve bunun böyle olacağının melekler tarafından esasen kendisine önceden bildirildiğini söyler ve Mu'âz'a söyle der: *"Kasem olsun ki sen, Allah'ın yedi kat semâvât üzerindeki hükmüne muvâfık hükmü verdin. Bunun böyle olacağını seher vakti Melek gelip bana haber verdi idi"*.

Ibn-i İshak ve **Ibn-i Hisâm** gibi en sağlam kaynaklardan öğrenmekteyiz ki Muhammed, kafaların kesilmesi hakkında Mu'âz'in vermiş olduğu kararın derhal yerine getirilmesini, yâni dokuz yüz esirin kellelerinin kestirilmesini emreder. Ederken de, her şeyden önce Medîne pazarı'nın ortasına büyükçe bir kuyu kazdirtir, ve esirlerin kesilen kafalarının bu kuyuya atılmasını ister. Ve sonra **Ali** ile **Zübeyr**'i yanına çağırarak: *"Kilicinizi çekin ve bunların kafalarını birer birer kesip, kuyuya atın"* der. Ali ile Zübeyr kafaları kesmeğe baslarlar. Az geçmeden Muhammed bu isî, yanında bulunan **Hazrecî**'lere havale eder. İster ki Hazrecî'ler, **Benî Kureyza** Yahudi'lerinden, hiç degilse bu yoldan intikam alsınlar. Çünkü Beni Kureyza Yahudi'leri, vaktiyle Hazrecî'lerin rakibi olan **Evs** kabilesiyle andlaşmalı idiler. Bundan dolayıdır ki Hazrecî'ler, Benî Kureyza Yahudi'lerine karsi kin ve düşmanlık beslerlerdi. Ve iste şimdi Muhammed onlara, yâni Hazrecî'lere, bu düşmanlıklarının intikamını alma fırsatını vermekteydi. Nitekim Muhammed'in emrini sevinçle karsılayıp esirlerin kafalarını kesme isine büyük bir sevkle baslarlar. Onlar bu isî yaparlarken, Evsî'ler (Evs kabilesinden kisiler) bir kenara çekilmiş üzüntü içertisinde beklemektedirler. Vaktiyle çok iyilik gördükleri Benî Kureyza erkeklerinin kana bulanmış kesik kafalarını görmek onları azaba sokmuştur. Evsî'lerin bu üzüntülü halini farkedenden Muhammed, kafa kesimi isini, Hazrecî'lerden alıp Evsî'lere verir. Geride kalan on iki esirden her birinin öldürülmesi isine iki Evsî'yi memur ederek onlara su emri verir: *"İçinizden biri su esirin kafasına kilicini indirsin, diğeri de kelleyi kilici ile gövdeden ayırsın"*. Böylece Evsî'leri, biraz daha üzüntüye sokmuş olur ki, vaktiyle Benî Kureyza ile andlaşma yapmış olmaktan dolayı cezalanmış olsunlar diye.

Bütün bu olan bitenlerin Tanrı emriyle olduğunu anlatmak üzere Muhammed Kur'ân'a su âyet'i koymuştur: *"Allah, ehl-i kitaptan, (müsrik ordularına) yardım edenleri kalelerinden indirdi ve kalplerine korku düşürdü; bir kısmını öldürüyor, bir kısmını da esir alıyordunuz"* (Bkz. Ahzâb sûresi, âyet 26)

Benî Kureyza Yahudi'lerinden alınan mal'ların, arsa ve arazilerin ve esirlerin müslümanlar arasında paylaştırılmasının Tanrı emriyle olduğunu anlatmak üzere de su âyet'i ekler: *"Allah, onların yerlerine, yurtlarına, mallarına ve ayak basmadığınız topraklara sizi mirasçı yaptı. Allah'ın her seye gücü yeter"* (K. Ahzâb 27)

Benî Kureyza'dan edindiği paralarla bol miktarda silâh satın alır, ve daha da güçlenmiş olarak Yahudi'leri yok etme siyâsetine devam eder, ve **Hayber ile Fedek**'deki Yahudilerin hesabını görür. Bütün bu hususları ayrı bir kitap halinde ele aldığımız için burada özet vermekle yetiniyoruz.

D) Benî Kaynuka, Benî Nadir ve Beni Kureyza Yahudi'lerinden sonra sıra, Hayber ve Fedek Yahudi'lerine gelir:

Hicret'in yedinci yılında Muhammed Medîne'ye yüz mil mesafede bulunan **Hayber** Yahudi'leri üzerine yürür. Hayber arazisi verimli, sulak, ve hurmalıklarla dolu çok zengin bir yerdir. Hayber'i ele geçirmekle hem bir yandan oradaki zenginliklere sahip olmak, hem

muhtemelen Yahudi'leri müslüman yapmak, ve hem de bu bölgeleri Islâm topragi haline getirip kendi ümmetini yabancı unsurlardan arimak olanagini saglayabilecektir. Islâm kaynaklarinin bildirmesine göre: *"Hicaz kit'asini gayr-i müslim anasirdan (müslüman olmayan unsurlardan) temizlemek (Muhammed'in) en mühim umdelerinden birisi idi"* . Nitekim taraftarlarini Hayber'e karsi saldiriya tesvik için basvurdugu taktik'ten biri, Tanri adina hakli bir dava'ya katiliyorlarmis kanisini yaratmak olmustur. O kadar ki, Hayber'e saldiriya geçildigi zaman müslümanlarin bayragini Ali'ye verdiginde, Ali kendisine: *"Yâ Resûla'llâh! Hayber Yahudi'leriyle. onlar da bizim gibi (müslüman) oluncaya kadar vurusuruz"* demis, ve onun bu sözlerine Muhammed söyle karsilik vermistir: *"Yâ Ali, agir ol! Hayber sahasinda alarga bir tarafa in. Sonra (Hayber yahudi'lerini) Islâm'a dâvet et! Ve üzerlerine vâcib olan Islâm umdelerini bildir! Yâ Ali, senin bu irsadinla tek bir kisinin müslüman olmasi, sana kizil deve'ler bahsedilmesinden çok daha hayirlidir"*.

Dikkat edilecegi gibi Hayber'e karsi saldiriya geçmek üzere kendisine dayanak edindigi gerekçe, onlari Islâm yapmak idi! Bununla beraber Hayber'i ele geçirmekle, asil maddî bakimdan büyük ganimetler saglanacagini, ve bu ganimetleri paylasmak hevesiyle taraftarlarinin sefere katilmak hususunda istekli davranacaklarini bilmekteydi. Her ne kadar onlara: *"Benimle yalnız cihad arzusiyle (sefere) çikiniz. Yoksa ganimeti zihninizden geçirmeyiniz"* demekle beraber, bunu daha önceki seferlere katilmaktan kaçinmis olupta simdi bu sefere katilip elde edilecek ganimet'ten yararlanma hevesinde olanlara karsi olan kirginliginin acisini çıkarmak maksadiyle söylemistir. Yoksa aklindan, ganimet edinme be ganimet'leri paylasma düşüncesini dislama diye bir fikir geçmiş degildir. Nitekim Hayber ahalisinden ele geçirdigi ganimet mallarini, kendisine, eslerine ve kizlarina ve yakin akrabalarina âit pay'leri ayirdiktan sonra, savasa katilan askerlere dagitmis, hattâ Hayber seferine katilmayan (örneğin **Habese**'den gelen müslüman) kisileri dahi bundan yararlandirmistir. Hayber Yahudi'lerinden edindigi bu zenginlik nedeniyle öylesine mutluluk duymus olmal ki: *"Cafer'in ilerlemesi mi, yoksa Hayber'in fethi mi, bunlardan hangisinin bana daha çok zevk verdigini bilemiyorum"* demistir. Görülüyor ki Hayber seferine girismekle, Yahudi'lerden büyük ganimet edinme olasiligina erismis olacakti.

Hemen belirtelim ki Muhammed, **Hayber**'e karsi saldiriya geçebilmek için, onlarla daha önce yapmis oldugu andlasmayi geçersiz kilmak zorundaydi. Bunu yapabilmek için, andlasmanin onlar tarafından ihlâl edildigini, ve onlarin müslüman'lara karsi düşmanca davranislarda bulunduklarini öne sürmek gerekirdi. Ve iste **Abdullah Ibn-i Sehl** adindaki adindaki bir müslüman kisinin, hurma toplamak maksadiyle Hayber'e gittiginde, öldürülmüs olmasini fırsat edinerek bu düşüncesini gerçeklestirebilmistir. Her ne kadar Yahudi'ler, Abdullah'i öldürmediklerini iddiâ ederlerse de Muhammed, onlarin müslümanlari rahatsiz ettiklerini, ve aradaki andlasmayi bozduklarini söyliyerek, bir sabah karanliginda saldiriya geçer. Geçerken de avaz avaza: *"Allahu Ekber, Hayber (harab olsun). Biz (düşman) bir kavmin yurdunu (basip içine) girdik mi (korkudan çekilip giden o kâfirlerin) hâli yaman olur"* diye bagirir ve askerlerini de bu sekilde bagirtirir. Bunu yapmakla, daha önceleri Kur'ân'a koymus oldugu sözleri tekrarlamis gibidir, ki o da söyle: *"... azap yurtlarına indiginde, uyarılanların (fakat yola gelmeyenlerin) sabahi ne kötü olur..."* (K. Saffat 176-177).

On dört gün süren bir kusatma'dan sonra **Kamus** kalesini ele geçirip Yahudi'leri esir alir. Onlardan edindigi bol miktar ganimet mallarini ve esirleri daha henüz paylastirmaga girismeden önce **Dihye (b. Halifetü'l-Kelbî)** adinda bir asker gelip kendisinden: *"Bana bir câriye ver"* seklinde dilekte bulunur. Ganimet mallari henüz tasnif edilmedigi ve paylasilmaga hazir duruma getirilmedigi, yâni herkesin payina ne düşecegi belli olmadigi halde Muhammed, muhtemelen onun pek yararli bir asker oldugunu düşünerek: *"Git, esirler arasindan diledigin kadini kendine cariye olarak al"* der. Bu izin üzerine **Dihye**, esir kadınlar arasindan en güzelini seçer. Bu aldigi kadın, Hayber'e siginmis olan **Benî Nadîr** Yahudi'lerinin reislerinden **Huyey b. Ahtab**'in kizi **Safiyye** adinda, genç güzel bir kadın'dir. Henüz 17 yasinda olup Yahudi'lerin ileri gelenlerinden biri olan **Kinâne b. Ebi'l-Hukayk** ile yeni evlidir. Böylesine güzel ve asâlet sahibi bir kadın'in kendisinden baskasina lâyük

olamayacağını düşünen Muhammed, Dihye'ye baska bir cariyeye hediye ederek onun elindeki **Safiyye**'yi kendisine alır. Bu arada Safiyye'nin babasını ve kocasını, Yahudi kavmine âit hazine'nin nerede olduğunu buldurmediler diye, kafalarını kestirterek öldürtür. Bundan sonra eldeki ganimet mallarını askerleriyle paylaşırlar. Tam bu sırada yanına Benî Sehm'den müslümanlığı kabul eden kişiler gelerek ganimetten pay isterler. Ancak ne var ki Kamus kalesindeki Yahudi'lerden elde edilen ganimet paylaşılmış bitmiştir, ve bu kişilere verilecek bir şey kalmamıştır. Bunun üzerine Muhammed, ganimet sağlaması için Tanrı'ya şu şekilde yalvarır: *"Ey Rabbim! Sen (ganimet isteyen bu adamların) hâlini biliyorsun; geçinecek bir şeyleri yoktur. Ey Rabbim! Yahudilerin yiyecek maddesi ve çervisler bakımından zengin olan kalelerini fethetmek hususunda kullarını başarılı kıl"*

Muhammed'in bu şekilde duâ ettiğini gören müslüman askerler Hayber'e âit diğer kale'leri ele geçirmek üzere büyük bir seikle saldırıya geçerler ve on günlük bir kusatmadan sonra Hayber'in en zengin kalelerinden bir diğeri olan **Sa'b bin Mu'az** kalesini teslim alırlar. Elde edilen mal'lar ve esir kadınlar paylaşılır. Muhammed, Yahudi kadınlardan hamile olanlarla cinsî münasebette bulunulmasını yasaklar; yasaklamasının nedeni, "yahudi men'i'sinin (müslüman men'i'si ile) karismasını önlemektir".

Kusatilip da henüz teslim alınamamış olan **"el-Vatih"** ve **"Es-Selâlim"** adında iki kale daha vardır ki, oraya sığınmış olan Yahudi'ler, Muhammed'e haber göndererek canlarının bağışlanması karşılığında teslim olacaklarını bildirirler, ve tekliflerinin kabul edilmesi üzerine kale'lerinden inerler. Muhammed'in düşündüğü şey, bütün bu Yahudi'leri yurtlarından sürmektir. Fakat Yahudi'ler şöyle bir teklifte bulunurlar: *"Biz bahçecilik, ekin ve bayındırlık işlerini sizden iyi biliriz; eğer isterseniz, mahsûlleri yarı yarıya paylaşmak sûretiyle, toprakları bize bırakın"*. Hurmalıkların onlar tarafından timar edilmesi ve mahsûlün yarısının kendisine verilmesi, kuskusuz ki Muhammed'in isine gelir ve bu nedenle teklifi kabul eder. Ederken de, bir rivâyete göre: *"Teklif ettiğiniz koşullara göre dilediğiniz müddetçe, sizi burada bıraktık"* der, bir başka rivâyete göre de: *"Sizleri yurduzdan çıkarma hakkını hâiz olacağız"* şeklinde konuşur. Fakat anlaşılan o ki, Yahudi'lere, yukardaki koşullarla arazide çalışma iznini verirken, bu iznin kesin ve devamlı bir nitelik taşımadığını, yâni belirsiz bir zamanla verilmiş olduğunu, ve her zaman için geçersiz kılınabileceğini anlatmıştır. Nitekim bir gün Hayber'li bu Yahudi'lerden birine, ilerideki bir tarih itibarıyla Hayber'den çıkarılabileceklerini imâ eder şekilde konuşmuştur. Öte yandan ölüm döşeginde iken: *"Arap cezaresinde iki din bir arada bulunmayacak"* şeklindeki vasiyetinden de anlaşılmaktadır ki, Hayber Yahudi'lerine vermiş olduğu oturma izninin devamlı nitelik taşımasını istememiştir. Nitekim ölümünden az bir süre sonra halifelik mevkiine gelen **Ömer bin Hattâb**, ilerideki sayfalarda ayrıca belirteceğimiz gibi, Muhammed'in yukardaki sözlerine dayalı olarak Hayber'deki bu Yahudi'leri buradan çıkarıp **Teymâ** ve **Eriha** denen yerlere sürmüştür. **Teyma** diye bilinen yer, Medîne'nin 350 kilometre Kuzey'inde, Sam ile Vâdi'l-Kurâ arasında bir kasaba'dır. **Eriha** ise, Kudûs'un 20 kilometre Dogu'sunda küçük bir kasabadır.

Hayber kusatmasını bu şekilde başarı ile devam ederken Muhammed, o civarda bulunan **Fedek** Yahudi'lerine **Muhaysa Ibn-i Mes'ûd** adındaki bir adamını göndererek Fedek halkına Islâm olmaları gerektiğini, olmadıkları takdirde başlarına belâ geleceğini bildirir. Yine görülüyor ki Muhammed, saldırıya geçmek üzere Islâm'ı yayma gerekçesine yer vermiştir; Islâm olmadıkları takdirde onları yurtlarından sürecektir ve mallarını ganimet olarak alacaktır.

Fedekliler, kendilerine âit bütün toprakları Muhammed'e terkedeceklerini bildirirler, ve yaricilik yapmak kaydıyla kendilerinin yerlerinde bırakılmalarını isterler. Teklif Muhammed'e uygun görünür, çünkü silah kullanmadan, yâni vurmasız şekilde elde edilen bu toprakların mülkiyeti, askerler arasında paylaşılmayıp, doğrudan doğruya kendisine kalmış olacaktır. Nitekim, Kur'ân'a koyduğu şu âyet'le Tanrı'nın böyle karar verdiğini anlatır: *"Allah'in, (fethedilen) ülkeler halkından Peygamberi'ne verdiği ganimetler Allah, Peygamber, yakınları, yetimler, yoksullar ve yolda kalmışlar içindir..."* (K. 59 Hasr 7). Her ne kadar seriâtçılar, düşmandan silâh kullanılmadan elde edilen bu tür ganimet'in, devlet

hizmetleri için kullanıldığını söylerlerse de yine yalandır. Çünkü bu malları Muhammed, kendi eslerinden her birinin birer yıllık nafakası olarak, ve ayrıca da yakınları (örneğin kızı Fatima) için kullanmıştır. Bir rivâyet'e göre, güyâ **Cebrâil** gelip Muhammed'e: "(Ey Muhammed!) Tanrı sana, yakınlarının (Fedek'ten aldığın) bu ganimetler üzerindeki haklarına riâyet etmeni emrediyor" demiş, ve Muhammed'in: "Kimdir benim yakınlarım? Ve onların (bu ganimet'ler üzerindeki) haklarının miktarı nedir?" diye sorunca Cebrâil de ona: "(Kızın) Fatima ve onun dölünden gelenler senin yakınlarıdır! Fedek'ten edindiklerini ona ver. Tanrı'nın ve Peygamberi'nin paylarını da ona ver" diye emretmiştir. Yine rivâyete göre **Fatima**, Muhammed'in ölümünden sonra, Fedek arazisi üzerinde miras hakkına sahip olduğunu öne sürmüş ve fakat halife **Ebû Bekir**, onun bu istegini red etmiştir; ederken de Muhammed'in: "*Biz peygamberler miras bırakmayız, terkettiklerimiz sadakadır...*" şeklinde konustugunu öne sürmüştür.

Bu konuları ayrı bir kitap halinde ele aldığımız için burada fazla durmayacağız. Fakat hemen ekleyelim ki İslâm kaynaklarının açıklamalarına göre Muhammed, Hayber ve Fedek Yahudi'lerini dize getirip, haklarından geldikten sonra, İslâm dini'nin gelişmesine engel saydığı Yahudi sorununa son vermiştir.

E) Müslümanlığı kabul etmeyen Hristiyan kavim'ler de "cizye" vermeğe zorlanır:

Muhammed'in saldırıları sadece Yahudi kavimlerine karşı değil, fakat Hristiyan kavimlerine, ve daha doğrusu başka din ve inançta olanların tümüne de yönelik idi. Kendisini artık iyice güçlü bulur olduğu zaman (özellikle Medîne'ye hicretinin altıncı yılından sonra) hem bir yandan "müsrik" Arap'lara karşı saldırırken, hem de, diğer yandan, Hristiyan kavimleri, ya da mecûsî'leri (zerdüşt dininden olanları) İslâm'a çağırmaya başlamıştır. Çağırıda bulunurken: "*Ey insanlar! Emin olunuz ben hepinize Allah'ın gönderdiği Peygamberim*" şeklinde fermanlar gönderirdi. Örneğin Doğu Roma İmparatoru **Hirakliyüs**'a yaptığı çağırıda: "*....Ey Rum milletinin ulusu! Seni İslâm câmiasına ve Müslümanlığa da'vet ediyorum. Müslüman ol ki, selâmette bulunasın, müslüman ol ki Allah ecrini iki kat versin....*" şeklinde konuşmuştur. İran hükümdarı'na gönderdiği fermanında: "*... Ey Kısra! Seni Allah Dîni Müslümanlığa da'vet ediyorum. Çünkü ben bütün insanlara Peygamber gönderildim: hayatta olanları inzâr eylemek (sonunun kötü olduğunu bildirmek) ve kâfirler üzerinde ihkâk-i hak etmek için. Ey Kısra! Müslümana ol ki, selâmete eresin. Olmazsan Mecûsî kavminin günâhi boynuna olsun...*" .

Habesistan Melîki **Necâsî**'ye gönderdiği mektubunda: "*... Simdi ben size (İslâm umdelerini) teblig ettim ve nasîhat eyledim; siz de nasîhatimi kabûl ediniz! Doğru yola gidenlere selâm olsun*" diye yazmıştır.

O tarihlerde Doğu Roma İmparatorluguna bağlı bulunan Mısır Melîki (Kibt kavmi'nin Melîki) olan **Mukavkis Cüreye Ibn-i Mînâ**'ya gönderdiği mektubunda: "*... Müslüman ol ki selâmete eresin... Eger bu da'vetimden yüz çevirirsen, Kibt kavminin günâhi boynuna olsun!...*" şeklinde konuşmuştur.

Yemâme ve **Gassan** ve **Bahreyn** gibi bölgelerde yaşayan halkların hükümdarlarına da, bu doğrultuda çağırıda bulunmuştur. Söylemeye gerek yoktur ki Roma, İran ya da Habes gibi güçlü ülkelere karşı yapabileceği pek bir şey yoktu. Onlara yapmış olduğu çağırılarda, sadece yarı kapalı tehditlere yer vermişti. Fakat kolaylıkla dize getirebileceğini bildiği kavimlere karşı tehdit ve saldırı siyâsetini gerçekleştirmekte kusur etmemiştir. Örneğin Arabistan yarım adasının güney doğusunda bulunan **Umân** bölgesi hükümdarları **Ceyfer** ile **Abd** adındaki kardeşlere (ki **Cülendî oğulları** olarak bilinirlerdi) gönderdiği çağırısında su tehdidi savurmaktaydı: "*... Doğru yolda gidenlere selâm olsun! Bu du'âdan sonra ey iki birâder, sizi İslâm câmiasına da'vet ediyorum. Müslüman olunuz ki selâmete eresiniz. Ben beseriyetin umumuna gönderilmiş, Allah'ın peygamberiyim. Hayatta olanları inzâr etmek, kâfirler üzerine de Allah'ın emirlerini yerine getirmek vazifemdir. Ey kardeş*

hükümdarlar! İslâm dînini tasdîk ve kâbul ederseniz, sizi mülkünüzde hâkim kılarım. Eger İslâm'ı kabul etmezseniz, gene biliniz ki, mülk ve saltanatınız uhdenizden zâil olmuştur. İslâm süvârileri topraklarınızı çigniyecektir. Mülkünüzde nübüvvetim hâkim olacaktır" .

Görülüyor ki Muhammed burada, İslâm'ı kılıç yolu ile kabul ettirme siyâsetini uygulama kararlılığını bir kez daha ortaya vurmuştur. Umân bölgesinin bu iki hükümdarına, eger İslâm'ı kabul etmiyecek olurlarsa, ülkelerinin İslâm süvarileri tarafından çigneneceğini ve kendilerinin saltanat mevkiinden silineceklerini bildirmiştir. Hemen ekleyelim ki bu iki hükümdar, baslarına gelecek olan felâket'ten kurtulabilmek için, İslâm dînine girmişler, kendi kavimlerini de böyle yapmaga sürüklemişlerdir.

Fakat bazı kavimler İslâm'a girmeyip "Hiristiyan" kalmayı, ve kalabilmek için "cizye" (kafa parası) vermeyi yeglemişlerdir. Muhamed onları harac'a bağlamıştır; bu yoldan ele geçirdiği ganimet'lerin haddi hesabi yoktur. Örneğin **Bahreyn** denen bölge'de yasayıpta İslâm'ı kabul etmeyen Hiristiyan'larla (ki bunlardan çoğu Hiristiyan Arap'lardı) Yahudi'lerden elde ettiği varlık bunlardan biridir. Bu bölgeye Vali olarak tayin ettiği **Alâ b. el-Hadramî** zamanında elde ettiği harac mal, söylendigiine göre, kendisine gönderilen "*en kesretli mal olmuştur*" . Buhârî'nin Enes b. Mâlik'ten rivâyetine göre Muhammed, bu mal geldiginde, malin basına oturup her kimi görürse ondan bir miktar vermiştir. Hattâ bir aralık, amucalarından **Abbâs b. Abdü'l-Müttalib** gelip, vaktiyle Bedir'de esir düştüğünde hem kendisi ve hem de Ali'nin kardesi Akîl için fidye verdiğini hatırlatmış ve pay istemistir. Onun bu istegi üzerine Muhammed "Al!" deyine Abbâs, tasiyabileceği miktar mali sirtlayip gitmiştir.

D) Muhammed'in Yahudilere karsi uyguladigi "siddet" siyâsetiyle ilgili bir kıyaslama:

Sık sık öne sürülür ki Yahudiler, **Hitler**'in basvurduğu siddet ve soykırım siyâseti dışında, en büyük darbeyi, 15ci yüzyılda İspanya'dan sürülmekle yemislerdir ve bu, tipki Hitlerin'ki gibi, benzeri olmayan ve esine rastlanmayan "insanlık dışı" bir eylemdir.

Yahudilerin 1492 yılında İspanya'dan kovulup sürüldükleri doğrudur; ancak ne var ki bu kovulma olayını, bütün insanlık dışı niteliğine ragmen, Hitler'in Yahudi'lere yaptığı mezalimle es degerde tutmak yanlış olur. Zirâ Hitler'in uyguladığı soy kirimi olayı, altı milyona yakın Yahudi'nin gaz odalarında öldürülmeleri boyutunda bir olaydır ki, bir benzerine rastlamak kolay değildir.

Su bir gerçektir ki, vaktiyle İspanya'da yaşayan Yahudi'lere ölüm cezâsi uygulanmamıştır; sadece sürgün cezâsi uygulanmıştır. Bu itibarla İspanya'daki Yahudi'lere uygulanan sürgün cezâsini, olsa olsa, Muhammed zamanında Yahudi'lere yapılanlarla kıyaslayarak değerlendirmek mümkündür. Bakınız nasıl ve neden:

İspanya kralı **Ferdinand** ile Kraliçe **Isabella**'nin, 31 Mart 1492 tarihinde imzaladıkları bir kararname (ferman) ile, İspanya'da yaşayan Yahudiler, kraliyet sınırları dışına sürgüne mahkum kilindılar. Böylece, İspanya'ya gelisleri tarihi olan Milâdî 3cü. yüzyıldan bu yana, yâni bin yıllık bir süre boyunca yasadıkları bu toprakları terketmek zorunlughunda bırakıldılar. Bırakılmalarının gerçek nedeni, Katolik klise'sinin bagnazlığı idi. Su bakımdan ki Katolik klisesi'nin etkisiyle, 1480 tarihinden itibaren İspanya'daki Yahudiler, bulundukları Kent'lerde ve bölgelerde tecrid edilmişler, kendilerine ayrılmış özel mahallelerde yaşamaga mahkum edilmişlerdir. Edilmelerinin sebebi de, güyâ Hiristiyan'lari, ya da Hiristiyan dinine girmiş olan Yahudi'leri din'den çıkarıp, kendi dinlerine çevirmege, yâni Yahudi yapmaga çalışmaları, ve onları sünnet olmaga, oruç tutmaga tesvik gibi tutum ve davranislara yönelmeleri ve böylece Hiristiyan ahaliyi tedirgin edip ülkede huzursuzluk yaratmaları idi.

Ve iste yine güyâ, tecrid edilmiş olmalarına ragmen, bu tür "kötülüklerden" vazgeçmedikleri içindir ki Kral **Ferdinand** ve Kraliçe **Isabella**'nin imzaladıkları 31 Mart 1492 tarihli Kraliyet kararnamesi (fermanı) ile, bir daha asla geri dönmek üzere İspanya dışına sürülmeleri hükme bağlanmıştır. Ferman gereğince kendilerine üç aylık bir

mühlet tanınmakta, ve üç ay içerisinde, yâni 1492 yılının Temmuz ayı sonuna kadar, kadın, erkek, çocuk tüm olarak ülkeyi terkemeğe çağırılmaktaydılar. Ve eğer bu tarihe kadar ülkeden çıkmayacak, ya da çıktıktan sonra geri dönecek olurlarsa ölüm cezasına çarptırılacakları hatırlatılmaktaydı.

Hemen belirtelim ki Yahudi'lerin bu şekilde kovulmalarının gerçek nedeni, onların Hristiyan'ları huzursuz kilmaları, ya da kendi dinlerine sokmaga çalışmaları değildi; gerçek neden, biraz önce değindigimiz gibi, Katolik kilisesinin bagnazlığı idi. Zirâ Kilise, hristiyanlıktan baska bir inanç ve dîn'e, yaşam olanagi tanımadıktan gayri, bir de Yahudi'leri katolik dinine sokma kararlılığındaydı. **Ferdinand** ile **Isabella**'nin 31 Mart 1492 tarihli söz konusu kararname'yi imzalamaları, Kilise'nin etkisiyle olmuştur.

Fakat her ne olursa olsun durum su ki Yahudi'ler, ülkeyi terketme zorulugunda bırakılmış olmakla beraber, mal ve mülkleri üzerinde serbestce tasarrufta bulunma hakkına sahip kılınmışlardı. Nitekim kararname'de şöyle denmekteydi:"

... Yahudiler, Temmuz ayının sonuna kadar, ellerinde bulunan varlıklar üzerinde diledikleri gibi tasarrufta bulunma hakkına sahiptirler ve biz kendilerine, bu mallarını satmak ya da serbestce mübadele (degis tokus) etmek hususunda Kiraliyet güvencesi veririz"

Daha baska bir deyimle Kiraliyet fermani ile sürgün cezası'na mahkum kılınan Yahudi'ler, kiliçla kafaları dogranmak, ya da mallarından mülklerinden olmak gibi bir durumla karsi karsiya bırakılmamışlardır; sadece mallarını alıp baska diyarlara gitme zounlugunda bırakılmışlardır.

Bu kararnamenin ilânından sonra Yahudi'lerden bir kısmi din degistirip katolik oldular. Fakat sayıları ikiyüz bini bulan büyük çoğunluk, bin yıldan fazla bir süredenberi yaşamakta oldukları ve kendi ülkeleri olarak bildikleri Ispanya'yi terketmişlerdir. Bir kısmi Portekiz'e, bir kısmi Napoli'ye, Roma'ya, Marsilya'ya, Amsterdam'a ve bir kısmi da Osmanlı İmparatorluguna (İstanbul'a) sigindılar.

Söylemeye gerek yoktur ki Yahudi'lerin, yoktan bir bahane ile tüm olarak yerlerinden, yurtlarından edilmeleri pek insafsız bir davranıştır. Bu itibarla Kiral **Ferdinand** ile Kiraliçe **Isabella**'nin imzaladıkları yukardaki kararname'yi (ferman'i), **insanlık disı bir eylem** şeklinde tanımlamak dogaldır.

Fakat her seye ragmen sunu kabul etmek gerekir ki, bütün insafsız niteligine ragmen söz konusu kararname, Yahudi'lere belli bir süre tanımış ve bu süre içerisinde mal ve mülklerine sahip olarak ülkeyi terketmeleri zorunlugunu yüklemiştir.

Oysa ki Muhammed'in Yahudi'lere uyguladığı siyâset, yukardaki bölümlerde kısaca özetledigimiz gibi, mallariyle, mülkleriyle ve herseyleriyle Yahudi'leri yok etme ya da sürgüne gönderme siyâseti olmuştur. **Benî Kaynuka** kabilesini İslâm'a çağırmış, İslâm olmadıkları için üzerlerine yurümüş, dize getirmiş varlıklarını ele geçirmiştir. Ancak bununla kalmayıp Benî Kaynuka ahalisinin tümünü kiliçtan geçirmek istemiş, fakat **Ibn Selül**'ün ısrar ve tehditleri üzerine bundan vazgeçmiştir. Bunun üzerinedir ki, onları sürgüne göndermekle yetinmiştir. **Benî Kureyza** kabilesini yenilgiye ugrattığında, erkek esirlerden dokuz yüz kadarının kellelerini kestirmiş, geri kalan esirlerden bir kısmını paylastırmış, bir kısmını sattırmıştır.

Daha baska bir deyimle Yahudi'lerin mallarını ve mülklerini ganimet olarak almak bir yana, ve fakat pek çoğunu kiliçtan geçirmiş ve geri kalanları da Arap yarım adasından sürmüştür. Kendisinden sonra devletin basına geçecek olanlara da böylesine amansız bir siyâsetin uygulanmasını vasiyet bırakmıştır. Nitekim Muhammed'in ölümünden sonra halife **Ömer b. Hattâb** bu insafsız siyâsetin en kararlı uygulayıcılarından biri olacaktır.

Bütün bunları göz önünde tutarak bir kıyaslama yapacak olursak, Ispanya Kiral ile Kiraliçesi'nin Yahudi'lere uyguladığı yıldıрма siyâsetinin, Muhammed'in kendi zamanında Yahudi'lere uyguladığı siyâset'ten daha kötü olmadığı sonucuna varırız. Aradaki fark, Ferdinand ile Isabella'nın Klise tahrikiyle hareket eder olmaları, Muhammed'in ise Tanrı elçisi olarak is gördüğünü ve Tanrı'nın emirlerini yerine getirdigini bildirmesidir.

Bvkz. **Sahih-i Buharî Muhtasari...** (Cilt VIII, sh. 451)

Bu konuda bkz. **Sahih-i Buharî Muhtasari...** (Cilt VIII, sh. 451-2)

Sahih-i Buharî Nuhtasari... (Cilt VIII, sh. 451).

Bu konuda benim "**Seriât Devleti'nden Laik Cumhuriyet'e**" adli kitabima bakiniz.

Bu konuda bkz. **Sahih-i Buharî Muhtasari...** (Cilt VIII, sh. 342)

Buharî'nin **Abdullah Ibn-i Ömer**'den rivâyeti için bkz. **Sahih-i Buharî Muhtasari...**(Cilt VIII, sh. 341-2, Hadîs no. 1233)

Bu konuda daha genis bilgi için benim: "**Arap Milliyetçiligi ve Türkler**" adli kitabima bakiniz. Ayrica bkz. Erdogan Aydin, **Nasil Müslüman Olduk?** (Basak Yayinlari, Istanbul 1994)

Muhammed'in: "*İslâm'dan baska din kalmayincaya kadar savasin*" seklindeki sözleri için bkz. Ibn Sa'd, **age**, II, 2, 44; Ibn-i Ishak, **age** (1955), sh. 368 ve d.;

Taberî, **Milletler ve Hükümdarlar Tarihi**, (Millî Egitim Bakanligi Yayinlari, Istanbul 1966, Cilt II, sh. 342 ve d.). Ayrica bkz. **Sahih-i Buharî Muhtasari...** (Cilt VI. sh. 396-7)

Taberî, **age** (1966), (Cilt II, sh. 342 ve d.)

Gölpinarli'nin Kur'ân çevirisinde, yukardaki âyet söyle okunmakta: "*Bir toplulugun hânlikte bulunacagindan korkarsan aradaki muahedeyi boz ve bunu, yâni iki tarafın da bir sözle bagli olmadigini, onlara bildir. ? üphe yok ki Allah, hâinleri sevmez*" (K. al-Anfâl, 59)

İslâm'cılar, Bedîr savasından sonra **Benî Kaynuka** Yahudi'lerinin, rekâbet amaciyle Antlasma'yi bozduklarini iddiâ ederler (Bkz. **Sahih-i Buharî Muhtasari...** , Cilt VI, sh. 396). Oysa , yukarda belirttigimiz gibi, bu iddiâ'lar yalan'dan ibârettir.

Bu hususlar için bkz. Taberî, **age** (1966), Cilt II, sh. 344 ve d.

İslâm kaynaklari'nin bildirdigine göre Ibn Selûl, müslümanligi kabul ettikten sonra Muhammed'in hosuna gitmeyen seyler yapmis, samimiyet'ten uzak kalmis, ve bu nedenle "münafik" olarak ilân edilmistir (Bkz. **Sahih-i Buharî Muhtasari...** , cilt VI, sh. 396 ve d.). Muhammed, "münafik"lari bir bakima "kâfir" niteliginde saydigi için, onlar için namaz kilmanin, ya da onların mezarlarinin basinda durmanin Tanri tarafından yasaklandigina dâir Tевbe sûresi'ne âyet koymustur. (Bkz, **Tevbe** sûresi, âyet 84).

Taberî, **age** (1966), II, 344; Ayrica bkz. **Sahih-i Buharî Muhtasari...** (Cilt VI, sh. 396).

Taberî, **age** (1966), II, 344 ve d.

Bu konuda bkz. Taberî, **age** (1966), II, 445 ve d. ; **Sahih-i Buharî Muhtasari...** (Cilt VII, 155; Cilt X, 67-8; Cilt XI, 374-5

Bkz. **Sahih-i Buharî Muhtasari...** (Cilt X. 164).

Bkz. **Sahih-i. Buharî Muhtasari...** (Cilt VII,155; Cilt X, 167; Cilt XI, 374).

Diyânet Vakfî'nin Kur'ân çevirisinde, **Hasr** sûresi'nin 5.ci âyeti'nin açıklanmasina bakiniz. Ayrica bkz. **Sahih-i Buharî Muhtasari...** (Cilt VII, 155 ve d.)

Sahih-i Buharî Muhtasari... (Cilt X. 168)

Her ne kadar Ibn-i Sa'd, bu Yahudi'lerin 600 deve yükü esya ile sürgüne gittiklerini söylerse de, bu söyledigi abartmadir. Bu sayida deve bulunsa bile, yüzlerce âile'nin tüm varliginin bu deve'lerle tasindigini düşünmek güctür. Kaldi ki Yahudi'lerin asil büyük varliklarini olusturan arazi ve hurmaliklarin tümü, Muhammed'in eline geçmistir.

Bkz. **Sahih-i Buharî Muhtasari...** (Cilt X, 168).

Bkz. **Sahih-i Buharî Muhtasari...** (Cilt VIII, sh. 235, Hadîs no. 1173)

Ömer bin Hattâb'ın rivâyeti şöyle: *"Nebî... (Kendiisine mahsus olan) Benî Nadîr hurmalığının mahsûlünü satardı ve âilesinin bir senelik nafakasini muhâfaza ederdi"* (Bkz. **Sahih-i Buharî Muhtasari..** Cilt XI. sh. 3743, Hadîs no. 1844).

Buharî'nin Abdullâh İbn-i Ömer'den rivâyeti için bkz. **Sahih-i, Buharî Muhtasari...** (Cilt X, sh. 164, Hadîs no. 1575).

Sahih-i Buharî Muhtasari..., (Cilt II, sh. 407-8)

Ibid.

Bir rivâyete göre kafaları kesilen bu esirlerin sayısı sekiz yüz kadardır.

Bu konudaki bilgiler için bkz. Taberî, **Tarih-i Taberî Tercümesi** (Can Kitap evi, Konya 1982, Cilt II, sh. 423).

Benî Kureyza ile ilgili bu bilgiler için bkz. Taberî, **age** (1966), II, 492 ve d.; İbn-i İshak, **age** (1980), 461; al-Halabî, al-Sıra al-Halabiya, II, 223; Vakidî, **al-Magazî**, İbn-i Hisâm, **Siyer**; al-Darimî, **Musnad al-Camî**, 364; İbn-i Sa'd, **al-Tevbe al-Kebir** (Leiden 1904-1928, Vol. III, 9, 17); İbn-i Kuteyba, **al-Muhtalib al-Hadîs**; al-Mubarrad, **al-Kâmil** (Leipzig 1864-1892; Vol. II, 778); Abu'l-Faraç, **Aganî**. Ayrıca bkz. **Sahih-i Buharî Muhtasari, ...** (Cilt II, 406-408; Cilt III, 144 ve d. H. no. 512; Cilt VIII, 282, H. no. 1191; Cilt X, 227 ve d.

Bütün bu konularda İbn-i İshak, İbn Hisam ve Taberî kaynaklarında geniş bilgi vardır.

Sahih-i Buharî Muhtasari... (Cilt VII, sh. 166).

Buharî'nin Ebû Mûse'l-s'ârî'den rivâyeti için bkz. **Sahih-i Buharî Muhtasari...** (Cilt VIII, sh. 354, hadîs no. 1236; Cilt X, sh. 279, hadîs no. 1617).

Buharî'nin Ebû Mûse'l-Es'ârî'den rivâyeti için bkz. **Sahih-i. Buharî Muhtasari...** (Cilt X,. sh. sh, 279, hadîs no. 1617).

Mihron, **Ravzat al-?afa...** (Cilt II, sh. 553)

Bütün bu hususlarla ilgili hadîs'ler ve açıklamalar için bkz. **Sahih-i Buharî Muhtasari...** (Cilt II, 299-304; Cilt VIII, Hadîs no. 1311; Cilt XII, 320 ve d.). Ayrıca bkz. İbn İshak, **age** (1980), 510-519; **Tarih-i Taberî** (Cilt II, 449 ve d.); İbn Sa'd, **Tabakat**

Vakidî'nin Sîret'inden naklen bkz. **Sahih-i. Buharî Muhtasari...** (Cilt II, sh. 308)

Bkz. Taberî, **age** (1966), Cilt II, sh. 602; Ayrıca bkz. İbn İshak , **age** (1980), sh. 511 ve d.

İbn İshak, **age** (1980), 512

Taberî, **age** (1966) II,. 618; Mihron, **Ravzat al-?afa...** (Cilt II, sh. 548 ve d.)

Buharî'nin İbn-i Ömer'den rivâyeti için bkz. **Sahih-i Buharî Muhtasari...** (Cilt VII, sh 164, Hadîs no. 1056).

Taberî, **age** (1966), II, 610; Mihron, **age**, 548 ve d.

Kurtubî'nin söylemesine göre ulemâ'dan bir çoğu, söz konusu iznin sınırı belli olmayan bir zaman itibarıyla verilmiş olduğu görüşündedirler, Bkz. **Sahih-i Buharî Muhtasari...** (Cilt VI, sh. 167)

Buharî'nin İbn-i Ömer'den rivâyeti için bkz. **Sahih-i Buharî Muhtasari...** (Cilt VIII, sh. 139-142 , Hadîs no. 1163).

Bkz. **Sahih-i Buharî Muhtasari...** (Cilt VIII, sh. 142).

Sahih-i Buharî Muhtasari... (Cilt VII, sh. 167)

Sahih-i Buharî Muhtasari... (Cilt X, sh. 282)

Sahih-i Buharî Muhtasari... (Cilt VIII, sh 431 ve d. hadîs no. 1288)

Bu konularda bkz. Mirhon, **Ravzat al-?afa...** (Cilt II, sh. 553); Ibn Hisam, **Sira** (Wüstenfeld baskisi, sh. 776 ve d.); Yâkut, **Mu'cam** (Wüstenfeld baskisi, Cilt II, sh. 823 ve d).

Sahih-i Buharî Muhtasari... (Cilt X, sh. 283)

Sahih-i Buharî Muhtasari... (Cilt XII, sh. 382-3)

ibid. sh. 384-5

ibid. sh. 386-7

ibid. sh. 390-1

Ibn-i Hisâm'ın **Sîret**'inde anlatılan bu olay için bkz. **Sahih-i Buharî Muhtasari...** (Cilt. XII, sh. 399)

Bkz. **Sahih-i Buharî Muhtasari...** (Cilt II, sh. 357, Hadis no. 2ibid

Ölüm Döseginde Iken Muhammed'in Müslümanlara Son Vasiyeti: "Arap Ceziresinde İki Din Bir Arada Bulunmayacak". Ve "Kâfir"lere son lâ'neti: "Mü'minin ruhu ter ile, kâfirin ruhu ise merkebin canı gibi agiz ve burun deliklerinden çıkar"

Muhammed'in söylemesine göre **Tanrı**'nin dilediği tek bir şey vardır, ve o da, İslâm'ın yayılması, ve yer yüzünde İslâm'dan gayri hiç bir din ve inancın kalmamasıdır: çünkü İslâm "**Hak dîni**", yâni "**Allah dîni**"dir. Bu nedenle her dogan çocuk "**İslâm fitrati**" üzerine dogmaktır, ve her dogan çocuğu Yahûdi ya da Hiristiyan (Nasranî) yapan anası ve babasıdır (K. Rûm sûresi, âyet 30). Bundan dolayıdır ki Tanrı, yine Muhammed'in söylemesine göre, İslâm'dan gayri bir din ve inanca bağlı olanların "sapık" sayılacaklarını bildirmekle kalmamış, fakat bir de onlara karşı savasmayı, yeryüzünde İslâm'dan başka bir din kalmayınca kadar silahlı vurusmayı şart kılmıştır. Kur'ânî da bunu öngören emirlerle doldurmuştur ki, daha önce de belirttiğimiz gibi bunlar arasında: "*Fitne kalmayıp, yalnız Allah'ın dini (İslâm) ortada kalana kadar onlarla savasın...*" (K. Bakara 193) şeklindeki âyetlerden tutunuz da: "*Müşrikleri nerede görürseniz öldürün*" (K. Tevbe 5) ya da: "*Onlarla savasın ki Allah sizin elinizle onları azablandırırsın, rezil etsin ve sizi üstün getirsin de (müslümanların) gönüllerini ferahlandırırsın*" (K. Tevbe 14-15) ya da "*Kitab verilenlerden... (İslâm'i) din edinmeyenlerle, boyunlarını büküp kendi elleriyle cizye (kafa parası) verene kadar savasın...*" (K. Tevbe 29) şeklinde ölüm ve dehşet saçan nitelikte olan emirler pek çoktur.

İnsanları dilediği gibi yaratabilen, dilediğinin kalbini açıp müslüman yapabilen, "dogru" yola sokabilen ve bunu da âyet'leriyle bildiren bir Tanrı'nin (örneğin En'âm sûresi, âyet 125), böylesine kolay ve vicdanî bir işlemde bulunmak varken, böyle yapmayı, ille de insanları birbirleriyle boğazlatacağım diyerek kan akıtma yolunu seçmiş olması elbetteki sasirticidir. Fakat bütün bu âyet'lerin Tanrı'nin sözleri olmaktan ziyâde Muhammed'in sözleri olduğunu düşünenecek olursak ortada sasılacak bir şey kalmaz. Su bakımdan ki Kur'ân'ın, ne sair, ve ne de kâhin sözleri olmayıp "bir elçi'nin" (Muhammed'in) sözleri olduğu **Hâkka** sûresi'nde yazılıdır. Ayet söyle: "*Hiç şüphesiz o (Kur'ân), çok şerefli bir elçinin sözüdür*".

Fakat her ne olursa olsun, tarihî gerçek su ki Muhammed, "kâfir"ler hakkında yerleştirdirmiş olduğu buyruklara dayalı olarak bu kitapta bazı örneklerini sergilediğimiz vurusmalı saldırılara yönelmiş ve ömrünün son on, ya da on-üç yılını, (yâni Medîne'ye geçipte güçlendikten sonraki yaşamını) savas üstüne savas yapmakla geçirmiştir. Medîne'de bulunduğu süre içerisinde 45 çete yollamış, ve 29 kadar savas yapmıştır. Ancak bununla da yetinmemiştir; İslâm'dan gayri din ve inançta olanlara karşı beslediği ve ölüm dösegine kadar sürdürdüğü bu düşmanlığı, vasiyet şeklinde müslümanlara bırakıp, ebediyen sürdürmek istemiştir. Arap kaynakları'na göre bu vasiyet, onun, ölüm döseginde iken "**Cezîretü'l-Arab'da (Arap yarım adasında) iki din bir arada bulunmayacak**" şeklindeki sözlerinden ibarettir. Yine İslâm kaynaklarından öğrenmekteyiz ki Muhammed, bu sözleriyle sunu anlatmak istemiştir ki, su ya da bu nedenle **Ehl-i Kitab**'tan olanlara (yâni genellikle Yahudi ve Hiristiyan'lara), daha önce "**Cezîretü'l-Arab**"da oturmaları için verilmiş olan izin artık sona ermiştir. Çünkü sunu düşünmüştür ki, Hicaz kit'asını (ve daha dogrusu Arap yarım adasını), müslüman olmayanlardan, yabancı unsurlardan temizlemedikçe İslâm dîni'nin gelişmesi, "müslümanların yükselmeleri" ve "yekpâre" (bir bütün) millet haline gelmeleri mümkün olamayacaktır. Bu konuda Diyânet İşleri Başkanlığı'nın açıklaması söyle: "*Hicaz kit'asını gayr-i müslim anâsırdan temizlemek ve burada yekpâre bir millet, bir vatan vücûde getirmek Resûl-i Ekrem'in en mühim umdelerinden birisi idi. O, ümmetini ecnebî anâsırdan tecrid ederek bir mefkûre etrâfında toplamadıkça, İslâm dîni'nin inkisâfî ve müslümanların i'tilâsî müyesser olamayacağını biliyordu...*".

Fakat anlaşılan o ki Muhammed, ölüm döseginde iken söylediği: "**Cezîretü'l-Arab'da**

iki din bir arada bulunmayacak" şeklindeki sözleri dahi yeterli bulmayıp, bir de "kâfir"leri merkebe benzeterek lâ'net'lemek istemistir. Gerçekten de, son nefesini verirken, yani basında bulunan **Ayse'**ye, "**Kâfirlere**" karsi besledigi kinini, Arab'lara özgü bir dil ile ifâde etmekten geri kalmamistir. Ayse'nin bildirdigine göre güyâ ölüm meleginin ve hemen arkasından **Cebrail**'in ziyareti sırasında Muhammed, terlemeye baslar; Ayse bu terlerin ne oldugunu sordugunda, Muhammed, dudaklarini güçlûkle kipirdatir ve su sözleri mirildanir: "*Mü'minin ruhu ter ile, kâfirin ruhu ise merkebin cani gibi agiz ve burun deliklerinden çıkar*". Bu sözleri mirildandiktan sonra gözlerini hayata kapar. Görölüyor ki ölecegi an bile, "müsrik"lere, Yahudi'lere, ve Hiristiyan'lara karsi besledigi husûmetini, lâ'net'lemelerle ortaya dökmek sûretiyle müslümanlar için, ebediyetler boyunca izlenmek gereken bir örnek yaratmistir.

Öte yandan, her ne kadar bu vasiyetinin: "*Arap ceziresinde iki din bir arada bulunmayacak*" şeklinde oldugu söylenirse de, gerçek anlamda amacinin sadece Arap ceziresiyle sinirlanmadigi muhakkaktır. Çünkü, daha önce de beleirttigimiz gibi, Islâm'dan baska "gerçek" din kabul etmeyip yer yüzünü "**Dar-ül Islâm**" ve "**Dar-ül Harb**" diye iki düşman kampa bölmüş olduguna ve bu siyâsetini "*Fitne kalmayip, yalnız Allah'ın dini* (yâni Islâm) *ortada kalana kadar onlarla savasin*" şeklindeki emirlerle destekledigine göre, temel amaci'nin "**Arap ceziresi**" degil ve fakat yeryüzünün tamamı oldugu muhakkaktır. Onun bu emirlerine göre, yeryüzü'nün tümü'nün Islâm olmasına kadar **Dar-ül Harb'e** (yani müslüman olmiyan ülkelere) karsi savas halinde bulunmak, Cihad'a devam olunmak gerekmektedir. Daha baska bir deyimle **Muhammed**, "cihad" denilen seyi sadece Arap yarim adasında oturan "Kâfirlere" karsi degil, fakat yeryüzündeki müslüman olmiyan her topluma, ve her kese karsi öngörmüştür. Bundan dolayidir ki kendisini, Islâm dinini bütün dinlerden üstün kilmak üzere gönderilmis gibi göstermek üzere: "*Dinini bütün dinlerden üstün kilmak üzere, Peygamberini... HAK dinle gönderen Allah'tir*" (K. Tevbe 33) şeklinde âyetler koyarken, ayni zamanda Tanrı'nin: "*Ey Muhammed, Biz seni ancak âlemlere rahmet olarak gönderdik... De ki -'Artık müslüman olacak misiniz?-'...*" (K. 21 Enbiya 107-108) şeklindeki tehdit'lerle konustugunu söylemistir. Böylece bütün insanlari "cihad" yolu ile Islâm'a zorlama siyasetini, Islâm'ın temeli haline getirmistir. Nitekim yukardaki sayfalarda kisaca belirttigimiz gibi, "kâfir"lere karsi bu insafsiz siyaseti ilk olarak uygulamaya koyan, ve örneğin Islâm'i kabul etmediler diye Yahudi'leri yok etmege ya da yurtlarından sürmege baslayan da kendisidir. Her ne kadar **Hayber**'i ele geçirdikten sonra, oradaki Yahudi'leri sürgüne göndermeyip "yarici" olarak kalmalarına (yâni hurmalari timar edip mahsûlün yarisini kendisine vermelerine, diger yarisini muhafaza etmelerine) olanak saglamis ve böylece onlardan yararlanma yolunu seçmiş ise de, günün birinde sürgüne gönderileceklerini onlara haber vermekten geri kalmamistir. Gerçekten de, Hayber'i ele geçirdikten sonra, oradaki Yahûdi'leri yurtlarından çıkarip sürgüne yollamak istemis ve fakat onların: "*Biz araziyi sürüp hurmalari timar edelim, aldigimiz mahsûlün yarisini sana verelim*" şeklindeki teklifleri üzerine, kararini degistirip: "*Dediginiz serâite* (kosullara) *göre dilediginiz müddetçe sizi burada bıraktık*" demekle beraber, daha sonra bir baska vesileyle bu sözlerini degistirmistir. **Ömer b. Hattâb**'in rivâyetinden anlamaktayiz ki Muhammed, bir gün Hayber'in ileri gelen **Ebü'l-Hukayk** ogullari'ndan birine söyle demistir: "*İleride Hayber'den çıkarilip, uzun ve zahmetli yürüyüşe tahammüllü güçlü deven seni, hicret edecegin diyara sürüklediği, zaman hâlin nasıl olur?*"

Söylemeye gerek yoktur ki, bu sözleri söylemekle, Hayber'li Yahudi'lerin, daha sonraki yıllarda sürgüne gönderilmeleri için yeterli gerekçeyi hazirlamis olmaktadır. Nitekim Islâm kaynaklari, Hayber Yahudi'lerinin günün birinde sürgüne gönderileceklerine dâir Muhammed'in bu sözlerini "kehânet" bilirler ve ona özgü mu'cize'lerden olarak kabul ederler. Gerçekten de ölümünden bir süre sonra hilâfet mevkiine gelen **Ömer b. Hattâb**, kendi oğlu **Abdulah**'la ilgili bir olayi bahane ederek Hayber'deki Yahudi'leri, ve onlarla birlikte Hicaz'da bulunan diger bütün Yahudileri yerlerinden sürmüş, baska diyarlara göç etmege zorlamistir. Zorlarken de, Muhammed'in biraz yukarda belirttigimiz sözlerine dayanmistir. Bu olayi kisaca belirtmekte yarar var:

Buhârî gibi bir kisin Islâm kaynaklarına göre, Halife **Ömer b. Hattâb**'in oğlu olan **Abdullah Ibn-i Ömer**, zaman zaman Hayber'e gidip oradaki mal'larini gözden geçirir, gelirlerini toplarmis. Ve iste bu maksatla Hayber'e gitmis oldugu bir def'asında, gece vakti evinde uyurken, Yahudi'lerin saldirisina ugrar. Güyâ Yahudi'ler onu evin üst katından asagi atarlar. Bu yüzden Abdullah'in iki eli ve iki ayagi kirilir, orasi burasi çarpilir. **Sârih Hattâbî** gibi kaynaklarin rivâyetine göre ise, Yahudi'ler Abdullah'a Ibn-i Ömer'e sihir etmisler ve sihrin etkisiyle onun ellerinin ve ayaklarinin çarpilmasina sebep olmuslardır. Fakat rivâyetin sekli ne olursa olsun bilinen su ki **Ömer b. Hattâb**, sevgili oglunun basina gelenleri isitir isitmez gazaba gelmis, ve bu olayi bahane ederek, Yahudi'leri ve Hristiyan'lari Hicaz Kit'asi disina sürmüstür; sürerken de, Muhammed'in vasiyetini yerine getirmis oldugunu düşünmüstür! Oglu Abdullah ile ilgili yukardaki olay, bu vasiyeti gerçeklestirmek bakimindan ona, bulunmaz bir fırsat yaratmistir.

Hemen ekleyelim ki, **Hulafa-i Rasid**'in denilen ilk dört halife dönemi de dahil olmak üzere, **Emevî**'lere, **Abbasi**'lere, **Memluk**'lere ve **Osmanli**'lara varincaya kadar, gelmis gecmis bütün Islâm devletleri, Muhammed'in vasiyeti dogrultusunda is görmüsler, Islâm'i yaymak ve ayni zamanda ganimet toplamak hirsyle "**kafirler**"e" karsi savas üstüne savas açmislar, ve devlet ve toplum yasamlarini sadece **savas** düşüncesine oturtmuslardır. Güçlü bulunduğu süre boyunca, her Müslüman devlet'in amaci, "**kâfir**"lere karsi savas açmak, emperyalist bir siyâset izlemek olmustur. Arap kumandanlari emrindeki ordu'larin, Orta Asya'lara yayilarak görülmemis bir gaddarlikla Türk'leri kiliç yolu ile müslüman yapmalari, ya da Ispanya'lara kadar uzanarak **Endelüs** Imparatorlugunu kurmalari, bu "emperyalist" siyâsetin çeşitli olusumlarindan baska bir sey degildir. **Osmanli devleti**, bu dogrultudaki en son ve en tipik örneklerden biridir. Bes yüz yila yakin bir tarih sürecini içine alan Osmanli tarihi, din adina girisilen savaslarla doludur. Sadece 1606 dan önceki 240 yillik süre içerisinde 35 savas yapildigini, yani her 7 yila bir savas düştüğünü hesaplayacak olursak, bu konuda fikir edinmis sayiliriz. Eger sekizinci yüzyilda (milâdî 732) Arap ordu'lari Fransa'nin Poitier bölgesinde **Charles-Martel** tarafından yenilgiye ugratilmasaydi, ya da Avrupa'ya yönelik Osmanli saldirilari Viyena'dan geri çevrilmeseydi, pek muhtemeldir ki Islâm'in "**Dar-ül Islâm**" siyâseti gerçeklestirilmis olacakti.

Bu vesileyle sunu belirtmek abartma olmayacaktır ki, eger Islâm ülkeleri bugün, seriât'in öngördüğü **cihad** emirleri gereginde saldirgan bir siyaset izliyemiyor iseler, bu onlarin "barisci" olmalarindan degil, fakat zayif ve âciz ve her bakimdan geri durumda bulunmalarindan, ve güçlü Bati ülkelerine karsi basari saglamanin imkansiz oldugunu anlamalarindandir. Sayet güçlü durumda bulunmus olsalar, ve örneğin atom ya da hidrojen bombalarına sahip olarak kendilerini tek "Süper devlet" durumunda bulsalar, hiç tereddüdsüz seriât'in "Kafirlere ölüm" parolasina sarilarak yer yüzünü **Dar-ül Islâm** haline getirmekten geri kalmayacaklardır.

Bu konudaki hadîs'ler için bkz. **Sahih-i Buharî Muhtasari...** (Cilt IV, sh. 529, hadîs no. 664)

Hâkka sûresi'nde Tanri'nin, yeminler ederek, Kur'ân'in sair sözü ya da kâhin sözü olmayip "çok serefli bir elçi'nin sözü" olduğu söyle belirtilmekte: "*Görebildikleriniz ve göremedikleriniz üzerine yemin ederim ki, hiç süphesiz (Kur'ân), çok serefli bir elçinin sözüdür. Ve (Kur'ân) bir sair sözü degildir... Bir kahin sözü de degildir...*" (K. Hâkka, 39-42)

Ibn-i Ishak, age (1980), sh 689. Ayrica Bkz. **Sahih-i Buharî Muhtasari...** (Cilt VIII, sh. 140-142, 415))

Bekkârî'nin açıklaması için bkz. **Sahih-i Buharî Muhtasari...** (Cilt VII, sh. 167).

Diyânet'in açıklaması için **Bkz. Sahih-i Buharî Muhtasari...** (Cilt VII, sh. 166)

Ayşe'nin bu rivâyeti için bkz. Imam Gazalî, **Ihyâu...** (1975), IV, sh. 845-6

Buharî'nin Ibn-i Ömer'den rivâyeti için bkz. **Sahih-i Buharî Muhtasari...** (Cilt VII, sh. 163, Hadîs no. 1056). Islâm kaynaklarindaki sekliyle bu sözler aynen söyle: "*İleride Hayber'den çıkarilip -mezâlim-i seferiyyeye tahammül eden - kuvvetli deven seni (diyâr-i hicretine) sürüklediği zaman hâlin nasıl olur?*" (Bkz. Sahih-i

Buharî Muhtasari... (Cilt VIII, sh. 139 ve d. Hadîs no. 1163)

Bkz, **Sahih-i Buharî Muhtasari...** (Cilt VIII, sh. 142)

Buharî'nin Ibn-i Ömer'den rivâyeti için bkz. **Sahih-i Buharî Muhtasari...** (Cilt VII, sh. 163 ve d. , hadîs no. 1056; ve Cilt VIII, sh. 139 ve d. Hadîs no. 1163). Ayrıca bkz. Taberî, **age** (1966), Cilt II, sh. 620 ve d.

Bu konuda benim: "**Seriât Devleti'nden Laik Cumhuriyet'e...**" adlı kitabıma bakınız.

"Kâfir"lere Karsi Hosgörüsüz'lük Siyâseti Seriât'in özü'ne Sapli Kalindikça Katilasmis, Bu Öz'den Uzaklasildikça yumusamistir.

Muhammed'in ölümünü **Hulefa-i Rasid**'in dönemi izler ki, **Ebû Bekir, Ömer, Osman** ve **Ali'nin** halifelik yıllarını kapsar. Bu ilk dört halife döneminde, ve özellikle **Ömer b. Hattâb**'in halifeligi zamanında "kâfirlere" (ve daha dogrusu Yahudi'lere ve Hiristiyan'lara) karsi dushmanlik siyâseti, tipki Muhammed'in uyguladigi sertlik'te olmustur. Fakat daha sonraki dönemlerde, yönetici sinifların İslâm seriâtı'na bagliliklarına göre bu dushmanlik siyâsetinde degisiklikler, esneklikler görölmüstür. Örneğin oldukça "liberal" görüslü sayılan ve Kur'ân emirlerine pek aldirmayan **Abbasî** halifeleri zamanında (ve özellikle **Harun Resid**'in iktidari döneminde), Yahudi ve Hiristiyan'lara karsi ilimli bir hosgörü siyâseti uygulanirken, daha sonralari iktidara gelen ve İslâm'in özü'nü en büyük bir kiskançlıkla uygulamaga hevesli bulunan **Emevî**'ler döneminde, **"Gayr-i müslim"**lere karsi, Muhammed'in yerlestirdigi buyruklar dogrultusunda olmak üzere, husumet siyasetine agirlik verilmistir. Örneğin 850 yılında halife **al-Mütevekkil**'in (M. 847-861) yayinladigi bir emirnamede, Yahudi'lerle ve Hiristiyan'larla iliski kurulmaması, bu gibi kimselerin devlet memuriyetine alınmamaları, sokakta taninabilmeleri için sari renkte kukaleta ve kusak giymeleri, kadınlarının dahi baslarına sari renkte basörtüsü koymaları, evlerinin kapilarına tahtadan kesilmis seytan resimlerinin konması (sif Müslüman evlerinden ayirdedilebilmek için), çocuklarının müslüman okullarına alınmamaları, mezarlarının müslüman mezarlarından tefrik edilebilmesi için yer seviyesinden yukari olmaması, yeni inşâ edilmiş olan Klise'lerin yikilmesi, ya da buna benzer hususlar yer almistir.

Aynı olaylara İslâm ülkelerinin **Mogol** ya da **Türk** isgalleri altına girmeleri vesilesiyle tanik olmaktadır. Henüz İslâm olmadıkları ya da İslâm'a yeni girdikleri dönemlerde Mogol hükümdarlarının farklı din ve inançtakilere (örneğin Yadudi'lere ve Hiristiyan'lara) karsi hosgörülü tutumları olmustur; o kadar ki Kur'ân'ın onlar aleyhindeki emirlerini uygulamamışlardır. Fakat ne zaman ki seriât'a giderek saplanmışlardır, iste o andan itibaren bagnaşlıkları artmıştır

Osmanlı dönemine gelince, bazı padisahların hosgörülü tutumu sayesinde, Yahudi'ler ve Hiristiyan'lar nispeten serbest denebilecek yaşamlara sahip olmuşlardır; fakat din adamlarının kiskirtmasıyla bu tutum olumsuzlaşmıştır. Örneğin, 15.yüzyılın ortalarında **Fâtih Sultan Mehmed**, basta Kur'ân olmak üzere seriât'ın pek çok yasaklarına, çoğu zaman, aldiris etmeden is görmüstür. Batı kültürünü ve hiristiyan dinini anlamaga çalışmak, ve kitapligi için Batı kültürüyle ilgili kitaplar getirtmek yanında, seriât'ın resim cinsi seyleri "haram" kılan hükümlerini çignervesine, İtalya'dan ressam getirterek resmini yaptırmıştır. Bu resamlardan biri **Gentile Bellini**'dir ki, Fâtih'in yeni sarayının duvarlarını "rönesans usulü fresklerle süslemistir". 1458 yılında Atina'yi gezerken Akrapol'a çıkmış ve Atina'lılara, bu yapıtları övücü nitelikte sözler söylemiştir. Tarihçi'lerin söylemesine göre Fâtih devrinde Osmanlı Kültürü ile Batı kültürü arasında köprü kurulmuş ve fakat daha sonraki dönemlerde seriâtçılığın ağır basmasıyla bu ilişkiler ve gelişmeler kösteklenmiştir. Öte yandan Fâtih, seriât'ın "kâfir"leri (örneğin Yahudi'leri ve Hiristiyan'lari) asagılayan, onlara lânet'ler yagdıran, onlarla ahbablık ya da dostluk ilişkisinde bulunmayı yasaklayan hükümlerine de sirt çevirmekten geri kalmamıştır. Tanınmış tarihçi'lerden öğrenmekteyiz ki Venedik'e karsi savaş ilanından sonra Floransalı'larla "çok samimi münasebetler" kurmuş, 1463 yılında Bosna seferinden dönüşünde, Galata'da floransalı'lara senlikler yaptırmış, onlardan bazı kimselerin evine giderek birlikte yemek yemistir. Fakat bütün bunlar bir yana, bir de İspanya'dan sürülen Yahudi'lerin Osmanlı ülkesine göç etmelerini kabul etmiş ve gerek onlara ve gerek Rum uyruklara (tebaa'ya) güvence sağlamış ve hattâ onlara Devlet idaresinde is vermiştir. Buna karsilik oğlu **Beyazid II** (M. 1481-1512), sif din adamlarının elinde yetistigi ve onların etkisi altında is gördüğü ve seriât'ın özü'ne yöneldigi için, Fâtih'in olumlu bütün davranışlarını baltalamıştır. Örneğin, babasının saray duvarlarına astırttığı resimleri söküp attırmış, bazı havra'lari ve kliseleri kapattırmış, Yahudi'leri ve Hiristiyan'lari devlet memuriyetinden attırmıştır.

Bununla beraber Osmanlı döneminde "gayr-i müslim" teba'nın genellikle Devlet himayesine mazhar olduğu, ve fakat buna karşılık halkın husumeti ile karşılaştığı anlaşılmaktadır. Bunun baslıca nedeni, muhtemelen Padişah'ların ve yöneticilerin, bir takım çıkar mülhazasıyla bu şekilde hareket etmelerine karşılık halk yığınlarının, din softalarının elinde kalmış olarak, bğnazlığa sürüklenmiş olmalarıdır. Gerçekten de ticaret ve san'at alanında becerikli ve bilgili olan "gayr-i müslim" tebaa'nın huzur ve güvence içinde iş görebilmesi, yönetici sınıfın çıkarlarına uygun düşmekteydi. Onlardan çeşitli alanlarda yararlanmak, ve özellikle "cizye" (kafa parası) almak suretiyle bu çıkarlarını sağlama olanagina sahiptiler. "Gayr-i müslim"lerin saldırıya ve zarara uğraması demek, kendi çıkarlarının tehlikeye maruz kalması demektir. Bu itibarla onları **seriât**'in sert emirlerine ve saldırganlığına karşı korumakta yarar görmekte idiler. Bundan dolayıdır ki **Beyazid II** bile, biraz önce belirtmiş olduğumuz olumsuz tutumuna rağmen, İspanya'dan ve Portekiz'den kovulan Yahudilerin İstanbul'a yerleşmesine engel olmaktan kaçınmıştır.

Bu vesileyle belirtmek gerekir ki, Türk halkının, esas itibarıyla geçmişten gelme bir hoşgörölü yönü ve gelenegi vardı. Ancak bu gelenek, din adamlarının etkisiyle kolayca bğnazlaşabilir ve sadece "gayr-i müslim"lere karşı değil, fakat kendi içindeki "özgür" düşünceli olanlara karşı dahi (yeteri kadar "müslüman" görünmüyorlar diye) düşman kesilebilirdi. Nitekim Cumhuriyet dönemine kadar öyle olmuştur. Su bakımdan ki Atatürk'ün getirdiği dönemde yepyeni bir zihniyet yerleşmiş, laik'lik benimsendiği için, seriât'ın "gâvur" düşmanlığına yer veren yönlerinin uygulamasına fırsat bırakılmamıştır. Denilebilir ki bu dönemde gerek "gayr-i müslim" ahali (Yahudi'ler ve Hristiyan'lar), ve gerek müslümanların laik kesimi, baska hiç bir İslâm ülkesinde görülmedik bir özgürlüğe ve hoşgörü havasına kavuşmuşlardır. Yine bunun gibi, Osmanlı dönemi boyunca sırf seriât'ın "Cihad" emirlerine uymus olmak için "kâfir"lere karşı savaş üstüne savaş açılmış iken, laik'liğin benimsendiği Cumhuriyet döneminde hiç kimsenin aklına din adına saldırı ve savaş fikri gelmemiştir.

Laik'lik sayesinde seriât etkisinin yok edilmesiyle sağlanan olumlu ortam, ne yazık ki Atatürk'ün ölümünden sonra giderek bozulmaya başlamıştır. Özellikle Demokrat parti'nin, din "faktör"ünü ön planda tutup halk yığınlarından oy koparma heveslerine kapılması ve 1945 seçimlerini kazanmasıyla birlikte seriâtçilik azgınlaşmış, 1997'lerde ise Refah Partisi gibi gerici kuruluşların iktidara gelmeleriyle, tahammül edilemez boyutlara ulaşmıştır.

Bütün bu, ve buna benzer hususları kanıtlayan nice örneklere bakarak söylemek mümkündür ki seriât'ın **özü**'ne sadık kalındıkça "bğnazlık" hâkim gelmiş, seriât'dan uzaklasıldıkça "hoşgörü" iş görmüştür.

Bu konuda bkz. Bernard Lewis, **The Jews of Islam** (Princeton, 1984, sh. 47-49, 137-8, 151)

Ibid. 49-50

Bu hususlar için Prof. Halil İnalcık'ın, **İslâm Ansiklopedisi**'nde yayınladığı "Mehmed II" başlıklı yazısına bakınız.

Ibid. sh. 535

Ibid. sh. 535

Bernard Lewis, age , sh. 137-150

Ibid. sh. 137-8